

flacăra

anul XXXIII
51 (1540)
VINERI
21 DECEMBRIE
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Un nou dialog la nivel înalt româno-bulgar pe pământul României

La invitația tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU,
tovarășul
TODOR JIVKOV
a efectuat o vizită oficială
de prietenie
în țara noastră

(comentarii în pag. 3)

A XI-a sesiune a celei de a VIII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale a adoptat programele dezvoltării economico-sociale a României pe anul 1985

Viitorul cu putere de lege

În cadrul recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale a fost adoptată Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1985. Întreaga activitate de elaborare a proiectului acestui plan deosebit de important pentru încheierea în bune condițiuni a celui de-al 7-lea cincinal și pentru asigurarea unei temelii trainice pentru realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea, s-a desfășurat sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, care a examinat în mai multe etape propunerile pe ansamblul economiei, pentru fiecare ramură economică și minister, precum și în profil teritorial, orientând lucrările de fundamentare a progresului multilateral al țării în direcțiile hotărâtoare pentru dezvoltarea dinamică și echilibrată a economiei naționale. Reflectând, astfel, viziunea profund științifică și gândirea creatoare a secretarului general al partidului, contribuția sa determinantă în elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului întemeiată pe aplicarea principiilor și adevărilor general valabile ale socialismului științific la condițiile concrete ale României, proiectul de plan a fost elaborat, în concordanță cu largul democratism ce caracterizează societatea noastră socialistă, în cadrul unei strânse colaborări cu întreprinderile, centralele, județele, ministerele și organele centrale, el fiind dezbătut pe larg în adunările generale ale oamenilor muncii și

(Continuare în pag. 4)

C. DUMITRU ■

Pentru fălțicenenii, cu drag

La Fălțiceni, într-o zi de iarnă, senină, fără zăpadă, primarul Costică Artêhie ne relatează următoarea întâmplare care ne-a adus aminte o poveste din „1001 de nopți”.

„Într-o după-amiază de audiențe, aglomerată, încordată, pentru că la audiențe vin oameni cu probleme limită și uneori într-o stare limită, ne trezim apostrofați, noi, cei de la capătul mesei lungi de la consiliu, de unul din maistrii care lucrează în industria noastră. Întimplarea m-a obsedat peste noapte și apoi în ziua următoare de duminică iar dimineața zilei de luni l-am rugat pe directorul întreprinderii unde lucra maistrul, să-l punteze timp de cinci zile ca prezent la lucru în uzină și să mi-l trimită mie, la primărie, ca să vadă ce face un primar și să judece singur cât stă un primar în birou și cât pe teren. Astfel, l-am pus pe mastru în condiții de primar, să găsească soluții și să rezolve problemele orașului. Cum s-ar zice, omul s-a trezit peste noapte primar.

(Continuare în pag. 11)

ADRIAN DOHOTARU ■

Independența energetică a României — o cauză comună

Întreprinderea de electrocentrale Anina — o mare construcție a acestei epoci — a intrat în faza probelor tehnologice. O concepție românească materializată în tehnologii și utilaje unice valorifică munții de șisturi bituminoase existenți în regiune.

(pag. 6-7)

Lucașărul — 100

„Porni lucașărul. Creșteau

În cer a lui aripe,

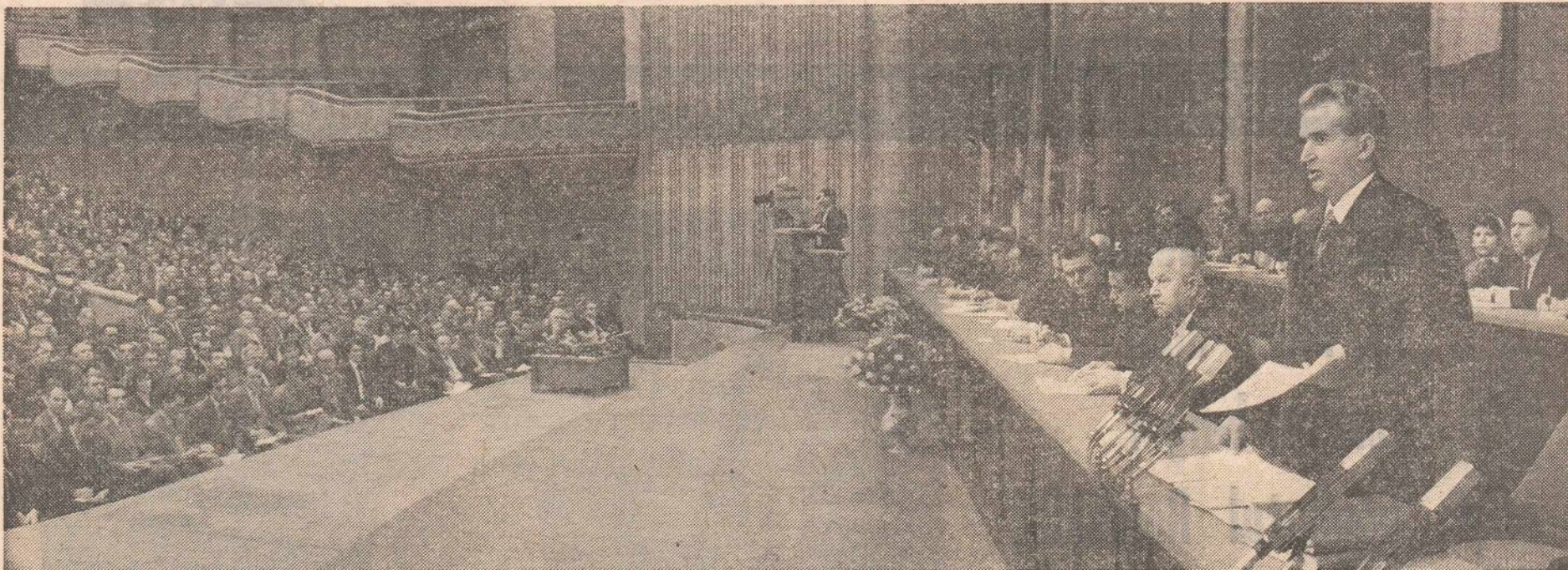
Și căi de mii de ani treceau

În tot atâtea clipe.”

(pag. 16-17)

● Să demonstrăm, încă în anul viitor, marile posibilități ale agriculturii socialiste românești ●

Program mobilizator pentru toți oamenii muncii din agricultură

Organizată din inițiativa secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a participat la ședința de închidere a lucrărilor ei, recenta Conștiință de lucru în problemele agriculturii a prilejuit o amplă și aprofundată analiză asupra activității desfășurate în acest an în agricultură și a stabilit măsuri pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a prevederilor planului pe 1985.

Întreaga desfășurare a lucrărilor Conștiinței a avut loc în spiritul orientărilor și sarcinilor de deosebită însemnătate cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIII-lea Congres al partidului și al recentelor sale cuvântări. Participanții la dezbateri au analizat cu răspundere și înaltă exigență rezultatele obținute în acest an în producția de cereale, plante tehnice și în zootehnie și au făcut propuneri pentru îmbunătățirea întregii activități din agricultură, pentru obținerea, în 1985, a unor recolte superioare. Ei au evidențiat contribuția hotărâtoare a secretarului general al partidului la fundamentarea și elaborarea direcțiilor dezvoltării și modernizării agriculturii noastre socialiste, concepția novatoare a partidului și statului nostru privind realizarea unei agriculturi intensive, de înaltă productivitate. S-a subliniat că planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul viitor asigură, prin prevederile sale, prin volumul investițiilor destinate realizării obiectivelor cuprinse în programul național de îmbunătățiri funciare, a programelor speciale de sporire a producției vegetale și animale, continuarea procesului

de dezvoltare intensivă a agriculturii corespunzător exigențelor noii revoluții agrare, realizarea unei producții superioare, care să satisfacă necesitățile de consum ale populației, precum și celelalte cerințe ale economiei naționale, astfel încât această ramură să-și aducă o contribuție mereu sporită la progresul general al țării.

În cadrul Conștiinței s-a subliniat că, drept rezultat al transpunerii în viață a indicațiilor, orientărilor și îndrumărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, date cu prilejul întâlnirilor cu activul din agricultură și cu ocazia numeroaselor vizite de lucru efectuate în unitățile agricole, a muncii pline de dăruire a țărănimii noastre muncitoare, s-a reușit ca în acest an să se obțină cea mai bună recoltă de cereale. Rezultate bune au fost obținute și în zootehnie. În același timp, au fost relevate și neajunsurile care s-au manifestat și au fost propuse măsuri pentru înlăturarea lor, pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe anul 1985. O atenție deosebită a fost acordată folosirii raționale a pământului, în scopul sporirii potențialului productiv al suprafețelor agricole, înfăptuirii prevederilor programelor speciale elaborate pentru această ramură de bază a economiei noastre naționale. S-a subliniat că pentru obținerea unor producții superioare și sigure trebuie să se acționeze încă de pe acum cu toată hotărârea și răspunderea pentru îndeplinirea exemplară a campaniei agricole de primăvară, acordându-se o atenție deosebită executării la timp și de calitate a reparațiilor la tractoare și mașini agricole, asigurării de semințe de mare valoare biologică, extinderii culturilor intensive, ca

o cerință fundamentală a noii revoluții agrare, amplasării judicioase a culturilor, realizării programului de fertilizare, aplicării stricte a tehnologiilor și normelor agrotehnice. Au fost evidențiate, de asemenea, sarcinile mobilizatoare fixate pentru zootehnie, grija deosebită ce trebuie acordată sporirii efectivelor și producției de bovine și ovine, asigurării bazei furajere, bunei îngrijiri a animalelor.

Amplă analiză a problemelor care stau în prezent în fața agriculturii noastre, cuvântarea rostită la Conștiința de tovarășul Nicolae Ceaușescu se constituie într-un mobilizator program de activitate pentru toți cei ce lucrează în această ramură de mare importanță a economiei noastre naționale. Dintre sarcinile evidențiate de cuvântare menționăm: pregătirea temeinică a însămînțărilor din campania de primăvară; în acest scop, luarea măsurilor pentru buna păstrare, condiționare și pregătire a semințelor; buna îngrijire a tuturor culturilor; punerea în stare de funcționare a tuturor sistemelor de irigații, efectuând toate lucrările ce se impun, pentru asigurarea folosirii lor cu maximă eficiență în primăvara și vara anului viitor; în zootehnie, realizarea natalității stabile și buna îngrijire și furajare a animalelor; dezvoltarea activității micii industriei în consiliile unice agroindustriale, în cooperative și în comune; realizarea în întregime a fondului de stat de produse agricole și alimentare; acordarea unei atenții sporite problemelor rentabilității și eficienței economice în agricultură; aplicarea cu hotărâre, și în agricultură, a noilor principii de retribuție, a acordului global; îmbunătățirea în continuare a planificării și conducerii

agriculturii, perfecționarea activității consiliilor de conducere din cooperativele agricole și din unitățile de stat, creșterea rolului adunărilor generale în dezbateri și adoptarea hotărârilor privind înfăptuirea programelor din agricultură; în domeniul industriei alimentare, unde nu s-au realizat prevederile într-o serie de sectoare foarte importante, se impune acordarea unei atenții mai mari creșterii producției de preparate și semipreparate culinare, precum și creșterii calității produselor alimentare; creșterea productivității muncii în agricultură; realizarea, în toate sectoarele, a producției destinate exportului. „Este necesar — se spune în cuvântare — să tragem toate concluziile și învățămintele, atât din rezultatele bune, cât și din minusurile și lipsurile care s-au manifestat în acest an, și să luăm toate măsurile, să acționăm cu hotărâre pentru îmbunătățirea activității în toate sectoarele, pentru a demonstra, încă în anul viitor, marile posibilități ale agriculturii socialiste românești, forța și capacitatea creatoare a tuturor oamenilor muncii din agricultură, a țărănimii noastre“.

Puternic însuflețit de îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, participanții la conștiință au reafirmat hotărârea tuturor lucrătorilor de pe ogoare de a munci cu abnegație pentru realizarea unor producții superioare, pentru înfăptuirea programului național privind realizarea de producții sigure și stabile, a celorlalte programe speciale și prioritare, astfel încât agricultura să-și îndeplinească exemplar sarcinile ce-i revin din documentele de importanță istorică adoptate de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

P. NICOARA ■

Sint oameni care nu ostensesc o viață în slujba unei idei căreia îi consacră întreaga lor fantezie și energie și sbatere cu un eroism ce nu rareori merge până la sacrificiul de sine. Sint oameni pentru care credința în ideea aceasta reprezintă tot sensul vieții și pentru care fericirea însăși nu poate lua, niciodată, o altă înfățișare decât aceea presupusă de împlinirea ideii călăuzitoare. Mă refer, firește, la oamenii pentru care descoperirea sau obținerea unui nou soi de grâu sau de porumb sau de măr sau a unei noi variante în procesul complicat al vindecării diverselor maladii sau a unei noi formule în rezolvarea unei probleme de matematică sau de rezistență în construcții sau de arhitectură peisageră sau de turnare a sticlei — și iau domeniile intenționat la întimplare — reprezintă marea idee a unei vieți. Am pentru acești oameni o admirație nesfârșită și îmi dau seama că oricât de puțin însemnat, în aparență, desigur, ni s-ar dovedi domeniul intervenției lor, din astfel de contribuții pătimașe se constituie, până la urmă, progresul necontentat al civilizației noastre. Uneori patima pentru mai bine, cum îmi place să o numesc, a acestor oameni, se consumă în liniștea celei mai nobile modestii, semn distinctiv fiind reprezentat de o răbdare și de un stoicism și de o migăloasă aplecare asupra lucrului de atâtea ori superioare eroismului exploziv. Alteori combustia e violentă, dramatică, contagioasă, polemică, însoțită de o flacăra devoratoare. Din păcate, adesea trecem prea ușor pe lângă astfel de oameni purtători ai progresului și uneori abia după ce izbindesc, dar aflați la capătul puterilor, reușim să in-

telegem meritul lor adevărat și exemplar. Nu spun, știu bine, nici un fel de nouă, dar n-ai observat că tocmai astfel de locuri comune ne apar, citeodată, într-o lumină atât de nouă încât ajungem să descoperim locul comun ca pe o insulă într-o mare ce ni se părea de tot cunoscută până atunci?!

Așa am impresia, de la o vreme, că se petrec lucrurile cu doctorul Badu Rey

bătrânețe —, a devenit una din cele mai cunoscute azi în lumea economiștilor și agrozootehnicilor ca și a arhitecților, a specialiștilor în turism sau în mica industrie casnică. Sutele lui de articole și studii și comunicări, cărțile tipărite, conferințele, inepuizabila lui energie în dialogarea pe tema Carpați 2000, cu factori de importanță din spațiul domeniilor amintite mai înainte i-au creat o popu-

mire în numele ideii sale nu l-au obosit, și astăzi când trăiește cu atita incandescență convingerea că proiectul său s-a consolidat cu argumente științifice hotărâtoare, sentimentul tonic pe care îl degajă personalitatea lui este realmente reconfortant. Și cu toate acestea conștiința că pledoaria lui trebuie luată mereu de la început nu poate să nu macine obositor nervii lui. L-am întâlnit, de curând, în fața planșelor exemplificatoare ale noii sale cărți dedicată zonei montane surprins și el să constate că dintre argumentele care l-ar fi onorat lipsesc tocmai cele pe care ar fi trebuit să i le ofere chiar factorii direct interesați din țara Dornelor. Un județ mai îndepărtat, ca Neamțul, s-a arătat mult mai viu interesat de propunerile sale ca și cînd ar fi vrut să justifice proverbul cu nimeni nu e profet la el acasă. Dar dincolo de această constatare învăluită într-un umor ușor amar mi se pare că buna credință, devotamentul, studiul la obiect, experiența, pasiunea cu care doctorul Rey își susține teza ne îndeamnă la un dialog mult mai fertil decât până acum, după cum ne îndeamnă la un răspuns mai angajat și mai apropiat de sbaterea sa și de admirabila sa stăruință.

Doctorul Rey e, printre altele, sufletul inspirator și al unei prime universități țărănești, despre care Flacăra a mai scris, cu bucurie. Nu s-ar putea, oare, mă întrebați și eu acum, aici în finalul acestei Opinii ca facultățile institutului de specialitate să pună chiar ele în discuție propunerile sale într-un context de competență și de solidară patimă pentru mai bine?

DINU SĂRARU ■

Opinia unui alegător

Patima pentru mai bine

de la Vatra Dornei, autorul cuceritoarei formule Carpați 2000 venind să propună un mod realment original de a exploata multilateral bogăția specifică și unică a zonei de munte, formulă inspirată de un studiu temeinic, de peste cincisprezece ani, asupra geografiei superbe a țării Dornelor. „Flacăra“ își poate, cu drept cuvânt revendica mindria de a fi lansat formula doctorului Rey și de a o fi supus discuției publice astfel încât, personalitatea originală a medicului veterinar de țară care n-a vrut să rămână doar simplul slujbaş de ispravă al unei meserii destul de rentabilă personal, dacă ar fi ținut cu tot dinadinsul să ducă o viață comodă până la cele mai adinci

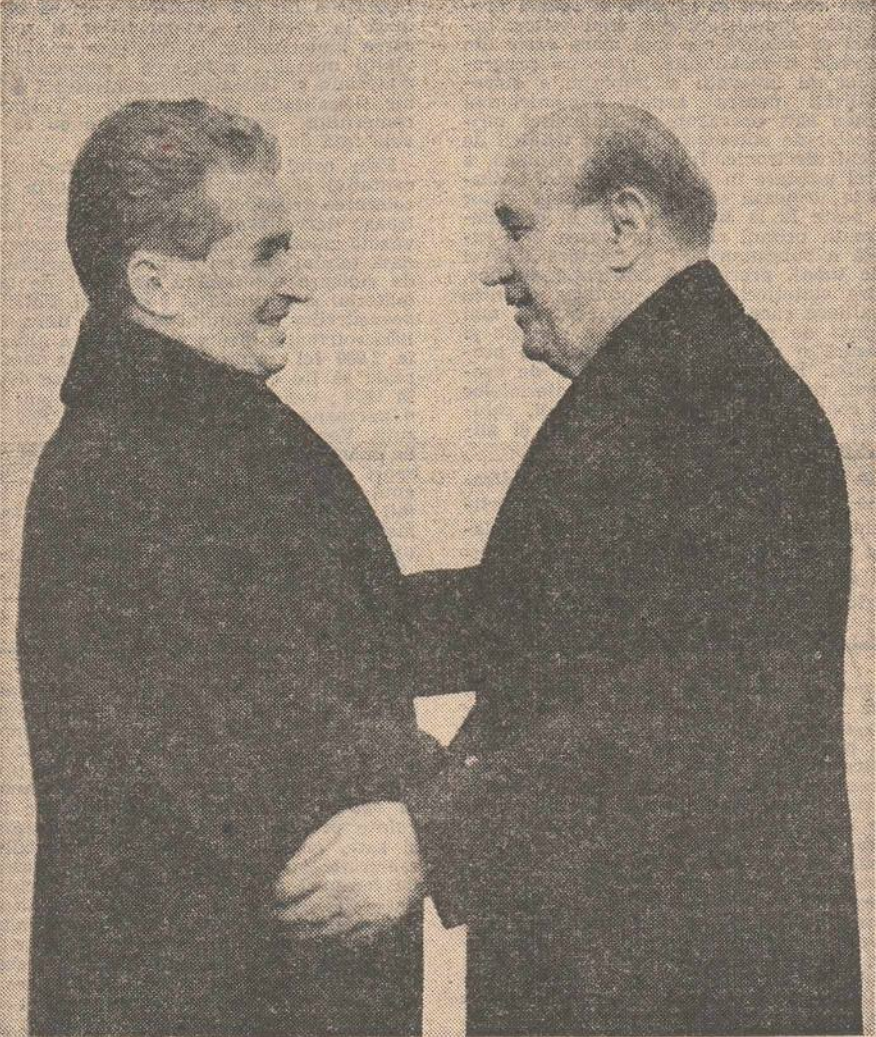
laritate care l-a condus, cum era și foarte normal, prin adeziunile, unele entuziasme, față de propunerile lui, la convingerea că merită să facă din Carpați 2000 cauza unei vieți. Sint și eu dintr-o zonă montană, n-am pierdut deloc legăturile cu această lume, sint și eu convins că doctorul Rey susține idei nu numai neapărat originale dar și capabile să devină o realitate practică demnă de tot interesul măcar în contextul unui experiment local — deși adevărul este că cele mai multe din sugestiile lui reprezintă sub raportul valorii de exploatare o evidență.

Sigur, dialogul lui Rey cu noi nu s-a încheiat, acest doctor face și el parte din rindurile celor dăruți cu trup și suflet unei idei, cincisprezece ani de împăti-

● Contribuție importantă la întărirea prieteniei și colaborării româno-bulgare ●

Vizita oficială de prietenie, în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășului Todor Jivkov

Fundamentate pe vechi și bogate tradiții de luptă comună împotriva asupririi străine, pentru înfăptuirea aspirațiilor de libertate, independență și progres social, relațiile dintre România și Bulgaria au cunoscut o dezvoltare deosebită în anii construcției socialiste, cu deosebire în ultimele două decenii. O importanță hotărâtoare în extinderea acestor relații o au întâlnirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Convorbirile, înțelegerile și hotărârile adoptate la cel mai înalt nivel au creat un amplu și

rodnic cadru de extindere a colaborării reciproce avantajoase, pe plan politic, economic, tehnico-stiințific, cultural și în alte domenii de activitate, punând puternic în evidență trăinicia raporturilor dintre partidele, țările și popoarele noastre. Desfășurate în mod frecvent, pe pământul României și Bulgariei, întâlnirile și convorbirile dintre cei doi conducători de partid și de stat constituie, de fiecare dată, evenimente de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea în continuare, pe multiple planuri, a raporturilor româno-bulgare. În acest cadru se înscrie și vizita oficială de prietenie efectuată zilele trecute în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășului Todor Jivkov.

În cadrul convorbirilor oficiale din-

tre cei doi conducători de partid și de stat, în celelalte documente ale vizitei, s-a făcut o amplă analiză a stadiului actual și a perspectivelor conlucrării româno-bulgare, precum și a principalelor probleme internaționale, îndeosebi a celor legate de situația din Balcani și din Europa. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov au procedat la o informare reciprocă referitoare la preocupările majore și la succesele înregistrate de partidele și popoarele din cele două țări, la modul în care sînt aduse la îndeplinire importante obiective ale actualei etape a construcției socialiste stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român și, respectiv, de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Bulgar. Cei doi conducători de partid și de stat s-au informat, de asemenea, în legătură cu preocupările de viitor ale P.C.R. și P.C.B., ale poporului român și poporului bulgar privind construcția socialistă în țările lor, mai buna gospodărire a resurselor materiale și umane în vederea dezvoltării intensive a industriei și agriculturii, a asigurării mersului neîntrerupt al României și Bulgariei pe calea progresului economic și social, a bunăstării și civilizației.

Subliniind evoluția pozitivă a relațiilor pe multiple planuri dintre România și Bulgaria, rezultatele rodnice ale colaborării lor reciproc-avantajoase în diferite domenii de activitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov au reafirmat hotărârile ambelor țări de a acționa în continuare pentru valorificarea la un nivel superior a posibilităților de colaborare de care dispun economiile naționale ale României și Bulgariei, pentru întărirea în continuare a relațiilor româno-bulgare pe multiple planuri, ceea ce corespunde intereselor popoarelor noastre, cauzei generale a socialismului și păcii.

Cu prilejul noului dialog la nivel înalt româno-bulgar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția țării noastre cu privire la cele mai importante probleme ale situației internaționale. Subliniind din nou că problema fundamentală a zilelor noastre este oprirea cursei înarmărilor, și în primul rînd a înarmărilor nucleare, trecerea la dezarmare și asigurarea unei păci trainice în lume, conducătorul partidului și statului nostru a salutat faptul că la începutul anului viitor va avea loc întâlnirea miniștrilor de externe ai U.R.S.S. și S.U.A., de la care se așteaptă să se pună bazele trecerii la negocieri reale pentru soluționarea întregului complex de probleme referitoare la armamentele nucleare și la militarizarea spațiului cosmic. Aceste negocieri vor trebui să acorde o atenție prioritară problemelor privitoare la oprirea amplasării rachetelor americane în

Europa și a contramăsurilor nucleare sovietice, la realizarea unei înțelegeri corespunzătoare care să ducă la înlăturarea rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune de pe continent și apoi la eliberarea Europei de orice arme nucleare; este necesar, de asemenea, să se ajungă la înțelegeri corespunzătoare privind nefolosirea Cosmosului în scopuri militare, să se realizeze o reglementare generală cu privire la folosirea spațiului cosmic. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că în cadrul preocupărilor generale pentru întărirea încrederii și păcii în Europa și în lume, România acordă o atenție deosebită situației din Balcani. Țara noastră se pronunță și acționează consecvent pentru extinderea colaborării bilaterale și multilaterale între țările balcanice, pentru soluționarea politică a unor probleme litigioase care mai există între unele din ele, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a bunei vecinătăți și conlucrării pașnice, fără arme nucleare și fără baze militare străine.

Referindu-se la noua întâlnire la nivel înalt româno-bulgar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Noi apreciem în mod deosebit stadiul înalt la care se află relațiile româno-bulgare și considerăm că trebuie să facem și în continuare totul pentru ca nivelul acestor relații să crească necontenit, să se afirme, din toate punctele de vedere, ca un exemplu de raporturi între state socialiste vecine și prietene. Considerăm că aceasta este în interesul dezvoltării construcției socialiste în țările noastre, al cauzei generale a socialismului, colaborării și păcii în lume“. La rîndul său, tovarășul Todor Jivkov a declarat: „Folosesc prilejul, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru a vă felicita încă o dată, în modul cel mai cordial, cu prilejul realegerii dumneavoastră în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român și a vă ura sănătate și multă putere de muncă, succese noi și tot mai mari în activitatea dumneavoastră de înaltă răspundere. Nu ne îndoiim că și actuala vizită în România frățească va da un nou impuls dezvoltării și consolidării în continuare a prieteniei noastre. Există premise favorabile pentru aceasta: o bună vecinătate, tradiții îndelungate de prietenie și relații spirituale, completarea reciprocă a economiilor noastre naționale, curcării incontestabile în viața materială și spirituală“.

Desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, noul dialog româno-bulgar la nivel înalt este menit să contribuie la adîncirea conlucrării și prieteniei dintre cele două țări, partide și popoare, la cauza generală a socialismului, la eforturile pentru întărirea păcii în întreaga lume.

ION CODRU ■

● Programele de dezvoltare economică și socială a României pe anul 1985 ●

Viitorul cu putere de lege

(Urmare din pag. 1)

fiind examinat și aprobat în unanimitate în Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, în Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii și Camera legislativă a consiliilor populare în vederea supunerii spre legiferare Marii Adunări Naționale.

Întreaga construcție a planului are la bază teza fundamentală cuprinsă în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea cu privire la creșterea rolului planului național unic în conducerea și organizarea tuturor sectoarelor vieții economice și sociale. În concordanță cu această orientare, caracteristica principală a planului pe anul viitor o constituie realizarea unor reproducții intensive, utilizarea la maximum a puternicului potențial productiv creat în anii construcției socialiste și cu deosebire în ultimele două decenii, principalele priorități fiind accelerarea ritmului creșterii economice față de primii ani ai cincinalului, dezvoltarea și modernizarea industriei, creșterea sustinută a producției agricole, amplificarea în continuare a activității în celelalte ramuri ale economiei, extinderea participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii, accentuarea puternică a laturilor calitative în toate sectoarele. Dezvoltarea intensivă are la bază promo-

varea rapidă în întreaga economie a realizărilor științei și tehnicii, potrivit programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, elaborat sub conducerea tovarășii academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, savant de largă recunoaștere internațională, prin a cărei activitate prodigioasă știința și tehnologia românească au căpătat un puternic impuls, înscriindu-se între factorii esențiali pentru progresul general al societății noastre socialiste.

Prevederea cuprinsă în plan, de creștere în 1985 a producției industriale cu 7,5 la sută, în condițiile adâncirii procesului de modernizare a structurilor de producție, asigură îndeplinirea consecventă a politicii partidului de industrializare socialistă, factor determinant în dezvoltarea întregii economii naționale. În acest cadru, un loc central îl ocupă în continuare dezvoltarea susținută a bazei de materii prime și energetice, punându-se accent sporit pe creșterea producției de cărbune, care va ajunge la peste 64 milioane de tone. În anul viitor se vor extrage 12,6 milioane tone țiței și aproape 33 miliarde metri cubi de gaz metan. Creșteri importante sînt prevăzute, de asemenea, la minereuri neferoase și substanțe nemetaliere. Producția de energie electrică, de aproape 77 miliarde kWh, ia în considerare aplicarea unor măsuri ferme pentru reducerea în continuare a consumurilor în toate sectoarele din economie și are în vedere realizarea întregului spor pe capacitățile care funcționează pe cărbuni. Se impune, în acest cadru, aplicarea fermă a indicațiilor conducerii de partid și de stat privind mai buna folosire a utila-

rilor, a întregului potențial tehnic, valorificarea cu maxim randament a substanțelor minerale utile, a resurselor de energie primară și a celor refolosibile.

În domeniul industriei prelucrătoare se prevede îmbunătățirea structurilor sortimentale, prin creșterea producției cu performanțe tehnico-funcționale ridicate, care valorifică superior materiile prime și forța de muncă. Industriei metalurgice îi revine sarcina unei producții de 16 milioane tone oțel, în cadrul căreia prioritară va fi fabricarea oțelurilor de calitate, ponderea acestora ajungând la peste 60 la sută. Construcția de mașini va participa cu circa 38 la sută la sporul producției industriale din anul viitor, urmînd să asigure cea mai mare parte din utilajele și instalațiile necesare programului de investiții și importante disponibilități pentru export. Dinamici mai rapide sînt prevăzute în domeniul mijloacelor de automatizare și al tehnicii de calcul electronic. În industria chimică, a cărei pondere în totalul producției industriale urmează să ajungă în anul viitor la peste 12 la sută, s-a luat în considerare în primul rînd dezvoltarea mai rapidă a subramurilor de sinteză fină și mic tonaj, precum și fabricația de fibre, fibre sintetice, a unor produse chimice auxiliare care încorporează cantități mai reduse de materii prime și energie și asigură o valorificare superioară a producției. Însemnate sarcini revin de asemenea, prin plan, industriei materialelor de construcții, industriei lemnului, celulozei și hîrtiei, industriei ușoară și alimentară.

În concordanță cu orientările și indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, planul pe 1985 prevede continuarea procesului de dezvoltare complexă și intensivă a agriculturii, obiectiv fundamental al in-

de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985, se stipulează că în anul următor se vor da în folosință 140 mii de locuințe. În aceeași ordine de idei, se prevede, prin lege, să se ia toate măsurile în vederea stimulării construcției de locuințe proprietate personală din comune și sate, cu sprijinul statului în credite, materiale și execuție și prin atribuirea de terenuri pentru construcție și cultivare de legume. Toate acestea constituie un semn bun pentru condițiile de muncă și de viață care se modifică de la an la an, sporind confortul și aspectul urban edilitar, contribuind la noua înfățișare a comunelor și satelor noastre. Paralel cu această preocupare se amplifică și se diversifică măsurile privind îmbunătățirea în continuare a ocrotirii sănătății și asistenței sociale punându-se un accent deosebit pe prevenirea și apărarea sănătății oamenilor, pe creșterea natalității, precum și pentru perfecționarea învățămîntului, dezvoltarea culturii, educației fizice și sportului. Un program complex pe anul care vine și care vizează creșterea tuturor parametrilor calității vieții, a condițiilor în care ne desfășurăm activitatea, semn de înaltă civilizație și respect pentru oamenii muncii.

Prin rolul hotărîtor acordat factorilor calitativi ai creșterii economice, prin accelerarea reproducției de tip intensiv, întreaga dezvoltare economico-socială prevăzută pentru anul viitor este subordonată țelului suprem al politicii partidului de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Potrivit prevederilor planului național unic, în 1985 retribuția medie nominală va ajunge la 2.960 lei urmînd ca retribuția medie reală să fie cu 8 la sută mai mare decît în 1980; veniturile reale ale țărănimii pe o persoană activă vor spori cu 12,2 la sută. Vor crește, de asemenea, desfacerile de mărfuri prin comerțul socialist și va spori volumul prestațiilor de servicii. În anul viitor vor fi date în folosință 140 mii locuințe noi. Planul prevede, de asemenea, perfecționarea în continuare a învățămîntului, dezvoltarea culturii, îmbunătățirea ocrotirii sănătății și asistenței sociale.

Scenariul unui an de muncă și viață eroică

Nicolae Foia, sudor specialist, Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie”: „Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985 este de fapt cartea noastră de căpătii în muncă și în activitatea în întreprindere și în viața de toate zilele în anul care se anunță temeinic, bogat în roade și în fapte. Este în același timp un bilanț al celor îndeplinite în anul care a trecut, dar mai ales în anii care au trecut, pentru că e îmbucurător să constăți că de puternică e țara acum și ce forță reprezintă economia noastră românească. Citind legea Planului național unic de dezvoltare în anul care vine, trecem în revistă, în procente, calculate pe baza prețurilor existente la 31.X.1984, care este produsul social și venitul național, producția industrială, agricolă, investițiile, volumul comerțului exterior, retribuția medie reală, desfacerile de mărfuri cu amănuntul, prestațiile de servicii către populație etc., în raport cu creșterile necesare și obligatorii față de anul în curs. Este o ambiție a noastră, a comunistilor, să ridicăm țara pe noi culmi de civilizație și progres, prin munca și prin lupta noastră, an de an, cu noi procente statistice și cu noi dimensiuni umane. Viața demonstrează - că numai printr-o economie planificată de la an la an gospodărește, așa cum o planifică partidul nostru, putem ajunge din urmă țările cu un grad de progres mai înalt, cu o civilizație avansată. În felul acesta știm că anume ne revine nouă, fiecăruia, din sarcinile de muncă pentru a îndeplini datoriile noastre față de societate, față de cei care vin după noi. În ce mă privește, promit în acest prag de an nou că voi face totul pentru ca la locul meu de muncă și la locul meu de viață anul 1985 să devină un an de izbînzii personale, de izbînzii în colectivul meu de muncă, să îndeplinesc angajamentele care decurg din marile angajamente ale țării la Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

Aurel Martinescu, impiegat de mișcare, Gara de Nord: Planul pe care-l avem în față este mobilizator în sensul că ne edifică asupra tuturor problemelor ce decurg din viața noastră de zi cu zi în anul care vine, un an greu, un an important în marșul nostru spre viitor. Anul care vine, așa după cum reiese din Legea Planului votată de către Marea Adunare Națională, este un an al unei calități superioare, un an al exigențelor sporite, al economiei de combustibil și de energie, al revalorificării intense a materiilor prime și reciclării lor în procesele de producție. Va fi un an al diversificării sortimentelor de produse și de mărfuri, un an al produselor cu parametri tehnico-funcționali și economici ridicați, și cu un înalt grad de competitivitate pe piața mondială. Trebuie să înțelegem cu toții, după îndemnul tovarășului secretar general, că sîntem capabili să avem toate condițiile asigurate de a îndeplini aceste exigențe și de a fi competitivi cu orice industrie din lume dacă avem mai multă încredere în forțele noastre, dacă vom

gîndi mai mult cu capetele noastre și nu ne vom subestima. Pe de altă parte, se poate vedea limpede, din planul care ne așteaptă, că partidul nostru pune în continuare un accent important pe creșterea gradului de utilizare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și suprafețelor construite, pe asigurarea la timp a aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor în structura sortimentală necesară realizării producției atât pentru export cit și pentru import. Este aceasta o problemă de responsabilitate primordială pentru că degeaba ne punem noi problema competitivității dacă nu ne vom organiza aprovizionarea și utilizarea utilajelor în mod optim și intensiv. Depinde, prin urmare, de noi să îndeplinim sarcinile importante care ne revin ca oameni ai muncii și comunisti dacă vrem să ridicăm calitatea vieții în România și să ne facem datoria față de istorie. Pentru că în această perioadă fiecare an devine istoric.

Iulia Andrei, șef de formație Întreprinderea de morărit și panificație „23 August”: Mi se pare important de reținut faptul că în Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România se prevăd sarcini care depășesc cele douăsprezece luni ale anului viitor și se stabilesc sarcini îndepărtate, pînă în anul 1990, pentru că anul la care se referă planul e doar o verigă din politica strategică a partidului nostru de a insera România în rîndul țărilor avansate. Aceste sarcini sînt legate de aplicarea fermă a prevederilor privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și de energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, creșterea mai accentuată a productivității muncii precum și perfecționarea organizării și normării muncii. Aceste sarcini nu stau numai în seama Consiliului de Miniștri, în seama ministerelor, a consiliilor populare sau a consiliilor oamenilor muncii cit mai ales în seama fiecărui om al muncii în parte, a fiecărui cetățean. Numai astfel ne vom putea mindri că în anul 1985 ne-am adus și noi contribuția conștientă la progresul națiunii noastre, într-un moment extrem de complicat al vieții politice și economice, internaționale, moment care pe noi ne prinde cu gîndul la un viitor gîndit sistematic, și elaborat în cele mai mici detalii.

Dumitru Girleanu, cazangiu, Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie”: Să ne oprim puțin asupra prevederii prin care se legiferează faptul că în 1985 volumul total al investițiilor în economia națională va fi de 273 miliarde lei. În același timp, în 1985 vor fi puse în funcțiune 250 de capacități de producție noi, importante, atât în industrie cit și în agricultură. Astfel încît mijloacele financiare, materiale și forța de muncă vor fi concentrate pentru grăbirea punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții în curs de execuție. Lucrări noi vor putea fi începute numai după aprobarea documentației teh-

nico-economice și de execuție. De reținut este faptul că majoritatea investițiilor din anul care urmează vor fi destinate „în principal, pentru sporirea bazei energetice și de materii prime, pentru realizarea planului de dezvoltare intensivă, modernizarea și ridicarea nivelului tehnic al industriei, a programului de irigații și îmbunătățiri funciare în agricultură, precum și a celui de mecanizare a agriculturii, transporturilor și altor sectoare de activitate, pentru îndeplinirea programelor aprobate de îmbunătățire a nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, combustibili și de energie, valorificarea superioară a produselor refolosibile, asimilarea de noi produse, creșterea productivității muncii și sporirea competitivității produselor românești pe piața externă”. Același articol din lege stipulează faptul extrem de important prin care se afirmă că „investițiile vor fi acordate cu prioritate pentru lucrări de modernizări și reutilări ale capacităților existente, pentru asigurarea unei mai bune profilări, integrări și specializări a producției, pentru creșterea eficienței economice”.

Mihai Mititelu, fierar betonist, Întreprinderea „Metrou”, București: În Legea privind Planul național unic de

dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1985, se stipulează că în anul următor se vor da în folosință 140 mii de locuințe. În aceeași ordine de idei, se prevede, prin lege, să se ia toate măsurile în vederea stimulării construcției de locuințe proprietate personală din comune și sate, cu sprijinul statului în credite, materiale și execuție și prin atribuirea de terenuri pentru construcție și cultivare de legume. Toate acestea constituie un semn bun pentru condițiile de muncă și de viață care se modifică de la an la an, sporind confortul și aspectul urban edilitar, contribuind la noua înfățișare a comunelor și satelor noastre. Paralel cu această preocupare se amplifică și se diversifică măsurile privind îmbunătățirea în continuare a ocrotirii sănătății și asistenței sociale punându-se un accent deosebit pe prevenirea și apărarea sănătății oamenilor, pe creșterea natalității, precum și pentru perfecționarea învățămîntului, dezvoltarea culturii, educației fizice și sportului. Un program complex pe anul care vine și care vizează creșterea tuturor parametrilor calității vieții, a condițiilor în care ne desfășurăm activitatea, semn de înaltă civilizație și respect pentru oamenii muncii.

ARON DOMIDE ■

Un punct pe ordinea de zi a acestui veac — bunăstarea poporului

Viața României

● Programele de dezvoltare economică și socială a României pe anul 1985 ●

Roadele revoluției agrare

Interviu cu tovarășul Ion Zipsiș, adjunct al ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare

Tovarășe ministru, pornind de la adevărul — subliniat în repetate rânduri de secretarul general al partidului — că agricultura reprezintă a doua ramură de bază a economiei naționale, v-aș ruga să vă referiți la dinamica evoluției ei, prezăcută pentru anul viitor în Legea planului de dezvoltare pe anul 1985, pornind de la realizările actuale din acest domeniu.

Planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pentru anul 1985 deschide noi perspective pentru intensificarea și modernizarea în continuare a acestei ramuri de bază, pentru înfăptuirea noii revoluții agrare, ce presupune transformarea generală a felului de muncă, de viață și de gândire al țărânilor noastre, al tuturor lucrătorilor din agricultură, pentru realizarea unei producții agricole care să satisfacă din plin necesitățile de consum ale întregului popor, precum și cerințele generale ale economiei naționale. Orientările, direcțiile majore de dezvoltare a agriculturii, programele și măsurile stabilite de curind, sint expresia concepției novatoare a secretarului general al partidului nostru, de realizare a unei agriculturii intensive, de înaltă productivitate, de sporire a aportului acestei ramuri la progresul general al țării.

Ca urmare a aplicării în viață a indicațiilor, orientărilor și îndemnurilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, formulate cu pricejul conștiințelor cu cadrele din agricultură, cit și cu ocazia numeroaselor vizite de lucru efectuate în unitățile agricole, s-a reușit ca în acest an să se realizeze cea mai bună recoltă de cereale din toamnă, cu toate că în primăvara acestui an au fost condiții mai grele datorită secetei. Astfel, un număr de 18 cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat au obținut peste 8 000 kg grâu și orz la hectar, 216 unități au avut recolte ce au totalizat în medie peste 5 000 kg la hectar, iar 9 cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat au ajuns să recolteze peste 20 000 kg porumb și țiuțești la hectar.

Pentru anul viitor, 1985, va fi necesar să asigurăm recolte sporite printr-o activitate mai bine organizată, de maximă eficiență, care să ducă, în final, la obținerea unei cantități de cel puțin 1 200 kg cereale pe locuitor. De asemenea, urmează ca, pe suprafața de peste 200 000 de hectare să se obțină o producție de grâu de cel puțin 8 000 kg pe hectar, iar pe 500 000 hectare, o producție de porumb și țiuțești de peste 20 000 kg la hectar. Tot în perspectiva viitorului an avem în vedere ca pe o parte importantă a suprafețelor, la culturile de plante tehnice, în horticultură, să se realizeze producții de 40 000—50 000 kg la hectar, precum și de 3 000—4 000 kg la hectar la floarea-soarelui, la soia și altele. Și, să nu uităm pămintul, acest principal mijloc de producție, de care depinde în cea mai mare parte succesul bătăliilor noastre pentru recolte bogate, fiindcă în funcție de atenția pe care i-o acordăm, vom reuși, sau nu, toate deciziile propuse. Și pentru acest motiv, măsurile stabilite de Legea planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare sint binevenite, ele stabilind cu precizie întregul ansamblu de activități destinate utilizării lui la randamentul maxim. În acest sens, iată, ca să mă exprim într-un mod sintetic, din experiența acumulată — și aceasta nu constituie o noutate pentru nimeni — de pe terenurile bine pregătite înainte în simințării, în care au fost încorporate seminte din soiuri calitativ superioare și unde toate lucrările de întreținere a culturilor s-au făcut la timp, s-au cules mari cantități de produse agricole, incomparabile cu cele realizate în aceeași zonă teritorială, dar unde nu s-au executat lucrările în mod corespunzător. Pentru obținerea unor producții superioare în anul 1985 — după cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfățuire de lucru pe problemele agriculturii — vor fi afectate cu 30 la sută mai multe îngrășăminte chimice față de acest an, circa 2 000 000 hectare din suprafața arabilă vor fi irigate — ceea ce reprezintă peste 30 la sută din întreaga suprafață, vor fi asigurate seminte de mai bună calitate pentru toate culturile.

Vă rog să vă referiți acum și la activitatea din zootehnie.

În această privință putem aprecia că în anul 1984 s-a acționat cu mai multă fermitate pentru întărirea ordinii și disciplinei, creșterea răspunderii în fermele zootehnice, respectarea prevederilor legale cu privire la furajarea, îngrijirea și păstrarea sănătății animalelor. Ca urmare, au fost obținute rezultate bune, atât în

ceea ce privește sporirea efectivelor, cit și a producțiilor de carne, lapte, ouă și altor produse. Va trebui să acționăm cu toată hotărârea pentru asigurarea creșterii în continuare a efectivelor de animale, îndeosebi la bovine și ovine, precum și a produselor animaliere. Pe baza analizelor din fiecare județ și unitate agricolă, vom acționa pentru asigurarea integrală a capacităților de creștere și îngrășare a animalelor, pentru urgentarea încheierii lucrărilor de modernizare a fermelor, amenajarea de maternități, creșe pentru tineret, sectoare de creștere a vitelor și micelulelor de prăsilă, construirea de finare și baterii de silozuri.

Vom lua măsuri pentru ca toate unitățile agricole de stat și cooperatiste, în funcție de resursele furajare existente, de spațiile construite, de forța de muncă și de tradiție, să crească animale și păsări, continuându-se și acțiunea de organizare de microferme de animale pe lângă fermele de cîmp, pomicole, legumicole, viticole și de gospodării anexe pe lângă întreprinderi și instituții. Paralel cu dezvoltarea creșterii animalelor în unitățile agricole socialiste se va acorda o atenție sporită creșterii și îngrășării animalelor în sectorul gospodăriilor populației, acționându-se pentru lărgirea cooperării dintre unitățile socialiste și acest sector. În acest scop, în anul 1985 se va asigura livrarea a 1 milion porci și 60 milioane pui de o zi, se vor repartiza membrilor cooperatori suprafețe de teren pentru producerea de furaje în cultura a două, precum și sprijin în procurarea semințelor, reproducătorilor de rasă, inventarului gospodăresc, asigurarea asistenței zootehnice și sanitar-veterinare, în organizarea valorificării, pe bază de contract, a surplusului de produse.

Trăgînd toate învățămintele și concluziile din lipsurile care s-au manifestat în acest an, conștienți de răspunderea ce ne revine în rezolvarea sarcinilor complexe ale agriculturii, vom acționa cu toată hotărârea pentru aplicarea întocmai a măsurilor adoptate de recenta Consfățuire de lucru pe problemele agriculturii, în vederea îndeplinirii sarcinilor de plan pe anul 1985. Sintem ferm hotărâți să acționăm în așa fel încît anul viitor să ducă la o îmbunătățire substanțială a activității noastre, să lucrăm mai bine, mai organizat pentru sporirea producției vegetale și animale, pentru obținerea unor recolte cit mai bune, astfel încît agricultura să-și îndeplinească exemplar sarcinile ce-i revin din documentele de importanță istorică adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului.

CONSTANTIN BALACCIU

Mai confortabil, mai ușor

Interviu cu tovarășul Gheorghe Dumitru, director adjunct al Direcției de aprovizionare-desfacere din Ministerul Industriei Ușoare

Cum vor crește în 1985 față de 1984 livrările produselor industriei ușoare?

În cadrul dezvoltării de ansamblu a economiei naționale, în conformitate cu programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea unei aprovizionări a populației cu bunuri industriale de consum, Ministerul Industriei Ușoare va livra suplimentar fondului pieței, deja în anul 1984, produse în valoare de peste 900 milioane de lei, corespunzător cerințelor științifice fundamentate ale consumului populației, într-o gamă sortimentală cit mai diversificată și la un nivel calitativ superior. În cadrul programului adoptat în dezbaterile Marii Adunări Naționale, un loc central îl ocupă mărfurile textile-încălțăminte și de uz casnic, la care în sezonul de desfacere toamnă-iarnă 1984-1985 se prevăd creșteri importante față de desfacerea din sezonul 1983-1984. Astfel, cele mai importante creșteri față de anul 1984 se prevăd la îmbrăcăminte exterioară și la timp liber (în medie de 20 la sută), la lenjerie pentru timpul rece pentru femei și bărbați (22 la sută), rochii și capoate (26 la sută), încălțăminte pentru toamnă-iarnă (34 la sută) și diverse articole de uz casnic și gospodăresc. Livrările de mărfuri către fondul pieței pe anul 1985 vor crește față de prevederile de plan din 1984 cu 1,8 miliarde lei, respectiv cu 4 la sută. O atenție deosebită se va acorda și desfacerii produselor destinate copiilor și tineretului, avînd în vedere Anul Internațional al Tineretului și anume: confecții și tricotaaje exterioare pentru timpul rece (24 la sută); rochii, fuste, bluze pentru fete (26 la sută); încălțăminte (24 la sută); jucării și altele. În anul 1985 vom livra la fondul pieței cantități sporite de lenjerie și îmbrăcăminte tricotată, scămășată, confecții din blană naturală și sintetică, înlocuitori de paltoane, țesături pentru iarnă și încălțăminte.

Concret, ce va însemna creșterea calității produselor în industria ușoară?

Calitatea produselor a constituit și constituie unul dintre obiectivele centrale ale activității tuturor întreprinderilor din industria ușoară, fiind folosite de întreaga populație a țării, ale cărei exigențe au crescut an de an. Plecînd de la acest obiectiv, industria ușoară și-a îndreptat atenția spre creșterea condițiilor materiale de îmbunătățire continuă a calității, dezvoltînd activitatea de creație, cercetare și modernizare a producției, de introducere și extindere a tehnologiilor noi de fabricație, dotarea întreprinderilor cu utilaje moderne, de mare randament. Astfel, în anul 1985, se prevede realizarea a 85 000 de sortimente, față de 25 200 în anul 1980, iar ponderea produselor noi și reprodusele, din totalul valorii producției marfă, va reprezenta 66 la sută. Totodată, conform Programului de ridicare a nivelului tehnice și calitativ al produselor, se prevede o creștere substanțială a ponderei produselor de nivel tehnic și calitativ mondial, care va ajunge la 70 la sută în 1985, față de 57,3 în 1984.

Ce produse noi puteți anunța că vor intra pe piață?

Dintre produsele noi care se vor realiza în anul 1985 și se vor livra populației, menționăm: confecții din țesături tip bumbac din diverse amestecuri de fibră cu noi efecte de suprafață, țesături tip lină din fibre imprimate, țesături cu efect, diverse țesături din fire de in de mare finete, noi articole de confecții și tricotaaje cu grad sporit de complexitate, noi modele de încălțăminte ușoară și confortabilă, precum și noi articole de sticlărie, porțelan și faianță cu greutate redusă.

DORIN GHERGHINESCU

Importanță înnoire sortimentală

Interviu cu tovarășa Constantina Arsenie, secretar de stat în Ministerul Comerțului Interior

În Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea unei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1984-30 septembrie 1985, un loc important ocupă desfacerea de mărfuri metalo-chimice. Ce prevede Programul la acest capitol pentru sezonul rece?

Fondul de marfă prevăzută în Program asigură cantitățile necesare cererii populației într-o structură diversificată la toate produsele ce fac obiectul activității sectorului: bunurile de folosință îndelungată, articole specifice sezonului rece, produse chimice și pentru spălat, cosmetice și igienă personală, materiale de construcții și finisaj, articole de uz casnic, unelte și scule de uz gospodăresc-agricol și alte mărfuri.

În raport cu intensitatea cererii populației față de aceste produse, în Program s-au prevăzut creșteri importante, diferențiate pe sezoane. Astfel, la articolele mai căutate în sezonul rece, ca soabe cu combustibili solizi, mașini și reșouri aragaz, becuri electrice normale, gamuri trase etc., se prevăd creșteri între 106 și 120 la sută în trimestrul IV, anul acesta, și trimestrul I 1985. La sănii, schiuri și alte produse specifice sporturilor de iarnă, creșterile prevăzute pentru aceeași perioadă se situează între 132 și peste 300 la sută. La jucării — deosebit de căutate și ele în perioada „lunii cadourilor” și a sărbătorilor de iarnă — se prevăd cantități însumînd 485 milioane lei, respectiv plus 107 la sută în trimestrul IV și 274 milioane lei, adică plus 111,4 la sută în trimestrul I 1985. De asemenea la combustibili solizi (cărbuni și lemne de foc) creșterile se situează între 105 și 134 la sută, evident, mai pronunțate în perioada de iarnă. Se vor asigura de asemenea cantități mai mari de mate-

riale de construcții (cărămizi, țigle, ciment, var, produse hidroizolatoare, cherestea, plăci aglomerate) precum și de produse necesare curățeniei și întreținerii locuințelor (lacuri și vopsele, detergenți, săpun).

S-a urmărit în mod deosebit contractarea fondului de marfă într-o structură sortimentală îmbunătățită, pentru a putea satisface tot mai bine variatele nevoi ale populației și a asigura formarea și stimularea cererii față de bunuri ce favorizează creșterea gradului de confort și civilizație, mai buna dotare a locuințelor, precum și ușurarea muncii în gospodăriile populației. Dezideratul major al îmbunătățirii calității și diversificării gamei sortimentale a fost impus de altfel producătorilor și comerțului de programele speciale întocmite pe perioada 1980-1985 din indicația și inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, a căror realizare ne-a permis an de an introducerea în circuitul comercial a circa 1 000—1 200 de articole și sortimente noi, respectiv 7-10 la sută din întregul fond de marfă.

Spuneți-ne, vă rugăm, câteva din noutățile contractate pentru 1985 din acest sector.

Trebuie amintite modele noi de vase emailate, tacămuri inoxidabile și seturi complete cu aceleași motive ornamentale, noi tipuri de soabe cu combustibili solizi, mașini aragaz cu termostat și rotisor, frigiderul de 225 litri cu două uși și compartiment separat de congelare, radiocasetofonul stereo RC 2 320, linia muzicală Disco cu 4 module (în două variante), motoreta Hoinar și altele.

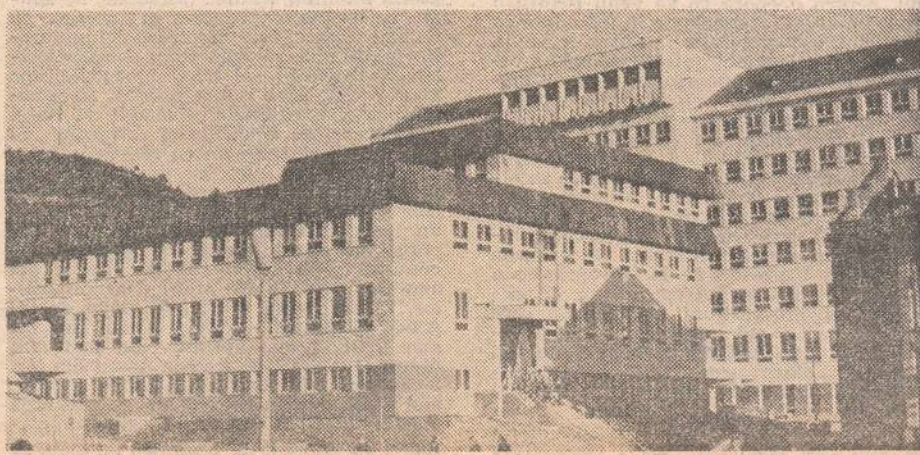
Ce noutăți ne puteți furniza din sectorul textile-încălțăminte?

Fondul de marfă destinat aprovizionării populației în sezonul rece constituie un capitol important din Program, fapt pentru care i-am acordat o atenție deosebită în toate etapele constituirii sale — fundamentarea necesarilor, constituirea colecțiilor, contractarea, derularea. Contractarea cu furnizorii a fost încheiată încă din luna aprilie. Cantitățile obținute, împreună cu cele deja constituite în stocuri, creează condiții pentru asigurarea unor desfaceri sporite față de perioada anterioară în procent de circa 105 la sută. M-am referit la paltoane și haine de iarnă, tricotaaje groase de lină, lenjerie și îmbrăcăminte scămășată, stoffe, ghețe, bocanci din piele naturală și sintetică. S-au asigurat de asemenea cantități sporite față de cele realizate în sezonul precedent și la alte sortimente, necuprinse în program, dar specifice consumului în această perioadă — căcușile și fulare, mănuși tricotate sau din piele, căcușii din blană naturală sau artificială. S-a avut în vedere realizarea unei diversificări mai largi sortimentale. Au fost puse în vânzare noi modele de haine de iarnă, raglane și canadiene matlasate sau căpușate cu blană sintetică, veste, salopete și pantaloni matlasați. Articolele pentru copii și tineret, precum și cele pentru sport sint realizate în peste 1 000 modele. La tricotaaje, gradul de înnoire sortimentală este de peste 70 la sută. Colecțiile sint realizate în noi combinații de fire tip P.N.A., tip poliester și tip mohair în peste 1 600 modele, care reprezintă combinații multiple de tricot cu piele sau imitație de piele, cu blană artificială, țesături etc. La încălțăminte, dintre modelele nou realizate și care compun fondul de marfă, se remarcă cizmele din P.V.C. injectat, căpușite cu imitație de blană, tip sport, cizme colorate din cauciuc, cizme și ghețe din piele naturală în combinație cu piele sintetică.

Ce măsuri s-au luat pentru realizarea integrală a sarcinilor ce revin M.C.I. din Programul de autoaprovizionare?

Desigur, va trebui ca producătorii să respecte în totalitate obligațiile contractuale, în scopul asigurării continuității și ritmicității în aprovizionarea tuturor unităților comerciale și crearea unei abundențe a ofertei. În ceea ce privește comerțul, va trebui să acționăm în continuare pentru urmărirea riguroasă a respectării clauzelor contractuale de către producător, repartizarea judicioasă a fondului de marfă în profil teritorial, orientînd livrările din contractele curente cu prioritate către centrele muncitorești, zonele supuse izolării și Capitală, precum și pentru o calitate superioară a servirii oamenilor muncii, concretizată printr-o solitudine și atenție sporită față de cerințele cumpărătorilor.

OPREA GEORGESCU

● O metodă românească de valorificare a șisturilor bituminoase ●

Doi reporteri în Munții Aninei, martori oculari la drumul spre lumină al unei noi resurse:

ȘISTURILE BITUMINOASE

Idee după două secole

...Dacă a fost o zi însorită sau aspră în blînzi muntii ai Aninei, pe 1 septembrie 1965, geologul Dumitru Anescu nu-și mai amintește. Își amintește, în schimb, cu precizie, și chiar cu emoție, cum că în acea primă zi a sa de muncă, la o oră după angajare, a primit drept sarcină de serviciu să recepționeze lucrările, primele lucrări — o baracă și un puț —, pentru prospecțiuni și explorări în șisturi bituminoase. Cu emoție, deoarece era conștient că prin actul aparent rutinier ce i se cerea, aparent birocratic și aparent neînsemnat pentru un tânăr specialist care visează să descopere și să cucerească Everesturi, intra chiar pe o asemenea poartă, pe un asemenea făgaș al lucrurilor mari. Știa prea bine că debuta profesional într-un loc și într-un domeniu al viitorului. Ca aninean și ca geolog cunoștea, firește, istoria acestei ciudate roci de petrol pietrificat numită șisturi bituminoase care, cu mult înainte de a începe extracția petrolului de sondă în România a furnizat țitei, a furnizat energie localnicilor sau unor întreprinzători oameni de afaceri de peste granițele țării. Șisturile de la Anina au fost descoperite în anul 1792, odată cu primele mine de cărbuni, fiind cosmarul minerilor. Însoțind straturile de cărbune, degajau valuri de metan, distrugând astfel abatajele, făcând aproape imposibile aerisirile dar și captarea insidiosului gaz. La 1853, Societatea austro-ungară de căi ferate — S.T.G. — devine proprietara zăcămintelor din zona Aninei și începe exploatarea șisturilor din subteran ca și a conținerilor de siderită, adică a minereurilor de fier care le însoțesc. În îndepărtata eră geologică de mijloc, în zvircolirile materiei, fierul este comprimat în magma de țitei care, la rîndu-i, supus unor mari presiuni și înalte temperaturi se solidifică, se usucă în rocă, ajunge un bitum greu, învăluit în metanul degajat, și împănă cu minereu de fier, cu bulgări de oale mai diverse dimensiuni, pină la mărimi uriașe, „dispersați ca stafidele într-o prăjitură”, cum ne explică foarte plastic geologul Dumitru Anescu. Acestea sînt șisturile bituminoase. Societatea S.T.G. începe să le distileze, prin încălzire, la temperaturi înalte, de 400—600 grade, cedind, sub formă lichidă, țiteiul. Apar astfel distilerii și, rețin documentele, între 1853—1883, pe parcursul a 30 de ani deci, s-au prelucrat 300 000 tone de șist din care s-au scos 1 500 tone țitei. Metoda este, se vede, greoaie, și astfel, abandonată, intrucît, între timp, se trecuse la exploatarea petrolului de sondă. Șistul nu este totuși abandonat definitiv, nu încă. Pină în preajmă primului război mondial, se continuă exploatarea fierului din siderite, la Anina se dezvoltă cocerii, furnale, laminoare, un veritabil centru siderurgic. După primul război mondial, acestea sînt mutate la Reșița unde pornește o altă istorie a siderurgiei românești pe baza altor materii prime, asupra șisturilor coborînd definitiv tăcerea. Petrolul curgea pe conducte și nimeni nu se mai gîndește la un zăcămint greu de scos din trupul muntilor și mai greu de stăpînit, de transformat în elementele lui primordiale ce-l pot face util omului modern. Și totuși, șistul nu este uitat în mod absolut, cîțiva geologi, pasionați și vizionari, continuă să investigheze zonele lui, continuă să-l cartografieze, să-l inventarizeze, să-l așeze în documentele viitorului, pentru o epocă ce va veni. Pentru o epocă mai aptă tehnologic în a-l aduce în serviciul economiei țării. Epoca a venit. Introduse în contabilitatea națională a resurselor naturale pentru energie și materii prime prin gîndirea economică de profunzime a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, încă din 1965, reîntră în atenție. Din zăcămintele de la Anina se recoltează probe ce iau drumul termocentralei Ovidiu — Constanța, unde au loc experimentări în vederea utilizării drept combustibil în centrale electrice. Un grup de geologi și ingineri de la Întreprinderea minieră Anina și Întreprinderea de explorări și prospecțiuni Caransebeș, care își vor dedica ani mulți din viața și cariera lor profesională problemei numită generic „valorificarea șisturilor bituminoase din România”, printre care geologul Camillo Todros și Inginerul Vasile Ogherlaci, urmăresc aceste probe de-a dreptul sub tensiune. La 1 septembrie

1965, li se alătură și cel mai tânăr geolog venit printre ei de pe băncile școlii universitare, unde manifestase foarte mult interes la orice fel de informație, de la profesorii săi ori din literatura de specialitate de ultimă oră, privind starea rezervelor și modul de exploatare a șisturilor din lume, înarmîndu-se cu toate datele comparative între zăcămintele extrem de diferite din Colorado, de pildă, din China ori Extremul Orient față de cele din Europa, din U.R.S.S. sau din țara noastră. Motiv pentru care tehnologiile, în general, nu se prea pot transfera, cumpăra, însuși de la țară la țară, fiecare le gîndește și le adaptează la specificul său. Acum, și mai ales după raportul geologic al unui alt împătimit, pe nume Dan Ștefănescu, de la laboratorul geologic central din Capitală, valoarea șisturilor nu mai este contestată de nimeni, dar ridică o sumă de întrebări la care trebuie să se răspundă, cuprinzînd soluțiile optime de extracție, de separare de minereurile asociate, de preparare pentru ardere, ca și pentru alte destinații superioare. Experimentele de ardere și în alte termocentrale — de la Mintia, Doicești, Turceni — le confirmă proprietățile de bun combustibil — umiditate mică, procent bun de macinabilitate, grad ridicat de materii volatile, viteză mare de ardere a particulei. Dar în ce cazane, cum să funcționeze o asemenea termocentrală, cu ce utilaje? Și, mai presus de toate, pentru cîți ani putem avea rezerve, care să justifice importanțele cheltuieli? Iată, al șir de întrebări firești înaintea unei decizii economice, unei decizii sociale. În 1973, se elaborează programul național de cercetare în vederea valorificării complexe a șisturilor bituminoase, coordonat de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, cuprinzînd opt capitole majore și numeroase teme: exploatarea minieră (tehnologii de exploatare, proiectarea de cariere și utilajele corespondente), arderea în termocentrale (prepararea în acest scop), construcția utilajelor (cazane, mori, generatoare...), extragerea aluminiului din cenuși, extragerea fierului din șisturi și cenuși, utilizarea cenușilor pentru materiale de construcții, extragerea de țitei din șisturi, probleme sociale... Problemele sociale fiind, de fapt, deasupra tuturor, acestei noi istorii a energiei românești, de altfel ca pretutindeni unde o mare cîtitorie economică din anii socialismului a impus schimbarea geografiei unor locuri și ținuturi, unde a impus sacrificii, dispațiția unor localități, adică a vechilor lor vetre și strămutarea lor în alte perimetre. Hidrocentrala Porțile de Fier I a sacrificat Orșova veche și a suprainălțat un oraș ultramodern, construit după toate legile urbanismului secolului XX. Drumul spre lumină al șisturilor bituminoase vor sacrifica orașul străvechi Anina. Anina stă chiar în centrul major al zăcămintului, procesul de strămutare a localității fiind, de fapt, început. Printre cei peste 800 de oameni ai muncii care lucrează azi la nu demult înființata Întreprindere minieră pentru șisturi bituminoase Anina, nu puțini locuiesc deja în „orașul nou”, orașul în mișcare, orașul în acumulare, cu o așezare, ca și Orșova, fără egal, în amfiteatru, pe coama unui deal, cu fruntea în soare și cu ochiul albastru spre crestele Semenicului. În blocuri bine gîndite, cu camere induslătoare, spațioase și finisaje cochete, contrast semnificativ față de căsuțele inghesuite, cu ferestre meschine și tavane joase, din fostele colonii miniere de acum un secol și două, cu bordisec urbea veche.

Între timp, tinărul Dumitru Anescu a ajuns la 42 de ani, este geologul șef al întreprinderii și coautor la numeroase dintre soluțiile adoptate, dintre răspunsurile date la suita de întrebări. Între timp, a apărut vastul șantier care schimbă geografia munților Aninei. „Era clar, ne spune, ca prima exploatare să înceapă pe flancul vertical care afectează cel mai puțin localitatea, să dăm timp constructorilor să înalțe orașul nou, iar locuitorilor să-și pregătească starea psihică, să-și remodeleze obișnuințele și modul de viață, să-și transfere tradițiile și reflexele. Și era normal să începem cu rezervele de la suprafață, prin ceea ce se cheamă exploatare la zi și o mare carieră s-a deschis”. Mai întii a fost „nîmicul”, adică un munte cu tăcerea lui ancestrală, cu viața lui nestingherită, cu pădurea lui cuminte ce-și urma ciclurile suave ale anotimpurilor, la 400 metri deasupra văilor. El se cheamă tulburător, ecou de legendă și mister — Tilva Zinei. Era cel mai înalt și mai abrupt din molcomii munți ai Aninei. El trebuia mutat din loc. S-au croit, firește, ca în orice șantier, mai întii drumurile, ca să se deschidă porțile, utilajelor cit niște uzine umblătoare, cu greutate de peste 100 de tone, ca

și calea de transport a muntelui sfirtecat de explozibil și remodelat în halde cu care nu știm ce va face peste milenii geologia pămîntului și cum vor fi priviți ori valorificați de generațiile următoare. Drumul acesta pe înălțimi este un Transfăgărășan în miniatură, spectacolul și asprimea tăierii lui în stîncă fiind egale, despărțindu-le doar lungimea în favoarea celui de peste Făgăraș. Utilajele, excavatoarele gigant, aduse bucată cu bucată și montate în aer liber, sub vînturi, ploii și ninsori sînt o altă pagină de forță, o altă pagină de eroism din istoria modernă a șisturilor românești. O echipă minusculeă chiar, formată deci nu din armate, ci din cîțiva meșteri mecanici și electricieni, condusă de un tinăr subinginer, Ion Părvu, într-un timp incredibil de scurt au făcut ca acești munți să intre rapid în funcțiune, să ia muntele sfirtecat și să-l încerce în Rabele și Dacurile și Belazurile de 27, 40 și 55 de tone care îl transportă spre celălalt tărîm al haldelor de care vorbeam, conduse cu virtuozitate pe maluri de prăpăstii de niște încercări șoferi ca niște cascadori. Subinginerul Părvu, cu mica sa echipă a ajuns rapid un fel de vedetă în tehnica montării de excavatoare, fama lor circula în lumea minieră și încep să fie chemați la Uricani, la Cimpul lui Neag și chiar în Călimani, reducînd timpul de punere pe picioare a unor asemenea coloși de la 3—4 luni la o lună. S-a format apoi o echipă de montaj forezele în trupul de piatră al muntelui și o echipă de întreținere a acestor instalații cu nume simplu, dar care execută o treabă foarte complicată. Ca să arunci în aer o lucrare de milenii a geologiei, roci dure ca de granit, presupune, cum ne avertizează geologul șef, oameni foarte bine calificați și pe care nu i-au avut și care s-au format la fața locului, formați și învățați de un inginer miner, Mihai Scurtu, care lucrase pină atunci doar în subteran și care a trebuit să învețe mai întii el cum să facă pușcări masive, cu zeci de tone de material explozibil odată, din exterior spre inima de piatră a muntelui. Se dislocă 30 000 metri cubi de rocă odată, dar și 70 000, dar și 80 000, ceea ce presupune precizie, luciditate, singe rece, profesionalism, atenția încordată la limită, răspundere. Totul trebuie să corespundă și unui prag tectonic — o asemenea pușcare fiind egală cu un cutremur de gradul 3—4 pe scara Richter — care să nu afecteze cu nimic fundațiile termocentralei din apropiere ori alte formațiuni geologice. Totul e calcul, inginerie, competență. Cei ce așează forezele se catără nu o dată pe trepte înguste, cu pitoane și odgoane de alpinști, pe pereți abrupti, pe colții unor stînci de calcare silicioase, de duritatea granitului. E eremene, taie ca sticla, ca diamantul. Mai înainte forezele lor sînt verificate atent, de alți meseriași care răspund de viața acestor „artificieri” (pentru că alt termen nu avem), de meseriași din echipa de întreținere al maistrului Ion Moldovan. Ion Moldovan care era un simplu lăcătuș, dar un priceput lăcătuș, cînd a venit pe șantier. Șantierele noastre nasc de 40 de ani șantiere, iar meseriași din meseriași se intrupează, căci există, domină în spațiul țării vocația noastră de constructori, aspirația noastră de a învinge timpul și de a recupera epocile vitrege din istoria pe care am traversat-o. Se adună, nici nu știi cum, de pretutindeni, din toate colțurile, din toate punctele cardinale, din Oltenia și din Moldova, din Maramureș și din Teleorman... se adună de pretutindeni și pretutindeni acolo unde un nou șantier se înfiripă. Și toate se pun la punct, ateliere, piese de schimb, utilaje, chiar dacă uneri mai lipsesc multe, „nevoia ne învală”, cum spune românul, ca treburile să meargă înainte. Iată, pentru autocamioanele mari de transport, de 55 de tone, fabricate la Mirșa, fabricate și ele rapid, din mers, căci șantierele, atit de multe șantiere, au acută nevoie de ele, nu există încă, nu s-a creat încă și o întreprindere specializată pentru reparația acestora, pentru reparațiile lor capitale, căci numai o pană de cauciuc necesită o macara de 20 de tone, o asemenea roată cîntărind, se știe, de la 2 tone în sus. Pe șantierul șisturilor s-au format și „doctorii” mamuților pe roți, un atelier pe care îl ține în miinile, priceperea și talentul său tinărul mecanic Radu Iosif.

Astfel, starea la zi a șisturilor românești este, se poate spune fără greș, excelentă. Sînt pregătite pentru exploatare 8 milioane de tone ce pot asigura întregul necesar al funcționării pe timp de 2 ani a primului grup al termocentralei de curînd inaugurată nu departe de carieră, la Anina. Neîndoiros, o premieră tehnică remarcabilă, cu tehnologii și utilaje de concepție românească, de care se înterează deja și alte țări. Gîndirea noastră ingierească își reconfirmă valorile.

Riul care curge spre izvor

În Munții Aninei apa nu curge nici de frică. La distanțe mari, uneori de mulți kilometri, abia dai de un fir subțire de apă timpede care curge stingher. O electrocentrală cum este cea profilată pe șis-

turi este ca un monstru marin care se hrănește cu apă. În gura lui fierbinte intră mereu mii de metri cubi de rocă și sute de metri cubi de apă. Aburul învîrte turbina. După ce își face datoria, este condensat și retransformat în apă. Ciclul este nesfîrșit. Apa umezește cenușa, apa și șistul dau viață electrocentralei. Pentru aceasta s-a conturat un depozit de șist în care se află deja mii de tone care așteaptă să fie măcinate. Pentru aprovizionarea cu apă s-a construit o rețea extrem de complicată. De la mare distanță apa este urcată prin trei stații de pompare. Ea este adusă de la Poneasca și de la Gura Golumbului pină la altitudinea de 1 600 de metri. Acolo a fost construit un baraj de stocare a apei. Iar la electrocentrală funcționează o stație de tratare chimică a apei. În cazane nu poate intra decît apă dedurizată și demineralizată. Un conținut mai mare de săruri ar duce la depuneri și la distrugerea instalațiilor. Pentru demineralizarea apei o secție întregă, cu laboratoare, instalații, bazine și specialiști deserveste apa urcată în virful muntelui. În ziua în care am ajuns la electrocentrală pe bază de șisturi n-am reușit s-o găsim pe ingenera Maria Iema, șefa secției. Era plecată în interes de serviciu. Șefa laboratorului, subingenera Carolina Becia fusese și ea trimisă să rezolve cîteva chestiuni urgente. L-am găsit pe baricadele apei pe șeful de tură, maistrul Tudor Stoica. El supraveghea cantitățile de apă și procentul de substanțe minerale. La puțin timp a venit și maistrul Stelian Gîrbă. Primul este din Deva, al doilea din Constanța. La stația de tratare a apei era stare de alertă. A doua zi urma să se termine spălarea cazanului A, o operațiune care durează de mai multe luni. Un cazan înalt de aproape 90 de metri nu se spală ca o cratiță. A doua zi, cazanul trebuia umplut cu apă demineralizată. Pentru aceasta, cei doi maistri și o echipă de laborante supravegheau parametrii și evoluția cantităților. Există o armată de specialiști din cadrul Ministerului Energiei Electrice care a bătut toată țara, oameni aflați mereu în campanie, plecați cîte 6 luni sau un an la o centrală, întorsi acasă pentru puțin timp și porniți iar pe drumuri. Maistrul Stelian Gîrbă este specialist în apă și a fost detașat la Anina de la C.E.T. Palas. Mai avea 15 zile pină la întoarcerea acasă. Un an întreg a stat departe de ai săi. Drumul de la Anina pină la Constanța îi ia două zile. Ca să-l facă, ar fi însemnat ca imediat după ce spune alor săi ziua bună să se întoarcă în munți. Mai bine a lucrat săptămîni în șir. Și la trei luni și-a luat cîte 9 zile libere. Două pe drum, una de odihnă și celelalte 6 cu familia. Viața lui a fost o alternanță de drumuri și popasuri, a lucrat în Siria, a lucrat la alte centrale iar la Anina s-a întîlnit cu maistrul Marin Bria, șef de tură, detașat de la C.E.T. Grozăvești din Capitală. Mihai Timbus din Deva, maistrul și el, a fost detașat la Zalău și acolo, ca specialist a pus umărul la funcționarea altei centrale. În domeniul construcțiilor energetice există o armată de oameni specialiști în apă și abur, și nu numai în acest domeniu, care se mișcă mereu, care au un domiciliu convențional, dar care bat toată țara, cu anul sau cu jumătatea și răspund prezent peste tot unde este nevoie de ei. Pe cîțiva i-am cunoscut. Trăiesc departe de familie, comunică doar prin scrisori și prin mandate poștale și nu au niciodată duminică. Dacă se întîmplă să aibă o zi liberă, în orașe străine, se simt stingheri, nu ies pe stradă, nu știu ce să facă și încotro s-o apuce. Preferă să doarmă ca să nu simtă cum îi cuprinde uritul și singurătatea. Munca îi depărtează de gîndurile legate de viața lor. Orice duminică departe de casă îi sperie și-i obligă să trăiască din amintiri. Pentru ei duminica este acea zi care vine cînd totul merge perfect și se pregătesc pentru plecat acasă.

Experimente și brevete

Părăsim centrul orașului și urcăm pe coama micului „transfăgărășan” ce serpuiește peste munții Aninei, spre sud, către Oravița. După circa 10—15 kilometri ne apare în față cariera. Un uriaș amfiteatru alb pregătit parcă pentru statui cu toate alegoriile lumii. Dincolo, deasupra treptelor se înalță silueta termocentralei cu turnurile masive de răcire, cu sulița coșului de fum spintecînd cerul lăptos al unei zile incerte de iarnă. Sub prima aripă a acestei deschideri, pe un platou cu nume și el suav și înțeles doar de localnici — Tilva Ponor —, se află un fel de tunel ciudat, un fel de cifă de beton culcată, instalație ce nu seamănă cu nimic din ceea ce am putut vedea în spațiul unei mine ori în uzinele de preparații pentru minereuri, pe unde treburile de reporter ne-au purtat.

O cauză comună

Dosarele energiei

● Instalații prototip ● Extracția oliului ● Un om pe drumul de la proiecte la energie ●

megaconstrucție in munți

După ce treci de Steierdorf și lași în urma Sommerfrisch, un deal înalt cu câteva case singuratic și construite mai îngrijit în care se odihneau cindva bolnavii de plămîni ai minelor de la Anina, o vale taie o lume calcaroasă, străjuită de păduri în amestec. Printre trunchiurile groase și drepte se vad masele albe de carii negre de mușchi ale stîncilor de calcar măcinat de timp. Nu pustietatea este impresionantă, ci pădurea agățată pe un pumn de pămînt, copacii care rezistă pe solul sărac, semănînd cu un pietriș negricios presărat printre cocoșele muntelui. Pe marginea drumului, din loc în loc, se vad cai sălbatici ciugulind firlele sărace, prăfuite și brumate ale ierbilii. Zeci de cai sălbatici în pădurile întinse deasupra vechiului Steierdorf și se pierd în desigură pînă departe de Anina, spre Orșova. De cum se lasă inserarea ei coboară iarăși spre marginile șoselelor pe care trec mereu camioanele cu farurile aprinse. Probabil că și caii au descoperit că lupii fug de lumină și de mașini. Noaptea găsește cai sălbatici pe marginea șoselei, privind cu pleoapele deschise camioanele de mare tonaj care tulbură liniștea pădurii. Cine se încumetă să urmeze aceste mașini în mersul lor greoi și zgomotos începe să creadă că drumul tot duce și tot duce și nu se mai sfîrșește pînă la Oravița. Pădure și stînci și iar pădure și stînci, pînă cînd pe neașteptate, după o coamă a muntelui, se deschide brusca o mică depresiune în care descoperi o construcție uriașă, anunțată la început de un turn de peste două sute de metri înălțime și mai apoi de halele înisinate, turnate din beton, de turnuri mai mici și macarale, blocuri și barăci, rezervoare, blocuri și nesfîrșite parcuri de camioane grele. Această centrală electrică pe bază de șisturi seamănă mai degrabă cu o stație științifico-fantastică, pe cale de a fi montată în creierul munților. Cîteva mii de oameni lucrează din 1976 la construirea ei. Nu este ușor lucru să ridici un asemenea colos undeva în inima munților, unde nici apă nu este, nici drumuri nu sînt, unde fiecare cărămidă trebuie cărată din lumea civilizată, totul, absolut totul, de la apa de băut pînă la ultimul șurub, totul trebuie adus de jos. În munți nu se găsește decît piatră și lemn. A construit un asemenea edificiu în inima munților este sinonim cu a căra în spinare un mic oraș spre a-l așeza acolo unde nu crește decît lemnul. Și pe lîngă oraș, la mare altitudine a mai trebuit cărată și o uzină cu utilaje de mari dimensiuni, cu aparatură electronică și mecanică. Și totuși răscolirea muntelui începută în anul de grație 1976 a continuat, ca în acest an, în luna septembrie, în ziua de 8, aburul fierbinte din cazanul încălzit cu șisturi și păcură să pună în mișcare prima turbină care a livrat sistemului energetic național cîteva megawați. N-au fost mulți. Doar cîteva zeci. Dar marea construcție arătînd ca o lume industrială aparent haotică, cu tot felul de magazii, depozite și utilaje înghesuite, a început să puleze, să-și demonstreze logica. Din munții de piatră neagră, cum arată șisturile bituminoase, acoperiți de brături poroase de calcar alb și de păduri străvechi au ieșit primii stropi de energie electrică.

Săptămîna trecută, cînd am descins la întreprinderea de electrocentrale Anina, cablurile și stațiile pentru transmiterea energiei electrice erau reci. O liniște aparentă domnea în hala primului grup din cele trei. Două dintre ele încă nu există. Ele vor intra în funcțiune în 1986 și, respectiv, 1987. Atunci, în Munții Aniinei se vor produce 990 de MW, ceea ce va fi aproape echivalent cu producția de energie electrică realizată la Hidrocentrala Porțile de Fier I. În anul 1987 flu-

viul de șisturi incrementate în munți va arde cu o putere enormă. În aceste zile de decembrie, prima jumătate a primului grup se afla în probe tehnologice. În hala mare a turbinei nici un zgomot de mașină. Doar la unul din lagăre un ciocănele de oameni încercau să rezolve o complicație. Ungerea nu se ridică la parametri necesari. Înainte, turbina producea vibrații. După cîteva zile de muncă, au fost înlăturate. Agregatul a fost pornit iar. La puțin timp au apărut alte defecțiuni. O punere în funcțiune la un utilaj de asemenea proporții ridică enorm de multe probleme. În primul rînd, o nouă. Niciăieri în lume șisturi bituminoase cu o putere calorică atît de mică n-au stîrnit nici o idee de valorificare. Toată lumea le lasă să-și doarmă somnul multimilenar. Valorificarea șisturilor bituminoase sîrăce în calorii reprezintă o idee românească în premieră. Și pentru realizarea ei au fost concepute tot felul

Apa rece și apa minerală

Aflată departe de lumea dezlăntuită, dar și de confortul ei adesea odihnitor, viața celor de la marea construcție a Aninei este extrem de grea. Uneori, numai faptul că lucrează într-un asemenea loc este o dovadă de curaj și de mare putere. Poate chiar de rezistență. În enormele hale care ar putea adăposti mai multe avioane de mare capacitate și frig, la construcțiile în aer liber e și mai frig. Pe schele gerul face fierul lipicios și dulce. Dacă-l atingi cu mina și se lipeste ca o pastă de piele caldă. Cînd încerci să te desprîzi, un strat subțire de piele rămîne ca o pată albărie pe suprafața înghețată a metalului. În încăperi curenții flueră ca o orchestră în surdina iar apa adusă în bidoane are uneori un gust ciudat. Mereu vezi oamenii purtînd o mică și improvizată cobiltă de sîrmă în care atîrnă cîte două sticle de apă minerală. Apa se aduce de la oraș. Mîncarea se aduce de la oraș. Totul se aduce de jos. Iar viața este foarte grea. Ca să ajungă la electrocentrală, oamenii se scoală dimineața la cinci sau chiar mai repede și vin cu mașinile de la Ora-

de instalații prototip. La electrocentrala de la Anina cazanul este prototip, electrofiltrele sînt unice, instalația de evacuare a cenușii, la fel. Multe alte instalații sau părți sînt idei la primul lor an de existență industrială. Ca atare, necunoscutele care se ivesc la punerea în funcțiune a unui asemenea obiectiv sînt multiple. Imaginați-vă că șisturile dislocate din munte, transportate cu camioane mari și mai apoi printr-o altă metodă, vor fi măcinate în 12 mori enorme. O singură moară trebuie să macine 100 de tone de minereu pe oră. Un cazan consumă 400—500 de tone de șist în 60 de minute. Și din 500 de tone de șist rezultă 400 de tone de cenușă. O cantitate enormă de cenușă, rezultată în urma arderii trebuie evacuată pe benzi. Cantitățile ridice de probă durează nu o zi sau o săptămîna, ci luni la rînd, pînă cînd instalațiile vor funcționa la parametri normali.

Inginerul Iosif Herici e un om în vîrstă, un tip de ardelean molcom și calm, pe care nici sfîrșitul lumii nu l-ar scoate din sărite. Și totuși, în aceste zile, inginerul Herici avea o stare nervoasă

ușor sesizabilă. Fuma țigară după țigară, tăcea îndelung și apoi izbucnea nemulțumit. Inginerul Herici are calmul unui om cu experiență. A lucrat 10 ani la C.E.T. Reșița ca șef al centralei, și a trecut prin multe situații dificile. În 1969 a lucrat la transferarea de la Reșița la Anina a anexei 2 a secției de motoare Diesel. Cuvîntul de ordine era că transferul se va desfășura fără intreruperea procesului de producție. Și astfel inginerul Herici a lucrat enorm la schimbarea domiciliului unei fabrici care continua să funcționeze. „Totul a durat 2 ani și era un fel de stare de asediu, de luptă, de front. Mergeam unde era nevoie”. De la Uzina constructoare de mașini a trecut la Centrala Electrică de termoficare „7 Noiembrie” din Reșița. Continuu-se pe experiența sa în domeniu, inginerul Herici a fost convocat al creierul munților, la Anina. „În septembrie, anul trecut am găsit primul cazan în faza de spălare

vița, de la Anina, din locuri îndepărtate de unde se ajunge greu. Nimeni n-a venit la Anina cu sentimentul că va fi bine și va fi ușor ca la un bal. În inima munților lucrează bărbați puternici și curajoși. Dar efortul lor merită atenția care se cuvine. O aprovizionare mai bogată, un efort din partea celor care răspund de acest domeniu se impune. Mai mult, o parte din lucrătorii care locuiesc în căminele de nefamilisti de la Oravița ne spuneau că pe lîngă drumul lung și greu, pe lîngă dificultățile muncii de fiecare zi, cînd scara firzii se întorc acasă au tot felul de probleme care le creează un disconfort iritant. Căminele în care locuiesc la Oravița au aparținut într-o primă fază unui șantier de construcții. Fostii locatari chiar dacă au avut meritul de a fi contribuit la ridicarea unor importante edificii au și vina de a fi deteriorat aceste cămine pînă la a le transforma în spații aproape improprii pentru locuit. Multe obiecte distruse, multe uși stricate și multe țevi sparte. Mai mult, constructorii electrocentralei, cînd se întorc acasă nu au apă rece. La căminele de nefamilisti de la Oravița nu numai că nu se respectă programul de apă caldă, dar apa rece e uneori mai rară decît duminica.

Constructorii din munți sînt niște oameni de onoare. Viața lor pe platoul de calcar unde au ridicat o impresionantă construcție este o luptă grea și un risc. Tocmai de aceea viața lor are nevoie de o grijă în plus. Ea este cea mai frumoasă construcție care nu merită a fi umbră de neglijență sau dezinteres.

chimică. Ca șef al secției de exploatare termo-mecanică am participat la una din cele mai dificile puneri în funcțiune. Pînă acum nimeni n-a măcinat șist, nimeni n-a lucrat cu un utilaj de asemenea proporții și în asemenea condiții speciale. Era de așteptat să fie foarte greu. Orice început e greu, dar să începi în asemenea condiții dificile, în vîrful muntelui, cu oameni care aveau experiență, dar în domenii apropiate, cu foarte mulți tineri care aici au debutat ca meseriași și mulți dau bir cu fugiții, înseamnă și mai greu. Ceea ce se construiește aici îmi pare untori peste posibilitățile oamenilor. Pe urmă tot eu îmi spun, dacă am lucra cu mai puțini începători, dacă am reuși să nu formăm oamenii, atunci această mare întreprindere ar fi pusă pe roate mult mai ușor și mult mai repede”. În timp ce stăteam de vorbă, un om dintr-o altă echipă a venit cu un necaz: la una din supape a apărut o problemă. Inginerul Herici decide simplu: autorizație de lucru eliberată rapid. Cei de la secția de termomecanică simt nevoia unui mic atelier de reparații. În această fază a probelor tehnologice, pentru fiecare operație mecanică, pentru fie-

care șurub din care trebuie luat un milimetru, cineva coboară pînă în oraș. La întreprinderea de electrocentrale Anina nu există nici un strung, nici o mașină de frezat. Inginerul Herici a venit la Anina numai pentru 6 luni. De la sosirea sa în munții de calcar a trecut mai mult de un an. Un an în care inginerii mai tineri și muncitorii sosiți de pe băncile liceului au început să prindă curaj și putere. I-am văzut pe patru ingineri mai vîrstnici sau mai tineri încercînd diverse formule pentru recompensarea unui muncitor cu alură de licean. Acest Vasile Mitocaru, de 19 ani, este un om care încă nu știe bine ce este viața, cu ce se mîنینcă ea și cu toate acestea, omul cu înfățișare de puști lucrează în munți ca șef de tură la cele 16 cazane mici de la centrala de pornire. Nu are nici doi ani vechime și toți oamenii care știu cîte ceva despre marea construcție de la Anina spun că „puștul” acesta are un caracter de 24 de carate, că este un meseriaș de nădejde și că pe mina lui se poate conta și la bine și la greu, și dimineața și după miezul nopții. Din păcate, tot efortul de a măsura în bani strădaniile, seriozitatea și priceperea unui om care încă se mai întreabă, oare cînd mi-o veni și mie ordinul de incorporare? s-au izbit de hîrtii. De fapt, acest început de lume, cum pare și de aproape și de departe întreprinderea de electrocentrale Anina a însemnat și înseamnă pentru mulți oameni un fel de început de viață. Inginerul Valeriu Barbone a terminat facultatea cu 4 ani în urmă și a ales Anina din multiple motive care îl privesc pe el și pe ceilalți. Dar în primul rînd pe el. A venit să participe la un asemenea început de lume, știind că la această elaborare va conta destul de puțin, și că atunci cînd se va pricepe cu adevărat întreprinderea va fi gata, înseamnă să ai curaj! În același timp, încheierea lucrărilor de la Anina va însemna certificatul profesional cel mai grăitor pentru priceperea unui om care a avut curajul să se arunce în complicatele valuri ale nasterii unei megaconstrucții pentru producerea energiei electrice. Sute de oameni pot spune că au început să existe, profesional mai ales, odată cu această întreprindere.

Inginerul Eugen Traistă ar putea spune că a venit la munte purtînd o termocentrală în geantă. În 1976 cînd a fost numit directorul întreprinderii de electrocentrale Anina muntele era neatins. Doar un drum de car lega Anina de Oravița. Și-n acel an, inginerul Traistă, după ce lucrase vreme de 20 de ani la Poroșeni, în județul Hunedoara, s-a hotărît să se apropie de casă, de părinții săi mai vîrstnici, aflați la Oravița. A trăit din plin acești 8 ani, care au însemnat un drum lung de la pădurile virgine la primii kilowați de energie electrică. Cît de lung a fost drumul acesta, cît de greu și cum se poate e măsura? În felurite chipuri. Dar în același timp cu o unitate foarte simplă. În acest 8 ani, inginerul Eugen Traistă a albit de-a binelea. Miercuri, 5 noiembrie 1984, la orele 16,30, după mai multe ședințe și mai multe drumuri prin întreprinderea care măsoară cîteva kilometre pătrați, el spunea: „toate necazurile care au apărut în această perioadă de probe se vor rezolva fără îndoială. Sînt aici reprezentanții institutelor de proiectări ai constructorilor și întreprinderii de montaj, ai unităților care au produs utilajele. Ar fi greu de calculat numărul instituțiilor care au contribuit la realizarea acestui obiectiv economic. Perioada de probă este la fel de dificilă ca și construirea propriu-zisă. Înainte de prima pornire, trei zile și trei nopți n-a dormit nici un om. Exploatarea a lucrat în trei schimburi, montorii, la fel. Atunci am avut pentru prima dată sentimentul că oamenii aceștia veniți de la zeci de întreprinderi din toate colțurile țării, care nu știau nimic unul de altul, alcătuiesc un colectiv”.

La Anina în munți a venit vremea cea grea. Frigul și zăpada contează enorm. Fiecare nouă pornire a agregatului aduce probleme în plus. Ele se remediază cu calm, cu o cheltuielă enormă de efort intelectual. Aici la Anina toată lumea se gîndește la primăvară.

Este cu adevărat un unicat, o premieră tehnică românească a cărei machetă a fost prezentată între realizările de vîrf ale cercetării științifice la Expoziția realizărilor economiei naționale din acest an ca și la Tîrgul internațional de toamnă de la București. Această modestă instalație — opera anonimă a unui mic colectiv coordonat de inginerul Ionel Văcaru, directorul întreprinderii miniere de exploatare a șisturilor bituminoase — rezolvă o problemă majoră, problema-cheie care face posibilă arderea șisturilor bituminoase în termocentrale. Care rezolvă paradoxul esențial al acestui combustibil potențial. În stare pură, așa cum spuneam, are foarte înalte proprietăți de ardere, dar în stare naturală, de asemenea, cum aminteam, nu este pur. Este „împănătit” cu sideritelă de fier, uneori la dimensiuni care ajung să cîntărească sute și chiar mii de kilograme, cu alte roci dure ca porfire și gresii. Probele efectuate în cele patru termocentrale — Ovidiu, Doicești, Mintia, Turceni —, deci în diverse sisteme constructive și tehnologice ridică aceeași barieră: aceste conținuturi uzoază și distrug rapid morile, cazanele, conductele, toate utilajele din centrale. Soluția era deci una singură, să fie curățite de aceste inter-

calații străine. Cum? Celor cîteva specialiști de la întreprinderea anineană li se alătură, la insistențele inginerului Văcaru, alți cîteva de la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria minieră din Poroșeni și de la o tinărie întreprindere de utilaj minier din Baia Mare. Se adună ideile lîngă ideile, se fac probe peste probe și iese această instalație. Reușește să separe prin automăcinare selectivă și sortări pe clase părțile dure pînă la granulații de 100 milimetri, sub care nu mai sînt periculoase. Instalația pare extrem de simplă și totuși este o uzină de floatație și preparare, în care intră șistul brut și iese complet curățat și într-o pulbere fină, la parametri optimi pentru ardere, fără să mai fie nevoie de nici o altă separație înainte de introducerea în instalațiile de ardere din termocentrală. Este total automată și, printr-un sistem de benzi transportoare, pulberea pleacă direct în depozitele centralei electrice. Performanțele ei stau și în viteza de lucru, fiind capabilă să furnizeze 700—750 tone de șist prelucrat pe oră. Ceea ce este foarte mult. Deși montată experimental, instalația a devenit stație definitivă ce alimentează primul grup electrogen de 300 MW intrat de ou-

rînd în funcțiune. Experimentările au arătat că uzurile s-au redus la nivelul celor obișnuite din centrale pe lignit, în schimb, vine și cu alte performanțe, cu debite în morile de măcinare la cazane de 2—3 ori mai mari față de instalațiile pentru lignit. Se află în construcție o stație definitivă, cu 4 asemenea microuzine menite să acopere integral necesarul de combustibil pentru întreaga termocentrală cînd aceasta va lucra cu 4 grupuri a cîte 300 MW fiecare.

Și totuși, problema tehnică mondială a șisturilor bituminoase, în care se investesc multă energie, inteligență și bani în numeroase țări, rămîne extracția oliului, extracția țiteiului din această rocă la origini un nămol sapropelic, o argilă îmbibată cu petrol. Desigur, nu ca pe vremurile de la sfîrșitul secolului trecut, ci cu randamentele necesare sfîrșitului de secol XX, al secolului supertechnic. Fapt ce a fascinat și fascinează, ce a atras și atrage și pe specialiștii noștri care cunosc potențialul acestei roci naturale atîta vreme ignorate. Deși inginer minier, tot directorul Ionel Văcaru a aprins flacăra orgoliului profesional, flacăra ambiției și în acest domeniu mai aproape, în fapt de petrochimie decît de mineri și geologie. Și totuși, vreo 7 ingineri și geologi de la

modesta întreprindere, s-au apucat și chiar în incinta sediului din centrul orașului au montat o retortă, o instalație de pirogenare cu o structură constructivă capabilă să fie aplicată industrial și în care chiar au obținut și obțin petrol, chiar forțează bulgării negri de șist să-și rememoreze istoria, să se reîntoarcă înainte de mezozoic de mijloc al vîrstii pămîntului și să redevină țitei. „Tehnologia de pirogenare «tip Anina», cum ne vesteste geologul șef al întreprinderii, Dumitru Anescu, se dovedește reală și posibilă”. În plus, adăugăm noi, s-a dovedit și originală, precum atestă brevetul de invenție emis de către Oficiul Național pentru Invenții și Mărci. În momentul de față, pe planșetele proiectanților prinde contur proiectul unei stații pilot cu o capacitate de 5 tone în 24 ore de șist care să ofere toate datele și coordonatele pentru viitoarele instalații industriale.

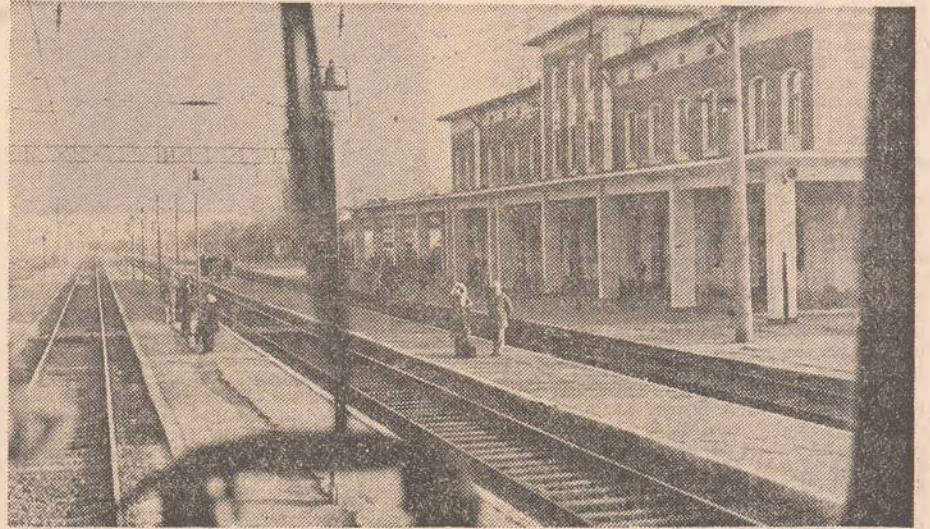
Anina a devenit așadar o școală, o nouă școală a energieticii românești, un centru tehnic al valorificării unei noi resurse naturale a țării.

Pagini realizate de
CICI IORDACHE-ADAM
CORNEL NISTORESCU

Pe cind apărea gara Ciulnița pe harta căilor ferate, prin 1889, era poate un capăt de lume. Cea mai apropiată așezare omenească se afla la vreo 20 de kilometri. Satul Ciulnița de lângă Slobozia, undeva în mijlocul Cîmpiei Bărăganului.

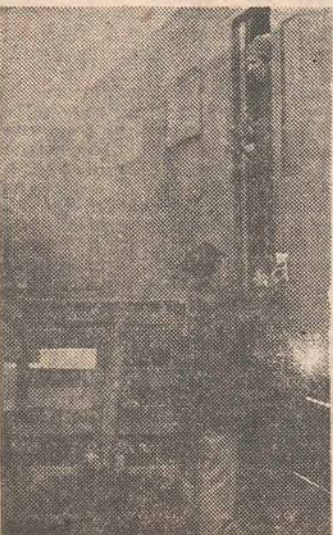
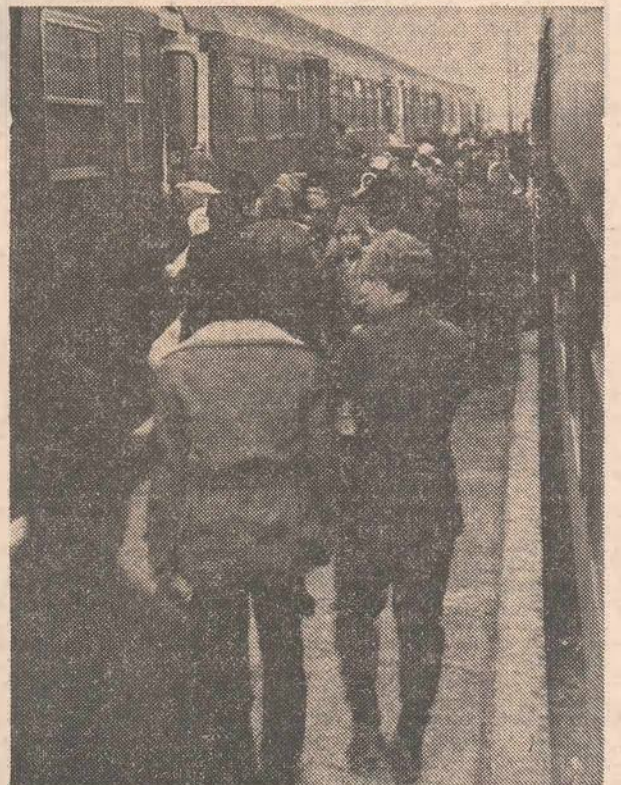
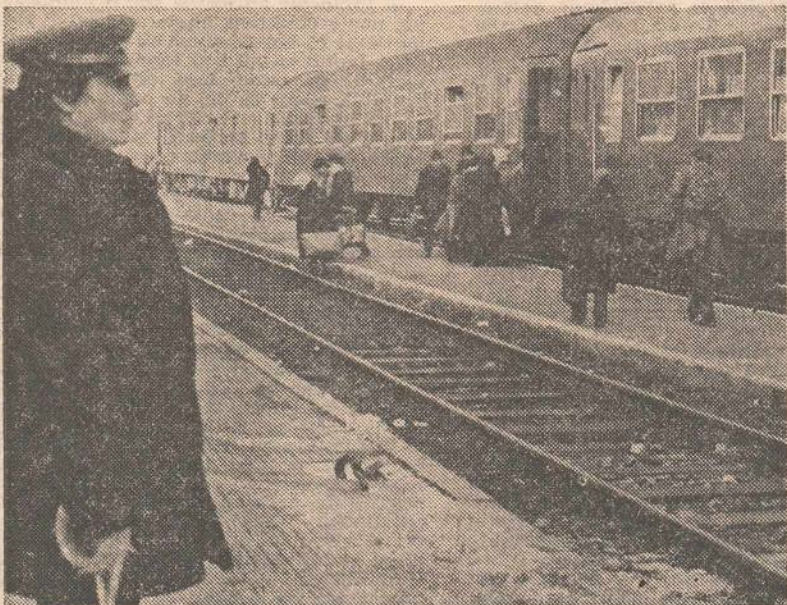
Intre timp, oamenii s-au mai apropiat de gară și mica stație a devenit Complexul feroviar Ciulnița, locul unde robotesc zilnic peste opt sute de ceferiști, fiind acum unul dintre cele mai importante noduri de cale ferată. Stația Ciulnița este cu siguranță o poartă prin care trec toți acci care, din toate colțurile României, se îndreaptă spre litoralul Mării Negre. Și poate că puțini dintre cei care zăbovesc în Ciulnița doar câteva minute, cit oprește trenul în gară, știu că triajul — ce își va îmbogăți, în curind, numărul de linii și va fi mecanizat, devenind unul dintre cele mai mari din țară —, prelucrează două mii de vagoane pe zi, echivalentul a 25 de trenuri ce se formează aici.

Regulatorul de circulație dirijează, tot din Ciulnița, pe parcursul a 154 km și 26 stații, trenuri ce alcătuiesc, pe magistrala 8, și secții adiacente, cel mai intens trafic din țară sau chiar din Europa, 240 de trenuri de marfă și călători pe zi, în graficul de circulație. Dar cite nu s-ar mai putea afla dincolo de pragul celor cinci minute în gara Ciulnița, ce constituie parcă o poartă spre univers.

Fotoreportaj de VICTOR RADULESCU

O posibilă poartă spre univers

Ciulnița, 5 minute!

Acceleratul 827 pleacă peste cinci minute, de la linia a II-a, în direcția: Fețești, Medgidia, Constanța. Persoanele care au condus pe călători la tren sînt rugate să coboare din vagoane!

Cu simțul datoriei
față de cetățean

Lumea e doar varietate și deosebire

● Vile pentru specialiști ● Importanța reparațiilor capitale ● Eveniment la Cimpina ●

Bucuria unui oraș

— Tovarășe Alexandru Toma, după cum se știe, simțeti directorul coordonator al spitaiului orașenesc din Cimpina. Astăzi, sâmbătă, 15 decembrie 1984, după cum se agit lumea, după forfota care-i în oras, se pare că-i o zi mare și importantă. Despre ce este vorba?

— Într-adevăr, 15 decembrie este una din cele mai frumoase zile ale mele. Și nu numai a mea ci și a tuturor, cred că nu exagerez, cadrelor medicale din orașul nostru. Este vorba de darea în folosință, la scurt timp de la marile forum al comuniștilor, a noului spital orașenesc, cu 440 de paturi.

— Dacă ar fi să dezvoltăm acest lucru, ce ne puteți spune?

— Spitalul, ridicat într-un timp record, completează zestrea arhitectonică a orașului. Adică, spus cu alte cuvinte, păstrând binecunoscutul stil al orașului nostru, ediliile, care s-au ocupat de proiectarea și de construirea spitalului, au avut grijă să fie aceleași ton arhitectonic. Spitalul înglobează cinci secții principale. Secția de chirurgie-ortopedie-traumatologie cu 100 de paturi, obstetrico-ginecologie cu 100 de paturi, nou-născuți 50, interne 70, pediatrie 100, cardiologie 20. Sper să nu fi sărit nimic. De asemenea, cit se poate de curind, o să mai apară încă 20 de paturi la anestezie și terapie intensivă. Toate acestea vin să completeze zestrea noastră care este formată încă din 730 de paturi. Este vorba de cel de boli infecțioase, O.R.L. și altele.

— Înțeleg că acest spital a apărut ca o mare necesitate.

Arhitect Eugeniu Damian de la Institutul de proiectări Prahova: „În ultimii ani s-a pornit curajos în a schimba fața orașului Cimpina care, în momentul de față, se încadrează într-un specific montan. Am avut o mare şansă, tinăr fiind, să mi se încredințeze proiectarea spitalului. S-a muncit (arhitect Ion Lucinescu, Elena Iliescu — ing. rezistență, Eugen Petrescu — ing. instalații, Ion Gheorghe — ing. instalații sanitare și tehnician Dumitru Dușu) un an și jumătate. S-a căutat ca noua clădire a spitalului să se alinieze în această arhitectură a orașului Cimpina fiind comparat de noi ca o mașină funcțională. Este o clădire modernă și unde, credem, nu s-a făcut nici un fel de rabat la calitate. O altă şansă de-a noastră a fost faptul că am întâlnit aici un grup de constructori foarte bine pregătiți și care au muncit cu dăruire”.

— Desigur. Orașul nostru este de structură muncitorească. Dar el reprezintă și o poartă, s-o spunem așa, către zona de munte. Noul spital din Cimpina va deservi o zonă destul de mare care începe de la Sinaia și până la Băiești. Spus altfel zona principală a Văii Prahovei. La toate acestea se mai adaugă și un foarte mare număr de comune și sate montane. Tradus în număr de locuitori asta înseamnă peste 120.000. În acest context indicatorii activității noastre vor fi îmbunătățiți. Dacă până acum, pentru întreaga noastră activitate, spitalul din Cimpina a ocupat primul loc în întrecerea socialistă și am fost onorat cu „Ordinul Meritul sanitar grupa a III-a” se înțelege că noua structură, prin darea în folosință a noului spital, va reprezenta un pas înainte asigurând o eficiență mai mare a muncii. Pentru noi, cadrele medicale și sanitare din Cimpina, este un îndemn de a face totul pentru sănătatea și vigoarea locuitorilor acestor meleaguri, așa cum dealfel se desprinde din indici-

cațiile conducerii de partid și de stat. Sintem bucușori că trăim această epocă de împliniri. Personalul medico-sanitar este complet, calificat și, nu greșesc dacă spun, foarte bine pregătit profesional. Medici de înaltă calificare, patru doctori în științele medicale, medici primari, medici specialiști, cu îndelungată practică în spitale, cadre medici cu experiență, personal auxiliar care lucrează cu dăruire reprezentând cei care întind miinile în orice clipă, bolnavilor. Dotarea este nouă și modernă.

— În legătură cu activitatea de cercetare ce ne puteți spune?

— Considerăm că este necesar ca pe viitor să fie create condiții corespunzătoare pentru desfășurarea cercetărilor. În primul rând este vorba despre activitatea mult cunoscută și comentată a doctorului Florea Dinu. Dacă până acum au fost divergente din mai toate părțile în momentul de față trebuie date soluții ca oamenii suferinzi, care se adresează doctorului Florea Dinu, să poată beneficia de condiții satisfăcătoare în desfășurarea tratamentului încă, până la ora actuală, în experiment. Considerăm ne-

Petre Cimpeanu — primarul orașului: „Chiar în revista „Flacăra” am văzut un grupaj de reportaje: A fi revoluționar astăzi. Ei bine, în Cimpina există un climat muncitoresc. Zilnic aproape două sute de oameni, fără insistențe, veneau de muncă la spital. Dorina Aldea, secretara consiliului orașenesc al sindicatelor, în fiecare dimineață îmi spunea: tovarășe primar și muncitorii de la curăre întreprindere doresc să vină să dea o mână de ajutor la spital. Astăzi avem ce să le dăm de lucru sau lăsam pe mai târziu. Când au venit niște reprezentanți de la Ministerul Sănătății au zămbit când au auzit că noi îi dăm gata la sfârșitul anului. S-a muncit, vă rog să mă credeți, de multe ori, și până la miezul nopții”.

Doctor Florea Dinu: „Este o bucurie la care participăm cu toți. S-a reușit un mai vechi gând de-al nostru de a uni cadrele sanitare într-un singur loc. Visez să muncesc între pereții acestei superbe clădiri. Promisiunile făcute astăzi mă bucură și reprezintă o punte de colaborare între centrul nostru și celelalte cadre medicale având un singur scop: ajutarea sufletelor bolnave. Mulțumesc conducerii de partid și de stat pentru ceea ce s-a făcut la Cimpina și doresc prin cercetarea și munca noastră să facem din orașul Cimpina un important punct al sănătății pe harta țării noastre”.

cesar să folosim sprijinul forurilor competente, în special al Academiei de Științe Medicale, ca rezultatele activității medicului Dinu, om cu înclinații deosebite spre cercetare, să fie recunoscute pe plan național. Metodele sale trebuie să fie extinse și în alte unități pentru ca bolnavii cu paralizii faciale, nevralgii de trigemen și cu alte asemenea afecțiuni să poată fi ajutați în mod concret.

— Foarte frumoase cuvinte. Îmi pare rău că nu sînt și alți colegi de redacție ca să poată auzi aceste lucruri chiar din gura dumneavoastră. Mă tentează chiar să fac o fotografie cînd vă îmbrățișați.

— Se poate și asta. Noi doi, pe lângă faptul că am fost colegi de facultate, am fost și îmi place să cred că am rămas, în continuare, prieteni. Discuțiile contradictorii, micile sau marile neînțelegeri, hărțuirile și multe altele vreau să le consider, din acest moment, un capitol al trecutului. În acest sens, chiar lângă centrul doctorului Florea Dinu, prin mutarea unui număr de paturi acestea vor fi date cunoscutului specialist. Și cu asta sper ca incidentele să se termine. Și, dacă îmi este permisă o metaforă, pot spune că acest spital a adus liniștea și la Cimpina...

Constructor Ion Damian — directorul antreprizei Cimpina: „A fost cel mai mare examen al nostru. Alțeva n-aș putea să mai spun. Dar, dacă tot trebuie să spun ceva atunci vă rog să scrieți numele celor care au muncit: ing. coordonator Ion Fluie-rașu, șef de brigadă Gheorghe Tudor, ing. șef Helmuth Ziegler cit și muncitorii Gheorghe Toader, Dorin Turtună, Grigore Gînju, Mihai Davidescu, Gh. Dobre, Cornel Călugăru, Ion Dragomir cit și ing. Dumitru Maier și electricianul George Adomnica de la beneficiari”.

SORIN POSTOLACHE

„Un ICRAL este service-ul zestrei edilitare a unui oraș”

— Bună ziua, tovarășe director, vă răgăsesc, față, după cîți ani?, pe dumneavoastră în același birou, ICRAL-ul „Pajura” pe aceeași stradă, strada cu cel mai inspirat nume — Frumoasă — din centrul Capitalei. Prin urmare, cu ce-ați vrea să începeți?

— Să vă răspund că era acum 5 ani, cînd mi-ați luat primul interviu și că îmi placeam, pare-mi-se, 5 ani în această funcție.

— Asta nu mi-ați spus atunci, vă felicităm călduros acum, pentru aniversarea unui deceniu în fruntea unui ICRAL din Capitală, tipul cel mai dificil de întreprindere. Cum ați rezistat? Nu zămbiți atât de ironic, chiar vă rugăm să răspundeți.

— Nu zămbesc ironic, zămbesc gîndului meu, căci mă întreb și eu uneori, cum mai rezist. Am rezistat fiind corect și exigent în primul rînd cu mine, apoi cu oamenii din subordine, corect și răbdător cu cetățenii. Am rezistat fiindcă n-am fost niciodată o mimoza de birou, am luat-o de jos, am fost maistrul, diriginte, proiectant, șef secție, șef serviciu, inginer șef și, de 10 ani, director. Viața mea se reduce la un singur cuvînt — muncă! Sigur, un ICRAL este o întreprindere foarte grea, nu există altă să lucreze ca noi, tot timpul sub vitrină, toată lumea privește înăuntru și fiecare judecă, mai ales în raport cu interesul său și la nivelul său de înțelegere.

— Înțelegem, tovarășe inginer STEFAN CALDARE, cu alte cuvinte ne invitați să privim prin această mare vitrină dincolo de lucrurile pe care le vede toată lumea și să ne lămurim ce înseamnă ICRAL „Pajura” la finele anului 1984.

— Ca orice întreprindere de construcții, reparații și administrație locativă, și a noastră este o stație-service a unei importante părți din zestrea edilitară a Bucureștiului, de conservare și mentinere a construcțiilor ei și ca atare a atmosferei, a specificului și istoriei — prin urbanismul său — a primului oraș al țării. ICRAL „Pajura” administrează un fond locativ compus din peste 3.430 imobile iar valoarea acestui fond locativ depășește 21 de milioane lei și intră în relații cu peste 36.100 titulari de contracte. Pentru buna întreținere și reparare a acestui

fond locativ s-au alocat aproape 23 milioane lei iar pentru satisfacerea solicitărilor directe ale populației avem un plan de 11.260.000 lei. Întreprinderea și-a diversificat de mai mulți ani preocupările, execută și lucrări pentru unități sociale și economice din sfera Consiliului Popular al Municipiului București. Aș putea exemplifica prin cîteva obiective finalizate anul acesta și care pot constitui o bună carte de vizită pentru orice antrepriză de construcții-montaj. Cele 3 vile destinate specialiștilor din comuna Mogoșoaia, construcțiile zootehnice de la Otopeni și Găneasa — la Otopeni am executat grajduri ultramoderne pentru vaci iar la Găneasa o crescătorie de rațe cu incubator și instalații de ventilație — instalația de biogaz de la C.A.P. Buftea, stația de pompare pentru irigații de la Snagov, recuperatoarele de căldură de la Întreprinderea „Cesarom”, ajutorul cărora o cantitate importantă de energie din procesele tehnologice se recirculă la încălzirea apei necesare grupurilor sociale, fără alt consum de combustibil...

— Aveți atîția muncitori specializați?

— Avem atîția cîți avem, 326 de oameni ai muncii productivi, dar muncitorii noștri știu să facă de toate. De mulți ani ne preocupăm policalificarea și ridicarea calificării meseriașilor, așa încît nu mai sînt, tot oam demult, priviți cu prejudecată cum că, dacă sînt de la ICRAL nu pot fi de elită. Ne-am străduit să-i permanentizăm...

— Chiar? Ați scăpat de fluctuația ce pare iremediabilă în construcții? Cum?

— Chiar! Prin mai multe mijloace. În primul rînd, prin faptul că le-am asigurat condiții mai bune de muncă și de viață. Dacă înainte nu se acordă un apartament pentru lucrătorii de la asemenea întreprindere, am reușit să ne facem înțelesii de forurile noastre superioare și am acordat în acești zece ani circa 300 de locuințe muncitorilor noștri. Nu întotdeauna cele mai bune, unele de pe la mișcarea a II-a, însă oamenii au fost mulțumiți și s-au legat de locul de muncă. Apoi, grație dotării tehnice, am ajuns la 14.000 lei productivitate pe om, față de 7.000, acum 6 ani. Nu se mai rașchează manual parchetul, nu se mai dau manual găurile în ziduri, suprafețele

mari de tencuieii se execută, de asemenea, mecanizat... și numai pe ici pe colo la clădirile modeste, mai puteți vedea femeile care mai trag la frînghie cu scripetele materiale de construcții pentru cei care lucrează la fațade, la cornișe, pe acoperișuri. Ne-am organizat — sintem singurii din Capitală — un atelier de ventilație, cu un număr mic de muncitori, conduși de un bun meseriaș, șeful de echipă Ștefan Erbașu, care se ocupă de refacerea și întreținerea instalațiilor din întreprinderi și locuri de muncă specifice, cu degajări de noxe, poluanți, temperaturi ridicate, restabilesc microclimat. Ne-am mai organizat și alte ateliere pentru prestări servicii către populație — unul pentru geamuri și oglinzi, altul de ornamentații și stucaturi pentru interioare, altul pentru antene colective și reparații TV și chiar un service auto. Sînt sectoare care ne aduc venituri importante. Un ICRAL tinde să devină azi o microuzină de servicii pentru populație.

— Ceea ce este foarte normal, pentru civilizația noastră modernă serviciile, cărora sociologii lumii le-au găsit o definiție indicativă, „a gulerelor albe”, reprezintă al treilea sector al economiei. Să revenim, totuși, la activitatea principală și „tradițională” a ICRAL-ului. Ce-ați făcut anul acesta pentru locuințele zonei ce o administrați?

— Peste 70 de reparații capitale, din care doar cu 5 trecem și în 1985, fiind contracte pe 2 ani, și peste 250 prestări construcții, cum denumim sintetic toate genurile de lucrări, de întreținere a apartamentelor și locuințelor — zugrăveli și refaceri de sobe, și revizii de cazane pentru ridicarea randamentului, reparații acoperișuri etc. etc. Am executat un număr important de refaceri de fațade; am reinnoit artera „Grivița”, partea nouă care a și împlinit 25 de ani, de asemenea zona mai demult construită a Bd. 1 Mai, am refăcut integral Piața Buzzești, respectîndu-i întocmai arhitectura, ca și imobilele de pe str. Nuferilor și din perimetrul adiacent..., în totalitate peste 70.000 metri pătrați. Nu mai lucrăm cu Vinarom, ci cu materiale rezistente, cu praf de piatră, cu componente naturale și solide menite să dureze dar și să creeze o altă atmosferă străzii, să îmbobileze estetica orașului.

— Și totuși, tovarășe director aveți un număr considerabil de sesizări și o agență foarte încărcată în zilele de audiențe. Cu ce probleme vin cetățenii la dumneavoastră, ce-l nemulțumesc pe locatarul din zona administrată de ICRAL „Pajura”?

— Probleme au fost și vor fi întotdeauna, unele obiective, altele subiective. Este adevărat că cetățeanului nu poți să-i justifici faptul că nu l-ai terminat la timp o lucrare deoarece n-ai avut materiale, de pildă. Sigur că da, nu putem spune că la noi lucrurile merg ca pe roate, că muncitorii au ajuns perfecți și de cea mai înaltă conștiințozitate, nu spunem că se respectă întru totul termenele contractuale, că lucrările executate ar fi peste tot de cea mai bună calitate, nu spun că nu mai există neglijență și risipă de materiale, puncte de lucru și chiar șantiere slab organizate — toate acestea sînt preocuparea noastră permanentă, a cadrelor de conducere, a organizației de partid și a sindicatului, a specialiștilor noștri, arhitecți, ingineri, economiști — dar dacă fiecare cetățean ar putea să fie cel puțin o zi director de ICRAL, sînt convins că relațiile reciproce ar fi mult mai bune. Că numărul sesizărilor și al celor veniți în audiență s-ar reduce într-o proporție considerabilă. Nu numai că ne-ar înțelege și greutatea — anul acesta, cu toate repartițiile primite, deși se cunoaște că activitatea ICRAL-urilor s-a diversificat și a evoluat atît sub raport cantitativ cit și al calității și tipurilor de lucrări pe care sînt solicitate, furnizorii nu ne-au onorat nici 30 la sută din volumul necesar de materiale, ca bitum, carton, cositor, iar vopsea n-am avut deloc — dar poate și-ar cunoaște mai bine și obligațiile. Unii solicitanți, chiar cu foarte mare insistență, chiar aroganță, incredințați că li se cuvine, să le înlocuiești lucruri pe care ei le deteriorază, în apartamente ca obiecte sanitare, baterii, clanțe etc., ori să le execuți pe gratis zugrăveli ori vopsitorii la părțile comune deși legea a statuat foarte bine în sarcina cui revin. Cel puțin 30—40 dintre cei care sosesc în audiență ar putea să plătească. Totuși, dăm o mare atenție scrisorilor și sesizărilor cetățenilor și sintem descuri analizați de către Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului I, căruia aparținem și să știți, nu sintem deloc tratați cu menajamente.

— Sintem absolut convinși că vă zăboșiți pentru prestigiul acestui ICRAL, cei 10 ani în funcție o dovedesc, precum și faptul că încheiați anul 1984 cu toți indicatorii de plan îndepliniți, așa că, descrețiți-vă fruntea și să vă punem o întrebare mai extraprofesională. Aveți copii?

— Singurul meu fiu, Valentin Caldare, va fi la anul inginer constructor, alegîndu-și profesia tatălui său — instalațiile.

CICI IORDACHE-ADAM

Cer senin în Moldova de sus

Țara după Congres

● Un om salutat cu respect ● Bucuria în 30 000 de chipuri ● „Arta de a face piine” ●

La Fălticeni e cer senin, pământ uscat, iarnă blândă, din păcate fără zăpadă, orașul pare rupt în două, de o parte agonia vechilor cartiere de negustori, înghesuite, meschine, cu prăvăli scunde, cu terase sprijinite în stilpi de lemn, cu ferestre pline de flori de petrol, pe de altă parte orașul arhitecturilor cubiste, cu blocuri din beton, lemn și sticlă, cu balcoane largi, cu belvedere, cu flori pe marginea străzilor largi, europene, cu tei proaspăt plantați, cu magazine universale și așa mai departe. Imaginea vă e familiară din orice alt oraș ați privi spre Fălticeni. Deocamdată nu se poate mindri cu o arhitectură adaptată stilului vetrelor de nord ale Moldovei, nu are atmosferă de stațiune balneară sau pur și simplu de odihnă, dar e un oraș deschis tuturor experimentelor novatoare, un oraș care se trezește din amorțeala secolelor la un nou puls vital. Înțeleg de ce fălticenenii au construit atâtea magazine universale, încăpătoare, pe mai multe planșee, cu mărfuri expuse sumptuos. Ei au oroare de vechile dughene, de vechile magazine de mărunișuri, de vechile băcării în care găseai tot ce-și poate imagina un om, de la un ac de cusut până la o mașină de tăiat lemne; ei vor acum comerț cu perspectivă largă, mondială, și dacă vechiul târg delirant din podișul acesta scaldat de soare dar și bătut de vânturi bezmetice, se afla în legături comerciale cu Asia Mică și Europa Centrală, printr-un schimb de mărfuri care amintea accentuat de trocul primitiv, acum orașul se află conectat la marile circuite economice internaționale și exportă în paisprezece țări din lume, între care Franța, Anglia, R.F. Germania, Statele Unite ale Americii, Canada, sau, în est, în Uniunea Sovietică și în China, mărfuri dintre cele mai diferite, de la produse chimice la țesături, covoare persane, mobilă și sticlă.

Primarul orașului, tovarășul Costică Arteni, nu-și merită numele trecut la diminutiv. E un bărbat bine clădit, frumos, cu părul cărunt ca o tortă, cu ochii albaștri, cu un suris luminos, tonic, molipsitor de topic, extrem de expresiv și de convingător în limbaj, înzestrat cu o inteligență și cu un simț de orientare în timp și spațiu demn de o enciclopedie practică, un activist de partid dintre aceia care se declină la „superlativ”. Un om pe care îți vine să-l aplauzi, ca la scena deschisă, pentru modul în care gindește și acționează, și chiar îl aplauzi ori de câte ori îi scapă de sub cenzura unei modestii fărașești o vorbă de duh și un titlu de glorie. Face parte dintre acei fălticenenii care își aduc aminte cu un frison de anii războiului și de foamete, de anii triști ai fronturilor rupte, de amenințarea cu moartea, de lupta tetrică pentru a supraviețui, într-o mizerie salvată de la catastrofa numai prin forța oamenilor de a rezista în fața celor mai neașteptate și crude încercări, în vremea când prosperau praful și pulberea, când se hrăneau cu rădăcini și, rar, cu un vinat scheletic. Dar își aduce aminte și de aerul de falsă bunăstare dinaintea de război, de orașul în care mai mult de jumătate din locuitorii purtau uniforme militare, de oamenii care trăiau între bilciuri de toamnă, de iarnă, de primăvară sau de vară, când lumea se învîrtea în jurul lor ca un carusel, în umbra căruia înflorau febratifoasă și holera. Consideră că e un caz fericit: e primar în orașul în care a copilărit, în care a crescut cu întreg cortegiul de crize specifice adolescenței, apoi a devenit un tinăr printre alții dar cu o foame de a ști și de a se instrui, a se desăvîrși ca om, ca spirit, ca viziune asupra lumii, care l-au scos în evidență și l-au făcut purtător de cuvânt al celor care luaseră cu asalt primăria și instalaseră în orașul lor primul „guvern comunist”. Astăzi, când trece pe stradă e salutat de aproape toți oamenii întâlniți întâmplător. Am observat: e salutat cu respect, dar nu cu un respect rece, indiferent, ci cu admirație și cu multă căldură prietenească.

Orașul a fost într-adevăr un oraș de negustori, un oraș-tîrg prin care migrau mărfuri dintre cele mai extravagante, dinspre cele patru vînturi, oraș plin de prăvălii minuscule, de piețe de vite, de circiumi și hoteluri insalubre, dar a fost și un oraș în care a prosperat la un moment

dat cultura, centru intelectual care a dat țării și istoriei personalități de seamă printre care îi amintim aici pe Sadoveanu, Beldiceanu, Nicu Gane, Al. Lambrior, Artur Gorovei, Matei Miilo, Maria Cantacuzino, Ion Dragoslav, Eugen Lovinescu, Nicolae Grigoraș, Dimitrie Leonida, Virgil Tempeanu, G. T. Chirileanu, Horia Lovinescu, Ion Irimescu, Jules Cazaban, Grigore Vasiliu-Birlic și mulți alții. Și atunci de ce acest oraș a rămas, de-a lungul anilor, un târg modest, un târg patriarhal și de pensionari? Pentru că, spune primarul, în acest oraș din vecinătatea imediată a Bucovinei totul „se vindea și se cumpăra” dar capitalul se investea în alte părți, așezarea aceasta fiind considerată doar o reședință de afaceri, de schimburi de mărfuri și mai puțin un loc de statornicie și de civilizație imediată. Orașul trăia, după spusele martorilor acelor vremuri, mai ales în zilele de târg, de bilci, ca într-un sezon de vinătoare de mărfuri și de bani. Multă vreme după război orașul și-a menținut vechea înfă-

nerezolvate. Ediliile orașului sînt increzătoare că toate aceste obiective ale speranțelor lor, ale viitorului imediat, se vor împlini prin munca cetățenilor așa cum s-a întimplat în cazul construirii stadionului modern din Nada Florilor (loc în care a zăbovit Sadoveanu și pe care l-a idealizat într-o povestire care ne-a iluminat copilăria), stadion construit în orele libere de oamenii acestui oraș printr-o acțiune care merită să fie cunoscută. Organizați pe echipe de agrement, pe echipe de duminică, la iarbă verde cu familiile, cu basculantele, cu autocamioanele, oamenii adunau de dimineață pînă seara pietre pentru noua construcție și la întoarcere le turnau în beton, pînă cînd s-a rotunjit o bază sportivă și de agrement, cu parc de distracții, cu pistă de apă pentru sporturi nautice. Stadionul are capacitatea întregului oraș și e supravegheat de un ceas și de o tabelă electronică. În același mod s-a amenajat vechiul tribunal al orașului, clădire impunătoare și de răsunset provincial, în vederea transformă-

doar fotografiile reproduse în trei sute de exemplare și expuse în vitrinele tuturor magazinelor din oraș, spre luare aminte. Pe de altă parte, la Fălticeni, deși numărul populației a crescut enorm în opt ani, starea infracțională a scăzut aproape de cota minimă. Semn că funcționează ireproșabil o opinie publică care amintește de atitudinea sănătoasă a țăranilor din satele și comunele din împrejurimi. De altfel, majoritatea cetățenilor din Fălticeni sînt proveniți din satele și comunele învecinate. Evident că sînt încă neajunsuri, că echipele de zidari nu-și fac întotdeauna datoria pe măsura exigențelor cetățenilor, cum s-a întimplat de pildă cu apartamentul unui maistru de la o întreprindere din oraș, care avea condens și igrasie. Omul reclamase în nenumărate rânduri și nimeni nu luase măsuri serioase de remediere. Atunci, într-una din zilele de audiențe, s-a prezentat la primar și l-a apostrofat — în fața tuturor oamenilor adunați la sfat și a celor cu funcții de răspundere din oraș. L-a apostrofat jignitor, reproșându-i faptul că stă toată ziua în birou, că stă într-un fotoliu comod și că habar nu are ce se întimplă în oraș, dincolo de ferestrele primăriei. „M-a frămîntat peste noapte gestul maestrului, deși omul avea dreptate privind cazul lui particular, privind casa lui, dar mă gîndeam că reproșul lui este neintenciat și trebuie să-l fac să înțeleagă că un primar are destule pe cap și că poate scăpa din vedere, la un moment dat, condensul și igrasia dintr-un apartament din cele 5 600 nou construite în ultimii ani. Atunci l-am rugat, a doua zi, pe directorul întreprinderii în care lucrea maestrul, să-l pondeze timp de cinci zile în fabrică și să-l trimită în fiecare dimineață la primărie ca să vadă ce probleme are un primar. Și astfel, timp de cinci zile maestrul a devenit primar al orașului! L-am luat cu mine și la maternitate unde se puneau probleme speciale de încălzire, și la spitalul de T.B.C. unde studiam niste probleme privind anecele, la salubritate, la ecarisaj, la fabrica de lapte, la sere, la stațiunea pomicolă, pe șantierul ultimelor blocuri, la o întîlnire cu educatoarele din oraș, la întreprinderea de detergenți, la stația de filtrare a apei așa mai departe. Omul mă dubla în fiecare moment al zilei, mîncea o dată cu mine, se culca o dată cu mine. După cinci zile, a implorat să-l las în pace că s-a îmbolnăvit. Evident, în intenția mea nu a fost să-l fac să sufere, dar am vrut să vadă cu ochii lui cit stau în birou. Din cinci zile am stat în birou citeva ore. S-a lămurit. L-am rezolvat și problema cu igrasia și condensul. Dar ca primar mă întîlnesc de nenumărate ori cu situații complicate din punct de vedere uman și încerc să-i ajut pe toți, să-l fac să se simtă bine în orașul nostru, să-și dea seama că depinde de fiecare în parte ca viața la Fălticeni să fie frumoasă.

Prin urmare, tovarășe Costică Arteni, ce trebuie să știe un primar? „Un primar trebuie să știe cum se face piine, cum se seamănă răsădurile de flori, cum se adăpostesc gunoii și în ce fel pot fi folosite resturile menajere într-o reciclare normală a deșeurilor, trebuie să știe istorie, filozofie, psihologie, trebuie să știe vorbi, să studieze oratoria dacă vrei, să se îmbrace elegant dar nu strident, să știe zimbi, să știe să salute frumos, să spună bună dimineața din tot sufletul, să cunoască meteorologie, pomicultura, apicultură, mecanică, să știe să repare o mașină, să zidească o casă, să cunoască arhitectură, să fie informat despre tehnica de construcție a drumurilor și podurilor, să se distreze, să bea cu măsură, să cînte, să aprecieze un tablou, să citească literatură, să cunoască buncele maniere, să știe cum să mîncece cu furculița și cuțitul, să știe să se odihnească activ, să doarmă bine pentru că un primar cu insomnii poate face greșeli, să iubească oamenii, dar mai presus de orice să fie un bun propagandist al politicii partidului, să știe scruta viitorul și să acționeze în sensul viitorului”.

ADRIAN DOHOTARU ■

Fălticeni '84: ce trebuie să știe un primar?

țigare domestică dar treptat, treptat civilizația socialistă l-a convertit la o nouă dimensiune existențială, l-a transformat într-un oraș cu o putere economică în plină expansiune. Dacă în 1976 Fălticeniul înregistra, în statisticile sale, o producție industrială de 620 milioane lei, acum înregistrează 3 miliarde și 500 de mii de lei. Dacă în urmă cu opt ani exporta două produse și anume mobilă și fire de in și cîncap, acum exportă 16 produse printre care detergenți, polimetacrilat de metil, 24 sortimente de mobilă, sticlă de menaj, amidon, glucoză, extras de porumb, lăzi, binale, țesături extralate, fire de in și cîncap, lapte praf, confecții și tricotate, scule și unelte (printre care mașini de găurit și polizoare), covoare. Întimplarea face ca aceste rezultate, de-a dreptul fantastice pentru un oraș ca Fălticeni, să se înregistreze în ultimii opt ani, adică de cînd e primar în oraș tovarășul Costică Arteni. Nu trebuie să înțeleagă nimeni din asta că salut orașului de la patriarhal la civilizație modernă se datorează numai primarului său ci, așa cum spune chiar Costică Arteni, el se datorează politicii înțelepte a partidului care vrea să ridice toate așezările românești la dimensiunile civilizației socialiste multilateral dezvoltate și să-l facă pe toți oamenii să trăiască în condiții de confort și demnitate. Apoi, realizările fălticenenilor sînt rodul muncii oamenilor, al noilor locuitori ai orașului care numără acum aproape 30 de mii de cetățeni față de 12 mii în 1976 sau 8 mii în anii „prosperii” dinaintea de război. Așa se și explică de ce profilul acestui oraș s-a îmbogățit în opt ani cu 5 600 de apartamente, cînd zestia sa de apartamente noi era la 1976 de numai 900. Să reținem: orașul Fălticeni de altădată, renumit pentru mizeria sa și pentru mîrdăria de pe străzi, renumit printr-o stare gravă a morbidității și printr-o mortalitate precoce care sperie astăzi pe statisticieni, produce astăzi detergenți și lapte praf: orașul negustorilor și avocaților de altădată, al colonelilor și militarilor în termen din garnizoană, produce astăzi echipament pentru avioane sau pentru nave, articole de vestimentație modernă pentru frumosul chip al oamenilor de pe stradă, mobilă în tipuri extrem de variate și după un design care aduce cumpărătorii de pe mapamond; orașul ucenicilor și calfelor umilite de altădată, al băieților de prăvălie și al meșteșugarilor mărunți, a devenit un centru industrial cu o forță de muncă de 16 mii de oameni!

Un oraș ca Fălticeni e un conglomerat de destine, de biografii dintre cele mai contradictorii, mai neașteptate ca rezonanță în conștiința actualității, un panoramic uman frămîntat, cu multe probleme încă

rii ei într-o „secție de științele naturii” a Muzeului din Suceava, de fapt un muzeu profilat pe o tematică extrem de actuală: lupta pentru păstrarea echilibrului ecologic. Un muzeu de ținută academică, un muzeu construit prin muncă patriotică de către nenumărate echipe de meseriași: betonisti, mozaicari, zugrăvi, zidari etc. dar și de citeva echipe de oameni de știință care și-au propus ca temă amenajarea unor diorame ingenioase, expresive, cu un material expus impresionant, mai ales la capitolul viețuitoarelor subacvatice, într-un acvariu care amintește pe cel din Constanța. Tot în acest mod s-a recondiționat arhitectonic Casa căsătoritorilor unde s-a introdus un obicei tulburător: tinerele perechi care se căsătoresc plantează cite un arbore în incinta bazei de agrement, un arbore care le poartă numele și care intră în grija noii familii precum și a copiilor acestora. Impresionant este la Fălticeni muzeul Ion Irimescu, o retrospectivă aproape totală a lucrărilor unuia dintre cei mai mari sculptori români în viață, originar din orașul așezat la această încăpășare de vînturi. Un muzeu unic în țară și printre puținele din lume, care strînge într-o singură colecție tot ce a gîndit și creat un mare sculptor, un mare artist. Senzația este, într-adevăr, copleșitoare, pentru că ea rezumă un destin de excepție și o viață de om cu toate meandrele creatoare, cu toate suferințele și bucuriile sale, care, iată, se oferă viitorului în întreaga lor splendoare.

Ne aflăm la kilometrul zero al orașului, împreună cu primarul Costică Arteni. În dreapta se află un bloc monumental, cu una din mindriile fălticenenilor: Casa cărții care ocupă două planșee ale clădirii, apoi în stînga una dintre arterele principale care defilează într-o parte cu noile spații edilitare și, alături, un versant al vechiului oraș cu dughenele sale, care așteaptă cupa excavatorului. Pe platoul învecinat urmează să fie instalată o orologerie unde trecătorii vor putea citi, în orice moment al zilelor și nopților, ora exactă pe mapamond. O idee simbol dacă avem în vedere ambițiile moderne ale orașului Fălticeni. Dar un primar nu este numai regizorul unor redescoperiri edilitare sau al reconstrucției unui oraș. Este și unul dintre oamenii care lucrează măgălos la reconstrucția spirituală și morală a oamenilor. Important este faptul că la Fălticeni există un curent de opinie viguros în sprijinul noilor repere ale edificării moderne a orașului. Dar există și o atmosferă tonică, de colaborare cu primăria. Toți se simt ca într-o mare familie în care abdicările de la morală comunității sînt sancționate prompt. De pildă, hoții de flori din parcuri nu sînt pedepsiți cu amenzi exorbitante, ei își plătesc

● Metoda este excepțională ● Aslavită pentru copii ● În detrimentul cui curg amănările? ●

Sintem în măsură să vă anunțăm că:

ALMANAHUL FLACĂRA '85

se află sub tipar. Deci, în curând, la chioșcurile și la centrele de difuzare a presei, ALMANAHUL FLACĂRA '85.

Totodată, pentru iubitorii de poezie și muzică tină, o veste îmbucurătoare: va fi predat tiparului și

ALMANAHUL CENAACLULUI FLACĂRA,

aflat la prima sa apariție.

Dar, pînă atunci, pentru toată lumea, ALMANAHUL FLACĂRA '85!

Revista Flacăra nr. 13 din 1982 anunța o descoperire cu mari implicații în energetică. Autorii descoperirii: frații Corneliu și Octavian Stănășilă (primul — ing. doctor în termotehnică, al doilea — prof. univ. doctor în matematică). Cum, la acea dată, referindu-se la aplicațiile tehnice ale stăpînirii energiei moleculare, interlocutorii afirmaseră că „primele mașini — cu sprijin real și organizare optimă — le-am putea avea într-un an”, la sfîrșitul anului trecut (Flacăra nr. 51-52, din 26 decembrie 1983) i-am întrebat pe frații Stănășilă ce s-a realizat între timp din ce sperau.

— **A fost așteptatul sprijin real?**
— Am putut prezenta, în mai multe rînduri, problema teoretică și schițele instalațiilor experimentale ce urmau să confirme tehnic teoria. Apoi s-a perfectat un contract de cercetare.

— **După cît timp?**
— Trecuse aproape un an.
— **Adică tocmai anul în care ar fi putut fi gata acele mașini. Ați respectat pînă acum termenul stabilit în cercetarea respectivă?**

— Da.
— **Cum decurge ea?**
— Experimentările din etapele parcurse au confirmat prevederile, iar experimentarea instalațiilor esențiale va fi gata în câteva luni.

Cum din decembrie 1983, cînd aflam despre un an de amînări, am ajuns — iată! — în decembrie 1984, i-am căutat din nou pe frații Stănășilă, la 9 decembrie 1984, ca să aflăm acum despre alt an — de tergiversări.

Oricum ar fi această inertie, important este să deschidem ochii bine asupra unei șanse care încă ni se oferă. Să nu ajungem în situația în care tot ce am mai putea face ar fi să căutăm vinovații în dialogul dintre noi și să ne rosemăm în dialogul cu alții!

— **Acum un an afirmați că „experimentarea instalațiilor esențiale va fi gata în câteva luni”. Cînd ați experimentat cea dintîi instalație esențială?**

— Contractul cu C.N.S.T. pentru cercetarea în totalitatea ei l-am semnat în martie 1983. În mai 1983 am predat fundamentarea teoretică și tema de proiectare pentru două variante ale instalației cheie prin care urma să se confirme experimental teoria. Am considerat că am găsit cel mai bun executant al instalațiilor în Centrul de cercetări și proiectări al Centralii industriale de mecanică fină (cunoscută pe scurt: CMF), care s-a angajat, prin alt contract, să predea lucrarea gata la 20 decembrie 1983. Vedeam însă că ritmul de execuție era deosebit de lent. Am folosit toate posibilitățile noastre pentru impulsivarea execuției.

— **Ce ați făcut, concret?**
— Aprovizionare cu materiale și chiar componente ale instalației, audiențe la

conducerea ministerului tutelar al CMF, am sesizat — evident — deficiențele și conducerea CMF, am informat CNST-ul, am răspuns cu promptitudine la orice chemare a celor doi oameni repartizați de CMF pentru realizarea lucrării — un inginer și un muncitor — care, cu excepția celorva zile, au fost singurii participanți la execuție. Am făcut și cărăușie, am făcut chiar și servicii personale, dar nu mai scrieți asta.

— **Termenul, totuși, nu s-a respectat. Dar, ce să revenim la declarația dumneavoastră de acum 12 luni, ce s-a împlinit cu speranțele de atunci? În cele**

Supunem atenției

Sîmbetele unei duminici

cîteva luni ulterioare de care vorbeați, ce ați putut experimenta?

— Am tot sperat, de la o săptămînă la alta și chiar din zi în zi, că promisiunile CMF se vor realiza. Cei de acolo ne-au spus de mai multe ori: „Acum ne dăm noi seama de importanța acestei lucrări! Este de mare interes! Nu vă alarmați — pînă sîmbătă totul va fi gata”. Au trecut multe zile, vremea sîmbete. Desi chiar la CMF s-a întocmit, în detaliu, proiectul de execuție și, deci, specialiștii săi nu aveau neclarități, șirul de decalări ale termenului de încheiere a lucrării arată că nu și-au luat niciodată sarcina în serios. Este motivul pentru care, dacă în interviul din decembrie 1983 n-am nominalizat executantul, acum o facem, cu toate precizările de mai sus. Mai ales că întreprinderea are un potențial uman și material cu care poate face față unor sarcini mult mai complicate și într-un ritm mult mai rapid dacă ar vrea.

— **Deci, cineva n-a vrut!**
— Noi știm doar ce și cum s-a făcut.
— **Ultimul termen decalat pe care și l-a luat executantul care este?**

— A fost 20 noiembrie 1984. De atunci nici nu s-a mai stabilit alt termen.
— **În prezent măcar, se lucrează intens pentru încheierea lucrării?**

— Deocamdată, din cei doi lucrează numai muncitorul: inginerul a fost trimis în străinătate. În seara dinaintea plecării stabilise cu noi ce va lucra a doua zi...
— **După atîtea sîmbete purtate și amîn-**

mate, cînd credeți că va veni duminica satisfacțiilor?

— În condițiile arătate, nici o scadență nu mai depinde de noi. În limitele responsabilității, duminica aceasta ar fi venit de mult. Din păcate timpul amînărilor curge împotriva unor șanse românești.

— **Cine și ce pierde prin aceste amînări?**

— Noi, autorii teoriei și ai unui prim brevet de invenție decurgînd din ea — cu numărul 84036, din 2 aprilie 1982 —, avem mai puțin de pierdut, indiferent cine ar face primul în lume experimentul de confirmare a teoriei și va deschide seria aplicațiilor ei tehnice, industriale. Nici că țara va pierde ceva nu putem spune. Problema e alta: țara noastră, care ar putea cîștiga mult, poate să-și diminueze cîștigul pe măsura acestor tergiversări. Ar fi nedrept, în orice caz, să ajungem să cumpărăm de la alții ceea ce am fi putut vinde noi primii. Noi am publicat, oricum, esența teoriei, nu doar în Flacăra ci, apoi, într-o revistă de specialitate.

— **Dacă instalația va funcționa cum ați prevăzut și, deci, confirmarea deplină a acestei teorii românești va fi făcută tot în România, dumneavoastră, autorii teoriei, ce aplicații grabnice prevedeați?**

— În primul rînd se vor putea produce instalații care vor ieftini încălzirea clădirilor, obținerea frigului industrial și, îndeosebi, vor fi la îndemînă aplicații noi în energetică.

— **Pînă atunci?**

— Noi am îndrăznit să punem o întrebare fundamentală naturii vizînd posibilitatea separării efective a energiilor cinetice ale particulelor materiale. Cercetarea s-a justificat și numai prin ceea ce am obținut deja: între altele, am demonstrat teoretic existența condițiilor care asigură separarea; am găsit situații în care această separare se realizează de la sine în natură și, astfel, înțelegem mai bine evoluția reală a temperaturii corpurilor cerești; am conceput instalații care valorifică teoria. Bineînțeles, stadiul actual este al unei noi etape deschise spre domenii nelimitate de aplicații. Poate de aceea sintem marea de izolare în care ne-am aflat și care a fost mai mare decît ne-am așteptat. Proa multe soiri de indiferență am întîlnit și prea mulți au considerat ceea ce făcăm ca pe o problemă personală a noastră, cînd, în fond, era o problemă de interes general. În orice caz au fost pentru noi ani de mari străduințe și renunțări, ani de uzură. Acum dorim doar să avem o instalație bine făcută conform temei de proiectare stabilite: să facă fiecare ce este obligat, să se respecte exigențele tehnice ale contractului.

DORIN GHERGHINESCU ■

Experiment parodontologic românesc la Viena

La invitația firmei austriece „Schoellen Pharma” și prin intermediul „Chimimportului”, între 2 și 9 decembrie o echipă de specialiști ai Centrului metodologic de parodontologie din București, medicii Grigore Osipov Sinești, coordonatorul unității, și Elena Popescu, asistentele medicale Nufă Petrescu și Petruța Ambrozie, a efectuat un experiment chirurgical la Viena, în cadrul Spitalului „Lainz”. Altfel vorbind, în clinica de chirurgie maxilofacială a spitalului amintit, condusă de Gerhardt Rothbauer („primarius”), stomatologii români au făcut mai multe operații (9), prezentînd confrăților austrieci, din Viena și din alte centre universitare, metoda originală de tratare a parodontopatiilor inițiată și aplicată de Osipov Sinești, a cărei eficiență terapeutică a fost adusă la cunoștință de autorități medicale românești și străine. Metoda era, de fapt, cunoscută în Austria, autorul ei înfățișînd-o în două rînduri: în 1979 la Baden bei Wien, în 1982 la Viena, cu prilejul unor congrese internaționale.

Fără a intra în amănunte, notînd doar că etapele importante ale intervenției chirurgicale sînt incizia gingiei, punerea în evidență a focarelor de infecție, curățirea țesutului patologic, forarea de conducte în septurile interalveolare și introducerea implantelor din os deproteinizat „Os minerale”, se cuvine să precizăm că metoda originală românească a transformat parodontopatia dintr-o boală tratată într-una vindecată, sute și mii de cazuri putînd depune mărturie în acest sens.

Operațiile în sine, cît și expunerile doctorului Osipov Sinești, însoțite de filmul metodei, s-au bucurat de deosebite aprecieri. Stomatologii austrieci și, deopotrivă, presa și televiziunea vieneză au acordat multă atenție domeniului științific al compatrioților noștri, un amplu și frumos articol. Articolul sintetizează avantajele terapiei originale Osipov Sinești, „Inflamația gingiei poate fi oprită”, „România prezintă o nouă metodă în Viena” (subtitlurile), încheindu-se cu o declarație a doctorului Rothbauer, din care spicuum: „Metoda este excepțională. Ea reprezintă o modalitate de stagnare a parodontozelor”. Consemnăm cu satisfacție această recunoaștere, adresată unui reprezentant de frunte al stomatologiei noastre și, în egală măsură, școlii românești de medicină, care se impune tot mai mult, în întreaga lume, prin valoare și deschidere de drumuri noi. Totodată, dr. Rothbauer s-a arătat interesat să organizeze la Spitalul „Lainz”, un nucleu de cercetare și terapie după exemplul Centrului metodologic de la București, cazurile cele mai dificile urmînd a apela la asistența tehnică a specialiștilor români. Prelînd metoda, careia nu i-au găsit decît beneficii, terapeutice și economice, stomatologii austrieci vor trebui să lucreze, obligatoriu, cu produsele implicate de utilizarea ei, biostimulatorii „Os minerale”, apa de gură și pasta de dinți „Ossident”, realizate sub brevet în România.

Sederea la Viena a constituit, fără a mai lungi vorba, o reușită științifică pentru Grigore Osipov Sinești și pentru colectivul pe care îl coordonează. Folosindu-ne de ocazie, să precizăm că agenda Centrului metodologic din 11 Iunie 10 e în continuare încărcată, manifestări similare fiind preconizate pentru Grecia, Japonia, Elveția, R.F.G. și Italia, țări în care tehnica în discuție este, fie și în linii mari, cunoscută și solicitată, existînd o abundență corespunzătoare în acest sens. În altă ordine de idei, după 15 ianuarie 1985, cîteva cadre didactice (asistenți) de la clinicele de chirurgie maxilofacială ale facultăților de stomatologie din Iași, Cluj-Napoca, Tîrgu Mureș și Timișoara vor urma, 3 luni, cursuri de perfecționare în cadrul centrului, în vederea extinderii metodei.

Desi nu mai e tînăr, are 78 de ani, Osipov Sinești nu-și poate permite o clipă de răgaz. Dincolo de munca zilnică, desfășurată cu aceeași rigoare și seriozitate, continuă să facă planuri și, neobosit, se străduiește să le ducă la îndeplinire. Un nou produs, „Ossiremin”, biostimulator și remineralizant, sub formă de pastă și tablete (despre care am mai scris), urmează să-i apară în curînd pe piață. Îl așteaptă, pentru septembrie 1985, o altă călătorie în Statele Unite, în calitate de „visiting profesor”, prilej cu care va conferența la Los Angeles, New York și Dallas, avînd să rostosească și discursul de primire în Academia de parodontologie a S.U.A. (în care a fost cooptat nu demult). În vederea acestei vizite, urmează să iasă de sub tipar, de la Editura Academiei, un „Atlas Book”, prezentarea în limba engleză a concepției parodontologice și a metodei operatorii originale românești.

Pînă atunci, însă, să repetăm că experimentul vienez a însemnat un frumos succes, pentru care Osipov Sinești și colaboratorii săi merită sincere felicitări.

VIDIU IOANIȚOIA ■

De curînd, sub egida Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie și a Societății de Gerontologie din cadrul Uniunii Societăților de Științe Medicale, s-a desfășurat o amplă constatare științifică avînd ca temă profilaxia îmbătrînirii — o temă generoasă care polarizează de mulți ani atenția lumii medicale de pretutindeni. Condusă de reputatul om de știință acad. prof. dr. doc. Ana Aslan, reuniunea a cuprins un număr de 33 de comunicări, rod al cercetărilor și experimentelor întreprinse atît în cadrul Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie, cît și de medici din întreaga țară. Bogata problematică abordată în lucrările prezentate, cu o largă arie de cuprindere interesînd în egală măsură toate vîrstele, a condus la sporirea considerabilă a importanței acestei constatări științifice. Iată, folosim prilejul pentru a vă prezenta succint și unul dintre rezultatele concrete ale unor cercetări clinice și de farmacologie experimentale — **Aslavită pentru uz infantil**, care este un nou produs original al acad. prof. dr. Ana Aslan.

Noul medicament are în compoziția sa procaină hidrocloridă, acid glutamic, vitamina B6, meclozozitol. Ce înseamnă aceasta? — Procaina stimulează funcția trofică a sistemului nervos central din punct de vedere funcțional și biochimic, reechilibrează activitatea centrilor nervoși vegetativi, este un inhibitor al mo-

noaminoxidazei iar prin produși săi de hidroliză este precursor al acetilcolinei și un stimulent pentru producerea de factori biogeni. Ea stimulează activitățile biochimice celulare, avînd în special un rol biocatalitic și anabolizant, acționează asupra membranei celulare, stimulează regenerarea țesuturilor, redusează metabolismele intermediare. La rîndul său, acidul glutamic are rol în metabo-

Un nou medicament

lismul neuronilor și în producerea de acetilcolină, în procesele de dezaminare și efect asupra rigidității în boala Parkinson. Vitamina B6 are de asemenea rol în funcția neuronilor, în troficitatea celulelor nervoase din zona corticală motorie și de la nivelul diencefalului, în funcția pielii, în fiziologia inimii, în distrofiile neuromusculare, în miopatii, potențînd acțiunea acidului glutamic în procesele de dezaminare. Aflat în proporții mai mari în țesuturile animalelor tînere și în cantitatea mai redusă la cele mai bătrîne, meclozozitolul este un antiastenic, activ îndeosebi în cazurile de oboseală musculară și fiind un anabo-

lizant, el stimulează procesele de creștere. Rezultă, deci, că tratamentul cu Aslavită de uz infantil este eficient la copiii întârziți din punct de vedere mental și subdezvoltați fizic, în sechelele de encefalopatie prin acțiunea antispastică și neurotropă, în cazurile de deficiență mentală ușoară și medie cu dificultăți de memorizare și de concentrare a atenției, în sechele de poliomalită, post-traumatice, distrofiile neuromusculare, sindroame extrapiramidale și piramidale. De asemenea, prin aplicarea tratamentului se obțin ameliorări la copiii cu trăsături temperamentale sterse, asociate cu manifestări de apatie, inerție, tendință la izolare, complexe de inferioritate, neînțelegere în colectivul școlar și în general cu trăsături volitionale neafirmate.

Destinat copiilor de vîrstă preșcolară și școlară, noul medicament conferă o conturare a personalității prin sporirea interesului de participare activă la sarcinile școlare, prin afirmarea voinței în relațiile interșcolare, a inițiativei, prin manifestări de vioiciune și de sociabilitate.

După cercetări clinice care au durat mai bine de un an, Aslavită pentru uz infantil vine, deci, în prezent, să corecteze o bună parte dintre acele fenomene și manifestări ce au ca rezultat scăderea randamentului în activitatea școlară și extrașcolară.

CONSTANTIN BALACCIU ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Ornat cu cele dintii semne de alb ale anotimpului, orașul de la poalele Timpei a găzduit în primitoare sală a Teatrului dramatic ediția a VI-a a Festivalului de jazz „Brașov '84” într-un cadru organizatoric de laudabilă sollicitudine față de oaspeți și maximă funcționalitate, asigurat de Comitetul județean Brașov al U.T.C. și de Filarmonica „Gheorghe Dima”, cu aportul de dăruire și entuziasm al Clubului de jazz coordonat de Alexandru Șipa, inițiatorul și „sufletul” manifestării. Eforturile, nedrămuite săptămîni în șir ale gazdelor, nu au rămas fără roade, ele implinindu-se, incunundându-se în consistența faptului de cultură — prilej benefic unind preferințele, înfrînd sală și scenă prin mesajul de vibrație, trăire, autentic, al muzicii de tinută... Căci festivalul s-a dorit — și a reușit a fi — mai mult decît un atestat atribuit periodic nivelului valoric atins de muzicienii noștri, mai mult decît o concluzie la fine de an a celorlalte trei manifestări similare din tot atîtea anotimpuri ale devenirii artistice, mai mult decît cea utilă estimare/testare a forțelor existente, în perspectiva ediției a XV-a, jubiliare, a Festivalului de jazz „Sibiu — martie 1985”.

Estimînd sub zodia evenimentului artistic recenta confruntare muzicală de pe scena brașoveană, vom ocoli cu bună știință aspectele factologice, încercînd a releva în ceea ce au avut ele definitoriu, prezențele festivalului.

Mai întîi, referiri la recitalurile care ar fi suscitat și pe alte scene europene un justificat interes. În epilogul ultimei gale (8 decembrie) am urmărit evoluția cvartetului Marius Popp — pian, Dan Mindriță — saxofon-tenor și saxofon-sopran, protagoniști de notorietate însoțiți de doi mai tineri coechipieri, basistul Sorin Movileanu și bateristul Eugen Nichiteanu (formula în care cei patru pot fi urmăriți cinci seri pe săptămîna la „Intim Jazz Club” al Complexului „Cina” din București); secvențele recitalului lor au însemnat pentru publicul brașovean modele de substanțialitate arhitectonic-sonoră și probitate profesională în reformularea proprie conferită unor teme de referință ale repertoriului internațional de gen. În prima gală (6 decembrie) pianistul ieșean Ion Baciu-jr. în vîrstă de 25 de ani, a cărui ascensiune vertiginoasă pe treptele consacării a fost nu numai în țară ci și peste hotare „ratificată” — inclusiv prin dobîndirea Premiului de pian la Concursul european al tinerelor formații de jazz de la Wrocław — Polonia — a vădit o dată în plus prin programul de pian-solo de la Brașov o precoce maturizare conceptuală sesizabilă în aplombul stăpînirii tuturor datelor de discurs sonor permițîndu-i muzicianului concentrarea asupra esențelor, descătușarea liniilor de forță ale creativității. Tot în prima seară, alți reprezentanți de marcă ai jazz-ului din municipiul moldav — Dan Huides — trompetă, Eugen Amaranide — saxofon-tenor, Constantin Ulinici — contrabas, Stelian Andronic — baterie și Romeo Cozma — pian, condu-

cătorul formației, laolaltă cvintetul „Studio”, au etalat măsura valorică reală a unei echipe instrumentale de certă suplețe în abordarea unei variate palete stilistice și de admirabilă coeziune a unor individualități interpretative pregnante, net conturate. Tot între numele de certitudine ale jazz-ului românesc actual se înscriu și cele ale lui Liviu Butoi — saxofonist și flautist timișorean, ale pianistului bucureștean Mircea Tiberean, cei doi evoluînd în trio cu un nou instrumentist, contrabasistul Radu Marius; parametrii manierei lor de exprimare au vizat un perimetru de avansată abstracționare și de picturalitate armonică densă

jazz consecvent cu el însuși timp de peste un deceniu — Marius Dumitru, George David, Ion Iliuș și conducătorul — autor de teme — aranjor al formației, Nicolae Ionescu — a înfășurat celor prezenți un evantai de mostre stilistice ale istoriei jazz-ului (creații originale și preluări de teme-standard), recital pus sub semnul simțului scenic datorat unei îndelungate experiențe, al accesibilității cu adresă directă la un public larg, al optimsimului contaminant. Foarte tinăra solistă vocală bucureșteană Emanuela Cara (secondată de trioul instrumental Ovidiu Bădilă) a vădit o sesizabilă ameliorare a tehnicii improvizatorice concomitent cu maturi-

Tavitian.

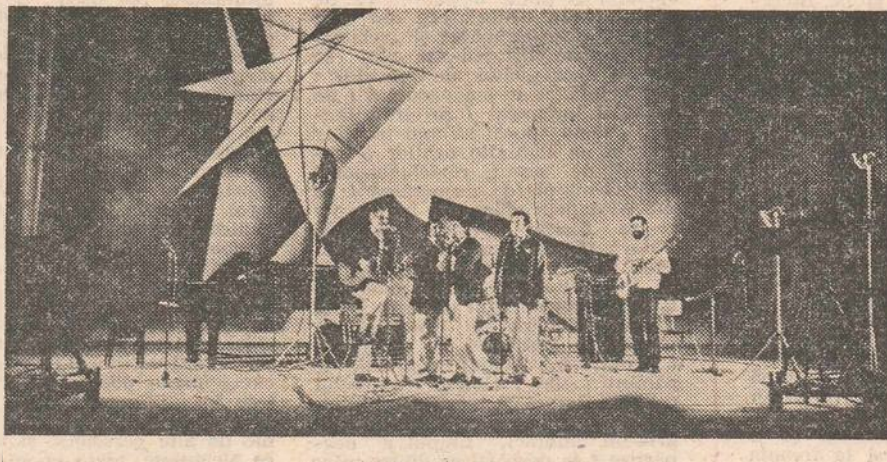
Revenind la muzica eminentă instrumentală, să marcăm la loc de frunte apariția performanță a orchestrei cu medie de vîrstă între 17 și 18 ani din Cluj-Napoca, întemeiată și condusă cu autoritate de profesorul Ștefan Vannai; pină nu demult activînd în cadrul Casei pionierilor, Big band-ul „Gaiu”, actualmente sub egida U.T.C., a reconfirmat cu strălucire, la Brașov, speranțele investite în acest ansamblu. Din partea orașului Sibiu — trioul „Alb 3” (Alexandru Brașoveanu — chitară-bas, Marius Oancea — pian, Gelu Firțonea — baterie) a apărut în formulă de cvartet avîndu-l ca invitat pe saxofonistul Radu Ghizășan, lăsînd o impresie incontestabil superioară celei de la Festivalul Costinești din vară, impresie concretizată în incisivitatea solurilor, în tonusul sonor și pulsația ritmică pline de vigoare și vitalitate. Precedînd epilogului festivalier, un trio bucureștean impus în ultimii ani în peisajul jazz-ului românesc — Zoltan Boroș — pian, Ovidiu Bădilă — contrabas, Gabriel Teodorescu — baterie — s-a plasat prin specificul pieselor interpretate (între care cîteva inspirate compoziții ale pianistului lider) în zona de lizieră a jazz-ului clasic cu cel modern, aplauzele răsplîndînd claritatea și firescul exprimării, simțul sigur al formei, dozările inteligente ale tensiunii emoționale. Estimăm la urmă — dar nu în ultimul rînd — recitalul Octetului de jazz tradițional din Reșița condus de trompetistul Francisc Troner căruia i-a revenit menirea deloc facilă de a deschide festivalul, alegere atestînd încrederea în capacitatea grupului reșițean de a cataliza spontan interesul publicului, de a-l cuceri prin sonorități vii și ritmuri alerte.

Nu au lipsit la Brașov nici debuturile semnificative (pianistul Dorel Dorneanu cîntînd în „Duolet” cu un cunoscut saxofonist, Simion Nicolae, ambii din București, ca și, tot din Capitală, tinerii Capriel Dedeian — chitară, Decebal Bădilă — contrabas și Istvan Csaki — baterie evoluînd sub conducerea talentatului saxofonist-improvizator Garbis Dedeian), după cum s-ar cuveni scris un material în sine dedicat multiplexelor manifestări adiacente ale festivalului (între care succesul raportat de concertul oferit muncitorilor și tehnicienilor de la Întreprinderea „Tractorul” constituie o realizare de vîrf a manifestării); ar trebui de asemenea înnegrite cîteva rînduri spre a evidenția calitatea aflatului, a programului de sală, ingeniozitatea colectivului de redactare a „Foilor” (suplimente ale revistei „Studentimea comunistă brașoveană”) împărțite în sală la fiecare spectacol... Definitorie rămîne însă pledoaria pentru jazz a celor 65 de interpreți și răspunsul de suflet al auditorilor roștii cu discernămint și receptivitate în graiul fără cuvinte al aplauzelor, prezența neîntreruptă în sală a publicului cu neobosită dorință de muzică, timp de 5-6 ore de-a lungul a trei seri de neuitat!

FLORIAN LUNGU ■

Eveniment

Jazz în iarnă

(dar nu și inaccesibilă!), direcție în care cei trei instrumentiști explorează noi orientări ale insolitului.

Prezențele vocale și vocal-instrumentale ale Festivalului de jazz „Brașov '84” au configurat mai pregnant ca oricînd reliefaarea unui context valoric în sine și nu doar ca o replică de diversitate la evoluțiile instrumental-orchestrale. Înscrînd în genericul momentelor memorabile ale galelor brașoveane una dintre cele mai îmbucurătoare surprize, vocalista — pianistă Anca Parghel din Suceava a dăruit în cea de-a doua gală, împreună cu notabilul instrumentist constantean Liviu Mărculescu la trombon, un veritabil regal al bunului-gust, al rafinamentului, al vibrației expresive —, dintre cele patru piese interpretate, trei fiind creații de calitate ale solistei, prezentate cu acest prilej în premieră. „Vocal Jazz Quartet” din Sibiu, unicul grup vocal românesc de

zarea și rotunjirea timbrului vocal. Bela Kamocsa — chitarist și vocalist timișorean emanînd în cîntul său feeling, subtilitate, seducție, a alcătuit cu partenerul de duo Ion Bota — contrabas și vioară — un tandem perfect echilibrat. Pe similare coordonate ale sensibilității și discreției unui climat sonor raportat la blues și la songul de nuanță confesivă, intimistă, s-a situat și recitalul arhitectului-muzician Alexandru Andrieș din București. Un cu totul alt tip de apel la sintagma lexic-expresivă a blues-ului l-a cultivat în evoluția sa pe scena brașoveană pianistul-vocalist Harry Tavitian din Constanța, un temperament vulcanic de o debordantă comunicativitate, punînd pe primul plan autenticitatea directă, colțuroasă, ce se refuză de plano oricăror eufemistice cizelări — iată atributele unuia dintre cele mai incandescente momente ale festivalului, realizat de Harry

Fragmente critice

„Un cerb lînge sarea amurgului”

Există un impresionism liric? Orice poezie este, într-un anumit sens, impresionistă pentru că încearcă să prindă fluidele naturii și să reproducă prin cuvinte orgia luminii. Nu-i vorba de poezia picturală (sau picto-poezia, cum o numeau integraliștii noștri în deceniul al III-lea), în care cuvintele vor să reproducă în poem efectul culorilor, ci de o relație mai profundă dintre subiect și obiect în lirică. Sint poezi care observă, ca Monet, același obiect la ore diferite ale zilei pentru a surprinde metamorfoza luminii și, prin ea, variația stărilor lirice. Ei notează ceea ce văd și, mai ales, ceea ce simt. Sint poezi ai matinalului, poezi ai amurgului, poezi care nu suportă lumina crudă de la mijlocul zilei, poezi, în fine, care așteaptă miezul nopții (că romanticii) pentru ca starea lirică să capete o anumită plenitudine și, totodată, forța (curajul) de a se confesa. Peisajul este pentru ei, cum s-a zis, o stare de suflet sau, mai bine zis, o stare de spirit, pentru că relația dintre poet și lucrurile din afara lui este, totdeauna, o relație mediată (și meditată) de spirit.

M-am gîndit la toate acestea citînd cu surprindere noua carte a lui Vasile Igna

(Grădina oarbă, Dacia, 1984), un poet, din clasa lui A. E. Baconsky, cel din fața bucolismului intelectualizat. Starea dominantă este și la el melancolia. Lipsește doar atitudinea aceea subliniat, orgolios estetic a poetului față de natura întrată în febra marilor cicluri. Vasile Igna este un impresionist care caută în universul din afară corespondențe pentru stările lui de existență. Momentul prielnic pare a fi amiază, spațiul său securizant este grădina, muza lui este fără vedere. Poemele (mai ales cele din ciclul Clepsidra de cenușă) traduc în limbaj liric teme din domeniul plasticii: o zi din viața peisajului, mic dejun în iarbă, crochiu matinal, femeie în iarbă, pajiste, frigul de dimineață, amiază, după-amiază, grădina în iarnă, dintr-un colț de grădina, petrecere în grădina, autopotret în iarnă... Noțiunile de timp (timp al luminii) și anotimp se repetă, ca și unele motive luate direct din pictură. Grădina este, evident, un simbol liric, luat însă în altă accepție decît aceea dată de poezii simboliste. Vasile Igna nu-i propriu-zis un poet al corespondențelor și nu caută să surprîndă limbajul confuz al universurilor înfrățite. Grădina lui e

oarbă și, cum sintem avertizați chiar din primul poem, „cineva toarnă ceară-n urechile zilelor”. Două din simțurile esențiale ale poetului simbolist sint, astfel, paralizate, căci cine nu vede și nu aude rumoarea lucrurilor nu poate reproduce limba profundă a elementelor. Dar este sigur că muza poetului nu vede și urechea ei nu prinde sunetele „străvechii limbi vegetale”. Grădina oarbă face mai degrabă dovada contrarie. Ceea ce se afirmă la suprafața poemului (în plan conceptual) este infirmat în planul de profunzime, cel cu adevărat liric. Vasile Igna vede întîi „golul amiezii de vară” și urechea lui fină prinde „guraliva disperare” a izvorului. Poezia înregistrează, însoțită de o reflecție delicată, momentele unei lente metamorfoze. Iată o viziune vesperală, în culori bolnave și cu un accent de nevroză modernă: „Pretutindeni amurgul / întinde o pinză potrivnică / pretutindeni zidește / coloane pe care se înalță / noaptea și muzica ei uleioasă / ce alină rana și zodia. // O, beata solitudine, / și tu antract nedecis al unei piese mecanice, / voi sinteți / patriarhalele spații unde, / nu luminează decît irisul / disperării și al neputinței / norii din care picură ploaia de mercur! // Cine va veni să lîngă / rînilor de pe trupul memoriei, / cine va ridica platoșa / de pe pieptul infierbîntat al zilei / sub care se ascunde

(Continuare în pag. 20)

EUGEN SIMION ■

Iubirea de frumos

Daniel Gelsi

Pe colina Aventino din Roma la celebra universitate Anselm, unde învață tineri, doctoranzi din zeci de țări, de-a lungul anilor și din țara noastră, l-am întîlnit în acest an pe profesorul doctor Daniel Gelsi un statornic prieten al României pe care mulți intelectuali profesori români îl cunosc pentru că Daniel Gelsi vorbește perfect limba română. A fost pentru mine o nespusă bucurie în biblioteca lui de savant asupra artei bizantine să dau peste rafturi întregi pline de cărți românești apărute în țară în ultimele decenii de istorie și spiritualitate de literatură veche și nouă românească; iar să-mi văd cărțile de imne citite aici a fost nu mai puțin mișcător.

Tocmai se întorsesse la Roma din țara noastră, pe care o vizita pentru a nu știu cîta oară invitat fiind.

La orele sale de curs profesorul Daniel Gelsi vorbește și despre

(Continuare în pag. 20)

IOAN ALEXANDRU ■

Cronica literară

Din nou Ion Barbu

A apărut în traducerea lui J. Büchl-Schiff, cartea matematicianului timişorean Mandics György, **Ion Barbu, / „Gest închis” — O analiză a universului semantic al volumului Joc secund de Ion Barbu** (Eminescu, 1984), operă masivă de 460 de pagini, scrisă, dar nepublicată în ungureşte, terminată în 1979. Este o lucrare de o mare acribie datorită unui specialist cu multiple cunoştinţe printre care cele din domeniul umanist nu figurează în ultimul rând.

În prima parte a lucrării, autorul avertizează că înţelege structura universului poetic al volumului **Joc secund** ca pe un sistem cuasi-axiomatic în care obiectele şi conexiunile din cuprins nu sînt formalizate, ci conceptuale, au adică un conţinut semantic circumscris. Drept concepte de bază ale acestui sistem sînt fiinţa şi cosmosul. Ambele pot fi tratate drept funcţii cu patru variabile (coordonate) care sînt spaţiul, timpul, materia-energie şi informaţia. Schimbul de energie — materie dintre fiinţă şi cosmos e existenţa. Schimbul de informaţii între fiinţă şi cosmos e cunoaşterea. Există şase trepte detectabile în structura semantică a **Jocului secund**. Pe prima treaptă, zisă şi a pieirii, existenţa e sinonimă cu moartea, cunoaşterea aflîndu-se aici în descompunere. A doua treaptă a iniţierii defineşte existenţa latentă şi cunoaşterea pasivă. Treapta senzorială corespunde existenţei carnale şi cunoaşterii senzoriale. Treapta intelectuală presupune o existenţă în spirit şi o cunoaştere intelectuală. A cincea treaptă e aceea a nunţii cosmice (existenţa în împlinire, cunoaştere cosmică), a şasea e treapta finală a absolutului rezultată dintr-o existenţă supraomenească şi cunoaştere totală.

În partea a doua a lucrării, Mandics György trece la concret, analizînd poeziile din cele trei cicluri ale volumului **Joc secund** pe care le denumeşte original: 1. Creşte în mintuit azur, 2. Privind din groapă la stele şi 3. Impresurat de apele Styxului. Nu poate fi vorba la Barbu de o schimbare de perspectivă şi de inversarea ordinii ciclurilor, cum s-a crezut în **Joc secund** fiind vorba mai curînd de o unitate în varietate. Se cade să recunoaştem că în această privinţă şi în explicarea poeziilor spre a putea deschide calea adevăratei judecăţi de valoare, noul exeget a adus lumini de netăgăduit. Vom ilustra cu două cazuri, unul privind balada **Riga Crypto şi Iapona Enigel**, celălalt poezia **Uvedenrode**.

Mulţi interpreti au pornit de la o menţiune făcută în treacăt de Barbu însuşi că **Riga Crypto şi Iapona Enigel** ar fi un „Luceafăr răsturnat”. S-a înţeles că Barbu a schimbat sexul personajelor simbolice; prin urmare Enigel e Hyperion, Crypto-Cătălina, Măselariţa — Cătălina, iar Soarele — Demiurg sau a inversat sistemul de valori: Enigel (Hyperion) nu are aspiraţii terestre, Crypto (Cătălina) vrea să se înalţe din lumea sa de jos, Măselariţa (Cătălina) ţine locul de împărătoasă cununii Crypto, iar Soarele (Demiurgul) întoarce în starea de început făptura sa ratată. Cheia poeziei se află după Mandics în sistemul barbian de care a fost vorba în prima parte a studiului, precis, dacă ne referim la treapta a doua, a iniţierii, a existenţei latente şi a cunoaşterii pasive pe care se află Crypto şi la treapta a patra a existenţei spirituale şi a cunoaşterii intelectuale pe care se află Enigel. Nunta cosmică, absolutul, coincidenţa opoziţiilor, existenţa supraumană şi cunoaşterea totală nu se pot realiza, deci Crypto ajunge în treapta pieirii cosmice, Enigel rămînînd şi ea pe treapta spirituală, după ce s-a delimitat de existenţa carnală. Poetul operează cu metafore şi simboluri. Crypto e o ciupercă, o criptogamă care nu vrea să înflorească, fiind steril, fixat în pămînt umed, în vreme ce Iapona Enigel coboară dintr-un pămînt îngheţat. Venită din nord la sud, în pămînt ud, neîntocmit, Enigel adoarme pe trei covoaare de răcoare, simboluri ale trespierţei cunoaşterii, culminînd cu visul soarelui, taler cu margini verzi de aur (vasul sfînt al Graalului). Amin-două căile de cunoaştere, cea senzorială a lui Crypto şi cea intelectuală a Iaponei Enigel, duc la un impas. Poate că Crypto simbolizează latenţa obscură, cu un reziduu de soare pe cale de dispariţie, iar Enigel înţelep-tiunea prudentă, fricoasă de manifestare, oprită într-o contemplare stearpă a absolutului.

Uvedenrode a fost una din cele mai discutate poezii ale lui Ion Barbu. S-a încercat înţelegerea titlului. Cea mai verosimilă interpretare i se pare lui Mandics aceea a lui A. Lillin, care-l traduce: eden defrişat, adică pămînt (cf. Rodeland — pămînt destelenit), vale a plingerii, după izgonirea din rai. Rămîne în afara explicaţiei particula protetică *uv* care ar putea proveni din latinescul *uvidus* = umed, ud, deci pămînt umed, humă ca aceea în care trăieşte **Riga Crypto**. „La rîpa Uvedenrode / Ce multe gasterope”, versuri de început, i-au fost sugerate însă poezii de poezia lui Baudelaire **Le Mort joyeux** pe care a tradus-o cîndva şi ale cărei prime două versuri sînt: „Dans une terre grasse et pleine d'escargots / Je veux creuser moi-même une fosse profonde” („Într-o ţarină plină de moluşte viscoase, / Vreau s-adîncesc eu însumi o gaură profundă”). Melcii lui Baudelaire, gasteropodele lui Barbu, nu sînt neapărat simboluri sexuale, ci fapături hermafroditice care se fecundează reciproc, supraumane, înzestrate cu antene în harţă (capabile să capteze muzica sferelor), barzi ai odei din Olimp, locaşul zeilor. Cîntecul acestor rapsozi e atemporal, ieşit direct din cristalinul ochiului şi inspirat de fecioara Gerladine, fiinţă îmbrăcată în tunică de zale şi cu braţele ridicate ca nişte idei spre soare, simbol al nunţii cosmice. Fructul solar al lirei e o spirală ordonată dincolo de logic, un elan mitic care ne-a ridicat din condiţia animalică (deci, „leagăn mitologic”). Tot el, cîntecul, apare din cochilia boltită peste mlaec precum cerul, ca un cal de val cu varul spiralat (munca e un calvar) peste cavăla (cuvîntul trimite la Bolinteanu, maestru în Mihnea şi Baba al tehnicii versului muzical). Zborul poetic ajunge însă şi aici în impas, din cauza amestecului cunoaşterii intelectuale cu a celei senzoriale, a purităţii spiritului cu impuritatea simţurilor în stare să prefacă nunta cosmică în vulgară amplexiune telurică. Muza astfel celebrată nu se mai înalţă spre soare, ci coboară cu un pachet inutil sub timp şi mode în eternitatea morţii, rîpa, groapa mormîntului care închide tot ce e corporal, fără suflet mort printre morţi, ca în **Mortul vesel** al lui Baudelaire.

AL. PIRU

PLASTICA

Cochilia parabolei

Poezia lui Ion Sofia Manolescu se ascunde timid, dar şi cochet, în „cochilia parabolei”. Mai bine-zis în cochilia metaforei. Disimularea metaforică e atitudinea emblematică a versurilor din **Ultima pălărie** (Ed. „Cartea Românească” 1984), îmbrăcînd cu un abur sensibil de imagini carnea suavă a poeziei. Ion Sofia Manolescu scrie o poezie desprinsă, ca spirit, din retorica blagiană: meditaţie prin metaforă asupra semnelor realului, asupra sensurilor lui, asupra marilor confruntări ale fiinţei: cu timpul, cu moartea, cu dragostea.

De la sintagma uneori fastidioasă („genele însumate-n geneză”, „fiinţa mea strică”), alături, dimpotrivă, cu rezonanţe euforice („somnia urenian”, „soma negita-tului somn”, „frigul încinerat”) şi pînă la poemul bine echilibrat, concentrîndu-şi monotonia func-tionării a imaginilor în sonorităţi de melopee (**Salutări către neant, Fără să aflu, Memoria timpului, Cochilia din parabolă** şi mai ales **Ultima pălărie**), poemele lui Ion Sofia Manolescu fluctuează valoric, dar în cadrele unei roşiri poetice distincte, personale.

Figurile trecerii, geografia dincolo-ului acaparează cele mai multe dintre poeme. „Nu mai trece nimeni pe la poartă / să mă strige din oglînda spartă // cei ce vin sînt tot din cei ce picacă / (tot aceeaşi spaimă ne înecă)”. Un tărîm straniu, în care „jedera creşte haotic / în pîrul hazardului”, în care „noaptea se aude izbîlbeţea apelor / şi ipete înspăimîntate de păsări / din alte ere din alt început” este străbătut şi „relatat” cu laconism înfiorat, aşa cum se cuvine unor „vămi ale pustiei”: „de îndată ce m-am apropiat / de cuvîntul îndurerat / privirile încate / n-au apucat să mă treacă / dincolo de luminile ochilor // sacrificat de ecoul răsfrîngerilor / fără să-mi pierd disperarea / pe sub pleoapele petrecute în somn / m-am furisat / printre umbrele zeilor”. „Săbia timpului” îşi profi-lează nesemnînt umbra asupra fiin-ţei în declin. Timpul ameninţă („fugărit de margini de timp / aud glasul pămîntului încăpător”), timpul se risipeşte, de necuprins („împuţinat e timpul în striele de pămînt / din numele numelui meu”), timpul e sprijin părelnic („mă rezăim de timp / ca de propria-mi umbră”), timpul e despărţire („la despărţirea dintre mine şi timp / frunzele s-au întors / recunoaşterea pămîntului”). Figurile timpului sînt probabil cele mai frumoase izbînzii ale acestui volum.

Înscrîndu-se cu admirabilă discreţie şi rafinament în ceea ce s-ar putea numi lirică a senectuţii, Ion Sofia Manolescu — acest delicat spectator la scena vieţii, urcînd prea rar şi după sfîoase amînări pe scena poeziei — aduce culoarea cîmîntă şi palpitîndă a versului său. Ne îngăduim a cita în întregime poemul titular, de departe cel mai bun text din volum. Poza melancolic-ironică, fluentă fără cusur, datorată, fără îndoială, ori de graţie a talentului său, îl reprezintă deplin, consemnînd cel mai frumos autoportret din cîte şi-a compus poetul: „salutare, salutare, salutare / visul e tare e tare / masca surisului spartă / s-ar putea ca pălăria aceasta să-mi fie / ultima pălărie / sub care am trecut / (aici a fost o poartă) / în absolutul din absolut / deschide-ţi fereastra / că nu-s prea departe / prin iarba cu-

vintelor frînte / pune-ţi dragostea înşelată să cînte / din moarte în moarte”.

TANIA RADU

PROZA

Un uriaş arbore

În pofida faptului că poetul Ion Brad a dat la iveală cîteva romane, scriitura sa este, deocamdată, chiar şi în proză, eminentemente lirică. Cu atît mai mult se străduie acest lucru în **Leagănul mării**, cel mai recent roman al său, în care Zăpadia, satul familiei Borceştilor, situată parcă în inima străveche a Transilvaniei, este comentată printr-o continuă devălmăşie a timpurilor. Nu este vorba de o construcţie în sine, premeditată, artificială-

să, cum ne-a obişnuit proza modernă, romanele desfăşurîndu-se, mai nou, pe mai multe planuri temporale, ci de o devălmăşie provocată de structura însăşi a personajelor. Veanu, reîntors la Zăpadia, după ce-şi pierde într-o groază înţimplare, cea de-a doua soţie (prima murise într-un sinistru incendiu), retrăieşte, marcat de suferinţă, lumea de altădată a Zăpadiei, lumea copilăriei sale. Octavian, tatăl lui Veanu, obsedat de povestea biblică a iroziilor, reface atmosfera de altădată a satului ardelean în preajma sărbătorilor de iarnă, cînd colindele cu irozii se constituiau într-un veritabil spectacol dramatic. Maria, Mama-tînă, bunica lui Veanu, personajul cheie al romanului, are, la rîndul ei, extraordinară capacitate de a vorbi cu soţul său, mort de mai dedemult. Dar, totodată, aceste personaje, pentru care trecutul este chiar mai viu decît prezentul, fapt ce-i oferă scriitorului şansa unor excepţionale poeme în proză, trăiesc în plină actualitate, se întînesc şi se confruntă cu o sumedenie de alte personaje şi întîmplări ce alcătuiesc, toate la un loc, prezentul mereu imprevizibil, viaţa însăşi, în continuă mişcare. Memorabilă şi extrem de gazetărească, aidoma unui excelent interviu sau unui incitant reportaj, este convorbirea dintre Veanu şi Valeria, cea care, într-un articol apărut în presa centrală, a divulgat cîteva din neregulile ce se petrec la C.A.P.-Zăpadia. Convorbirea (interviu şi reportaj, totodată), dezvoltînd mărturisirea apărută în presă, dezvoltă viaţa la zi, viaţa de culise, din Zăpadia şi, dacă am insista numai asupra a ceea ce se întrevede în acest dialog, implicînd viaţa însăşi a personajelor, am putea avea o fotografie foarte exactă a unui sat transilvan din zilele noastre, a prefaecilor prin care a trecut, al destinelor ce s-au consumat în interiorul acestor prefaceri. Cu alte cuvinte, **Leagănul mării** ar putea fi, dintr-un anume punct de vedere, confruntarea şi convieţuirea a două mari categorii de personaje, cei în care trecutul giugăie intens, real şi viu, dar întru totul racordată timpului prezent, şi cei care sînt

pe deplin ancoră numai în realitatea imediată, în hăişurile atît de ciudate ale vieţii. Punctul forte al romanului îl reprezintă, însă, întrospecţiile autorului în alcătuirea psihologică a celor dinţii, aceştia reprezentînd Zăpadia dinîndeauna, satul parcă scos în afara timpului, Zăpadia care, în viziunea Mariei, Mama-tînă, trebuie să se continue pe sine, trebuie să se adune, cu toţi ai săi, din nou, să aleagă drumul cel mai drept pentru a merge înainte, spre adevăr şi frumuseţe, spre cînte, spre continua devenire a spiritului său, a oamnilor ei legaţi prin mii şi mii de nevăzute fire de inima pămîntului pe care s-au născut, în care au trăit şi trăiesc, aidoma unor vîltoare ce sînt trage dintr-un uriaş arbore.

VICTOR NIŢA

FILM

Două curse

Raliul este un bun film de acţiune construit cu iscusinţă de regizorul Mircea Drăgan. Aşezată la început, precizarea îşi subordonează, vrînd-nevrînd, orice alte consideraţii. Un scenariu bine condus (Melania Chiriacescu-Constantiniu), minuind cu abilitate cele două planuri: unul în desfăşurare directă, cu tensiunea implicată a competiţiei (raliul automobilistic), celălalt realizat mai mult în flash-back (destinul tineretului Tasica Pribeag — oare de ce un nume aşa de... căutat oarecare?). Replica nu reuşeşte întotdeauna să se menţină în cadrele firescului, pe care subiectul filmului şi le reclamă singur. Numai că în **Raliul** nu e nevoie de prea multe cuvinte. Două curse, la fel de interesante amîndouă, îşi întretăie vertiginos itinerarele, iar finalul ne lasă să întrevădem pentru amîndouă victoria. În rolul Tasicăi (zisă şi Thea cu TH), tinăra studentă la I.A.T.C. **Diana Gheorghian** evoluează cu admirabilă naturaké şi discernămint. Graba de a reuşi în viaţă, graba de a greşi pentru a se grăbi apoi să îndrepte, graba de a se cunoaşte, de a-şi cunoaşte şi de a-şi face cunoscută măsura personalităţii este foarte bine transcrisă cinematografic de tinăra interpretă. Un chip mobil, stăpînîndu-şi cu profesionalism disponibilităţile fiziologice, o juvenilă detaşare a gestului aduc în film o notă de prospeţime binevenită. Celălalt cursă e condusă în film de **Constantin Diplan**, în rolul pilotului de încercare. Dacia cu numărul 13, şi ea personaj în acest film, pentru care spectatorii frisoncăză nu o dată, închide acest cuplu actoricesc, în care Constantin Diplan aduce căldură reţinută, bărbătească economie de gesturi, o sportivitate inteligentă şi plină de farmec. În portrete succinte, dar bine decupate, apar **Stefan Sileanu**, **Mircea Başa**, **Monica Ghiuşă**, **Lucia Mureşan**, **Eugeniu Ungureanu** (cu unele note îngroşate, ce schematizează inutil personajul) şi tinerii **Adrian Păduraru** (în rolul inginerului Dan, personaj „pozitiv”, dar pe care îl adoptăm cu plăcere pentru că trăieşte, nu verbalizează) şi **Răzvan Popa** (Puştiul — apariţie simpatică, pe mîchie de cuţit între licheaua „de clasă” şi tinărul debusolat).

Filmul e făcut cu plăcere de întreaga echipă. Observaţia — chiar dacă nu „tehnică” — explică în parte acurateţea realizării. Imaginea, semnată de unul din cei mai buni operatori de film — Ion Marinescu — are momente excelente (la care colaborează din plin cascadoria — scena răsturnării) şi

CAP LIMPEDE

● **Noi apariţii editoriale.** La Editura Eminescu a apărut nu demult o carte care reprezintă un adevărat eveniment-editorial: **Personalismul energetic şi alte scrieri de C. Rădulescu Motru**. Noul volum, apărut în cadrul colecţiei „Biblioteca de filosofie a culturii româneşti”, colecţie îngrijită de Valeriu Răpeanu (amintim că în cadrul ei s-au mai publicat lucrările **Tradiţia istorică despre întemeierea statelor româneşti** de Gheorghe I. Brătianu, **Studii de filosofie a culturii de Tudor Vianu**, **Civilizaţia românească şi civilizaţia balcanică** de Victor Papacostea, **Recesivitatea ca structură a lumii** de Mircea Florian, **Geneza formelor culturii** de P. P. Negulescu) cuprinde aproape întreaga operă a filosofului român. Textul a fost stabilit de Gh. Pînescu iar studiul, antologia şi notele aparţin lui Gh. Al.

● **Cazan.** Reproducem din studiul introductiv al acestuia: „Fondul concepţiei lui Motru, prin ideile lui realiste despre personalitate ca realitate bio-psiho-socială, despre creaţie ca dimensiune fundamentală a omului, despre necesitatea unei spiritualităţi energetice, a unei culturi umaniste şi originale, amplele analize, competent conduse, ale atîtor probleme mari ale filosofiei, ştiinţei şi vieţii, îi înscriu opera ca pe unul dintre cele mai de seamă momente ale istoriei filosofiei româneşti”. ● La aceeaşi editură, un roman aparţinînd scriitoarei Matilde Serou: **Speranţe**. După cum ne informează un text de pe coperta a patra a cărţii, aceasta reprezintă „o cronică vie a realităţii sociale de la sfîrşitul secolului trecut”, fiind „concentrat asupra vieţii cotidiene a oraşului Napoli”. Traducerea îi aparţine Adrianei Lăzărescu. ● Lui

Benito Perez Galdos Editura Minerva i-a publicat în româneşte un roman deosebit de captivant: **Torquemada**. Traducere: Dumitru Radulian şi Vasile Igna. Prefaţă, note şi tabel cronologic de Dumitru Radulian. Iată cum îl prezintă Andrei Ionescu pe marele prozator spaniol: „Cu rare excepţii, şi contemporanii l-au preţuit şi cînstit, recunoscînd în el un titan al romanului modern”. ● În aceeaşi colecţie care se bucură de un mare prestigiu în rîndul cititorilor — e vorba de colecţia **Biblioteca pentru toţi** — a apărut şi un roman al scriitorului turc Melih Cevdet Arday: **Trindavii** (traducere, prefaţă, tabel cronologic şi note de Victor Dinescu). Traducătoarea afirmă despre această carte că „este un roman psihologic, de profundă nuanţă şi pătrunzătoare analiză, şi deopotrivă roman de critică socială dintre cele mai as-

cuţite, prilejuind înţelegerea, prin structuri sociale şi mentale relevante, atît a resorturilor interne care au declanşat prăbuşirea unui imperiu, cît şi a dificultăţilor în construirea unei lumi noi, purificate de tarele trecutului”. ● Tot în B.P.T. un prim volum din dramaturgia lui Victor Ion Popa care cuprinde piesele **Cluta**, **Muşcata din fereastră**, **Take**, **Ianke şi Cadir**, **Răzbunarea suflurului**. Tabelul cronologic este alcătuit de Cornel Simionescu iar antologia, prefaţa şi notele îi aparţin criticului şi istoricului literar Valeriu Răpeanu: „Prin mulţimea faptelor pe care le-a urnit, le-a dat conţur şi le-a împlinit, prin dăruirea, pasiunea şi lipsa de odihnă cu care înţelegea să finalizeze fiecare gînd ce-i aparţinea lui sau altora, prin materializarea unor idei ce urmăreau să lărgesc aria de pătrundere a ar-

se pune permanent în subtilă relație cu costumele (Ion Nedelcu) ingenioase, dar de bun-gust, mimând fără ostentație cotidianul acolo unde este nevoie de el (acasă la Tasița). Decorurile Ioanei Cantuniari-Marcu sînt adecvate, gândite meticuloasă, recompun ambianța cit mai aproape de modelul real, rămînînd în același timp în limitele artei. Muzica filmului aparține lui Florin Bogardo. Ca întotdeauna, semnătura lui garantează calitatea artistică. (Poate că dicția Stelei Enache ar fi putut fi mai atentă pe alocuri.)

Un bun film de acțiune. Despre o fată care vrea cu tot dinadinsul să fie pilot de încercare, și căreia mașinile îi spun mai mult decît jurnalele de modă. Despre o fată inteligentă și puternică. Filmul este un elogiu subtil adus unei profesii dintre cele mai interesante și are meritul (atît de rar) de a nu cădea în didacticism. Tasița (și totuși, numele putea fi altul...) înaintea în viață fără prejudecăți, boicotează prejudecățile celorlalți cu inocență, dar și cu fermitate. **Raliul** este astfel și un bun film despre tineri și pentru tineri.

TANIA RADU

Drumul gîndului

Dintre atîtea și atîtea alte forme ale lumii inconjurătoare, tînărul sculptor **Ion Măndrescu** a ales pentru prima sa expoziție personală, deschisă în spațiul amplu al galeriilor **Orizont**, una intrucivă bizară, dar nu insignifiantă, ci, dimpotrivă, plină de sugestii, de trimiteri cultural-istorice, o formă intru totul surprinzătoare și de o plasticitate remarcabilă, cea a scarabeului. Ce anume a descifrat Ion Măndrescu în forma acestei sacre insecte, cum o socoteau anticii egipteni, mărînd-o de cîteva sute de ori, insistînd asupra abdomenului, văzută ca o imensă sferă, plină de tainele ineseși ale vieții, dar și asupra antenelor ce tind să se ilumineze de vastitatea și necunoscutul spațiului inconjurător, ar vrea să fie nu numai o continuă dezvelire și desprindere din piatră, lemn sau bronz, a obiectului în sine, ci și o anume semnificație afectiv-reflexivă. Am putea spune, cu alte cuvinte, că scarabeul lui Ion Măndrescu, de o forță și vitalitate impresionantă, dar și delicat, în același timp, se acoperă de un sens multiplu, mai ales în cîteva lucrări, precum **La limita dintre spații**, **Orizontul cunoașterii**, **Prefigurare**, **Iuminare și Oglindire**, ce transmit o evidentă căutare, o febrilă descoperire a universului. Nu întimplător, desigur, între antenele scarabeului, în lucrarea **Oglindire**, de exemplu, este plasat, ca un ecran de radar, un dreptunghi gata să intercepteze semnalele unor spații aflate în imediata noastră apropiere. Nici celelalte lucrări, desprînse de sub spațiul tutelar și semnificat al scarabeului, nu sînt lipsite de această continuă înțelegere a lumii inconjurătoare, a gîndurilor care o cuntruieră, a sentimentelor ce intră în alcătuirea ei. Una din lucrări, **Caiea**, de exemplu, o posibilă cale a cunoașterii, a devenirii, se compune din șapte module de lemn amintînd, parcă, de o șenilă, sau, din alt unghi de vedere, de șapte trepte ce se cer neapărat parcurse pentru deslușirea deplină a adevărului. Nu întimplător, deci, alte lucrări se vor numi **Prima treaptă** sau **Ultima treaptă**, iar altele se vor numi **Meditație I și Meditație II**. Și parcă pentru a pătrunde cit mai exact și cit mai adînc în lumea acestui tînăr și

foarte dotat sculptor, parcă pentru a depăși ceea ce se vede, ceea ce i se arată ochiului, deci suprafața însăși a lucrurilor, putem corela lucrărilor pînă acum amintite altele, precum **Nucleu**, **Sinteză**, **Structură atomică**, **Structură deschisă**, **Secțiune I și Secțiune II**. Am parcurs astfel, dinspre lume spre interiorul ei, drumul cunoașterii, drumul gîndului, așa cum, prin intermediul unor forme îndelung și cu măiestrie lucrate, ni-l propune chiar artistul. Vom face însă precizarea că drumul acesta, aidoma Cărării, care n-are nici capăt și nici început, poate fi parcurs în ambele sensuri, dinspre lume spre interiorul ei, sau, de ce nu, invers, dinspre interiorul ei, văzută ca un nucleu, sau ca o secțiune, spre cea îndepărtat-apropiată limită spre care tind antenele scarabeului.

VICTOR NIȚA

Cronica fidel și receptiv

Apărut la Reșița în excelente condiții grafice, **Almanahul presei și tiparului** este rodul unor ediții mai conturate sau mai eterogene tematice, dar urmînd cu încăpăținare scopul propus, al sesiunii anuale de comunicări „Tradiții ale presei și tiparului în Banat”, manifestare ce poartă semnătura redacției ziarului „Flamura”. „Sesiunile își propun promovarea unui efort sistematic de cercetare într-o zonă de excepțional interes a istoriei patriei și geografiei noastre spirituale, căreia îi datorăm o tradiție profesională ce ne legitimează apartenența și ne obligă la condiția de urmași și continuatori” (Timotei Jurjica — „Cîteva linii”).

Important este că permanent s-a avut în vedere relația esențială dintre trecutul istoric, actualitatea profesiei și a artei tiparului, perspectiva spre național. Denumirea acestei publicații periodice conține desigur o exagerare, dar ea este deliberată și ține de un mod de organizare a cercetării și de dorința de a nu stînjeți un complex de acțiuni în plină desfășurare. Exagerarea are parcă ceva din canoarea augustă a reprezentanților Școlii Ardelene. Imi amintesc că Eminescu definea ecuația intelectualității prin omnilateralitate. Chiar dacă nu omnilateral, Timotei Jurjica este omniprezent, avînd cu siguranță dorința de verticalitate cu orice preț pe care o întîlnim la marii noștri predecesori, citorii ai primelor publicații românești, Ion Eliade Rădulescu și Gh. Asachi. Adică îl imaginezi alergînd din tipografie în redacție și invers, corectînd și modificînd din mers textele colegilor mai neglijenți, avînd grijă să treacă pe la alimentarea și să cumpere două sticle cu votcă unor linotipisti înrățiți.

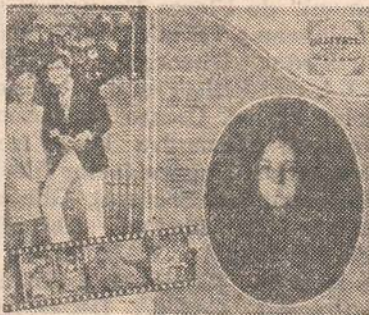
Sumarul nu are discreția unui asemenea fel de a fi. Citeodată autorul atinge o concizie impresionantă: „Tiparul este mediere stabilă și durabilă între creație și oameni. Tiparul garantează memoria omenirii și continuitatea culturală între generații, dincolo de clișajele gustului, frontierele vîrstelor istorice și împotriva aglomerării derizoriului”. Sub acest semn, cu un patriotism real, sînt scoase la iveală diferite documente. Chiar și atunci cînd se adună într-o știre, documentul cu o vechime de o sută de ani și pană contemporană au aceeași temperatură: „În urmă cu o sută de ani, la 5/17 mai 1884, sub titlul «Prima tipografie românească

în Banat», gazeta «Luminătorului» din Timișoara își anunță cititorii că: «Di Simion Pocean, tipograf român, s-a așezat definitiv în locul său natal, în Reșița montană, ca tipograf, realizînd astfel o dorință demult nutrită și simțită de inteligența (intelectualitatea) română, adevărată înființarea unei tipografii române în Banatul nostru.» Gestul lui Poceanu era încurajat cu vîdit entuziasm național: „ii urăm tînărului întreprinzător și tipograf român un succes strălucit și durabil. Nu incapa îndoială că din partea publicului român i se va da tot sprijinul posibil; totuși, ne credem datorii a atrage și din parte-ne atenția tuturor corporațiilor, reuniunilor și societăților române asupra acestei întreprinderi curat românești și a o recomanda, cu căldură, protecțiunii lor binevoitoare».

Un autor de primă mărime al „almanahului” este secretarul tehnic de redacție. Informațiile capătă citeodată o subtilitate care le duce autorul la anonim. Este în acest secretar tehnic un mare respect pentru meserie și o obișnuință de a sta în linia a doua.

„În miezul fierbinte al realității”, articolul semnat de Nicolae Sirbu aduce ideea de tipăritură pînă în istoria prezentă, arată o redacție comunistă, hotărîtă, energică, înduioșată rareori de propriul sacrificiu, o publicație „care a rămas același cronicar fidel și receptiv, de partea binelui, adevărului, un militant consecvent pentru înfăptuirea politicii partidului”.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

După volumul consacrat laureaților Premiului Nobel pentru literatură, care s-a bucurat de o bună primire din partea cititorilor și a specialiștilor, revista „Contemporanul” a editat un nou almanah enciclopedic, Realitatea literară și artistică ilustrată, în sumarul căruia figurează multe lecturi atractive și instructive.

● **Prevenirea și tratarea bolilor secolului: o mică enciclopedie a sănătății, elaborată de prestigioși medici din țară și de peste hotare.**

● **Cele mai bune 100 (+1) filme ale tuturor timpurilor, comentate și ilustrate: istoria artei a șaptea, văzută din perspectiva capodoperelelor.**

● **Poezia de dragoste în creația marilor poeți ai lumii.**

● **Marin Preda, inedit.**

● **O antologie de recreație și divertisment.**

● **Intîmplări de pe mări și oceane.**

● **Actorul, un „continent” (de explorat mereu).**

● **Fața necunoscută a pictorului Nicolae Grigorescu.**

● **Erori și falsuri în arta plastică românească.**

● **Un dicționar uzual în 6 limbi.**

CAP LIMPEDE

tei în rîndurile unor categorii sociale rămase fie în afara, fie la periferia razei de acțiune a teatrului — Victor Ion Popa a devenit un simbol al entuziasmului și al spiritului de sacrificiu. ● **O carte pasionantă la Editura Meridiane: Doi ani pe mare** de Richard Henry Dana jr. Traducere și glosar de Alădă Neagu. Încă de la apariția sa (în anul 1840), ea a fost nelipsită la bordul navelor americane și britanice; „pasaje din această carte au fost citite cu voce tare chiar și în Camera lorzilor, servind ca argument pentru modificarea unor legi maritime. Deși intenția autorului a fost de a oferi doar un simplu jurnal de călătorie, cartea aceasta a inaugurat un curent realist în prezentarea mării, care a continuat cu Melville, Jack London, Hemingway”. ● **Ion Ianoși și Mihai Ispir publică în colecția „Curenți**

și sinteze” (tot de la Editura Meridiane) două volume care vor stîrni cu siguranță interesul atît al specialiștilor cit și al unui public interesat de problemele de estetică: **Sublimul în artă** („Un drum în cultura lumii”) și **Clasicismul în arta românească** („Fără a eompune doar o superficială „colorație”, tendințele clasiciste apar, pe meridianul românesc al artei secolului al XIX-lea, mai curînd infuze și acoperind o durată lungă, decît manifeste și delimitate diacronic”. ● Un argument pentru cei care doresc să se apropie de artă e cuprins în cele două volume **Dialogul vizual** (datorate lui Nathan Knobler) publicate în colecția Biblioteca de artă a Editurii Meridiane: „O introducere în aprecierea artei trebuie să înceapă printr-o încercare de a elimina bariera neînțelegerii și a prejudecății întîlnite la privitorul nein-

struit. Aceasta trebuie să descopere continuitatea dintre artele trecutului și cele ale prezentului. Trebuie să i se ofere o expunere temeinică și logică a naturii artelor vizuale, care îl va ajuta să scape de îndoiala nutrită în legătură cu opera unui pictor, a unui sculptor și a unui arhitect contemporan. În sfîrșit, profanului interesat trebuie să i se dea o certitudine asupra capacității sale de a aborda operele de artă fără necesitatea unui al treilea ins care să-i spună la ce să se uite, de ce să se uite la aceasta și ce anume să înțeleagă”. ● **În aceeași colecție — Gestul și cuvîntul** de Andre Leroi-Gourhan, prezentat astfel de Dan Cruceru: „În perspectiva viitorului, Leroi-Gourhan ne oferă o imagine tonică, optimistă a speciei umane care „ii depășește de departe ritmul evoluției socio-tehnice”. Increderea în planetarizarea

lunii provine tocmai din convingerea că, avînd în sine motorul propriei devenirii, ca o certitudine a naturii sale, omul nu-și va încheia aventura integrării spațio-temporale prin procedee nucleare. Acest homo sapiens, conștientizîndu-se pe sine într-un mediu socializabil la nesfîrșit, își „va regîndi complet problema raporturilor dintre individual și social” (George Arion).

Revenînd la cronica noastră, privind spectacolul cu opera „Micul coșar” de Benjamin Britten, articol apărut în numărul trecut, precizăm că rolul „coșarului tînăr”, Ciem, a fost susținut de la premieră și pînă astăzi de tenorul **Cristian Mihailescu** și nu **Nicolae Bratu**, așa cum am fost induși în eroare de programul de sală care, iată, nu concordă întotdeauna cu cine se prezintă pe scena **Operei Române**.

Delimitări

Marginalii la cîteva „aforisme și reflecții”

În colecția **Cogito**, Editura „Albatros” ne-a dat recent, sub îngrijirea lui I. D. Pîrvănescu și Al. Stănculescu-Birda, un număr considerabil, de 1329 aforisme și reflecții din întreaga operă a lui G. Călinescu, inclusiv cea poetică. Presupun că unele din acestea au fost luate, ca să zic așa, din gura personajelor autorului, ceea ce nu înseamnă că reflectă întotdeauna ideile acestuia. Astfel cînd citim:

„Iubirea e un sentiment care se infăptuiește la toți oamenii în același chip: prin căsătorie...”

nu putem crede că acest panseu e al lui G. Călinescu, ci al unuia sau uneia din personajele romanului respectiv (**Enigma Otiliei**). G. Călinescu nu era scriitorul care să generalizeze necugetat, chiar că partizan al căsătoriei. Altă generalizare, tot atît de contestabilă, din același roman:

„Cine iubește își ascunde sentimentele...”

De la rubrica **Iubire**, mi se pare neexplicabilă următoarea reflecție:

„Iubirea nu e propice efectelor literare...”

Marii poeți au excelat în poezia de iubire!

În primele lui cugetări, din vremea tineretii, G. Călinescu inclina către ideea de gratuitate, atît a artei, cit și a receptiei acesteia:

„Cititul poate fi o artă gratuită, ca oricare alta, fără finalitate de sine...”

Reflecția datează din anul 1929 (**Lectură**). „Articolul” cel mai bogat este cel consacrat temei **Arta** (n-rele 48—105). Cronologiceste, revine, în același an 1927, ideea gratuității:

„Gratuitatea artei stă în simpla exercitare fără finalitate a facultăților...”

Curios mi se pare însă, în elogii adus lui I. Al. Brătescu-Voinești, la împlinirea vîrstei de 60 de ani, în 1928, că punerea în relație între artă și suflet inclină, cam convențional, în favoarea acestuia:

„Arta este un rod al sufletului, dar sufletul este mai mult decît arta...”

Dintre toate artele, **Arhitecturii** i se rezervă prea puțin loc în această culegere, față de importanța temei în scrisul lui G. Călinescu. Într-una din cele patru reflecții, ne surprinde această discriminare:

„Trecînd la altă artă, în arhitectură, care e un triumf al construcției joviale, templul dacic e departe de a sugera mizeria morală... Să fie într-adevăr arhitectura „un triumf al construcției joviale”, adică al bucuriei? Fie... Numai că nimeni nu știe ce a fost cu „templul dacic”, sau dacă a existat, așa încît nu poate fi o problemă caracterului său. Să fi fost „pădurea”, cum ar refeși în continuare? Cui îi datorăm această ipoteză? „Templul dacic” revine totuși, la rubrica **Semnificații**:

„Templul dacic nu-î ieșit din indiferențe, el e o formă de exaltare mediteraneană, așa cum catedrala gotică e un mod de entuziasm septentrional...”

Las' că nici un obiect major de cult, necum templul, nu a putut fi rodul indiferenței, dar, după ultimele teorii, catedrala gotică e o creație franceză, așadar nu tocmai septentrională. Pentru că la **Indicele tematic** nu a fost trecută această reflecție, îi dăm numărul de ordine: 1 122 bis.

De obicei, G. Călinescu gîndește discursiv și demonstrativ; lapidaritatea, rareori adoptată, riscă să rămînă nelămurită și ca atare neconvingătoare, ca aceste două cugetări, de cite trei cuvinte, la rubrica **Sentiment**:

„1 123 — Sentiment gol nu există.”

1 124 — Sentimentalismul dezacordează sufletul...”

Ce poate fi sentimentul „gol”? Nu știm. Cit despre sentimentalism, există perechi asortate, care și-au găsit fericirea, acordîndu-se desăvîrșit.

Inefabilul apare în cunoscuta sentință călinesciană, de natură crociană: „Istoria este o știință cu legi inefabile și o sinteză epică...”

Legile istoriei pot fi nepătrunse, dar dacă există totuși o știință a ei, legile respective trebuie să fie formulabile.

„Sinteză epică”, pe de altă parte, ține de talentul istoricului. Un Michelet de pildă, la francezi, sau un Iorga, la noi, au avut acest dar, al invierii trecutului, fie chiar cu mijloacele imaginației creatoare.

Muzica e privită de G. Călinescu, în 1962, sub unghiul „ideologic și umanistic”, dar cu această rezervă:

„...așa cum ideea în literatură e concretă, în muzică e inefabilă...”

Totuși criticii muzicali o tîlmăcesc!

Spuneam că în genere G. Călinescu demonstrează în vederea persuadării. Dăm un amplu exemplu, tot pe tema inefabilului:

„628 — Propriu artistului este de a crea un tip. Prin tip înțelegem personificarea speței într-un individ foarte reprezentativ, însă cu nume propriu ale cărui note de speță sînt evidente, dar care se particularizează prin dozări sau deformațiuni unice, care-l fac expresiv, viu, înregistrabil la starea civilă. **Individuum est inefabile**, au zis unii, adică indefinisibil. Adevărul este că individul este definibil cu observarea că unicul stă laolaltă cu categorialul sau, mai bine zis, categorialul ia înfățișare de unicat...”

Rămîne însă valabilă obiecția indefinisibilității individua-lului, cînd acesta nu mai este „foarte reprezentativ”, ci un „caz” cu totul aparte, neincadrabil categorial cu „note de speță”. Oare însă **indefinibilul** e tot una cu **inefabilul**? În medicină, de pildă, sînt pacienți cu o serie inedită de simptome, și ca atare boala lor ia fie numele medicului; care a decelat-o, fie al bolnavului. O raportare la literatură nu e oare posibilă? **Madame Bovary**, de pildă, a sugerat filosofului Jules de Gaultier, noțiunea filosofică de bovarism, referitor nu numai la eroina eponimă, ci la toți oamenii, bărbat sau femeie, care se cred altfel decît sînt, cu alte cuvinte, se iluzionează asupra propriei lor structuri și acționează în consecință. Nimic din ce este omenesc, credem, nu e indefinisibil. Desigur, fenomenele psihice sînt mai greu analizabile decît cele fizice, dar atît și nimic mai mult.

Nici **inefabilul** nu este trecut la **Indicele tematic**. Substantivul, pe care-l considerăm o falsă categorie estetică, figurează la nr. 1 044, cu acest text:

„— În scurt, stimabile, realismul în muzică respinge naturalismul însă nu interzice o savantă exclamație a naturii umane, adică a ceea ce numim inefabil, în limitele unei raționalități globale...”

Nu ne displace încadrarea inefabilului în rațiune, deși prin definiție el îi scapă acesteia!

Interesantisim în tot ce a scris, G. Călinescu nu se desminte nici în această amplă culegere postumă, care invită la dialog.

ȘERBAN CIOCULESCU

Premiile Revistei Flacăra pe anul 1984

Iată-ne la finele unui an a cărui rodnicie, puternic reliefată în strălucitul bilanț prilejuit de cel de al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, se transmite generos și vremii de mine prin grandioasele programe pe care le-am ctitorit prin geniul clarvăzător al cîrmaciului destinului nostru național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

După buna și frumoasa tradiție, ridicată de datinile pămîntului nostru la rang de lege, de cinstire a muncii și creației, se atribuie și pentru acest an Premiile Revistei Flacăra. Alături de cele ale altor publicații, premiile revistei Flacăra reprezintă o modalitate specifică de a pune în atenția opiniei publice noi pilde de rivnă, căutare și creație, care să stimuleze emulația întru cinstirea muncii. Ele sînt expresia considerației pentru o parte din cei care, în domenii tangente profilului revistei, pe linia luptei pentru o nouă calitate, n-au ostenit să convertească munca lor într-o politică a înnoirii, condusă de partid, de secretarul său general.

Ca și în anii precedenți, distincțiile ce urmează sînt acordate pentru întreaga activitate sau pentru fapte exemplare ce au înfrunat un domeniu sau altul.

POEZIE : Ana Blandiana, Ion Horea; **PROZĂ :** Nicolae Breban, Augustin Buzura; **CRITICĂ :** Nicolae Manolescu, Mihai Ungheanu; **ISTORIE LITERARĂ ȘI ESEISTICĂ :** Alexandru Piru, Lucian Raicu; **DRAMATURGIE :** D. R. Popescu; **CONTRIBUȚII LA DEZVOLTAREA GÎNDIRII ORIGINALE :** Anton Dimitriu și Mihai Drăgănescu; **MUZICĂ :** Gheorghe Zamfir; **INIȚIATIVE CULTURALE :** Petre Brâncuși și Claudiu Negulescu, pentru înființarea Studioului de operă pentru copii; **MEDICINĂ :** Ștefan Berceanu, Dan Gavrilu, Mircea Olteanu, Gheorghe Neagoe (Severin) și Octavian Udriște (Vilcea); **PREMIU PENTRU ÎNTREAGA ACTIVITATE :** Ana Aslan, Cella Delavrancea, Constantin Noica; **FILM :** Titus Popovici, pentru scenariul la filmul „Horea”; **ISTORIE :** Vasile Arimia, Ilie Ceaușescu, Ștefan Pascu și David Prodan; **ACTORI :** Mitică Popescu; **CAMPIONI AI RÎSULUI :** Dem Rădulescu; **REGIE :** Mircea Daneliuc; **VALORIFICAREA RESURSELOR NATURALE :** Ion Brad, Petre Buleci, Ion Mânzatu, Valeriu Popa; **SCULPTURĂ URBANISTICĂ :** Constantin Lucaci (Fintina din Reșița și celelalte Fintini), Ga-

briela și Gheorghe Adoc (pentru Monumentul Independenței din Iași); **TEATRE :** Teatrul radiofonic; **EDITURI :** Editura Științifică și Enciclopedică și Editura Militară, pentru marile lucrări de istorie tipărite în acest an; **ECHIPE SPORTIVE :** Naționala de gimnastică feminină și echipa de canotaj fete, pentru succesele olimpice; **SPORTIVI :** Costică Ștefănescu; **TINERETE FĂRĂ BĂTRINETE :** Grigore Osipov-Sinești; **INVENTIVITATE :** Viorel Abrudan și Gheorghe Lucaci, Cornel și Octav Stănășilă; **PUBLICISTICĂ :** „Drum spre oameni” de Florea Ceaușescu și Viorel Sălăgean; **TRADIȚIE ȘI INNOIRE :** Tudor Gheorghe; **ASPIRANȚI LA CELEBRITATE :** Roxana Bodnariuc (dans), Cezara Dafinescu (actor teatru), Alexandru Darie (regie teatru), Dana Dogaru (actor film), Anca Petrescu (arhitectură), Gheorghe Hagi, Z. Mujnai (fotbal), Nicu Vlad (halteră); **FAIR PLAY :** Nicolae Negrilă (Craiova), Ladislau Bölöni (Steaua); **FAPTĂ DE OMENIE :** Va fi stabilit în urma trierii propunerilor ce se vor face în scris de către cititori și diferite instituții care au de comunicat asemenea fapte pînă la 5 ianuarie 1985.

„Porni luceafărul În cer a lui ari Și căi de mii de În tot atîtea cli

„A fost odată ca-n povești / A fost ca niciodată / Din rude mari împărătești / O prea frumoasă fată...” — sînt versurile binecunoscute cu care Mihai Eminescu începea în 1883 un poem al cărui destin nu se va mai sfîrși niciodată și care a fixat limba română de la Carpați și Mare ca un reper definitiv al materiei universale. N-au trecut decît o sută de ani de cînd marele poem eminescian a apărut în almanahul literar „România jună” și poezia românească a înflorit în istorie în toată splendoarea sintaxei ei înrindindu-se definitiv cu împărăteasa eternitate.

Editura „Junimea” din Iași a avut inspirația să marcheze destinul centenar al **Luceafărului** eminescian cu o inițiativă într-adevăr sărbătorească. Ea a publicat o carte-eveniment, un album-spectacol completînd fericit seria evenimentelor editoriale care au făcut din operele lui Goethe, Rilke sau Nichita Stănescu adevărate sărbători bibliofile.

Deschizi marile coperti ale albumului cu sentimentul că pătrunzi într-o scriptură istorică a poeziei noastre, parcurgi verticalitatea poemului cu senzația certă că este o sinteză a limbii de la Dosoftei citire. Albumul a fost

gîndit cu mîgălității poligrafice, rafinate la calitatea vignetelor la culoare, toate acestea imbricate în stilul lui Eugen Ștefan, poate numi fără adevărată performanță.

Pictorul Eugen Ștefan, singur flux liniile sale, ale picturii de Voroneț, cum alăturate, cu reglata tipografică.

Uneori, compoziția în pragul simbolului tuși în autonomie.

Cele trei izvoare eterogenitate vorbesc în emanația chipului apar stelele.

Interesată este viața, culoare neeminesciană, pre-

Fiii aceștia curați de țărani

Borșa, o situare în cosmos

S-a scris pînă acum extrem de puțin despre localitatea aceasta numită Borșa, cu totul și cu totul fabuloasă, aflată la poalele unui pietros înalt de 2303 metri, deci într-o groapă adîncă de 2303 metri, poate cea mai adîncă matcă a limbii române, împrejmuită spre sud de Munții Rodnei, munți glaciari, iar spre nord de Munții Maramureșului, munți vulcanici, și poate că nu întîmplător destinul geologic al acestei așezări străvechi de oameni a făcut ca exact spre miazăzi să se înalte Muntele de Gheață iar spre miazănoapte, Muntele de Foc. Evident, foști vulcani și foști ghețari! Dar cu siguranță că tot s-a mai păstrat ceva în firea oamenilor, în anatomia rasei lor, ceva din timpurile preistorice cînd ghețarii dinspre miazăzi se topeau amenințînd așezarea din vale cu apă iar vulcanii dinspre miazănoapte izbucneau amenințînd aceiași cuib de oameni ghemuiți în căsușile negre de brad, cu foc și lavă. Mereu între Apă și Foc! Între două puteri elementare ale cosmosului, de la începutul lumii. Cine va scrie mai tîrziu despre localitatea aceasta, nu va putea trece peste strania polaritate cosmică a celor două elemente aflate aici față în față. Rar cred că se mai află un asemenea loc care să fi putut da oamenilor pămînteni de la începutul lumii senzația că munții se bat în capete, că focul și apa, cerul și pămîntul sînt pîinea și cuțitul istoriei lor.

Sigur, geologii I.P.E.G.-ului din Borșa ar putea zîmbi citind rîndurile de mai sus. „Fiule, mi-ar putea răspunde ei, cu superioritatea și îngăduința erelor geologice trecute printre ciocanele și microscopalele lor, oamenii au venit mult mai tîrziu după ce s-au stins vulcanii și s-au topit ghețarii”. Dar mie îmi place în continuare să cred că oamenii au fost prezenți la toate marile spectacole ale preistoriei planetare, nu se poate — îmi zic — ca omul pămîntean din Maramureș să nu fi văzut izbucnind un vulcan, altfel de unde atîta străvechime și siguranță în privirea lui? Sau fie măcar de dragul artei, îngăduiți-mi dragi specialiști ai rocilor milionare, să cred că pămînteni din Borșa au fost martori la toate marile cataclisme ale pămîntului, că s-au cățărât pe munții aceștia încă de pe vremea cînd erau țărni de mare și au coborît în vîl o dată cu retragerea apelor și pe măsură ce ghețarii din cele două circuri glaciare ale Pietrosului se topeau amenințînd pe oameni cu un nou potop. Altfel de ce ar

ține borșenii și azi ziua de joi în post și rugăciune să nu iasă balaurul din lacul de pe virful muntelui?

Înghesuită între pereții celor două lanțuri de munți și neputîndu-se lăși prea mult, Borșa s-a lungit pe axa cealaltă. Într-adevăr, cred că localitatea aceasta este cea mai lungă așezare din România intrucît din Fintina, de sub pasul Prislolului, de unde încep drumurile gospodăriei ale Borșei pînă la Moisei, comuna cu care se învecinează și cu care împarte Muntele Pietrosul și o zbuciumată istorie, să tot fie peste 30 km. Casă lingă casă. Și încă ce case! Într-o bună zi n-ar fi exclus să mă apuc să număr cite case sînt pe marginea cerului peste 30 km de la Moisei pînă în Fintina și dacă va mai exista o localitate în țară să aibă pe marginea drumului ei un număr atît de mare de gospodării, mă mut în cea mai mare grabă în acea așezare. Bineînțeles că îmi iau și munții cu mine. Muntele de Gheață și Muntele de Foc.

Dar încă n-am spus decît foarte puține lucruri despre Borșa ca să vă puteți face o minimă părere despre așezarea ei geografică. Am zis așezare geografică? Dar Borșa este mai mult o așezare cosmică decît una terestră. Aici geografia trebuie să includă neapărat și ceea ce nu se trece pe nici o hartă și nici n-are încă un semn convențional de cartografiere: cerul! În Borșa, cerul este o dimensiune strict geografică a locului, lumina este o particularitate a Borșei așa cum sînt pădurile și riurile. Și zăcămintele din adîncuri. În puține locuri din țară, și poate din lume, ai senzația acută că ești locuitor al unui corp al universului, într-atît de vie și zilnică și adînc esențială este prezența cerului și a luminii, a unui cer și a unei lumini de la început și pentru totdeauna. Iubiți cartografi, cînd veți reedita sau refăce hărțile geografice, economice sau politice ale României, măcar cele pentru uz didactic, și cînd veți ajunge la localitatea Borșa, o localitate cu totul obscură pentru dv. dar luminoasă pentru mine, nu uitați, vă rog, să găsiți un semn convențional pentru cer și lumină. În Borșa, lumina are semnificație economică asemenea argintului și a ramei și poate chiar mai mult decît atît, lumina de aici are o adîncă semnificație politică: este lumina noastră de graniță. Dincolo, peste Munții Maramureșului e altceva, alt fel de lumină și întuneric, cu totul și cu totul altceva, inconfundabil cu zăriașea pură și binecuvîntată care deasupra pădurilor noastre nu recunoaște decît dumnezeul limbii române.

Iarna, mai ales iarna, cînd zăpada acoperă atît cît trebuie și lasă exact atît cît este necesar să simți vocația planetară a spiritului uman, să simți în cea mai adîncă fibră a ființei tale că singele omului face parte din univers și respirația ta, aburul cald al răsufării tale este în atîta limezime și seninătate o forță esențială a materiei lumii.

Și vara, mai ales vara, cînd pădurile și munții au altă putere, cînd ele trag cosmosul peste suflet și-l acoperă ca o aripă făcîndu-te să simți că aici pe pămînt ești acasă, că numai la umbra acestor păduri și-a acestor munți poți rosti cuvintele de taină ale oricărei ființe umane: mamă, tată, acasă.

Vara oamenii Borșei urcă pe munții glaciari cu turmele pînă sus, sub streșina cerului, în timp ce jumătatea cealaltă coboară în munții vulcanici, în măruntăile lor, în mine, adînc spre fundul pămîntului. Iar în mijloc mai rămîn o parte, cei care nu s-au decis încă ce să facă, încotro s-o apuce, eu, bunăoară, cei care scriu acum aceste cuvinte și mă gîndesc și spun: Borșa este capătul Maramureșului dinspre cer și fundul pămîntului, portul Maramureșului spre cosmos și în egală măsură spre miezul pămîntului. Cine s-a decis să urce sau să coboare, dar să urce pînă la capăt și să coboare pînă la capăt, trebuie neapărat să treacă prin Borșa, să facă experiența Borșei așa cum scafandrii și cosmonauții înainte de-a porni aventura lor spre adîncurile planetare și înălțimile cosmice, trec prin camerele de compresie și decompresie, prin simulatoarele acelor mari adîncuri și înălțimi. Așadar, pe toți cei pregătiți pentru mari călătorii pe verticală, în sus sau în jos, dar mai ales pe cei pregătiți pentru marea călătorie pe verticala sinelui lor în univers, Borșa vă așteaptă cu îmbrățișarea luminii, a pădurilor și munților ei.

Borșa, celor patru etaje

Jumătatea de sus, de peste pod, dinspre Complexul turistic, este orașul propriu-zis. De aici încep înnoirile, de aici incolo poate fi vorba despre orașul Borșa și noua lui istorie. Pe vremea cînd eram profesor de literatură în satul voievodului Bogdan, pe Valea Izei, îmi venea de multe ori să-mi las meseria de bază (cum se spune) și să plec în țară, să mă angajez pe un șantier. Norocul meu a fost că m-am mutat la timp în Borșa, exact cînd

începea construcția din temelii a orașului. Locuiesc într-un bloc de la geamuri, căruia am fost, în ultimii ani, martor fidel al unui spectacol unic: înălțarea de pămînt, din iarbă verde, a noului oraș.

La drept vorbind, mi se pare oarecum ciudat faptul că o localitate începe să se considere oraș cînd apar primele blocuri. Să fie blocul chiar într-atît marcă de identitate a unei localități? A văzut destule orașe mici ale țării care dădeau senzația acută de oraș fără prudența masivă a blocurilor, printr-o civilizație distinctă a fațadelor și acoperișurilor, prin dialogul rafinat al vitrinei prin salutul manierat al firmelor, prin jocuri de lumini, forme și culori, plini și goluri care toate la un loc te face să te simți într-un climat de calitate care n-aveai cum să-l numești altfel decît oraș.

În Borșa s-au construit multe blocuri în ultimii ani, cantitativ sînt destule pe tru ca un călător grabit care doarme noaptea la Hotelul „Tezerul” și bea o cafea la Cofetăria „Lala” să aibă impresia că află într-un oraș nou. Dar la început, adică acum 15 ani, exista în Borșa o singură clădire nouă etajată, cea a fostului liceu devenit ulterior local al Școlii nr. 1. Apoi s-a mai ridicat un bloc cu două etaje sub păduricele de pini care dă aer fabulos așezării mai ales în ierni geroase cînd acele pini fac promoroasă și par de argint. O clădire cu două etaje în Borșa? Părea un eveniment epocal o presimțire că așezarea aceasta de oameni se va dezmoști dintr-o monotonie milenară pregătindu-se pentru un viitor frumos. Cei care se bucură înainte tuturor de orice schimbare a unei așezări sînt adolescenții. Ei simt mai acut cu frgezimea antenelor lor, și mai ales cu năliștea schimbărilor din propriul destin, orice tresărare a unui loc și a unui timp. Îmi amintesc mîndria și chiar orgoliul cîenilor de atunci cînd au văzut înălțându-se blocul cu două etaje și cînd întîndu-se după o vacanță de vară și pînindu-și cea mai familiară și conservatoare întrebare a lumii: „ce mai e nou?” răspundeau dintr-o răsufare: „cum, știi? S-a ridicat un bloc cu două etaje...”

N-au trecut decît 15 ani de atunci, toate acestea par de domeniul unui idealism și al unui exotism local recuperat. Pentru că după primul bloc ridicat par timid, cu toată jena și sfiala, într-un lînghesuit sub un deal abrupt, a urmat alt pîlc mic de blocuri cu patru etaje, malul Tîșiei, iar la parterul unuia dintre ele s-a deschis prima autoservire a așezării. Ehe!... Cînd ai deja o autoservire în Borșa, trecerea satului la oraș este absolut inevitabilă. Și după tatonările acestor timide, făcute în partea de jos a locațiilor, care seamănă foarte bine cu fel în care un medic ia pulsul și tensiunea unui pacient, îi ascultă bătăile inimii.

l. Creșteanu

de,

ani treceau

de.

mult rafinament al sensu-
de la litera sugestiv deco-
paginării, de la arhitectura
ea și bunul-gust al hirtiei,
eună cu ilustrațiile pictoru-
oușcă alcătuită ceea ce se
chivoc un obiect estetic, o
anță de rafinament biblio-

tefan Boușcă strînge într-un
e forță ale fanteziei folclo-
cademice și ale sensurilor
poate vedea în ilustrațiile
tul că nu întotdeauna fide-
este cea mai înaltă.

na planșei este adusă pînă
fără a fi abandonată to-
cestuia.

amintite mai sus, într-o
sînt mai ușor detectabile
rilor și în filtrul prin care

și foloarea violetului baco-
emnificativă în pastelația
entă, însă, la icoanele pe

sticlă, semnificativă pentru sacrul popular atît
de înrudit cu folclorul.

În semn de respect pentru munca celor care
au gândit și realizat acest album transcriem
caseta tehnică de pe ultima lui pa-
gină: „Această ediție a poemului Lu-
ceafărul de Mihai Eminescu s-a tipărit
cu prilejul împlinirii a 100 de ani de
la apariția capodoperei (1883-1983), în
viziunea grafică a pictorului Eugen Ștefan
Boușcă la Editura „Junimea” din Iași (Director
Adi Indrieș), imprimarea lucrării realizîndu-se
la Întreprinderea poligrafică din Iași (Direc-
tor: ing. Maria Soroceanu) cu dăruire profes-
sională și artistică și cu deosebită contribuție
a colectivului din sectorul ofset coordonat de
Vasile Istrate. Tehnoredactor Mihai Bujdei”.

La acestea n-am mai putea adăuga decît
bucuria noastră că marea apariție a geniului
eminescian stimulează încă și impulsionează
munca asupra paginii scrise de la creatorul
poet pînă la creatorul tipograf. Pentru că al-
bumul editat de „Junimea” este o realizare
creatoare a unui colectiv dăruit trup și suflet
literei românești și spiritului ei nemuritor!

respirația, a urmat decizia guvernamen-
tală ca un diagnostic definitiv: localita-
tea Borșa, comuna cu cei mai mulți lo-
cuidori din țară, este declarată oraș! Abia
acum chirurgii-construcții au putut in-
cepe cu adevărat marea operație, eveni-
mentul cel mai de seamă din lungă și
obscură istorie a acestei așezări invincibi-
le de oameni de la poalele celui mai
înalt munte al Transilvaniei.

Desigur, o asemenea decizie epocală în
biografia unei colectivități umane era
justificată nu numai de numărul locuitor-
rilor, mai sînt comune în țară cu zeci de
mii de locuitori care n-au devenit orașe,
ci mai ales de ponderea economică a lo-
calității: la Baia Borșa sînt principalele
zăcăminte de neferoase ale județului și
dacă rivna mea metaforică nu-mi va juca
feste, mi-ar plăcea să adaug că Borșa ar
putea deveni în următorii ani comoara de
neferoase a țării. Fie chiar și dintr-un
orgoliu strict local sau doar dintr-o intu-
ție strict artistică, aș vrea să cred că
Munții Maramureșului, foștii vulcani ai
nordului românesc, sînt cei mai bogăți
munți ai țării în neferoase (nu știu de ce
mă sfîșec mereu să spun aur, argint,
aramă, poate pentru că sună ca-n basme,
deși eu cred cu toată ființa în adevărul
multiplu al basmelor românești) și nu de-
pinde decît de o mai minuțioasă explo-
rare geologică, și evident: mai bine in-
zestrată din punct de vedere tehnic, ca
intuiția mea (repet: pur artistică) că fie
confirmată de aparatele și analizele geo-
logilor.

Ceea ce a urmat după schimbarea bu-
letinului de identitate al localității nu e
greu de imaginat: este exact ceea ce s-a
întîmplat aproximativ în toate orașele
țării, vechi și noi, prinse în vârtejul unor
transformări fără precedent în istorie:
am văzut buldozerele smulgînd meri și
peri din rădăcini și țărani încercîndu-și
pămîntul grădinilor în căruțe și bascule
și mutîndu-l pe munți unde pămîntul e ne-
roditor, pentru că e sălbatic, nu e gândit
o viață întreagă de om ca și pămîntul de
lîngă casă, am văzut vasele de bucătărie
și obiectele care dau intimitate unor fa-
miliile ce au locuit cîteva generații în
aceeași casă străveche de lemn, așezate
pe mari grămezi de pămînt umed, lucruri
vechi, înnegrite de fumul din podurile în
care au păienjenit de zeci și sute de ani,
așteptînd cuminți pe mari grămezi de bo-
lovani și glii pline de rime, să fie mutate
în grabă altundeva, mai sus, unde orașul
nu va ajunge încă, mai sub munte, am
văzut astupîndu-se fîntini cu dărîmăturile
și molozul vechilor temelii și săpîndu-se
noi temelii, umplîndu-se cu ciment și
toate aceste lucruri fiind făcute de alți
țărani angajați de pe sate, cu opinci în
picioare și cu pufoaice groase în spate,
abia zărîndu-li-se fața de sub șepcile
groase și mari, cu clapele trase, parcă
anume să li se șteargă identitatea în iu-

reșul și anonimul evenimentelor, am
văzut primele macarale ridicînd pereți în-
tregi de beton și apoi benele cu ciment,
zgomotul lor neîntrerupt zi și noapte,
focurile făcute de muncitorii veniți cu
autobuzele în zorii zilei din alte locali-
tăți și încălzîndu-se înainte de a intra
între zidurile reci, și uneori sticla de ho-
rîncă indulcîndu-le asprimea vieții lor de
construcții petrecută mereu între ziduri
înghețate și drugi mari de fier și plase de
sîrmă în timp ce edilii orașului proaspăt
ieșit din scutecele varului și cimentului
adăugau noi firme la parterul blocurilor
terminale, Mobila, Căminul, Electrice, iar
de cealaltă parte a străzii: Farmacie, Ex-
pres, Textile, Măcelărie și o dată cu înăl-
țarea celor două cartiere de o parte și de
alta a străzii principale ce duce peste
munți, în Moldova, evident, strada Liber-
tății, parcă altul a devenit ritmul ierni-
lor și verilor și altfel lumina strecurî-
du-se printre dreptunghiurile cu patru
etaje ale noilor apartamente.

A urmat apoi forțata mutărilor, maga-
zinul de mobilă asaltat de perechi tinere,
mașini și căruțe încărcate-vîrf cu mese,
dulapuri și scaune, urcatul acestora pînă
la etajul patru, primul jet de apă din
prima rotire a robinetului într-o casă
nouă și strigătul de victorie: curge! cer-
cetarea fiecărui ungher și atribuirea unei
funcționalități precise, prima noapte între
pereți nezgrăviți și geamuri încă pătate
cu vopsea. Apoi ratele, mocheta pe hol,
perdelele, primul covor în sufragerie, te-
levizorul și frigiderul și toate celelalte
obiecte casnice care dau coeziune și
coerență unei familii tinere și o fac să se
simtă acasă între niște pereți mirosînd
încă a mortar și umă. Și, desigur, desi-
gur, copii. Nenumărații copii care s-au
mutat și ei între timp de la maternitate
direct în pătuțurile din apartamentele
mobile decît într-o singură cameră,
copiii aceștia care peste alți 14 ani vor
avea trecut în buletinul lor de identitate
ca loc unic al nașterii lor: ORAȘUL
BORȘA.

Oricare ar fi viitorul orașului Borșa,
ceea ce nu mă poate împiedica nimeni să
cred este faptul că această așezare ar pu-
tea deveni, prin mărțea unică a peisaju-
lui care o împrejmuie dar mai ales prin
potențialul său economic, în explorarea
neferoaselor, una din perlele urbane ale
țării și ale Europei, de ce nu? Desigur,
aceasta va fi posibil numai dacă oamenii
noi ai prezentului și oamenii de mine ai
orașului, cei născuți azi în noile blocuri,
se vor gândi cu toată ființa lor la orașul
Borșa ca la un loc natal: loc al nașterii,
al vieții de zi cu zi și al creșterii fiilor în
cea mai curată tradiție a muncii și ome-
niei, a străvechii civilizații din Mara-
mureș.

ION ZUBAȘCU

Mă onorează solicitarea conducerii re-
vistei „Flacăra” de a participa la o dez-
batere despre lucrarea „Profunzimile lu-
mii materiale”, apărută la Editura poli-
tică în anul 1979.

Avertizez însă de la început că sînt
părtinitor. Mărturisesc, cu modestie, dar
cu toată căldura și sinceritatea, că am
o mare admirație pentru personalitatea
și opera profesorului Mihai Drăgănescu,
membru corespondent al Academiei Re-
publicii Socialiste România și șef de ca-
tedră la Institutul politehnic București.
Am scris și scriu cu mare emoție despre
producțiile intelectuale ale profesorului
și mai mult încerc să fac dovada inte-
legerii judecăților sale, decît să emit
concluzii cu valoare axiologică asupra
propozițiilor științifice mărturisite în
cărțile, eseurile și publicistica lui Mihai
Drăgănescu.

Tertată-mi fie lipsa de modestie, dacă
mă autocitez din ce am scris în anul
1980: „Prin publicarea lucrării fi dato-
răm profesorului Mihai Drăgănescu o
carte mare, care încorporează în paginile
sale un travaliu intelectual-științific ast-
fel împlinit încît onorează nu numai
gîndirea filosofică românească, ci și
putința demiurgică umane de a pătrun-
de cu mintea dincolo de limitele actuale
ale cunoașterii micro și macocosmosului.
O carte scrisă de o conștiință dominată
de întrebări dramatice, elaborată într-o
sfîșietoare singurătate, dar dusă la bun
sfîrșit împotriva singurătății; dacă noi
am da certificate de apartenență, dacă
am avea această competență, am așeza
„Profunzimile lumii materiale” în cotatea
la poarta căreia este încrustat pentru
eternitate: amiralitatea științifică a
omenirii”. Deși am aflat că am fost co-
mentat de filosofi cu diplomă la cursuri
universitare, spunînd că mă joc cu
cuvintele, am scris dominat de rațiuni
afective, emițînd mai mult dorințe decît

considerînd că ea se comportă mai de-
grabă ca o particulă decît ca o undă.

Reflectînd îndelung la problema, ur-
mărînd exemplarul spectacol al științei,
comunicat conștiinței planetare prin
mass-media, prin care ni se anunță,
aproape lunar, descoperirea de noi parti-
cule cu incredibil de mici durate de
existență, cred că dilema „cărămizilor”
lumii materiale se poate rezolva prin-
tr-o limită a unui proces constituit din
instabilitatea unor „obiecte” subatomice,
prin matricea trecerii acestora dintr-o
stare în alta; desigur, rămîn deschise
probleme foarte mari și cu deosebire cea
privitoare la modul în care acționează
acolo, la scara timpului cosmic, princi-
piile termodinamicii și în special cel pri-
vitor la tendința de maximizare a
entropiei.

În orice accepțiune, lumina și infor-
materia, dacă nu sînt încă realități pal-
pabile, sînt foarte logice și sugerează
existența zonei de constituire a legilor,
permit înțelegerea faptului că între uni-
versul nostru și ortoexistența nu poate
exista o ruptură, din contră, există o
legătură care exprimă unitatea lumii
materiale, care evidențiază anumite for-
me de cuplaj cu acestea. Lumina mate-
rială se închide într-un fel de inel (in-
formaterie — lumatie — univers — om
— informaterie), care comportă o verigă
cu caracter deschis, „cu proprietatea
unui continuu nestructurat, dar structu-
rabil, o verigă care ar putea fi și
instrument de închidere și închidere
a unui ciclu, o verigă care este deschisă
pentru a fi închisă prin creație”.

Pentru mine cel mai dramatic etaj al
construcției profesorului este legătura
ortoexistenței cu spațiul și timpul. Este
vorba de profunzimea în care se naște
spațiul și timpul particulelor elementare
(10⁻²⁴ secunde, timp egal cu raza de ac-
țiune a forțelor nucleare, 10⁻¹³ cm, im-

Ideii în mișcare

Profunzimile gîndirii

descriînd adevărul, afirm că nu retrac-
tez un cuvînt din ce am scris, nu schimb
nici o virgulă, nici cele care sînt greșit
așezate în propoziții. Fie ca această
judecată să aibă o singură valoare:
că-mi aparține.

Totuși, o amendare se impune. Pentru
a nu se înțelege că lucrarea se adresează
numai unor elite, unor „răsfățați” ai
destinului, subliniez faptul că, prin stilul
remarcabil, prin limpezimea judecă-
ților, ea este scrisă aproape în egală
măsură și pentru cei dintre noi care în
dialogul cu propriul cuget, neavînd com-
petența multidisciplinarității, a gîndirii
profunde și globale, știm mai mult să
ne formulăm întrebări decît să ne
procurăm răspunsuri din propria infor-
mație și cunoaștere.

Sinceri fiind cu noi înșine, regretăm
că lucrarea nu a apărut în prestigioasa
colecție „Idei contemporane”, alături de
„Civilizația la răscruce”, „Omenirea la
răspîntie”, „Citîndu-l pe Marx”, „Socul
viitorului”, „Mișcarea eternă”, „Pași
peste granițe”, „Galaxia Gutenberg”, „Ce
este viața? și spirit și materie”, „Cercul
care se închide” etc. și numai pentru a
marca, prin comparație, că un învățat
român, descătușat de prejudecăți și spi-
rit ortodox, gîndește cel puțin la fel de
profund și cutezător precum Richta și
colaboratorii, Mesarovic și Pestel, Alt-
huser, Toffler, Dubinin, Heisenberg, Mc
Luhan, Schrödinger, Compton (profe-
sorul Drăgănescu este prezent în colec-
ția nominalizată prin două remarcabile
lucrări: „Muncă și economie” și „Sistem
și civilizație”). Ba, mai mult, în ea se
face elogiu, se asumă riscul modelului u-
nei străpungeri majore, model construit
prin vaste cunoștințe și o remarcabilă in-
tuție. Se încearcă descrierea a ceea ce
este acolo unde uneltele actuale ale muncii
nu au încă acces. Lucrarea nu afirmă
tranzănt dacă lumea materială are „căr-
măzici” în sensul clasic al cuvîntului.
Încearcă însă răspunsul la întrebarea:
ce se află în obiectele subatomice care
nu se mai pot decapsula? Pe un plan
mai larg, această întrebare reduce în
discuție principalele concepții filosofice
despre spațiu: concepția container: spa-
țiul constituie scena neschimbată unde
lucrurile își joacă spectacolul; concep-
ția substanță primordială: spațiul este
substanță elementară din care este făcut
fiecare obiect fizic; concepția relațio-
nală: spațiul nu este un obiect existînd
în sine, ci o rețea de relații între lucruri
sau între evenimente.

Din orice perspectivă am privi aceste
concepții, trebuie însă să recunoaștem că
secolul cu care sîntem contemporani are
elaborări definitive în această direcție:
spațiul ca realitate materială este alcătuit
din plinuri și goluri, nu este conti-
nuu nici în profunzimile lumii mate-
riale; continuu și liniar există numai în
metafizic, numai în mintea noastră,
realitate în creier printr-o funcție in-
tegratoare, pe care eu nu o știu explica
ca inginer, intrucît geografia neuronală
este o structură discretă, pe care mate-
matic eu nu pot demonstra cum se reali-
zează continuul și liniar. Lovitura de
gong s-a dat în jurul anilor 1900, cînd
Einstein a presupus că într-un fascicul
de lumină (omenirea o credea și o dorea
continuu) energia este transportată prin
spațiu în „porții” finite numite fotoni,

părțită la viteza luminii); cînd timpul
tinde către zero, noțiunile spațio-tempo-
rale actuale nu mai sînt valabile, nici
chiar cele ale teoriei relativității gene-
ralizate, care nu ține seama de efectele
cuantice. Așa după cum am afirmat,
realitatea obiectivă a spațiului este cert
discretă. Încinăm să credem, dacă și
timpul este o realitate materială obiectivă,
că realitatea sa are tendință spre
discret prin intermediul duratei; în lu-
crare se afirmă: „în lumea microscopică
nu ne este clar ce se întîmplă pînă la
apariția duratei pe care o recunoaștem
în lumea microscopică”.

Plecînd de la sugestia că durata lumii
microscopice nu este constantă, în cadrul
unei discuții particulare, am întrebât au-
torul „Profunzimilor lumii materiale”
dacă există argumente că geometria și
cinematica micocosmosului sînt imua-
bile; să ne imaginăm o structură subato-
mică încremenită acum 10 miliarde de
ani și să o comparăm cu una de astăzi;
invidiem sincer pe acela care poate să
răspundă cu argumente, chiar și filoso-
fice, la această întrebare; profesorul nu
a spus că este abulică, patologică, bolnă-
vicioasă sau halucinantă.

Ni se propune să credem incredibilul:
„privită din universul nostru, ortoexis-
tența apare în afara spațiului și timpului
...ca o coordonată suplimentară a lumii
materiale... Spațiul este un fenomen al
procesului de structurare a materiei de
cître informaterie... Informateria nestruc-
turată, în contact cu sistemul nervos
central (SNC) aduce proprietățile de
continuificare și de durată care se nasc
la contactul informateriei pure cu an-
sambliul SNC... Informateria pură nu cu-
noaște timpul atît timp cît nu intervin
structurări, succesiuni de structurări”.

Dacă nu ne-ar fi frică de vinătorii de
cuvînte, de speculanții care interpretează
semantica propozițiilor după cum bate
vîntul, după bunul lor plac, am scrie că
profesorul Drăgănescu manifestă o ad-
mirabilă înțelegere față de produsul min-
ților frămîntate, care au premers mate-
rialismul dialectic și istoric sau au me-
ditat în paralel cu el, dar nu de pe po-
zițiile sale. Elogiază logica sistemului kan-
tian, dar este foarte sever cu limitele
acestei gîndiri, vorbește chiar de absur-
ditățile sale, pe care însă le interpretează
drept căi prin care Kant a ieșit din impas.

Se aliniază în rînd cu Heisenberg, dar
ajunge acolo pe drumul materialismului;
se detașează de Heisenberg, făcînd un
pas în fața rîndului, dar de pe aceeași
poziții.

Modul în care ni se propune să deco-
dam gîndirea lui Kant și Hegel în funcție
de încălcarea de cunoaștere a coordo-
natei timp este onorabil și demn de un
sistem filosofic deschis spre tot ceea ce
a produs înălțător mintea umană și a
împodobit civilizația.

Repetată studiere, nu lectură, a elabo-
rării intelectuale conținută în „Profun-
zimile lumii materiale” ne-a extras din
memoria scurtă nostalgia și bucuria unui
mare gînditor român, rostite prin aforis-
mul-vers: „a căzut din cer o stea”.

Cluj-Napoca,
1 decembrie 1984

ION AUREL STOICA

atelier literar

G. Dumitrescu

Eliana Mar : Replica sună destul de bine (cu unele ezitări, desigur, ale lipsei de experiență), există un „nerv” scenic, nu vedem de ce n-ai încerca să valorificai pînă la capăt aceste promițtoare însuși.

N. Mirea : Nu sînt nou-tăți, aceeași indecizie și incapacitate a opțiunii (dacă vă interesează cu precădere cazul Anei, de ce trebuie să zăboviți ațita în descrierea „casii prociilor”? ...— descrierea nu e rea, de altfel, dar dezchilibră construcția). Întrebările din scrisoare, numeroase și specifice, depășesc puterile și spațiul acestei rubrici. Citiți și dv. biografiile marilor „apucați” și vedeți din ce se compune viața unor inși dăruți total marilor pasiuni creatoare.

Ziradus : Text dificil, greoi, obscur, de o minuție analitică ușor cicălitoare și cam fără obiect, care nu răsplătește în nici un fel cazna lecturii.

D. Barbu : „Simptomele” pe care ni le descrieți, ca și semnele din paginile trimise, sînt mai degrabă motive de satisfacție și nu de îngrijorare. Ele arată un proces continuu de maturizare a demersului creator (atît în concepție, cit și în mijloacele de expresie). Au rămas în urmă șovăieli, naivități, floricele roz etc., a cîștigat teren din ce în ce mai mult o anumită gravitate și profunzime a meditației, proprietatea, pregnanța, finețea expresiei. E firesc ca aceste cîștiguri să meargă împreună cu creșterea spiritului critic, a exigenței de sine, a responsabilității, care fac actul creației mai laborios mai complex, poate mai lent, mai dificil... (Pauzele, „golurile”, care vă nelinișesc, sînt probabil și ele aspecte ale ace-

luiși proces, răstimpuri de acumulare, gestație, decantare.) Am reținut îndeosebi: „Tinerete”, „Devenire”, „Cînd nu pot scrie”, „Zăpezi românești”, „Mamei”, „Fragment de istorie”, „Portret”.

Mirela Martin : Ceea ce numiți dv., insistenț (și agramat !), „Poezi”, nu e decît o înfrigurată bătaie de cîmpli, o pură pierdere de vreme. Nu știm unde ați citit formula pe care o tot repetați, „Cîteva poezi (sic !) de medalii” (?!). În rubrica noastră în nici un caz !

Aug. Circa : Nu vă putem spune altceva decît data trecută: poezia nu e o joacă de-a vorbele, la voia intîmplării. Textele dv. continuă să practice acest joc, care ilustrează perfect celebra observație eminesciană: „E ușor a scrie versuri / Cînd nimic nu ai a spune / Înșirînd cuvinte goale / Ce din coadă au să sune”...

M. Sărbu : Cîteva lucruri interesante, din ultimele două plicuri: „Realism pur”, „Text apocrif”, „Să nu”, „Rețineri”, „Soluție”, „In cele din urmă”, „Reflex”.

Ov. Clanca : Da, în ultimele texte se poate vorbi de o „redevenire”, cum ziceți („Condeii”, „Viață”, „Imposibila dimineață”). Acesta ar putea fi drumul (ceea ce nu înseamnă că e cazul să renunțați la alte experiențe și căutări; dimpotrivă !). Oricum, nu trebuie în nici un caz să așteptați „cheie fermecată” și rețete infailibile din partea „poștașului”, nici să vă faceți criteriul din răspunsurile lui. Criteriile trebuie să vi le faceți singur, prin lectură asiduă, nesățioasă, prin studiu sistematic (aceasta e, la urma urmelor, singura „cheie fer-

mecată”... Despre o eventuală intîlnire vom vorbi într-un anotimp mai zimbitor...

I. Bija : Pauza v-a priit, paginile sînt, în general, bune și foarte bune, în vizibil progres: „Interior cu singurătate”, „Elegie de iarnă”, „Tabloul naiv”, „Cavaleriască”, „De însingurare”, „Zar”, „Cules”.

Iones Dănilă, Anton Cristescu, V. Meliceanu, An. Tău, Eug. Pușcașu, Veronia Marin, S. Bălsan, Gh. Răileanu, Vulturul Andrei, D. A. Nanu, Carmen Ilie, Dana L., P. Svilengalyin, M. Moreoașă, Bogdan Ilie, Ioana Dan, I. Spinu, L. Biltz, Ang. Rădulescu, Laura Popa, V. Dinculescu, M. Gligor, Mih. Dumitrescu, V. Pătrașcu, Mih. Toma, Doina Ralu, Mih. Ifrim, Mona Lacy, T. Moșneguțu, Idicel Pădure, Oct. Nechiti, Rod. Răduceanu, Nelu Gh., L. Vernescu, Alexa Alexis, Lorelei, An. Moraru, Ven. Comănescu, I. Băndilă, Mih. Sărb. N. Aliata, J. Panța, D. J. Manovski, Gabr. Popescu, C. Birsan, C. Hera, O. Fabiana, F. Bănică, Coni Gavrilă, Carmen V., G. Gociu, L. Gîrțu, Lia Cristina, Il. Olariu, M.C.B., Ghiular Bolat, Paul Nicolae, I. Sorel, I. Sadină, I. Trifu, Gh. Munteanu, El. Irimia, Fl. Husar : Încercări de nivel modest.

Erată. Dintr-o regretabilă eroare, textul „Diamantul” de Bianca Marcovici, respins de semnatul rubricii ca fiind lipsit de orice valoare, a apărut totuși în cadrul „Atelierului” din numărul trecut al revistei. Facem cuvenita rectificare.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Poezia

Mască a sinelui scoasă cu simțuri eu tot virtul spadei pipăit de orb sau trup eu mai multe umbre deodată din aceeași parte străluminat

poate frunză care se desprinde și cade în sus

avînd drept pămînt cerul și ca foșnet lumina stelelor ori un aer ciudat bun de spălat amintirile mișcate cu inima cuvintelor

poate piatră dusă către piscă niciodată înapoi rostogolindu-se ci mereu pe partea cealaltă dîncolo de locul văzut

ce poate fi ea decît privire care plînge evaporînd lacrimile ca o plită încinsă

Îndreptar pentru imaginație

Nu mă închipui purtînd cuvîntul cel greu pe umeri numai pentru că minile îmi ard fără flacăra

deasupra capului ca niște luminări care se topesc singure

nu mă imaginez împropătat de pleoape ca lacrima ce cade dintr-un ochi în altul din cauza deseii clipiri dinaintea luminii

mai bine gîndeste-te la curgătoarea piatră dintr-un munte aflat în plină cutremurare

Durata ca răspîndire

Acești oameni dăinuind unul prin respirația celuilalt mirați foarte de puterile însoțitoare cu gesturi exacte se întîlnesc

rup munți de calendare gîndesc nu pe rînd

ci toți deodată trec strada cîmpia sau apele privesc prin ochiul drept ca de la o fereastră spre

grădina privesc cu ochiul stîng cum crește rugina în cimitirul de mașini păstrîndu-și fiecare pentru zile faste vederea prin ochii lui Homer deschîși parcă simultan de o singură pleoapă

acești oameni de nedescris impun ritmul recorduri de înălțime de traversare de adîncime moda după reze mersul pe lună îi dor dinții palmele sau inima-

apoi nu rămîne decît gîndul dăruit celor ce urmează apoi rămîne numai încercarea de cuvînt numai încercarea de amintire pînă cînd timpurile toate îi restituie ca pe niște mari împrumuturi făcute singelui

apoi nu rămîne decît gîndul dăruit celor ce urmează apoi rămîne numai încercarea de cuvînt numai încercarea de amintire pînă cînd timpurile toate îi restituie ca pe niște mari împrumuturi făcute singelui

Permanența operei

Nu-ți singera vorbele pe zidul morilor de vînt nici pietrele funerare nu le împodobi cu metafore și figuri de stil

dacă vrei poemul cit mai durabil scrie-l direct pe aerul înfiorat de tipătul copacilor

prăbușindu-se sub tăis ca niște uriașe păsări străpunse

nu aștepta hălcele albe scoase din măruntaiele lor ci dintr-o singură mișcare scrie totul cu aceeași mină care a strîns supusă secura

Cros

Niciodată în cere niciînd îi zigzag ci numai în linie dreaptă alerg inventîndu-mi cu inversunare adierea privirii

chiar dacă un copac îmi închide drumul trec prin trupul lui ca un fulger prin ochiul ploii

piatră de este o străbat fără șovăire egal la întregime și mers

lesne despart ape în părți egale despart cîmpia îndulcită cu semințe în părți egale la fel aripa mult rîvnită la fel dragostea sau poemele

numai în fața umbrei așternute alături mă aflu neclintit ca fluturii de-o zi în fața veșniciei

Marketing

Ochii nu se pot privi cu adevărat decît cu alți ochi

oglindea e un simplu truc necesar pentru comercializarea argintului

Memorii

Seara plîngea încet pe umărul tău și deodată parcă tu însuși arai plînsul acela

era de ajuns o singură voce să-ți rostească numele în graiul nopții eu lentoarea cuvenită oricărui lucru alunecos

că îndată începeai pe rafale de frunze dăruite pămîntului înapoie de vreme să serii totul despre tine cu cerneală tremurătoare și sărată

COSTIN GRIGORAȘ

Elegie modernă

Tăiară gîștele capitoline și le mîncară, falnici, la festine, iar lebăda lui Lohengrin o dară la ciini, de cină, într-o seară-amară. În acvila regală-au tras cu arc, — lui Dragoș, zimbrul i l-au pus în țare, apoi ca Romei ce-alăptase gemenii împușcăr-n munți, pe piscul cremenii. Iei porumbelul păcii n-a scăpat: în ceasuri de război fu-nfulecat, ba vrură să-i infulece, în gură, pînă și chipul pașnic din pictură. Ne-au vrut fără embleme scumpe. Iată, mitologia plînge devastată, — penaje arse filiiie-n eredință și-s stîns punctele de referință. Simbolurile faunei s-au dus: le caută poezii-n ceas apus.

Copii, ai țării, de sub liric cer, — încheață ursul Fram în frigider ! Ia: El Zorab și Ducipal, cu zeluri de măcelari, se-nghesuie-n mezeluri. Veniți să plîngem drama dimpreună Cu Zdreanță și cu Fox, sub clar de lună, Cînd fabulele-și plîng melancolia.

Și-apoi să recitim mitologia !

Înjumătățire

Am omorit din mine-o jumătate, Cain hain ființei dedublate. — Ca un ocnăș bălțat mă mișc de-acum prin timp genetic de-aburiri și fum. Ci, unde-i Abelul din mine, blindul, plîpîndul, sfîntul ? L-am ucis cu gîndul. — Sînt stois, rece pînă-n epidermă, precum se cere-n epoca modernă. De-acum și vinurile-mi sînt alese, vorbesc strategic, după interese; frugala hrană parcă mă duminică și mă îmbrac citeț ca în duminică; citesc romane de idei, eseuri și sorb țigara fină pînă-n pleuri. Hai, alungați-mă (cu pietre rare !), așterneți flori pe dubla mea cărare, trimiteți-mă, ca pe-un păcătos, ambasador în Țările de Jos !

Sînt propriul meu uciș. Tainul de aur și să-l ia, semeț, Cainul. Doar uneori, în serile de taină, Mi-arată Abel singerata-i haină și rana-n dreptul inimii și-a frunții. Mă plîng atunci și apele și munții. Ca la un semn, aceste brațe slabe-l îmbrățișează-n vis și-n gînd pe Abel. Ființele-mi care se-ndepărtară, se re-ntregesc, din emisferă, iară. Atunci, de fericire, lacrimînd, îmi pare, iată, că nu plîng. Ci cînt !

AL. ANDRIȚOIU

Reportaj oriental

Pe sub cocotieri cocote cochete cochetează, — cînd, deasupra, crucea australă închipuiește armonia.

Cucernici, bonzii tînd spre-azurul Nirvanei binecuvîntînd iar cămătarii vād azurul bancnotei, neguțătoria.

Femei cu brațe ca de boa, cu guri de cobră, ochi de linșelîmbie la amoruri crase pe ulițele tifoide, —

nababii trec, în limuzine, cu fețe stricte, ca de sfîncși, — aroma cărei flori oprite în singe pofta mi-o deschide ?

O, de-aș avea bancnote-albastre desigur m-aș trezi și eu călare pe femei-balene sau subțiate ca o lamă, —

m-aș legăna-n tre baiadere ca bambusul în alizeu și-aș bea palincă englezească, un Johnny Walker mai eu seamă

Dar bizuit pe o diurnă fictivă, cenzurat de-un crez străbat uimit pestrițătoria stufoasă care mă-nconjoară, —

cu-un ochi spre sini, cu-un ochi spre pungă, visez, plutesc și pendulez între o poftă arzătoare și-n tre morala proletară.

Creion

Al mării leagăn ce picotitor Cînd lunecă-n hublouri bestiare ! Uitatu-mi-am și ultimul amor — Ca pălăria-n triste vestiare.

Mă-ascund în pîntecul de levithan Modern, — nădăduind să scap de mine, Să ies curat din spațiu și din an, Reîntropat morenelor marine.

Trăiesc vecin cu sepții și rechini, Mi-s călăuză stelele de mare. — În buzunarul got nici tu țechini, Nici poze de femei și nici țigare.

Și dacă nu aș fi văzut din prund Cum se înalță să se-ntrupeze — spumă, Zeița Venus de un alb rotund Aș fi rămas topit în marea mumă.

Dar am țîșnit, ca un scafandru, -n sus Să-nhaț piciorul nou născutei inșe, să-not, eu ea, către Helada, — dus De trupu-i plăsmuit din flăcări ninșe.

Marină secată

Apuse mări sarmate, — umblăm pe prundul lor Cu caprele căroră le dăm să lingă sare. Le cînt din os de pește ceva văluritor, Neptunic, lingă scoica-fosilă ce tresare.

Mărgean al toamnei, tufa roșcată își ciulise Urechea căzătoare. Plîng alge-n ierbi țîrzii, Pe unde ghid turistic s-a fest tocmît Ulise

Iar pe uzine cîntă sirenele. Revii La ocnă submarină frumos cristalizată, Femeie-fus, cu trupul de zvîcnitor delfin. Marine cimitire, păgine, de-altădată, Te melancolizează cu pietrele de crin.

Pe tuf de mări sarmate umblăm, Poroasa eridă Va scrie tăblii negre-a uitării că pe-aici Cîndva șezum și plînssem în toamna-ne acridă

Re-nchipuind, o clipă, pescării mucenici. Păstrăm din mare, sarea, în lacrimi și sudoare, Fluviul ei, în singe — în piele, spuma ei, În degete cînceimea din stelele de mare

Și-n ochi luciferi, zilei și nopții, spre-odisei.

Re-ntoarcere la formele primare

Te mai iubesc în stilul popular însă pe-ascuns ca-ntr-o cîmilitură, — femeie rece, brumăriu pahar adus ca un sărut spre calda-mi gură.

Noi, saturații de literatură, ar trebui să ne iubim barbar, spărgînd în țîndări liricul chenar și converțiți la legea cea mai dură

Re-ntoarcerea la formele primare e dragostea ovală, țipătoare și e așutul rană, de însemn. E raza care taie în cristale ca ochiul meu prin frunza hainei tale sau cui de aur prin sfințitu-ți lemn.

Mecanizare

Nebunii fluturi au murit, nebunii fluturi au murit. Pe lira ierbii nici o doină lumina doarme în fîntină.

Din flori de tei vom fierbe ceal, din flori de tei vom fierbe ceal. Jur-împrejur se face moină, condeiul s-a brumat în mină.

De mult țî-am spus că te-am uitat, de mult țî-am spus că te-am uitat. În locul tău o carte nouă cu, încă, netăiate file.

Orașul geme de femei, orașul geme de femei, dar toate s-au ascuns, în bură, și în potop, de multe zile.

Cînd ploaia va sfîrși, oftînd, — cînd ploaia va sfîrși, oftînd, — zăpada va intra tăcută în urbea urbelor, ca hoții.

Iar eu mă voiu gîndi la fluturi, la lira ierbii și la fluturi, la gura-ți ce nu mai sărută, — mecanic, rece ca roboții.

Sonet

Aprinde-mi un chibrit să vād mai bine ce-i veșnicia ! Soarele-l aprinde să vād vremelnicia scrisă-n mine și tot ceea ce-n necuprins, cuprînde.

Sînt lucruri vechi, știute dinainte și lung rememorate de oricine. Ceva, năimînd, în față mi se-ntinde, ceva, umbrînd, în urmă ne reține.

Miop, nu pot deprinde infinitul. — Aprinde-mi, așadar, bruscînd, chibritul, — imită-l, în banal, pe Prometeu ! Să joace flacăra mărită foarte pe reci pereți, strădîncolo de moarte, de parcă ar clipi din ochi un zeu.

Spectacole, spectacole...

O victorie a regiei tinere

La Oradea s-a desfășurat a VI-a ediție a Săptămânii teatrului scurt, amplă manifestare a miscării teatrale românești la care au participat 13 teatre cu 18 spectacole și pentru prima dată o trupă străină (Teatro Laboratorio din Verona). Într-o valoroasă confruntare a valorilor interpretative, regizorale, repertoriale, au fost reunite aici spectacole interesante precum *Apa* (de D. Solomon) — premiul I, Nevinovatul (de Dehel Gabor) — premiul I, ex-aequo, într-un parc... pe o bancă (de A. Ghelman) — premiul II, Conu Leonida față cu reacțiunea (de I. L. Caragiale) — premiul III, Porțile (după Săptămâna luminată de M. Săulescu), O sărbătoare princiară (de T. Mazilu), datorate, în ordine, teatrelor din Oradea, Cluj-Napoca (Teatrului Maghiar de Stat), București (Bulandra), Constanța, Oradea, Tîrgu Mureș. Aceste spectacole, evidențiate prin premii sau diplome pentru interpretare, au demonstrat valoarea și forța de concepție a regiei tinere. Tot așa cum spectacole cu piesele Ana-Lia de Dina Cocea, Urme pe zăpadă de Paul Everac, Dresoaara de fantome, de Ion Băieșu, au arătat că punerea în scenă nu se poate dispensa de regizorul calificat.

Teatrul de Stat Oradea — gazdă neobosită a Săptămânii a prezentat în concurs două remarcabile spectacole *Apa* și *Porțile* (după Săptămâna luminată) realizate de doi tineri regizori — Victor Ioan Frunză și Alexandru Dărie.

X

Spectacolul lui Victor Ioan Frunză are la bază o opoziție a conceptelor: cultură/umanism — barbarie/subuman. Inteligența regizorului a evitat o capcană a textului: trei personaje se află claustrate voluntar, cu scopul de a afla ieșirea, într-un subsol unde apare pericolul inundației; în spectacol ideea de spațiu închis nu este tradusă ad-literam, ci este înlocuită cu aceea de regresivitate sufocantă într-un regn subuman a două din cele trei personaje. Imense cilindre dintr-un material moale vinzolese o indecizie logică (nu se poate ieși dacă nu este găsită, întâi, soluția ieșirii) dublată de o paralizie volițională (ca a personajelor beckettieni). Al treilea personaj este singurul care încearcă efectiv să scape, privirea lui fiind îndreptată mereu în sus, unde este decupată o fereastră luminoasă pe care sint succedate rapid imagini fotografice sintetizând evoluția civilizației umane. O luptă dramatică se dă într-un spațiu, limitat numai de absurdul unei anume poziții a omului în lume. Personajele se zbat, tot mai contorsionate, pe măsură ce pericolul inundației crește. Cele două se coalizează tot mai evident împotriva celui de-al treilea. Soluția lui simplă — să evadeze din

acest loc primejdios — îi se pare anapoda, supărătoare, ofensatoare, ca și poziția verticală, cea verticalitate definitivă umană pe care al treilea o apără cu prețul vieții. Victor Ioan Frunză aduce la dimensiuni poetice acea continuă zbatere a omului de a-și păstra nealterată zestrea de umanitate pe care milenii de existență au sporit-o în fața subzistenței, îndărătnice, a manifestărilor subumanului. Actorii Daniel Vulcu, Nicolae Barosan și Dan Bădărău joacă cu dăruire partituri dificile, armonizate remarcabil prin efortul regizoral.

Un alt tânăr regizor al teatrului orădean, Alexandru Dărie, a adaptat piesa simbolistă Săptămâna luminată a lui Mihai Săulescu și a realizat un spectacol sub titlul *Porțile*. Lăsând la o parte modificările propuse de regizor față de textul inițial, ceea ce m-a impresionat în spectacolul său este austeritatea, rigoarea unui teatru ritualic, reverberind un ritm al tragicului deosebit. Relația conflictuală fundamentală a textului — numai celui care moare în „Săptămâna luminată” (după vredința populară) i se pot ierta toate păcatele — este analizată scenic de Alexandru Dărie într-un joc de lumini și umbre desfășurat la căpătușul muribundului — el însuși toț, filhar, inconjurat de Mama, Paznicul și Preotul. Ideea crimei se naște încet, toți așteaptă ca faptul să se producă de la sine. Agonia prelungită, într-o atmosferă terifiantă, obscură, înșesată de aluzii, spaime, așteptări pline de speranțe, determină o anume lentoare a ritualului scenic. Ca și în teatrul lui Maeterlinck (Intrusa, de pildă), moartea este o prezență corosivă. A-1 absolut pe muribund de păcate nu înseamnă că toată lumea este inocentă. Relația Preot-Mama, sugestivă, permite interpretarea nouă pe care o dă regizorul raportului dintre inocență (ca stare spirituală) și „lumire” (ca stare a păcatului admis ilegal). Și, astfel, vom vedea, proiectate pe un fundal enorm (o perdea ascunzând un Paznic auzit), umbrele neliniștii dar și ale deciziei ce se ivesc dintr-o negură a iraționalului. Ceremonialul tragic ia sfârșit printr-o crimă așa-zis „folositoare” fără ca această coalție tripartită (Mama, Preotul, Paznicul) reprezentând nivele degradate ale sacerdotului uman) să fie absolutivă de propriul întiner. În ciuda unor neclarități ale relațiilor scenice, ale teatralității unor obiecte (oglinzile), spectacolul lui Alexandru Dărie (a cărui scenografie interesantă aparține Mariei Miu) implică o gândire matură, („tradusă” convingător prin jocul actorilor Nicolae Toma, Mariana Vasile, Cristian Șofron, Emil Sauciu), o stăpânire sigură a unor procedee teatrale.

MARIAN POPESCU

Premiera are un deceniu

...Și chiar peste, dacă-mi amintesc bine. Mă refer la unul din cele mai frumoase spectacole ale Teatrului studentesc „Podul”, al Casei de cultură a studenților bucureșteni, *Om de omenie*. O sintagmă veche și nouă ca și înțelepciunea românească, în jurul căreia, Cătălin Naum, regizor al „Podului” — singurul cred care și-a asumat, dimpreună cu echipa lui de tineri visatori și frumoși, anonimitatea ca glorie desăvârșită —, a adunat tot ce se poate aduna esențial despre marile evenimente ale individului uman și destinului acestuia de la ivirea lui pe lume până la marea trecere. Naștere, viață, moarte, dar și dragoste și pace — pacea planetară, dar și pacea lăuntrică a spiritului cu trupul, a minții cu inima —, toate aceste mari clipe de trăire și de meditație asupra existenței și setei de existență proeminente în gîndirea populară, în folclor, pe care adesea le uităm. Pentru a ne aminti de ele tirziu, uneori prea tirziu. Redescoperindu-le în eternitatea și justiția lor genuine, autorul acestui colaj de excepție le-a oferit dintru început o perspectivă scenică impresionantă, dramatică și convingătoare prin chiar înălțuirea nodurilor și simbolurilor cuprinse în această vastă rețea a înțelepciunii noastre arhetipale, de care putem fi cu atât mai mîndri, cu cât reușim s-o implantăm în biografia prezentului nostru.

Să teatralizezi o suită de proverbe și sentențe cu o echipă de amatori mi se pare ceva pe cit de curajos pe atît de greu. Și, iată, Cătălin Naum a reușit. Cu zece ani în urmă, cînd am văzut înția dată acest spectacol, eram la fel de încîntat, deși simțeam (sau poate fiindcă știam dinainte asta) că actorii sînt studenți la diverse facultăți — construcții, drept, filologie... — în nici un caz, viitori profesioniști. Același regizor de atunci — sau poate chiar directorul Casei de cultură a studenților, Laurențiu TOMA, neobosit animator, nu știu exact — a(ă) avut fericita idee să reia acest spectacol cu echipa veche de acum zece ani. În zece ani, cite din adevărurile omeniei nu au trecut prin marea examen al existenței, fiind trăite de fiecare în parte pe scena

cea mare, cea adevărată: a Vieții?! Norocoasă idee, am repetat după spectacol, fiindcă, de data aceasta, fiecare replică, câștigase o „acoperire”, un contur lăuntric viu, asumat pe cont propriu de către foștii, mai tineri pe atunci, visători, candidați la porțile profesunii de actor. În cazul unora, mirajul a devenit realitate: excepționalul Gheorghe VISU (de la Teatrul Mic), dar și alți actori tot mai apreciați: Constantin Brânzea (Teatrul Bulandra), Gheorghe Drăgulescu (Teatrul din Reșița), Gabriela Popescu și Aurora Leonte (Teatrul de Comedie), Simona Măicănescu (Teatrul Tineretului Piatra Neamț), Claudiu Bleonț (Teatrul din Petroșani), și-au făcut ucenicia la „Podul”. Și cum nostalgia te trăiește puternic nase unei miracole, la noua premieră, re-luata după un deceniu, actorii care au devenit între timp ingineri, arhitecți sau profesori (Aureliu I. Enea, Nicolae Manea, Sanda Chioșe Crișan, Virginia Bălan, Ileana Albescu), au îndrăznit competiția cu colegii lor de odinioară, azi profesioniști. Curajul lor n-a fost deloc neînsemnat — dovadă omogenitatea jocului, perfectă armonie cu avuția de înțelepciune, cu enorma claviatură emoțională și umanistă a textului, cu sinteza vital-autentică a spectacolului pe care a intenționat-o și a realizat-o din plin Cătălin Naum. Ingenioasă, ideea de a confrunța două generații de interpreți — cea din urmă cu un deceniu și cea de acum — părea a face parte din însăși structura spectacolului: am întrebat-o pe o tinăra „podistă” — studentă acum și interpretă, în *Om de omenie*, vișind poate și ea la mirajul actoriei — de ce plînge. „Mai întâi, de bucurie — pentru că oamenii aceștia toți au ajuns ceva în viață, mai apoi, mi-e frică și plîng pentru mine cea de peste zece ani: cum voi fi, ce voi fi făcut?” Vedeți, mi-am spus, adevărata prelungire a scenei în marile săli ale vieții...

Am mai scris, și tot în aceste pagini — inspirat de simbolurile *Podului* — că o adevărată critică și-ar îndreptă minerea cea mare, urmărind valorile în clipa devenirii lor, urmărindu-le treptele, ajutându-le și încurajându-le pașii. Cînd aceste (posibile) valori sînt ascunse cu sfială în „pod, departe de „lumea dez-lănțuită”. A elogia azi talentul unor Mircea Diaconu, Florin Zamfirescu sau Gheorghe Visu, mi se pare a pronunța agreabile pleonasmes zomotoase.

Iată cite lucruri putem învăța, între altele, de la Teatrul studentesc *Podul*, de la tinerii de azi și de la mai puțin tinerii de ieri.

Să mergem la *Podul*...

CONSTANTIN CRIȘAN

Spațiul poveștii

Cine nu știe povestea Cenușăresei, atît de minunat spusă de Charles Perrault! Iată însă că Ion Lucian, acest împătimit om de teatru, împreună cu Virgil Pulcea ne propun o variantă de musical a basmului care a făcut deliciul altor generații. Cănoanele lui sînt respectate cu destulă strictețe. O fată frumoasă și harnică este ținută departe de farmecul vieții de către mama și surorile ei vitrege. Pînă la urmă însă, printr-un concurs de împrejurări favorabile, Cenușăreasa va deveni soția prințului și totul se sfîrșește cu o nuntă ca în orice ferie. Cei doi autori nu s-au mulțumit să descopere resursele de umor ale textului. Ei ne înfățișează în amănunțime, chiar cu oarecare pedanterie, un mecanism de parvenire în societate care însă se dovedește a fi nefuncțional atunci cînd împotriva lui se coalizează forțele binelui. În calitate de regizor, Ion Lucian a ținut să ofere nu numai un spectacol agreabil, plin de vervă și haz, dar și o reprezentare care să țintească în cei dornici

să-l manevreze pe ceilalți. Fără să cadă nici o clipă în didacticism, el îmbină cu abilitate secvențele pline de veselie cu cele serioase. În special acele „ruperi” ale timpului, cînd acțiunea este între-rupută, personajele incrementînd în cele mai diverse poziții, pentru ca mai tirziu să-și continue gesturile, vorbele ca și cîm nimic nu s-ar fi întimplat, sînt de un comic irezistibil.

Dintre interpreți aplaudăm mai înțîi evoluția Mariei Sterian. În rolul Zinei tinăra actriță are șarm, distincție, e ușor caraghioasă din pricina veșnicei sale ză-păceli de savant cu mari puteri dar care e citeodată neajutorat cînd coboară prea brusc într-o ambianță cotidiană. La rîndul său, Gabriel Iencec, acest spirit-dus al teatrului „Ion Creangă”, o adevărată mașină de poante, interpretează rolul unui ministru versatil, gata oricînd să imagineze fapte din care să tragă un profit cît mai mare. Florina Luican (Mama vitregă) este ca un tăvălug care mătură totul din calea sa pentru a-și vedea atinse țelurile. Nici un cursur nu are jocul celor două surori vitrege, Judith (Andra Theodorescu-Ion) și Edith (Anca Zamfirescu). Iar Valetul lui Dumitru Anghel e nu numai util personajelor la care ține dar mai e și gata să smulgă un zîmbet de pe buze cu ghiduşiile lui. Decorativi — și, din păcate, numai atît — Cornelia Oseciuc (Cenușăreasa) și Marian Lepădatu (Prințul). Un cuvînt bun se cuvine să spunem și despre scenografia Irinei Borovski, care sugerează din citeva detalii spațiul poveștii, ca și despre coregrafia Adinei Cezar, ca de obicei o adevărată profesionistă în arta sa. În sfîrșit, muzica lui Dumitru Capotianu, plină de contabilitate, contribuie substanțial la reușita acestui spectacol al Teatrului „Ion Creangă”.

GEORGE ARION

De la întimplare la dragoste

Dincolo de talent, tinărul regizor Dragoș Galgoțiu a făcut pînă acum și dovada unei remarcabile imaginații. Opțiunile sale repertoriale merg, de altfel, mai ales către textul care lasă loc interpretării în sub și supratext (piesă clasică, dar și scenariu parabolic contemporan, ca în *Șoareci de apă*). În spectacolele sale replica devine ea însăși spectacol. De la pantomimă la simplul joc de expresie, mijloacele de exprimare ale actorului sînt solicitate din plin. Textul e gîndit pe față și pe dos, descusut și cusut la loc în cunoștință de cauză, dialogurile își răspund nu numai prin alăturare, ci și la distanță, în numele superbei utopii a artei regizorale: spectacolul rotund, polifonic.

Recenta premieră a Teatrului Municipal din Ploiești — *Jocul dragostei și-al*

întimplării, de Marivaux — probează forma excelentă a regizorului, dar nu mai puțin și a teatrului însuși. În versiunea regizorală a lui Dragoș Galgoțiu, lejerul „marivodaj” devine convenție, exploatată inteligent și savuros în același timp pe ideea complicității cu publicul. Istoria e limpede (cît de limpede pot fi qui pro quourile și veche. O reamintim pe scurt: doi tineri — fiica respectabilului domn Orgon, Silvia și Dorante —, menii unul altuia de către părinți, se hotărăsc, fiecare în parte să-și pună la încercare destinul, deghizindu-se, ea în camerista Lizeta, el în valetul său, Bourguignon/Arlechin, cu tacita complicitate a domnului Orgon și a fiului său Mario. Proba reușește din plin: cei doi se simt irezistibil atrași unul de celălalt chiar și în falsa condiție de slugi. Deci dragostea învinge chiar și întimplarea, o supune, o returnează în favoarea ei, ceea ce era de demonstrat.

Ce mai poate spune spectatorului modern o astfel de schemă comico-sentimentală? Răspunsul, după viziunea spectacolului de la Ploiești, ar putea fi (puțin în răspăr) acesta: atît cît ne

poate spune regizorul despre ea. Despre *Jocul dragostei și-al întimplării* Dragoș Galgoțiu ne spune multe, dovedind admirabilă pătrundere a textului: că (toată lumea știe) lumea e un teatru, dar (ceea ce nu e în toată ziua gîndit) că spectatorii sînt și ei actori la rîndul lor; așa se face că, din scenă, actorul le poate face cu ochiul celor care azi nu sînt în scenă, ca unor cunosători; ne spune că mișcarea noastră prin lume e oarecum previzibilă, asemuindu-ne citeodată figurinelor mecanice de la ceasurile primărilor medievale (aparitiile domnului Orgon, în strălucitoare apoteoze caricaturale de sunet și lumină); că dragostea are darul să izbăvească de urîtenie tot ce atinge (de aceea nota de gravitate pe care o aduce actul al doilea, în care comicul burlesc capătă accente tragice, ori de comic grotesc); că uneori, atunci cînd credem a ține în mîini frînele unei situații, sîntem de fapt orbi, simple marionete la discreția inițiativei celorlalți (domnul Orgon e, în acest spectacol, orb) ș.a.m.d.

Spectacolul pus în scenă de Dragoș Galgoțiu are marea merit de a suda

într-un tot unitar regia, decorurile, muzica (excelent aleasă și complinind contrapunctic textul) și jocul actorilor. Performanța — căci despre performanță e vorba — se datorează în egală măsură clarității intențiilor regizorale, actorilor (Iulia Bolos — Silvia, Marian Rălea — Mario, Dana Bolintineanu — Lizeta, Bogdan Stanoevici — Dorante, Corneliu Revent — Bourguignon, Lupu Buznea — Orgon) și scenografiei lui Vittorio Holtier. Tehnicile comediei del'arte (qui pro quo-ul, masca, pantomima etc.) „implu” scena cu multă mișcare, excelent coordonată, creînd momente de irezistibil umor. Replica e scintilătoare, scotînd uneori vizibil efectul la public dar și reacționînd savuros la acesta. Ierarhia de calitate interpretativă sînt greu de făcut. Cei șase actori au fiecare momente admirabile și momente mai puțin convingătoare. Întregul e însă o reușită interpretativă de înaltă clasă. Tinărul colectiv artistic de la Ploiești își probează din plin maturitatea.

TANIA RADU

Digresiuni

Umbre

1.

1. M-am născut într-o lume închisă, care nu privea cu ochi buni călătoriile. Tatăl meu a făcut în toată viața lui o singură călătorie, care a durat vreo cinci ani, străbătând câteva țări dus și întors, și care nu i-a lăsat o amintire prea plăcută deși a întreprins-o gratuit. Poate fiindcă n-a dorit-o și a fost constrins să voiajeze. Se afla la coasă când a sunat mobilizarea în 1914 și a fost înrolat, ca toți bărbaii valizi din sat, care nici nu auziseră de glonțele de la Sarajevo, în armata austro-ungară. Așa a început călătoria. Când s-a întors din acest voiaj, se schimbaseră atât de mult, încât nu l-a mai recunoscut nimeni în afară de părinți și de surori. A așezat pe perete singura amintire din lunga și primejdioasă lui călătorie. Un tablou cu un călăreț, al cărui cal parcă zboară. Calul e negru ca pana corbului, cu ținte albe pe frunte și pe picioare, iar călărețul, cu tunică vișniea fluturând în vânt, cu pantalonii albaștri viriți în cisme, ține sabia ridicată în mână dreaptă, în timp ce cu stînga strînge dirlogii. Cerul din fundal e pașnic, senin, cu cițiva norișori idilici, deasupra cărora e înrămat în medalion un bătrîn cu favoriți albi, Franz lozef, flancat de două personaje pe care lacunele mele în materie de istorie nu-mi permit să le identific. În partea de jos a tabloului scrie cu cerneală: „Kanonir Aleksandru Paleriu K.u.K.Fh.R.” (Probabil indicativul unității, pe care a schimbat-o, firește, odată cu trecerea în armata română). Am copilărit sub acest tablou și eram foarte mîndru că tata a zburat prin aer pe un asemenea cal de poveste. Ceva mai tîrziu am descoperit, nu fără o stringere de inimă, că și uniforma și calul erau un desen standard și că numai capul călărețului era fotografiat și montat în acest desen. Atunci mi-a mai scăzut entuziasmul, dar păstrez și astăzi cu emoție pe peretele de deasupra patului această unică amintire din singura călătorie a tatei.

Mama mea a călătorit tot o singură dată. Pe o distanță mai scurtă și, spre deosebire de tata, pe jumătate de bunăvoie. Din satul meu, așezat la poalele Făgărașilor, la București. Cum asta se întimpla înainte de 1918, ar fi fost nevoie de pașaport. Dar nici mama, nici tata n-au călătorit cu pașapoarte. Ca să evite formalitățile, dar și probabil costul călătoriei, mama, cum era și tinăra, a preferat să treacă munții, venind pe jos pînă la București unde s-a angajat fată în casă în familia unui doctor, ce locuia undeva pe lângă Piața Romană. A rămas o singură iarnă, citi i-a permis bunicul meu, ca să-și facă o brumă de zestre. Apoi s-a întors în sat, pe aceeași cale, și n-a mai plecat decît în ianuarie 1965, în cimitirul din capătul uliței noastre.

Acestea au fost singurele călătorii ale părinților mei. În rest, viața lor a curs într-un univers zăgăzuit de munți, de Olt, de răsăritul și de apusul soarelui.

Intr-un timp, am crezut că eu am ieșit din această lume închisă. Am călătorit cu pașaport, cu avionul, cu trenul, cu vaporul, am trecut dincolo de țările unde a ajuns „kanonirul Aleksandru Paleriu”, fără să risc să mor de o mie de ori pe zi ca el. Astăzi știu însă că ereditatea (singurul zeu căruia îi cunoaștem numele, spune Oscar Wilde) s-a răzbușat: fiindcă am încercat să depășesc universul în care s-au mișcat ai mei, mi l-a redus și mai mult: la mine însumi. În clipa aceasta sînt aproape sigur că n-am văzut niciodată altceva în afară de gîndurile mele și că jurnalele mele (sau mai degrabă falsele mele jurnale) de călătorie nu sînt decît o pedeapsă ironică.

2. La fostul meu liceu, „Spiru Haret”. Foști absolvenți, foști profesori. Amestec de frig, soare, regrete și amintiri. Un fost pedagog, pe care-l cheamă totuși ca pe cunoscutul estetician, Mihail Dragomirescu, îi îndeamnă pe elevi, nu înțeleg de ce, să nu mizeze pe literatură și artă (!). După care își amintește: „Eram la seminar, la Universitate, cu profesorul Mihail Dragomirescu. Mă întreabă cum mă cheamă. Eu îi răspund: Mihail Dragomirescu. Colegii mei izbucnesc în ris, convinși că am făcut o farsă. Profesorul se uită intrigat. Cum, mă, te cheamă ca pe mine? Da, domnule profesor. Nu, mă, zice profesorul. Numai pe mine mă cheamă Mihail Dragomirescu. Pe tine te cheamă Dragomirescu Mihail”. Și ride. Se ridică un bătrîn, voinic, înalt, roșu la față, cu ochelari. Vorbește tare, energic. Are, spune, optzeci de ani. Deodată tresar. „Numele meu e David Popescu și sînt profesor de latină”. Mă întorc să-l privesc mai bine. Faptul că l-am reîntîlnit pe David Popescu, spaima liceului, datorită căruia am ajuns să-l citeșc pe Tacit în original mă recompensează pentru venirea aici.

3. Când eram mai tînr, aveam oroare de ridicol. Una din spaimile mele cele mai mari era să nu stîrnesc zîmbete, încît, în orice împrejurare care-mi putea rezerva o asemenea catastrofă, preferam să nu risc. De aceea am tăcut cînd un erudit mi-a vorbit despre reîncarnare. Astăzi, aș ști ce să-i răspund: „Dacă accepți că te poți reîncarna, înseamnă că accepți să te trădezi. Accepți că într-o altă existență poți iubi ceea ce ai detestat altădată și invers, că poți să te rușinezi de lucruri pe care le-ai admirat și să săvîrșești fapte de care ai avut oroare. Și ne-am putea imagina, cu ușurință, o lume pe dos. Una în care Rembrandt ajunge hoț de muzeu, Christos bate cuiele altora, Napoleon dezertează la prima luptă, Oedip se dezvinovățește, Socrate tremură de frică și varșă cutucă pe jos, Galilei protestează „Nu, nimic nu se învîrtește”, inchiștorii au coroanite de premiant, Shakespeare scrie texte de muzică ușoară, constructorii piramidelor se uită la o feștilă de cîlți care arde și se mistuie ca viața noastră, iar se îmbată prin porturi cu prostituatelor, Ovidiu devine director de închisoare, Erasm se bate cu pumnul în piept, Alexandru cel Mare luptă pentru titlul mondial la concursul „Cine dansează mai mult”, ghilotinații ghilotinează, cei mințiți mint, cei disprețuiți disprețuiesc, cei scuipați scuipă, cei inselați înșeală, și așa mai departe, fiecare ar putea deveni pe rînd călău și victimă, vierme și vultur, sfînt și porc. În ce să mai crezi? Numai într-o viață care e unică, destinele rămîn pedagogice. Numai așa viața nu e arbitrară. Moartea are măcar această calitate. Ne avertizează că unicul curaj adevărat este acela de a ne gîndi bine ce facem cu viața aceasta, singura care ne e dată. Și că orice risipă e definitivă.

OCTAVIAN PALER

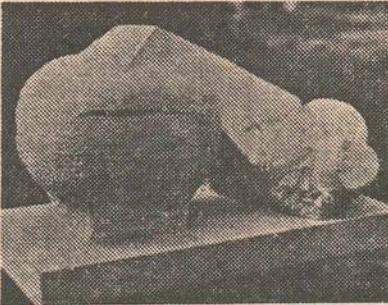
Desene pe asfalt

Rînduri
despre tipografi

Vizitatorul unei tipografii moderne se trezește în adevărate palate iluminate astral ce contrastează imaginile prin tradiție clasice: chilii în care tronează teascuri semănînd pînă la confundare cu storcătoarele de struguri și panoplii cu litere peste care sînt aplecați, trudnic, lucrători cu chipuri parcă muiate în plumbul dominator.

Unde e tipograful din veacul trecut, purtîndu-și literele în desaga, în peregrinările lui? Unde sînt bizarele instrumente de care era slujit: covețele, ciuberele, unde e magicul vîngălac? La muzeu, desigur.

Deconcertant, decorul tipografiilor noi aduce mai degrabă a covetă de transatlantic. Mult alb, largi spații populate cu sofisticate „scule” electronice, ecrane ce par de televiziune dar evident, doar par,

pupitre de orgi muzicale... Poezia e la ca acasă în aceste tipografii și totuși, mai că avem nostalgia clișeelor comode: aburul faustic suind sub arcade, scoicile de plumb ale bucoavnelor înșurîndu-se în tipare de pagini, hirtia ca de cămașă a rotativelor, mirosul dulceaag-amărui al cernelurilor. Ce nu se știa despre meșteșugul tipograficesc dincolo de mirabilitățile lui în stare să farmece era adevărul brutal că el se desfășura, dramatic, în condiții mai apropiate de chin decît de bucurie. Tipografiile, adevărate hrube tăiate în piatră, îi condamnau pe bunii lor meșteri la paradoxale zbateri în intuneric (ei, cavaleri ai luminii!) și plumbul ajungea să-i otrăvească lent.

Tipograful a fost de totdeauna un erou și a fost astfel nu numai atunci cînd, ieșit în stradă să-și reclame drepturile, a fost secerat de plumbii gloanțelor, ca în obsesiv-repetatul 13 decembrie 1918 ci, de la Gutenberg la noi, în fiecare oră de trudă inspirată. Tipograful l-a însoțit pe cărturarul scriitor de cărți în misiunea sa de iluminare a celor mulți și cel mai adesea numele său nu apare, cules cu cea mai mărunță dintre litere, pe vreu-

na din coperti. Tipograful a fost, în chip reflex, și un cronicar ori dascăl de înțelepciune și a mai fost soldat al celor mai nobile idei ale timpului.

Acum cînd degete diafane de fată bat clapele unor imprimatoare de litere ce înlocuiesc linotipul și cînd o gigantică rotativă, complet programată, e lăsată în supraveghere doar a unui singur om, am fi tentați să credem că meșteșugul tipografic ar fi mai lesne de stăpînit, devenind deci mai „prozaic”, mai lipsit de nimb eroic. Nici vorbă de așa ceva! Tipografiile au fost propagatori ai noului prin vocație și prin destin și nu s-ar putea exclude pe sine dintr-o competiție pe care au anunțat-o, și în care s-au implicat decis: slujirea ideilor novatoare, consonanța cu ambițiile întregii obști.

Ei au orgoliul de a se crede muncitori-artiști, ei știu cîtă greutate are munca lor în viața patriei dar mai sînt și o măsură a unei-cuviințe și a modestiei. Sînt veșnic nemulțumiți și unei tipărituri pe care noi cititorii (ori autorii) de cărți o socotim a fi impecabilă ei îi găsesc nu mai știu cite cusururi. Proverbiala lor ingeniozitate îi ajută să domine perfecțiunea mașinilor, să o pună în slujba unor pasiuni constructive ce nu cunosc, practic, limite.

Meșterul Arghezi, cel ce nu îngăduia să i se spună „maestre” și nu făcea caz de titluri, diplome și decorații, se făcea cu un brevet de lucrător tipograf.

Și dacă Antim Ivireanu trecea ceva din gloria scriiturii și asupra tipografului, iată-l pe Tudor Arghezi într-o ipostază fericit contrară: el îmbogățește herbul cu titluri de noblete al scriitorului cu cerneală, înfrîindu-l cu semnele și însemnele scriitorului cu plumb...

GHEORGHE TOMOZEI

„Un cerb lingea
sarea amurgului”

(Urmare din pagina 13)

speranța / ca o bătaie din gene? sau acest crochiu în care se vede, îndepărtat și enigmatic, modelul Blaga: „Un cerb lingea sarea amurgului / umblă printre liniile incilcite / ale palmelor iernii. / Ca o corabie se apropie / vîntul spre coarnele lui, / ca un cuvînt / furiaș sub frunzișuri / e mina care atinge / urechea de bustur / a copilăriei.”

Imaginile sînt, uneori, mai agresive în poemul care vrea să măsoare, în continuare, intensitatea luminii și să fixeze sunetele invălmășite ale marii treceri. Lecturile din imagiștii moderni au lăsat urme la acest poet cult, discret și profund, melancolizat de suferințe pe care nu le dezvăluie pînă la capăt. Așteptarea (de natură, poate, erotică) într-o amiază leneșă și cocolită capătă în poezie o notație mai nervoasă: „Doamne al amiezelor, / ingenunchiat într-un ou / clocit de indiferență. // Sînt plin de insule, / Doamne al amiezelor, / pe care cresc mușchii verzi / ai mărturisirilor; // Vino și curăță ferestrele / prin care se zărește / această clipă amnezică.”

Unele însemnări sînt mai livrești și mai obscure (Quartetul orb), doar finalul poemului este tăiat în linii lirice mai pure: „Cel ce cunoaște și cel ce trebuie cunoscut / e unul și-același, singurătatea îi

incolțește, / zilele scot capetele în-negrite / peste acoperișurile viitorului / vocea cea slabă / nu e a zilei ce-a fost ci a celei ce vine. / Și nu mai rămîne decît memoria, mama speranței”. Baconsky prefigura un Pelerin livid, evadînd spre nord, Vasile Igna vorbește de un misterios Oaspete care trece prin grădina „ca un hipocamp printre peștii acvarului”. O dimineață de iarnă îl întîmpină cu „un frison de lumină”, dar sufletul lui e trist, înveșmîntat în „vălul violet al neputinței”. O femeie în iarbă este (splendid spus!) „o ureche de ac prin care trece firul amurgului”, un violoncel bolnav cîntă în febra apusului, grădina a devenit un cimitir prin care trec convoaie de ingeri (viziune tipic blagiană): „Am privit la cimitir ca la o eclipsă de Soare / o rană enormă prin care se vîd curgînd stelele / ca niște lacrimi ale unor pămînturi virgine, / ca un oftat ce trezește copiii / purtați de năvoadele somnului. / Și spui cuvîntul vară, încălzindu-te la dogoarea lui / și spui toamnă, ducînd pe umeri veșminte de brumă și ceață / și spui moarte, dar altii poartă cununa cernită. / Și totuși privești la cimitir ca la o eclipsă de Soare / prin stîca afumată trec convoaie de ingeri / cu piepturile pline de decorații...”

Vasile Igna, pe care critica literară nu l-a răsfățat, este un poet remarcabil mai ales în aceste crochii impresioniste în care reveria este sugerată printr-o notație mai acut modernă: „Ploaia, pămîntul / văzduhul, marea / și pîrul cenușiu al după-amiezii. // Se face

seară, prin ferestrele deschise / trece iluzia ca un abur multicolor / și se oprește-n Grădina. // Cănicula arde umbrele / nu mai rămîn decît literele / dezmembrate ale cuvîntului trup / alfabet pe care învață să citească / moartea. // Atunci te vei ivi / și vei silabisi consemnul care / lasă vîntul să treacă: în față, Grădina cu ochii scoși / ca o barcă legată de cer.”

Daniel Gelsi

(Urmare din pagina 13)

arta medievală românească: studenți din țări străine inclusiv din țări învecinate nouă cunosc România prin lucrarea iubitoare a acestui mare cărturar prieten rar al sufletului românesc.

Daniel Gelsi savantul de astăzi cu lucrări publicate și prestigiuul său dobîndit în urma unei lucrări de decenii este de vîrstă noastră; am avut bucuria să fim colegi de studii în R. F. Germania în perioada cînd învața românește cu profesorul, neuitatul prieten, Paul Mirron la Freiburg.

Un om care ne vorbește limba de alt neam învățat de prestigiu în țara sa este mai mult decît un prieten al țării noastre iar pe Daniel Gelsi îl putem socoti frate al nostru al culturii și spiritualității românești, așa cum știau să o facă Iorga și Onisifor Ghibu și Titulescu la vremea lor.

Primum
la redacție

Stimate tovarășe redactor șef, în legătură cu articolul „Casa lui Gheorghe Anghel publicat în revista Flacăra nr. 42 din 19 oct. 1984 sub semnătura tovarășului Cornel Nistorescu ținem să aducem următoarele precizări: Casa în care s-a născut marele nostru sculptor situată în strada Calomfirescu nr. 155 se află în evidențele Oficiului județean al Patrimoniului Cultural Național Mehedinți, conform Legii 63/1974. Șeful oficiului mehedințean este tovarășul Mișu Davidescu, director al Muzeului Regiunii Porților de Fier, care în această calitate are datoria și obligația să asigure protejarea și securitatea imobilului și chiar schimbarea destinației acestei clădiri, prin înființarea aici a unui muzeu de artă, deoarece în depozitele Muzeului Regiunii Porților de Fier stau multe tablouri și sculpturi pentru achiziționarea cărora s-au cheltuit milioane de lei și care nu sînt expuse într-o expoziție permanentă pentru publicul iubitor de frumos. De altfel, crasa lipsă de răspundere și de ocrotire a bunurilor de valoare inestimabilă pentru istoria acestor meleaguri și istoria patriei noastre se poate observa vizitînd Muzeul Regiunii Porților de Fier în curtea căruia se află trîntite în noroi

sau acoperite cu vegetație zeci de inscripții romane, care părăsite fiind, se degradează pe zi ce trece. Un alt monument de o deosebită importanță cuprins în listele H.C.M. 1956 a fost cel medieval sec. XIII-XIV din curtea Liceului Traian, monument care a fost acoperit cu zeci de tone de pămînt din demolări. De fapt cam în aceeași stare de degradare se află și alte monumente cum ar fi: Cetatea Severinului, termele romane, precum și alte monumente din județ. Cel mai edificator exemplu în sensul celor arătate mai sus este însuși bustul sculptorului Gheorghe Anghel care de mai bine de 10 ani zace chiar sub ferestrele tov. Davidescu, împărțînd singurătatea și nepăsarea cu un alt bust celebru, cel al lui Apolodor din Damasc.

Considerăm inadmisibilă această lipsă de interes față de niște bunuri culturale de excepție și vă rugăm să luați atitudine prin revista dumneavoastră pentru curmarea unor stări de lucruri care stîrbesc profilul atît de frumos al unui municipiu ce are aproape 19 veacuri de atestare documentară.

Arhitect Florin Pirvuică

CORNELIU PETRESCU:

„A fi conform cu tine însuși“

— Corneliu Petrescu, de curând ați deschis o nouă expoziție în București. Nu cu mult timp în urmă ați fost în Olanda unde lucrările dumneavoastră au fost mult apreciate. Dealtfel, numărul expozițiilor pe care le-ați deschis în țară și în străinătate este impresionant. Pentru activitatea dumneavoastră ați și primit Medalia de aur și titlul „Doctor Honoris Causa” al Universității Tomasso Campanella din Roma. Și toate aceste onoruri le primește un om care a fost doctor în medicină la facultății din București. Cum se explică asta?

— E greu de explicat. Dar cred că moștenind talentul părinților, vocația mea de artist a fost ajutată de o suită de împrejurări. Chiar și medicina m-a ajutat mult să-nțeleg arta, să m-apropii de ea. Am avut norocul să mă aflu în preajma unor oameni aiidoma celor din Renaștere: Parhon, Milcu... Aveau o largă deschidere spre toate domeniile. Iar ca doctor ai prilejul să-nțelegi mai bine efemerul.

— Și atunci, cuiva care înțelege efemerul i se face frică.

— Nu. Nu din frică m-am apucat de pictură. Dar simți nevoia să te-agați de ceva care să dăinuie mai mult. Medicina te marchează, te face să știi că totul e perisabil și că trebuie să lupți în fiecare clipă ca să lași un semn.

— Așa deci v-ați apucat de pictură.

— Mi-a plăcut pictura de mic copil. Făceam tablouri din frunze și pene de fluturi. Upleam zeci de caiete cu desene. Dar a fost să fie ca drumul meu spre artă să fie unul cotit. Am crezut că mă pot lipsi de ea. N-am reușit. Prin anii 1955-1968 eram tot mai nemulțumit de mine ca medic. Dar n-am renunțat la medicina decât prin 1976. Mi-era rușine că transformasem munca mea într-o activitate rutinieră, în timp ce gândul imi fugea tot mai mult la pinzele pe care visam să aștern culori. E clar, nu se pot face bine două lucruri deodată. Acum, imi pare bine c-am avut curajul să mă desprind de meseria pentru care mă pregătisem. Dar cind am făcut asta a fost un moment destul de greu pentru mine.

— Într-adevăr, nu e ușor să te „reprofilezi” la cincizeci de ani.

— A trebuit să-mi câștig mai întâi independența materială. Ea mi-a permis să fac exact ceea ce simt. Fiindcă nu se poate face artă fără a fi sincer până la capăt. Nu trebuie să mimezi nimic. Dacă ai liniște și timp, reușești să te cauți, să te descoperi și să mergi în profunzi-

me mereu. Libertatea este singurul mediu în care poate inflori arta. O libertate care însă să nu fie numai a ta, ci și a celorlalți.

— Credeți că dacă ați fi profesat mai departe medicina n-ați fi ajuns la aceleași rezultate?

— Nu știu. Cred însă c-aș fi pierdut foarte mult timp.

— Iertați-mă, dar privindu-vă tablourile am impresia că ele sînt lucrare cu minuția unui cercetător, cu o rigoare de om de știință.

— Orice tablou e pentru mine o experiență nouă. E drept, la început am fost mai interesat de tehnica execuției. Cu timpul însă am reușit să scap de rigiditate. Lucrez ca oricare altul în domeniul său preferat. Dimineața pictez, desenez iar după amiezile studiez ce-au făcut alții, sau citesc literatură, filozofie...

— Dar prea mult livresc nu e o capcană pentru un artist?

— Dacă ai o mare sensibilitate nu se poate să nu poți domina tot ceea ce afli și să-l structurezi potrivit viziunii tale despre lume.

— Lucrările dumneavoastră — realizate în tehnici speciale, de colaj și pictură — exprimă o mare exuberanță. Pare că asistați la un carnaval multicolor, la care toți sînt invitați să se bucure și să uite orice amărăciune. De unde aveți o asemenea bucurie a culorilor?

— Poate pentru că am copilărit, într-o ambianță de o extraordinară bogăție coloristică. Dealurile erau roșii la Breaza. Iarna erau zăpezi înalte, prin care își croiau cu greu drum săniile. Era multă hărmălie și veselie, mai ales în timpul sărbătorilor, cind veneau „mascarii” cu misterele lor. Se țineau anual bilciuri, uneori venea și cite un mic circ. Poate de aici dragostea mea pentru spectacol. Primăvara infloreau grădinile și adunam flori de prin păduri. Trebuie să recunosc că am avut o copilărie feerică. Iar arta e o exploatare a copilăriei.

— Să înțeleg că ați fost un răsăfat?

— Am fost un răsăfatat ciudat. De pildă, am fost la un moment dat tare bolnav de plămîni. Dar am avut puterea nu numai să mă opun bolii, dar să și rid de ea, satirizînd-o în zeci de caricaturi, pe care le publicam la gazeta de perete a spitalului.

— Dumneavoastră vă aflați la confluența dintre colaj și pictură. Sînteți un artist singular la noi. Deseori utilizați în realizarea lucrărilor dumneavoastră seri-

sori vechi. De ce această obsesie a scrierilor?

— Scrisorile sînt, dacă vreți, o adevărată comedie umană. Dragostea pentru ele imi vine probabil de la tata care era un mare colecționar. Colecționa statui, icoane, tablouri, documente, acte, scrisori. Eu insumi cumpăr scrisori vechi cind ajung la buchiniștii de pe cheiul Senei. Uneori însă nu mă-ndur să le utilizez. De pildă, iată o foaie de observație medicală a cuiva care a luptat la Waterloo.

— Dar nu vă pare rău cind le folosiți? De fapt, le distrugeți!

— Și așa s-ar arunca. Mi se dau aproape pe gratis. Unii probabil că nici nu mă consideră normal. Inșă eu le văd cum capătă din nou viață în lucrările mele. Au din nou ceva de spus, ceva care altfel s-ar pierde pentru totdeauna.

— Insist: n-aveți senzația că sacrificați prea mult pentru a vă realiza lucrările?

— Iar eu vă repet: partiturile muzicale vechi, bancnotele vechi, fotografiile de altădată pe care le folosesc s-ar arunca fiindcă nimeni nu le mai acordă nici o importanță. Dimpotrivă, eu cred că le dovedesc un mare respect din moment ce le transfer în spațiul minunat al artei.

— Cit de mult acționează hazardul asupra dumneavoastră în ceea ce lucrați?

— Pînă acum cîțiva ani știam cam 95% din lucrarea pe care o aveam de executat. Astăzi însemna și o anumită rigiditate. Astăzi sînt mai puțin crispat în fața pinzei albe. Deși nu e adevărat că ea nu te inhibă. Nici n-are cum altfel să fie. Dar astăzi neprevăzutul își spune mai mult cuvîntul. Inainte, eram foarte mîndru că știu dinainte totul. Am pierdut acest orgoliu și nu regret deloc. Acum imi permit să fiu mai dezinvolt cind lucrez, să mă joc mai mult, să lucrez și în voia inspirației nu numai ca un inginer care execută o construcție după niște planuri rigide. Am început să mă încred în instinctul meu fiindcă am văzut că au început să mă asculte culorile. Inșă numai aparent poți să faci orice. De fapt, totul este foarte limitat. Fiecare artist își are un teritoriu numai al său și rareori el este foarte vast.

— Vreți să fiți mai explicit?

— Nimeni nu poate ieși din schema lui compozițională. Vrei să uiți de ea — dar nu se poate. Cine m-ar opri să ies din acest orizont? Nimeni. Și totuși, dacă aș face-o, imi dau seama că m-aș trăda. De pildă, eu sînt obsedat de poezia de iarnă și toamnă. Precum și de misterul din spectacole. M-au marcat definitiv și nu cred că voi renunța la ele vreodată. De fapt, fiecare lucrare de-a mea nu este decit o variantă care se apropie sau se depărtează de acea lucrare ideală visată de mine de ani de zile și în care se răsfrîng toate obsesiile mele.

— Recunoașteți că sînteți un artist accesibil?

— De ce nu?

— Și deosebit de agreabil în ceea ce faceți?

— Da. Cu o precizare: nu cred că sînt facil. Mie imi place să-i bucur pe oameni. Un tablou de-al meu, aflat în casa cuiva, e o fereastră deschisă spre o sărbătoare care n-are nimic vulgar în ea, nimic frivol. Există o demnitate a oricărui sărbătorit pe care mie imi place s-o respect. De altfel, agreabilul e încorporat în ființa mea. Folosesc culori catifelate, care să te odihnească. Cind lucrez, imi place să ascult muzică preclasică. Ea mă transpune în acea dispoziție care imi îngăduie să încep operațiunea de prospectare a sufletului meu. Sînt ca un miner ce coboară în galerie.

— Dar cum se face că ajungeți de fiecare dată pe același tărîm unde domnește o bucurie perpetuă?

— Da, observația dumneavoastră e adevărată, ajung întotdeauna pe același tărîm, uitînd că sînt trist, sau poate chiar bolnav, sau uitînd că bătrînețea este cea mai grozavă maldie. Uit de toate. E o

lașitate poate, dar arta are puterea să te smulgă din mrejele unor întrebări care ți-ar face viața amară. Artă imi umple viața și mi-o va umple pînă în ultima clipă pe care o voi trăi-o. Mulțumesc că am un asemenea privilegiu.

— Ați călătorit mult. Cum e apreciată arta noastră peste hotare?

— De pildă, în America, Brâncuși e zeificat. Despre alții se știe cu mult mai puțin. Dar de cite ori străinii au prilejul să se afle în fața picturii românești, recunosc cu admirație că e vorba de un popor extrem de dotat și că arta românească ar putea deveni un ambasador de mare calitate a lui pe orice meridian.

— Mi-ați spus altădată că dumneavoastră concepeți arta ca un obiect de incitare.

— Nu neg. Așa este. Eu imi propun două lucruri să realizez: în primul rînd să aduc în prezent lucruri trecute, ca o dovadă a continuității noastre, ca o dovadă a eternului uman.

— Și în al doilea rînd?

— Vreau să bucur pe cel din jurul meu.

— Dar nu e o minciună — fie ea și frumoasă — să credeți că în jur totul e o sărbătoare continuă?

— Și ce vedeți rîu în asta? Omul de azi e supus la prea multe tracasări. Ce dacă vine un artist care să-l mîngie, să-l consoleze și să-i ofere șansa speranței? Eu cînt la violoncel și la violă. La instrumente cu sunet dulce. Fiecare cîntă la ce vrea. N-am nici o prejudecată și imi plac în egală măsură și artiștii care ascund asperitățile lumii precum și cei care le arată cu un deget acuzator. Toți au drept în cetate și e minunat că la noi în România de azi, fiecare e liber să se exprime cum vrea și cum poate.

— Imi pareți foarte mulțumit de dumneavoastră.

— Tocmai că am o nemulțumire permanentă. Am realizat, indiscutabil, suprafețe frumoase. Dar sînt momente cind imi vine să distrug totul și s-o iau de la-nceput.

— Iertați-mă, am fost puțin rău cu dumneavoastră numai pentru a nu vi se părea prea confortabil acest interviu.

— N-ați fost deloc rău. E bine ca din cind în cind să vină cineva care să nu te lase să te instalezi în comoditate și superficialitate.

— Cit de mult credeți în ceea ce face artiștii plastici români?

— Cred din toată convingerea că avem în clipa de față o artă plastică de mare anvergură, originală, care poate interesa lumea. Există în lucrările artiștilor noștri o căldură, o sensibilitate deloc contrăfăcute, foarte ale noastre. Alte popoare sînt dotate pentru alte arte. Eu cred că noi sîntem foarte dotați pentru artele plastice.

— Doriți eu orice preț să fiți original?

— Gona după originalitate este marota artei moderne. Dar totul e fals, fals, fals... Numai cind ești conform cu tine însuși ai șanse să te afirmi cu adevărat.

— În definitiv, de ce pictați, Corneliu Petrescu?

— La vîrsta mea pot spune doar că pictura te împacă — sau măcar încearcă intruciva — să te împace cu existența și să-i dea un sens. Aș vrea să mai fiu tînăr, să lucrez de dimineață pînă seară și să regret ori de cite ori am pierdut o zi. Din păcate, nu se mai poate face nimic. Prea tîrziu a venit totul la mine. Dar de fiecare dată mă bucur că totuși, pînă la urmă, a fost să fie așa. Altfel aș fi trecut prin viață aproape fără să înțeleg nimic din ce e în jurul meu, din ce se petrece cu mine și cu ceilalți. E o mare bucurie să poți invita pe oameni să cunoască nu numai lumea pe care o poți zări cu ochiul liber, dar să afle și lumi create de tine cu legi proprii și de o frumusețe ce nu se poate uita.

GEORGE ARION

Cioburi de oglinzi

Dacă vrei să ai o rubrică cit de mică la noi, ori trebuie să fii foarte bun, ori să inovezi ceva.

Ceva mai mult, nu mi-a spus A.P., pentru că vorbea în patru puncte cardinale ale încăperii și pe diverse tonuri.

Tonuri pe care le împrumutase de la un diapazon pe care îl moștenise de la tatăl lui, învățătorul.

Învățătorul întotdeauna e și în tine, cu notele lui, cu statuia lui, cu pașii lui pe coridor.

Coridor lung, care sună anume în pașii lui, ca și în urechile noastre trase de el.

El, starostele nostru, el, cel mai puternic și mai învățat, ne spunea: Să fii, măi, oameni în viață!

În viață multe se mai întîmplă. Ba-i prea multă ploaie, ba prea multă uscăciune.

Uscăciune a fost și astă-vară și toți ai mei nu prea țesură să ude de lena.

Lena-i cucoană mare, dar nu o My Fair Lady.

My Fair Lady, un film de duzină, care se vinde, ba se mai și cîntă.

Cîntă cite unul la nuntă, foaie verde, foi Chaplin; nu, la nuntă asta n-am auzit decit pe unul de la Flacăra.

Flacăra este un început de foc, atunci cind se întîmplă să se aprindă chibritul.

Chibritul, această invenție a vremii, care ne-a dat atîta timp la dispoziție.

La dispoziția unui șef am frecat odată două lemne să-i aprindem țigara de foi și tare era greu.

Greu, greu mi-a zis el (îpînd, nu sînteți în stare de nimica, Unde-i productivitatea voastră, plecați acasă, sînteți puturoși).

Puturoși am zis noi și n-am plecat acasă, că era zi de remunerație.

ILIE ȘTEFAN DOMAȘNEA

Racul

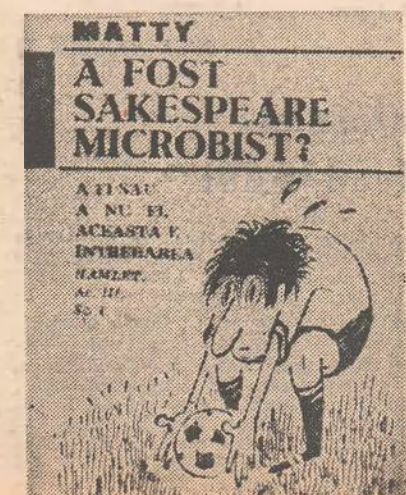
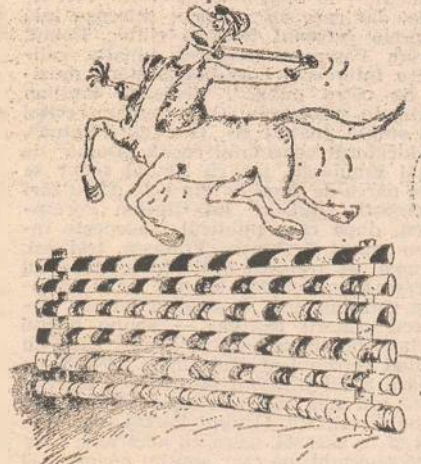
AUREL ȘTEFAN ALEX

● Matty, cunoscut caricaturist, a scos o broșură care se numește A fost Sakespeare microbist? Gluma e răsuflată și întrebarea inutilă. Dar pînă a afla dacă a fost microbist sau nu, Matty ar fi trebuit să afle că marile scriitori se numea Shakespeare, iar Sakespeare, cum scrie el peste tot în broșură, o fi fost de toate, inclusiv centru înaintas.

SORIN POSTOLACHE

SAȘA MERET

— Dumneavoastră aveți bilet de Pitești, iar trenul acesta merge la Brașov!

— Știu, dar cel de Pitești era prea aglomerat!

— Sotul meu a avut azi un succes deosebit pe scenă!

— Cum, că nu l-a aplaudat nimeni?!

— Dar data trecută, cind a fost huiduit, a fost mai bine?

— Tovarășe doctor, unde găsesc și eu o frizerie?

— Da! de ce mă întreb pe mine chestii d'astea?

— Mi-a spus lumea să vă întreb orice, în afară de medicină!

— Tăticule, tu ai făcut germana?

— Da!

— Și de ce a trebuit să o încurci așa de rău?

DANIEL MILITARU

COMITETUL CENTRAL AL U.T.C. A ACORDAT

CENACLULUI FLACĂRA

PREMIILE PE ANUL 1984

MARELE PREMIU (individual): Vali Șerban (Alba Iulia), Alexandru Zărnescu (București);

MARELE PREMIU (grupuri): Grupul Partaj (Reghin și Făgăraș), Trupa Totuși (București);

PREMIUL DE CONSACRARE: Măjay Győző (Reghin), Emilian Onciu (Satu Mare);

PREMIUL PENTRU CREAȚIE: Cristian Buică (Reșița), grupul Poesis (Constanța);

MAREA CUNUNĂ A MILITANTISMULUI PENTRU PATRIE ȘI PACE: Carmen Antal (București), Doru Ghiaja (Alba Iulia);

MAREA CUNUNĂ A POLIVALENȚEI NECESARE: Trupa Flapo (București), Ilie Stepan (Timișoara);

MAREA CUNUNĂ A COPILĂRIEI: Sorina Hașigan (Sălișteștii Sibiului), Lelia Vaida (Năsăud);

MAREA CUNUNĂ A ADOLESCENȚEI: Liliana Ioniță (Oradea), Andrei Păunescu (București);

MAREA CUNUNĂ CU MĂRĂCINI A UMORULUI: Nicolae Cenan (București);

PREMIUL SPECIAL: Constantin Dragomir (Craiova), Jerry Schwartz (București);

PREMIUL PENTRU COMPOZIȚIE: Ducu Bertzi (Sighetul Marmăției), Adrian Jacotă (Botoșani);

PREMIUL PENTRU CELE MAI BUNE VOCI ROCK: Gabi Cotabiță (Craiova), Cristian Minculescu (Craiova);

PREMIUL PENTRU CELE MAI BUNE COMPOZIȚII ȘI VOCI FOLK: Mirela Atudorei (Bacău), Octavian Bud (Satu Mare);

MARELE PREMIU PENTRU DEBUT: Florin Săsărman (Baia Mare), Nica Zaharia (Galați);

PREMIUL PENTRU DEBUT: Camelia Daj (Tîrgu Neamț), Valentin Moldovan (Baia Mare);

MENTIUNE PENTRU DEBUT: Victoria Catană (Ploiești), trupa Krypton (București);

PREMIUL PENTRU INTERPRETARE: Florin Șerban (Constanța), Maria Tănase (Ploiești);

MAREA CUNUNĂ PENTRU CREDINȚA ÎN ARTĂ: Gil Ioniță (Bacău), Doru Stănculescu (București);

PREMIUL PENTRU CEA MAI COMPLEXĂ TRUPĂ DE MUZICĂ TINĂRĂ: Trupa Holograf (București și Craiova), trupa Pro Musica (Timișoara și Constanța);

PREMIUL PENTRU ARMONIE POETICO-MUZICALĂ: Augustin Frățilă (Aiud), Dinu Olărașu (Reșița);

MENTIUNE PENTRU UMOR: Grupul Divertis (Iași), Valentin Văran (Oțelul Roșu);

MENTIUNI DE PARTICIPARE: Erzsebet Adam

(Tîrgu Mureș), Romeo Beianu (București), Dinu Bodocan (Alba Iulia), Grigore Hariga (Timișoara), Valeriu Penișoară (Vaslui), Mihail Stan (București);

COMPOZIȚIILE ANULUI:

„Ana lui Manole” — Mirela Atudorei (Bacău);

„Niciodată” — Octavian Bud (Satu Mare);

„Om în amurg” — Cristina Oltea Breabăn (Fălticeni);

„Periret cețos” — Raul Cârstea (Bușteni);

„Omul total” — Constantin Dragomir (Craiova);

„Singularitatea astronautului XL” — trupa Holograf (București și Craiova);

„Averca și ființa” — Măjay Győző (Reghin);

„Să ne iubim pe țărmul Mării Negre” — Emilian Onciu (Satu Mare);

„Imnul inecaților din Atlantida” — Grupul Partaj (Reghin și Făgăraș);

„La adio” — Grupul Poesis (Constanța);

„Lacul” — Sarosi Endre (Tîrgu Mureș);

„Omul liber” — Vali Șerban (Alba Iulia);

„Marile iubiri” — Andrei Păunescu (București);

„Despărțire-n flori” — Nica Zaharia (Galați);

„Ultima zi” — Alexandru Zărnescu (București);

„Lancea lui Horea” — Adrian Păunescu (București).

Reșița știe tot,
cîntă tot

Localitatea: Reșița, 13 decembrie 1984, orele 17, Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 5.000.
Atmosfera: foarte bună.
Calitatea spectacolului: foarte bună.
Noutăți: prezențe locale — Daniela Voin, Gabriela Gros, grupul Solaris împreună cu Gabriela Gros, Attila Lăpăduș, grupul Contrast (Nelu Stan și Attila Lăpăduș), Mariana Gorghiu — revenită pentru o seară în cenaclu, Călin Schmeleş.
Aportul organizatorilor: foarte bun.

Astăzi s-a împlinit un an de la stingera din viață a poetului Nichita Stănescu. Ca de obicei, dar cu mai multă căldură parcă, Aurelian Titu Dumitrescu a recitat „Elegia a II-a. Getica”, iar Augustin Frățilă a cîntat „Hieroglifă”, ambele pe versurile aceluiași mare poet.

Începînd cu piesele lui Florin Săsărman, atmosfera pare să se încălzească, publicul — la început prin câteva voci timide, dar care au antrenat întreaga sală — preia refrenul fiecărei cîntece. Poetul Adrian Păunescu remarcă „înalta calitate a interceptării și interpretării muzicii de către public”. Urmează Emilian Onciu, în spectacolul acesta cu un recital mai amplu. Înainte de „O singură Putnă”, conducătorul cenaclului recită „Doina” de Mihai Eminescu, iar ca fundal sonor se aude parcă de departe, din cele patru zări românești, „Balada” lui Ciprian Porumbescu, după care publicul izbucnește într-un viț și fierbinte „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Se mai reiau o strofă și refrenul din „O singură Putnă”, deoarece „tinerii reșițeni — spune poetul Adrian Păunescu — sînt primii care au preluat refrenul acestui cîntec.” Vocea de flacăra a lui Cristian Minculescu electrizează întreaga sală cu farmecul rockului de bună calitate. Grupul Partaj este prezent și în această seară cu acel folk suav și deconectant, pe care simțim nevoia să-l ascultăm în anumite momente. Membrii trupei Pro Musica fac din nou o demonstrație de înalt profesionalism artistic. Măjay Győző cîntă „Totuși, iubirea” și „Ding-dang-ding”, acesta din urmă avînd el însuși o asemenea structură muzicală încît atunci cînd îl auzi parcă sună toți clopoștii sărbătorilor iernii. La „Ultima zi”, cîntat de Alexandru Zărnescu și Tatiana Filipoiu, impresionat de atmosfera excepțională din sală și de calitatea interpretării celor doi cîntăreți de pe scenă, poetul Adrian Păunescu adaugă următoarea strofă: „Tot ce s-a distrus / Poate că e sus / Hai să căutăm pe Semenic / Dragostea de foc / Fără de noroc / Este mare pe un Munte Mic.”

La cîntecele de patrie, de pace și revoluționare, aceiași tineri, care mai înainte dansau cuprinși de vraja rockului sau care reluau cu pasiune refrenele cîntecelor sensibile, demonstrează acum prin verti-

calitatea lor capacitatea de a se dărui în egală măsură și acestui gen de cîntece: „Trăiască România”, „Jurămînt la Putnă”, „O șansă păcii”, „Iancu la Tebea”. Carmen Antal, cu obișnuita-i gingășie, pledează prin muzică pentru pacea lumii, cîntînd „Să fie pace în lume” și „Toate femeile vor pace”. „Mai este un minut pînă la miezul nopții”, anunță conducătorul cenaclului și, ca la un impuls nestăvilit, un grup de tineri care poartă steagul tricolor în mîini începe „Hora Unirii”, cîntec preluat în același timp de întreaga sală și de scenă. După „Hora Unirii”, poetul Adrian Păunescu mulțumește grupului care a declanșat acest moment și prințre tinerii aceia remarcă prezența unui elev care a venit la audiere și a fost respins. „De obicei, spune conducătorul cenaclului, cei care sînt respinși la audiere ne devin, măcar momentan, dușmani. Iată acest tânăr care a dat dovadă de o nemărginită bună creștere și care a înțeles că trebuie să mai muncească pentru a merge cu pași siguri în scenă să cînte. Mai vino și cîntă-ne, Schmeleş Călin”. Și Călin se autodepășește pe scenă.

Prezența remarcabilă în spectacolul de la Reșița au mai fost Marius Bațu, Dinu Bodocan, Adrian Jacotă și Vali Șerban. Anunțînd trupa Flapo (Alexandru Zărnescu, Nicolae Enache, Jerry Schwartz, Romeo Beianu), poetul Adrian Păunescu vorbește cu căldură despre șeful trupei, Alexandru Zărnescu, „un compozitor de excepție, care poate acompania oricînd pe oricine”. Tot din această trupă, „Jerry Schwartz este intruchiparea caracterului. Salutăm în el pe omul de care avem nevoie și care acum vă va arăta fața lui cea mai curată. Iată-l cîntînd în amintirea lui John Lennon, de la a cărui moarte s-au împlinit zilele acestea patru ani, piesa „Mother”.

Cîntece populare românești se fac iar auzite prin vocea Victoriei Catană și cea a talentatei Maria Tănase și din folclorul maghiar, Magda Pușkas și Carmen Antal ne încîntă cu câteva ceardașuri deosebit de frumoase.

Sfîrșit de spectacol. Se cîntă „Castelul”, piesă de Adrian Păunescu și Alexandru Zărnescu, făcută anume pentru salutul final dintre scenă și public.

NICA ZAHARIA

Statornicia
calendarului

Localitatea: Caransebeș, 14 decembrie 1984, orele 17, Sala Casei de cultură.

Număr de spectatori: 1.400.
Atmosfera: foarte bună.

Calitatea spectacolului: foarte bună.

Noutăți: prezențe locale — Viorel Cărbăbea, 28 de ani, lăcătuș din Oțelul Roșu, care a cîntat „Muzica este viața mea”, cîntec de un singur autor, grupul de colindători de la Școala generală Vama — Marga, condus de învățătoarea Ana Mițu și educatoarea Eva Boldea, alcătuit din copiii: Ionuț Nedeloni, 10 ani; Tranda-

fira Ilioni, 9 ani; Adrian Toma, 7 ani; Lucia Boldea, 8 ani; Daniela Boldea, 9 ani; Petrică Iorgon, 10 ani.

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Sala de spectacol are o scenă de opt metri pe cinci metri, cu două rivalte nemascate, cu șase sufite din pinză modestă, trei de-a dreapta scenei, trei de-a stînga ei, cu arhitectură îngușă și neamestajată. Se văd pe fețele celor ce s-au ocupat de scenă o mindrie, o limită, o provocare. Sala este mai mult decît plină, faptul că pînă și printre rîndurile de scaune sînt spectatori umilește decența dezordonată, de doamnă de epocă, a sălii. Publicul pare că știe totul despre cenaclu, afișează această pretenție chiar mai presus de orice, are opțiuni, păreri, inițiative. Sigur pe propria valoare, indiferent la orice reacție, spectacolul începe aparent mecanic, are poate cele mai lungi recitaluri din turneu. Cele mai reușite sînt al lui Marius Bațu și al Nicăi Zaharia. Amîndoi au voci simple, ca două fenomene naturale, amîndoi sînt stînjejiți de propria făptură cînd cîntă, amîndoi ordonîndu-și comportamentul scenic după cum place sau ar trebui să placă în general, nu după cum le place lor, primul alegînd o figură înțepată de băiat, la modă, a doua sînd într-un dreptei care o scutește de complicații. „Elegie” (I), „Elegie” (II), „Soldatul”, „Cîntec șoptit”, „La adio”, „Miro de coasă”, „Om în amurg”, „Despărțire în flori”, versuri Zaharia Stancu și Adrian Păunescu, sînt însă cîntece în care cuvîntul capătă umbră și care păstrează spiritul de cenușă fierbinte al unui foc stîns pe cîmp al textelor.

20.40. Autorii și publicul cîntă „Iancu la Tebea”, „Jurămînt la Putnă”, „Trăiască România”, „O șansă păcii”, „Să fie pace în lume”, „Treceți batalioane române Carpații”. Sala ridică steaguri tricolore. Cîțiva părinți își ridică pe umeri copiii. Cei mici fac semnul: „Lumină, Luptă, Libertate”. Între cîntecele „Redevenim copii” și „Fiu legitim” ale lui Măjay Győző și Adrian Păunescu, acesta din urmă răspunde unui bilet în care este întrebare de ce lubește echipa de fotbal Universitatea Craiova. Răspunsul este: „De aceea”. Sala scandează numele echipei de fotbal, A.P.: „Cenaclul mai trebuie să vină la Caransebeș, dar mai trebuie să vină și o altă trupă, Universitatea Craiova, pentru a juca și ea cu echipa de aici, pentru a mulțumi publicului.”

Alexandru Zărnescu mi-a dat imaginea unei excelente gazde cu sorț curat alergînd din bucătărie în sufragerie, de acolo iar în bucătărie, așezîndu-se în cele din urmă la masă, gustînd cu obișnuiță din bucatele preparate de ea și zîmbînd timid și ușor amuzat, de fapt ipocrit, cînd e surprinsă, ca și cum s-ar mira că ea, care e cea mai bună bucătăreasă, gătește bucatele cele mai bune. „Barierile”, „Ultima zi”, „Dor de Eminescu” — un recital aproape enigmatic prin discreția de exterior a lui Alexandru Zărnescu. După un moment de umor susținut de Nicolae Cenan și de Valentin Văran, intră în scenă un grup de copii din localitate care cîntă colinde. Într-o vreme fără zăpezi, colindul aduce statornicia calendarului după care se judecă istoria.

O dată cu recitalul Victoriei Catană, începe de fapt și linia de contur a spectacolului din seara aceasta: combinarea șlagărelor populare românești cu diverse muzici contemporane, uneori chiar într-un singur recital (Cristian Minculescu), demonstrîndu-se astfel că, într-o vreme în care, în Suedia și Danemarca nu se cîntă decît prin excepție altfel decît englezește, în România folclorului rezistă și renaște. După „Trandafir de la Moldova”, Adrian Păunescu recită „Doina” de Mihai Eminescu. După „O singură Putnă” și „Doina lui Lucaci”, Adrian Păunescu evocă figurile de luptători ale lui Ștefan cel Mare și Vasile Lucaci. „La Putnă nu este scrisă data stingerii din viață a lui Ștefan cel Mare, semn că românii au față de ea o adevărată superstiție. Ca dovadă, Mihai Eminescu apelează la memoria lui Ștefan cel Mare, implorîndu-l să vină să-și salveze țara”. Vorbind despre Vasile Lucaci, A. P. atrage atenția asupra faptului că Marea Unire nu înseamnă doar 1 Decembrie 1918, ci toate eforturile, multe rămăse anonime, care s-au făcut în acel an, că Unirea este rodul luptei poporului român. Șlagărele continuă pînă cînd, în miez de noapte, Adrian Păunescu recită poezia „Pacient”. „Această boală se numește țară / Și ieacul este ea și numai ea.”

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Pianissimo
la Herculane

Localitatea: Băile Herculane, 15 decembrie 1984, orele 17, Sala Casei de cultură.
Număr de spectatori: 700.
Atmosfera: foarte bună.
Calitatea spectacolului: foarte bună.
Noutăți: prezențe locale — surorile Cleopatra Laura Rus, 12 ani, care a recitat „Racul, broasca și o știucă”; Sorina Rus, 14 ani, care a cîntat „Blonde riuri”, din Alba Iulia, care și-au urmat părinții la locul de muncă, T.C.H. Porțile de Fier.
Aportul organizatorilor: foarte bun.

Sub acest semn s-a desfășurat spectacolul din seara zilei de 15 decembrie de la Herculane. Firește, nu mi-am propus o contabilizare a formațiilor care au evoluat pe scena casei de cultură din pitoreasca stațiune, și nici nu cred că aceasta ar fi rațiunea unei cronici de spectacol, mă voi mulțumi să amintesc doar cîteva momente care au dat esența acelei intimplări.

În primul rînd, că s-au cîntat foarte multe cîntece de pace și despre patrie, fiind primite excelent de către sală, de fapt e prea mult spus sală, intrucît pentru Cenaclul Flacăra o asemenea sală nu este decît o „bombonieră”. Ce păcat că o asemenea stațiune nu dispune încă de o sală pe măsura frumuseții ei, cu toate acestea, spectacolul de la Herculane nu a fost nici pe departe un spectacol reumatic, așa cum s-ar fi putut crede, dimpotrivă, a fost mai mult decît receptivă la tot ce s-a cîntat și spus pe scenă. E suficient să amintesc aici doar un singur fapt care ar putea să dea dimensiunea

Vă urează „La mulți ani!” cei ce vor fi poate miine membri ai Cenuclului Flacăra

Turneul în date sintetice

- Cenuclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a încheiat un nou turneu desfășurat în perioada 28 noiembrie — 16 decembrie 1984 (pe parcursul a 19 zile), totalizând 49 de manifestări (1421—1470).
- Traseul acestui turneu a traversat 16 județe. În 9 dintre acestea (Dolj, Sibiu, Alba, Cluj, Sălaj, Satu-Mare, Bihor, Timiș, Caraș-Severin) Cenuclul Flacăra a susținut spectacole organizate, cu public. În cele 19 zile de turneu s-au parcurs 2440 de km.
- Din cele 49 de manifestări, 19 au fost organizate, iar restul de 30 au fost manifestări spontane, ocazionale.
- La cele 19 manifestări organizate au luat parte 100500 spectatori, pe durata a 145 ore de spectacol.
- Numărul spectatorilor prezenți la manifestările Cenuclului Flacăra de la înființarea sa până în prezent a ajuns la cifra de 6126000.
- Media de spectatori pentru fiecare din manifestările cu public ale turneului este de 5289.
- Au sosit pe masa cenuclului și au fost citite în acest turneu un număr de 4471 de bilete.
- Marea Unire a poporului român a fost sărbătorită de Cenuclul Flacăra în ziua de 1 decembrie 1984 pe stadionul din Alba Iulia în prezența a 12000 de spectatori și la temperatura de -15°C.
- În seara zilei de 15 decembrie 1984, conducătorul cenuclului, poetul Adrian Păunescu, a recitat 22 de poezii pentru publicul extrem de cald și de receptiv din Herculane.
- Momente de referință în istoria cenuclului: în seara de 8 decembrie 1984, în sala Sporturilor din Oradea, publicul a scandat „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască, Moldova, Ardealul și Țara Românească” neîntrerupt, timp de șapte minute, iar la spectacolele cenuclului din 9 și din 10 decembrie, tineretul timișorean a scandat numele patriei noastre, România, timp de 10 și, respectiv, 5 minute, din proprie inițiativă, dând încă o dată dovada patriotismului fără margini, a dragostei față de patrie, partid și popor, față de președintele Nicolae Ceaușescu, garantul libertății noastre, cel ce asigură continuitatea istorică și politică a României.
- Au primit nota 101 spectacolele de la Alba Iulia și Dej (pe stadioane), Turda, Satu-Mare, Alesd, Oradea (în săli).
- Media de vîrstă a Cenuclului Flacăra este de 25 de ani și 5 luni.
- S-a cîntat și s-a recitat în limbile: engleză, franceză, rusă, greacă, latină, arabă, italiană, maghiară, română și în dialect aromân.
- Cele mai solicitate nume de către publicul tînăr au fost: „Lancea lui Horea”, „Să fie pace în lume”, „Totuși”, „Ioane, Ioane”, „Totuși iubirea”, „Puștoaica”, „Acapulco” și „Voulez-vous dancier” (Ricchi e Poveri), „High-way to hell” (A.C./D.C.).
- Cele mai solicitate grupuri: trupa „TOTUȘI” și grupul feminin folk „PARFAJ”!
- În cele 145 ore de spectacol s-au cîntat pe scena cenuclului 1900 de cîntece, în medie 100 în fiecare manifestare organizată.

- În cele 19 zile de turneu, am înregistrat 56 de prezențe locale pe scena cenuclului, între care 12 grupuri vocal-instrumentale, un grup satiric și 43 de prezențe individuale.
- Au revenit pe scena cenuclului pentru perioade mai scurte sau mai lungi: Felician Stîngăciu, Angela Kiss, Aura Sipică, Lyana Gocan, Mircea Tureanu, Iuri Galis, Sorina Hașigan, Lelia Vaida, Adrian Jacotă, Liliana Ioniță, Lucian Bosoancă, Mariana Gorghiu, poetul Valeriu Armeanu.
- Au debutat în revista Flacăra ca și croniciari ai manifestărilor cenuclului: Marius Bațu, Adrian Jacotă, Florin Săsărman, Ilie Stepan, Jerry Schwartz, Cristian Mineulescu.
- S-au lansat în acest turneu 13 piese noi: „Oebii veacului să-i ștergem” — Augustin Frățilă (versuri Augustin Frățilă), „Iubirea mea imaginată” — Florin Șerban (versuri Ilie Ștefan Domașnea), „Ah, voi sănii și voi cai!” — Florin Săsărman (versuri Serghei Esenin). Restul de 10 sint scrise pe versurile poetului Adrian Păunescu: „De-a copilăria” și „Formular” — Octavian Bud, „Convertire” — Augustin Frățilă, „Ding-dang-ding” și „Fiul legitim” — Majay Gyözö, „Colind pentru cei încrecați de suferințe”, „Poporul român, opere complete”, „Floare la rever” — Florin Săsărman, „Colindul Clujului” — Vali Șerban, „Clopotelul reintregirii” — Adrian Păunescu.
- În acest turneu s-au cîntat și s-au recitat versuri ale poezilor: William Shakespeare, Mihai Eminescu, Serghei Esenin, Evgheni Evtuşenko, Jacques Prévert, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Ștefan Octavian Iosif, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșanu, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Mihu Dragomir, Emil Botta, Elena Farago, Al. Căprariu, Radu Cârneli, Vasile Nicolau, Horia Bădescu, Nichita Stănescu, Meliusz Jozsef, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Alexandru Brad, Nina Cassian, Mircea Micu, Ana Blandiana, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Horea, Ion Gheorghe, Mircea Dinescu, Daniela Crăsnaru, Mihai T. Ioan, Augustin Frățilă, Adrian Păunescu.
- Componenta maximală a cenuclului în acest turneu: Carmen Antal, Valeriu Armeanu, Dinu Bodocan, Lucian Bosoancă, Octavian Bud, Cristian Buică, Ducu Bertzi, Victoria Catană, Nicolae Cenani, Constantin Dragomir, Aurelian Titu Dumitrescu, Laurențiu Pompiliu Dumitrescu, FLAPO (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, Nicolae Enache), Augustin Frățilă, Iuri Galis, Valentin Gere, Lyana Gocan, Mariana Gorghiu, Adrian Jacotă, Liliana Ioniță, Angela Kiss, KRIPTON (Gabriel Goleacu, Adrian Moise, George Lungu, Marius Vințilă), Sorina Hașigan, Majay Gyözö, Emilian Onciu, PARTAJ (Magdalena Pușkas, Tatiana Filipoiu), POESIS (Marius Bațu), PRO MUSICA (Ilie Stepan, Grigore-Bujor Hârjiga, Vasile Dolga, Gheorghe Tașcu, Eugen Cosma), Aura Sipică, Florin Săsărman, Felician Stîngăciu, Florin Șerban, Vali Șerban, Maria Tănase, Mircea Tureanu, TOTUȘI (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Mineulescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu), Lelia Vaida, Valentin Văran, Nica Zaharia și conducătorul cenuclului, poetul Adrian Păunescu.
- Echipa auxiliară a cenuclului a fost compusă din: Roland Panteli, Constantin Ionescu, Sandu Petre, Vasile Tamaș, Dan Costache (sunet și lumini), Alexandru Stoican, Dumitru Petrușel, Constantin Stănescu (șoferi), Victor Rădulescu, Paul Agariei (fotoreporteri), Valeriu Popa (asistență), Alexandru Medar (organizare).

NICOLAE CENAN ■

unui public de nota 101.

De altfel, se cuvine să mărturisim că în ciuda oboselei acestui turneu, atât membrii cenuclului cit și conducătorul său au fost într-o bună dispoziție, reușind la Herculane un spectacol de profunzime și de mare încălzire emoțională. Poate că asta l-a și determinat pe poetul Adrian Păunescu să spună, la un moment dat, că „este un spectacol pianissimo care se dă în tinda Anului Nou”. Și cred că avea dreptate pentru că tot timpul am avut senzația că plutese în aer fulgi de zăpadă și miros de pîine caldă, în vreme ce glasurile copiilor ne abureau ferestrele cu colinde. Și chiar dacă nu a nins frumos afară, ca prin cărțile de abecedar, în sală am ascultat ninsorile lui Bacovia și Esenin și, vă asigur, a nins ca în basme, cu cai albaștri și cu pajuri, și chiar am auzit clinchetul zurgălăilor de la o sanie plină cu zîne.

De la cîntece închinăte marilor martiri și eroi ai neamului și pînă la recitaluri de rock, totul a fost minunat. Seara de la Herculane va rămîne multă vreme în amintire ca o seară în care Măria-Sa, Poezia, ne-a luat de mină și ne-a purtat prin grădinile sale de șoaptă și vrajă. S-au recitat 22 de poezii.

S-a cîntat mult în acea seară și s-a cîntat bine, cu care ocazie s-a lansat și un cîntec de Florin Șerban, scris pe versurile unui admirabil poem al lui Ilie Ștefan Domașnea — „Iubirea imaginată”. A fost o seară care ne-a făcut să ne fie pururea dor de Eminescu și de Bacovia și ne-a făcut mai buni. Și cred eu că pentru suflet a fost un mare cîștig.

Da, avem nevoie să fim mai buni într-o lume mai bună. Nu, domnilor, noi cei care am fost în seara zilei de 15 decembrie la Herculane, vă mărturisim că ne este dor să trăim pentru că aceasta este rațiunea noastră și, dacă vreți, singurul nostru „delict”, adică vrem să trăim în numele dreptului la Pămînt.

VALERIU ARMEANU ■

Un gînd despre o seară, 8-9 decembrie, 1984, Oradea

Am ieșit din Sala Polivalentă, am coborît scările liniștit și am purces încet. Am luat-o nu știu în care parte, știu doar că am ajuns în fața unor scări. Am urcat, era un dig. Crișul molcom la ora tîrzie de noapte își lasă trupul ud, moale să curgă liniștit la vale printre două maldăre de pămînt.

O punte aruncată peste apă, înfiptă în ea, niciodată fumegîndă, niciodată abstractă, întotdeauna lină și caldă sub picioare, nu plînge, nu se zbate sub durerea tropotului copitelor tînere, zvăpăiate și atât de flămînde de drum.

★

Poetul — O seară formidabilă la Oradea! Tropotul tînăr — Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească! Poetul — Vă felicit pentru civilizație, vă felicit pentru trecerea momentelor grele! Tropotul tînăr — România, România, România!

Poetul — Nimic nu ne va opri să apărăm, nimic nu ne va opri să fim noi înșine! Tropotul tînăr — România, România, România! Un tropot însetat de libertate și dor se unește și crește din sămînța codrilor din izvoare sau crește, ori marea cea mare se naște sufletul și brațul cel tare.

Un dangăt de clopot și sufletu-i clocot.

★

Am purces. A fi într-o stare de spirit numită bucurie nu e nici o sărbătoare și nici o nesărbătoare, nu e nici iarbă, nici cer, nici zberzător și nici fluiet, ci numai o stare de spirit, o punte subțire ca o boare de vînt aruncată de la mine la tine,

o mină întinsă pentru cealaltă, fără a se înspăimînta, ci numai înblinzindu-se.

Aici fiecare pârtaș e numai urechi — un fel de timpan cu picioare și miini, cu trup și cu cap — și numai ochi, cum ar fi un ochi cu picioare și miini și cu trup, iar pupila mișcătoare i-ar sta precum capul, deasupra trupului, legat printr-un element de trecere.

★

Poetul — Am simțit uneori inutilitatea actului, voi, prieteni, ați dovedit contrariul.

Sinteți nemeipomeniți. Sinteți formidabili. Zîmbetul gingaș — Flacăra, Flacăra, Flacăra! Poetul — Cîntați cu noi „Jurămînt la Putna”!

Mă numesc **Cocian Grigore**. Sint student la Oradea. V-am scris gîndul meu despre seara și bucuria oferită aici în 8-9 decembrie, 1984. Vă mulțumesc și vă urez multă sănătate și „La mulți ani!” Sărbătorii ferice! și să nu uităm să închinăm și pentru sănătatea Bucuriei și sănătatea Pămîntului.

Gala 1984 a Cenuclului Flacăra

Simbătă, 22.XII.1984, va avea loc la Sala Polivalentă din București, de la orele 17, marea Gală a anului 1984, cu participarea membrilor reprezentativi ai Cenuclului Flacăra

Programul Cenuclului Flacăra

Duminică 23.XII — Brașov, Sala Sporturilor
Luni 24.XII—Vineri 28.XII. — județul Brașov (Victoria, Făgăraș, Zărnești, Rupea, eventual Predeal).
Simbătă, 29.XII. — Brașov, Sala sporturilor

Revelionul '85 al Cenuclului Flacăra, Breaza, județul Prahova.

Miercuri, 2.I — Cimpina, Casa Tineretului
Joi, 3.I. — Cimpina
Vineri, 4.I. — Văleni de Munte, Casa de cultură
Simbătă, 5.I — Ploiești, Sala Sporturilor

Vă adresăm din nou invitația noastră de a participa la Revelionul '85 al Cenuclului Flacăra, ce va avea loc la Hotel Parc din stațiunea Breaza, județul Prahova.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ În revista „Flacăra” nr. 38 din 21 septembrie a.c. publicăm informația privind dispariția unei fetițe de 4 ani. Adela Chiriac, din Tg. Frumos, în urma scrisorii patetice a **Floricăi Chiriac din Tg. Frumos, str. George Coșbuc nr. 43, județul Iași**. La scurtă vreme primim o scrisoare de la **Teodora Ciofalcă din Roșiori de Vede, str. Izbițeanu nr. 28, bloc H-5, ap. 15**, care ne informează că Adela a fost găsită abandonată în sala „Mama și copilul” din gara C.F.R. Roșiori de Vede, în august 1982 (așa cum scria în revistă, cu însemnele exacte menționate). **Constanța Niculescu**, încadrată la stația C.F.R. Roșiori Nord, mamă a doi copii și femeie de suflet, a luat-o pe Adela în îngrijire și, până la urmă, a înfiat-o. Ea răspunde însă corect apelului mamei Adelei, din Tg. Frumos, anunțând găsirea fetiței în condițiile menționate. Am expediat o scrisoare părinților legitimi ai Adelei, dar până la această oră nu am primit măcar un telefon de confirmare (darmite unul de mulțumire, de ce nu?), că Adela ar fi din nou acasă. Sintem nedumeriți într-un fel. Care sint totuși condițiile dispariției Adelei? De ce apelul mamei a venit cu atita întârziere? Sperăm să aflăm și noi.

■ Cercetind cele sesizate la **Consiliul popular Petrosani** s-a constatat că de mai mulți ani nu s-a achitat despăgubiri pentru terenurile reluate în proprietatea statului de la persoane particulare, lezându-le în acest fel drepturile. În consecință, s-au luat unele măsuri, după cum sintem informați, pentru a remedia această deficiență. Petiționarilor **Margareta Balasko și Ianos Fekete** li s-a comunicat să se prezinte la Consiliul popular municipal Petrosani, să li se achite despăgubirea cuvenită.

■ **Conducerea C.A.P. Culciu, județul Satu Mare**, ne aduce la cunoștință: Sintem proprietarii de drept ai autoturismului de teren ARO 244-D, cu seria motor 38 155 și seria șasiu 91 247, aceasta conform repartiției nr. 25 210, din 24 octombrie 1984, a Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe, la solicitudinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, cu nr. 183 488, din 1 octombrie 1984. Incredibil însă, deținătorul ilegal al acestui autoturism de teren — **Oficiul pentru Pedologie în Agricultură Timișoara** — refuză să ne elibereze propria noastră mașină. Mașina cu care se circula, fiind neînmatriculată de 5 luni de zile și este folosită de D.G.A.I.A. Timișoara. Au fost amenințați contravențional de către factorii de resort, dar ei se opun predării mașinii. Vă înaintăm în copie repartiția noastră dată în temeiul Decretelor 469/1977, 277 și 377/1979. N.N. Scrisoarea este însoțită de repartiția ministerului. Cum a fost totuși ridicat ARO 244-D, fără repartiție, de la Muscel? Cerem să se facă lumină în acest caz iar proprietarul de drept să intre în posesia lui.

■ Primim de la **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Constanța**: Urmare a reclamației lui Vasile Fătu, din Agigea, județul Constanța, cu privire la neprimirea abonamentului la revista „Flacăra”, vă confirmăm că cele sesizate se adevăresc. S-a luat măsura: contractarea unui abonament la revista pe anul 1985, pe numele Vasile Fătu, a cărui cost va fi suportat de către lucrătorul vinovat. S-a trecut, de asemenea, la sancționarea disciplinară a celor vinovați de eroarea făcută și de nesoluționarea cazului la sesizarea petentului adresată oficiului P.T.T.R. Agigea și Constanța 6.

■ Într-o scrisoare de răspuns, ca urmare a unei informații apărute la rubrica „Flacăra la dispoziția dv.” în numărul 41 al revistei, din 12 octombrie 1984, președintele C.A.P.-ului Topircea, județul Sibiu, enunță motivele pentru care nu se ridică monumentul eroilor din Topircea, ale cărui aprobări există și a cărui înălțare a început încă în anul 1981. — cetățenii și fiii satului fiind contribuabili. Interesându-ne la Consiliul Culturii și Educației Socialiste aflăm, cu stupeoare, că, într-adevăr, toate aprobările sint date, dar că pe plan local s-a ajuns la unele neînțelegeri de care nu este străină nici președinta **Maria Dordea**. În locul justificărilor de tot felul, mult mai nimerit ar fi să se treacă de urgență la finalizarea acestui obelisc închinat gloriei eroilor neamului. Așadar, pe cind vom fi invitați la dezvelirea lui?

■ La data de 9 august 1984, tatăl meu, în vîrstă de 80 de ani, a încheiat un contract pentru creșterea și îngrijirea unei bovine, cu Centrul de achiziții și industrializarea cărnii Cimpulung Moldovenesc, județul Suceava. La data predării tatei a fost asigurată verbal că vaca este achiziționată la categoria I, avînd 4 ani și o greutate de 470 kg. Pe data de 10 octombrie 1984, a fost anunțat să se prezinte după adeverința de primire și plată cu nr. 47 934, din 28 septembrie 1984. Din adeverință rezultă că actul a fost întocmit cu 11 zile după predare, fără a se face mențiunea: cantitatea brută, scăzînd, ci completîndu-se cantitatea netă, prețul unitar, calitatea a III-a, în loc de a I-a, și seria matricolă 304, necorespunzînd cu cea reală, din contract. De asemenea, la semnătura predătorului apare o altă semnătură decît aceea a tatălui meu, care consideră că a fost nedreptățit cu circa 2 000 de lei și solicită sprijinul dv. (**Gheorghe Tihon, str. Lușoara nr. 25, bl. 75, ap. 63, sectorul 2, București**). Așteptăm și noi răspuns.

■ În ultima perioadă am primit de la factorii la care am apelat răspuns pri-

■ Pe Alea Circului de Stat — pornind dinspre șoseaua Ștefan cel Mare, ocolind clădirea circului pînă către clădirile ce adăpostesc animalele —, I.A.C.E.D.B. a săpat, încă de două luni în urmă, un șanț adînc de cîțiva metri în scopul unor lucrări de termoficare. S-au făcut săpăturile respective, dar lucrarea s-a sistat; șanțul există însă, periclitînd nu numai circulația auto, aprovizionarea cu alimente a pensionarelor instituției sau evacuarea gunoaielor, dar

și circulația sutelor de spectatori ai circului, precum și accesul locatarilor din blocurile aferente lucrării. Pînă acum s-au produs, dar princa șanțurilor, cîteva accidente grave; ne întrebăm cum vor circula copiii sosiți în această zonă — precum și spectatorii ieșiți seara, pe întineric — avînd în permanență, alături de drumul lor normal, primejdia unor accidente. (**AUREL IOSEFINI, directorul Circului de Stat din București**).

vind integrarea în cîmpul muncii a unor cetățeni care s-au adresat în prealabil revistei: **Elena Panaitescu**, din Medgidia, **Tiberiu Nilca**, din Cluj-Napoca, **Florina Gheorghina**, din Suceava, **Valeria Crișan**, din Turda, **Cornel Daneliuc**, din comuna Predealul Sărari, județul Prahova, fiica lui **Rusu Vasile Ciocov**, din Zalău, județul Harghita, **Elena Bahnareanu** din Huși, județul Vaslui, **Elena Leontea** din Brașov, **Lenuța V. Laboreanu**, din comuna Gahor, județul Galați. Ana Cioată din Gherla (Cluj) și, în sfîrșit, **Viorica Morărașu**, din comuna Costișa, județul Neamț.

Mulțumim, la rîndul nostru, pentru înțelegerea arătată.

■ Sint o femeie necăjită și am doi copii, **Irina și Petrică**. Am fost părăsită de soțul meu, **Adam Mintioiu**, din anul 1980 — ne scrie **Tereza Mintioiu**, din localitatea Cleja, județul Bacău. Militia locală și judecătoria Bacău au pus pe rol dosarul nr. 2 571, din 15 martie 1983, dar a fost judecat în lipsă, deoarece reclamatul lipsea și nu a fost găsit nici pînă la ora actuală. A venit iarna și copiilor le trebuie hăinuțe groase și nouă ne trebuie niște lemne de foc, dar ne descurcăm greu cu banii și-n astfel de condiții tatăl copiilor nu dă nici un semn de viață.

■ **Consiliul popular al municipiului Arad** ne răspunde: ca urmare a scrisorii semnate de **Stelian Petre**. Într-adevăr, în preajma unor sărbători la unele unități alimentare se făceau pungi cu unele produse, condiționînd cumpărarea produsului dorit, împreună cu alte produse greu vandabile. Personalul unităților a fost atenționat să nu introducă în pungi produse care nu se caută, iar dacă totuși acest lucru se întîmplă, la solicitarea clientului, pungea va fi deschisă și clientul va fi servit cu marfa pe care o dorește.

■ **Consiliul județean al culturii și educației socialiste Vrancea** ne înștiințează că, în sfîrșit, în urma scrisorii (avînd ca semnatori un grup de tineri din comuna **Vuturu**), directorul școlii, **Marian Radu**, a fost schimbat. Cu sprijinul organelor locale de partid și de stat s-a trecut la organizarea unor seri culturale-distractive pentru tineret în cadrul „Clubului naveștilor”, creat în acest scop în satul **Boșirlău**.

Se pare că noul director este mult mai receptiv la dorințele tineretului.

■ Urmare a intervenției revistei noastre, **Marcel Marinescu**, om al muncii la **I.L.R.U.C. București, filiala Caracal**, a primit un apartament în blocurile **Deveselu**, care sint la 4 km de orașul Caracal. Sigur că, deocamdată este mulțumitor că factorii de resort au răspuns prompt intervenției revistei pentru a ajuta o familie tină. Sintem informați însă că posibilități de rezolvare a situației locale existaseră și în oraș, nu neapărat la **Deveselu**, de unde posibilitatea de navetă este practic imposibilă.

■ Am avut contract cu **I.I.C. Tirgu Neamț**, pentru predarea unei bovine. Din **Mădeș**, comuna **Borca**, am bătut cei 5 km dus și 5 km întors pînă la bază de citeva ori. De-atîtea drumuri vaca mi s-a îmbolnăvit. Cunoșcînd legile, n-am cutezat s-o tai. Apoi vaca mi s-a prăpădit cu zile. Nici un fel de despăgubire n-am primit din partea celor vinovați de situația creată. Vitele moarte se aruncă în rîpi și în piraie, neexistînd la noi în sat un cimitir pentru animale. Chiar în ceasul al doispnezecelea și tot se putea folosi grășimea la fabricat săpun, iar pielea în tăbăcărie. Eu am rămas însă păgubit. (**Mina D. Ghiurcă, sat Mădeș, comuna Borca, județul Neamț**).

■ **Oamenii din comuna Alimani, județul Constanța**, își exprimă nemulțumirea în scris față de situația în care a ajuns școala generală din localitate, cu geamuri sparte și uși stricate, cu profesori care vin și pleacă. Din cauza acestei situații unii elevi din satele **Vlahi și Florii** vin numai atunci cînd anotimpul se încălzește și circula autobuzele. Rugăm organele de resort ale județului să facă ordine la școala din Alimani.

■ **Vreo 70 de fii ai satului Merei, județul Buzău**, ne-am întîlnit după 35 de ani, într-o sală de curs, unde erau prezenți și doi dintre foștii dascăli ai noștri, **Petre Duță și Elena Caloenescu**. Profesorii **Maxim și Voica** ne-au făcut o mare surpriză, prezentîndu-ne un splendid program artistic cu pionierii școlii. Oamenii cu părul alb, ne-au dat lecțiile cînd prichindeii ne-au dăruit cîte un buchetel de flori și ne-au urat bun venit pe plaiurile natale. (**Eugen Ionascu, București, str. Pravaș nr. 8, bloc P-5, ap. 132, sector 6 București**).

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Brașov** ne înștiințează că **minorii Romeo Piclea**, de 13 ani, și sora sa, **Romela Piclea**, de 9 ani, sint orfani de ambii părinți. Prin decizia nr. 80, din 15 septembrie 1984, bunica copiilor, **Virginia Costea**, a fost numită tutore. Această decizie a fost înregistrată cu nr. 31 591, din 4 octombrie 1984, la **D.P.M.O.S. Brașov** — Oficiul de pensii, iar cu adresa nr. 44 177, din 8 noiembrie 1984, s-a solicitat și primirea alocației de stat pentru copii.

Ne bucurăm sincer că am găsit sprijin competent la forul brașovean pentru soluționarea coresponsuzătoare a situației celor doi minori năpăstuiți de soartă.

■ **Mama mea**, pe nume **Vasile Stana**, domiciliată în comuna **Vărbilău**, județul Prahova, a plecat de-acasă în ziua de 12

ieulie 1984, fără să mai revină. Este în vîrstă de 72 de ani; suferă de scleroză în stare avansată; vorbește, dar nu se înțelege defel ce vrea să spună și nu aude. Este puțin adusă de spate. A plecat de-acasă îmbrăcată cu o rochie de culoare mov și un pulovăr de culoare verde. Vă precizez că această stare a mamei mele este cauzată de faptul că în urmă cu cîteva ani i-a decedat o fată de 22 de ani. (**Vasile Vasile, comuna Plopeni, bloc nr. 6, scara B, ap. 34, județul Prahova**).

■ Cu mult respect și considerațiune solicităm sprijinul dv. în stabilirea reședinței și a colectivului de muncă din care face parte **Tudorița Aniței (fostă Popescu)**, din localitatea **Molcoi, județul Tulcea**, cunoscută de către noi ca avînd ultimul domiciliu în **municipiul Tulcea, str. Taberei nr. 34, bl. 1, sc. B, ap. 1**. **Minorii Laurențiu**, de 4 ani, și **Constantin**, de 1 an și jumătate, au fost aduși de către mama lor la bunica **Valeria Aniței**, din comuna **Moțca**, județul Iași. După numai 5 zile a părăsit copiii, lăsîndu-i fără nici un fel de act și sprijin, astfel că nici organele locale nu pot întreprinde nici o măsură hotărîtă. (**Plutonier Vasile Coșciug, postul de miliție Moțca, județul Iași**).

■ **88 de săteni din localitatea Fintina Mare, comuna Independența, județul Constanța**, ne scriu despre starea jalnică a drumului comunal care leagă **Fintina Mare** de comuna **Independența**. Este vorba de o porțiune de drum de circa 3 km, însă starea jalnică a drumului trenează de cîteva ani. Conducerea întreprinderii drumurilor județene este rugată să facă pe jos drumul de la **Fintina Mare** la **Independența** și să ia o decizie în consecință.

■ **Primim din partea Consiliului popular al județului Satu Mare**: Din verificările făcute a rezultat temeinicia afirmațiilor **Rozaliei Ciocan**, din orașul **Tășnad**. Vinovată de întîrzierea drepturilor de pensie cuvenite lui **Francisc Ciocan** făcîndu-se **S.M.A. Tășnad**, unitate care nu a întocmit corect actele care formează dosarul de pensionare. În luna octombrie 1984, **Francisc Ciocan** a primit, prin mandat al Oficiului central de plată a pensiilor București, drepturile cuvenite pentru perioada 1 mai — 10 octombrie 1984, în sumă totală de 15 384 de lei. Dar cei vinovați de întîrziere, întrebăm noi, ce vor primi?

■ **Alexandru Chiornîță, Tatiana Vlad și Cornelia Moga**, vinzători de bilete la **halla C.F.R. Moțăeni, județul Dimbovița**, aparținătoare de stația **C.F.R. Fieni**, lucrează în ture de cite 12 ore, 24 de ore fiind liberi. Șeful de stație de la **Fieni** refuză să-i pondeze cu 12 ore efectiv lucrate, pe motivul că între orele 9 și 12 prin stația **Moțăeni** nu mai trec decît trenuri de marfă. Timpul pentru predarea banilor la **Fieni** nu este luat în calcul.

■ **Fiica mea, Angela Babos**, profesoară de fizică la școala generală din **Lonea**, județul Hunedoara, a fost repartizată la cerere pe **Valea Jiului**. Are un copil de trei ani. Din rațiuni obtuze copilul său nu a fost primit la creșa din localitatea **Petrila**. Cu ce drept o directorie de creșă poate să primească pe unii copii, iar pe alții nu? (**Lucreția Zaharia, str. Treștișanu nr. 5, bl. 9, ap. 29, sector 4, București**).

■ **Direcția generală de poștă și telecomunicații București** aduce la cunoștință lui **Mihai Matei** și celor interesați: Categoriile de personal din **C.T.A. Drobeta**, care îndeplinesc condițiile adresei nr. 14/1734, din 23 februarie 1968, beneficiază de program de lucru de 7 ore. Uzina de electroalimentare deservește și o altă centrală tip **PENTACONTE**, unde personalul are program de 8 ore. Această hotărîre este greșită, fapt pentru care s-a dispus unității să revină la program de 7 ore.

■ **Consiliul popular al municipiului București** ne adresează următorul răspuns: În cazul apartamentelor aflate în imobilele din fondul vechi de locuințe — și cazul lui **Constantin Pascaru**, din str. **Cogilnic nr. 40, sector 3** —, obligativitatea predării buteliei la deschiderea gazelor este stipulată de adresa comună a **C.S.P., C.P.C.P., M.I. Ch. nr. 835/1982** și în avizul Ministerului Petrolului nr. 1680 T/4589/1983, în baza căruia a primit aprobarea. Avînd cunoștință de această obligativitate petentul depune declarația de renunțare la butelia de aragaz, angajîndu-se că la terminarea lucrărilor în vederea deschiderii gazelor va prezenta de la **C.D.P.P. — PECO București**, dovada de predare a buteliei. Ni se explică faptul că scopul acțiunii este de a se „disponibiliza gazele lichefiate prin înlocuirea cu gaze naturale”. Toate sint în regulă numai că omul nu are ce preda. **Constantin Pascaru** prezintă atît de la sector cit și de la **C.P.M.B.** adeverințe că nu a primit niciodată repartiție pentru vreo butelie de aragaz, iar **I.R.I.D.G.N.S.** i-a sigilat conducta de alimentare la bucătărie.

■ „Sint depanatorul despre care **Flacăra** a scris articolul **Hai să ne facem greutăți** și vreau să vă arăt pe această cale că, după o jumătate de an de apariția articolului, în loc să se ia măsurile cuvenite împotriva celor care mă persecutaseră, aceștia au fost avansați pentru a putea să mă persecute și mai abitir, ceea ce nu se sfîesc s-o facă. Vă mai arăt că m-am adresat conducerii cooperativei cu scrisorile nr. 4 821/20.10.1982, 3 351/5.04.1983, 3 542/11.04.1983, 3 457/27.05.1983, 3 420/28.06.1983, 3 534/12.07.1983, 3 533/12.07.1983, 1 563/20.02.1984, fără să primesc nici un răspuns. Credeți că e normală această atitudine din partea conducerii?” (**Ion Iliescu, depanator TV la unitatea 56 A.B.C., Șos. Colentina nr. 26**). Atitudinea aceasta de răzbunare meschină, prin care diferite institutii reacționează față de articolele apărute în presă, nu caracterizează deloc noua mentalitate și, fiindcă asemenea cazuri sint din ce în ce mai frecvente, ne vedem siliți s-o spunem deschis că ne aflăm în fața unor probe de grobianism social.

■ „Sint în vîrstă de 52 de ani și mă aflu în pragul pensionării. Pentru a-mi întocmi dosarul de pensie am apelat la **I.L.F. Bistrița** pentru o adeverință, unitate la care am lucrat ca muncitor sezonier din 1971 pînă în 1979. Cu toate insistențele mele, cei în drept refuză să elibereze acest document. Aceleași greutăți le-am întîmpinat și la **Gostad Bistrița**, unde am lucrat din 1944 pînă în 1953. În cele din urmă am obținut de aici o adeverință pentru 230 de zile, deși eu am lucrat efectiv toată perioada. Probabil că pentru cele două unități aceste adeverințe sint niște fleacuri. Inșă ele imi sint necesare și problema ar trebui tratată cu mai multă seriozitate” (**Maria Boros, com. Livezile nr. 555, jud. Bistrița**). Am mai scris și altă dată despre asemenea refuzuri și trebuie să reamintim celor în cauză că eliberarea unei adeverințe reprezintă o obligație a fiecărei unități socialiste. Purtarea pe drumuri a oamenilor nu e doar o formă de birocrație, ci și o lipsă de respect pentru cei care muncesc. În privința numărului de zile, situația e mai delicată și ea trebuie analizată de cei în drept. Dar acum, nu la calendele grecești!

Paină realizată de **DORIN SALAJAN**

Poșta redacției

Ion Murărăscu — Dobra (Hunedoara): Sporul pentru vechime în învățămînt se acordă per onalului didactic tînînd seama de numărul anilor prestați la catedră sau în alte activități care se echivalează cu activitatea în învățămînt. **Gheorghe și Florica Grumăzescu** — Belcești (Iași): Pentru efectuarea unei expertize contabile în problema la care vă referiți este necesar să vă adresați organului judiciar competent, care să dispună, potrivit legii, executarea lucrării, respectiv miliție sau procuratură. **Leon Wechsler** — București: Taxa pentru mutarea postului telefonic este aceeași pentru toți cetățenii care își schimbă domiciliul. **Irina Nicolau** — Todirești (Vaslui): Din scrisoare nu reiese care vă este necazul. Reveniți. **Ioan Prisăcariu** — Dornești (Suceava): În situația dv. (chiar dacă îndeplinți condiția de vechime), plecînd de la calea ferată prin desfacerea contractului de muncă, nu aveți dreptul la permise de călătorie gratuite ca pensionar. **Ioan Kiss** — Oradea: Premiile se aprobă de către colectivele de conducere ale unităților, iar soluționarea contestațiilor este tot de competența acestora. **Gheorghina Mihai** — Conțești (Dimbovița): Se recunoaște ca vechime în muncă utilă la pensie, numai în măsura în care nivelul retribuției primite lunar a fost egal cu retribuția minimă pe economie pentru care s-a plătit contribuție la asigurările sociale de stat. **Constantin Gheorghe** — București: Ca absolvent al școlii tehnice financiare, puteți ocupa funcții medii economice ca planificator, contabil, statistician, merceolog (principal). **Tudora Tudor** — Colceag (Prahova): La stabilirea ajutorului nu se iau în considerare copiii înfiatți de alte persoane. **Gheorghe Teohari** — București: Da, se repartizează proporțional cu suprafața deținută în exclusivitate. **Paraschiva Cotor** — Sibiu: Adresați-vă la **ITA** — Sibiu care trebuia să întocmească dosarul de pensionare. **Ivan Ene** — Popești-Leordeni (Sector agricol Ilfov): Evidența depunerilor la **CEC** se tine pe numere de libret nu alfabetice. **Eugenia Girba** — Rm. Vilcea: Investigații din punct de vedere genetic se pot efectua la Institutul de endocrinologie din București și la Institutul de neurologie și psihiatrie.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Omul de omenie este mai ales rodul ascultării

Onorată instanță
a moralei

● Există un antidot al cinismului? ● Colegii păcăliți ● Mina de ajutor este mina fiecăruia ●

Un semnal convingător

Scrisoarea, semnată de 15 oameni ai muncii de la I.V. Sadu II, însoțită și de fotografii, este, trebuie să recunoaștem, impresionantă: un coleg de-al lor, Ștefan Grigoriu, trăiește clipe de calvar, fiind scos sub cerul liber din casa părintească, împreună cu soția și cei trei copii minori, datorită unei nedrepte hotărâri judecătorești de partaj — hotărâre rămasă definitivă, care a încredințat casa celorlalți doi frați, iar pe el, Ștefan, care locuia efectiv în ea, aruncându-l într-o dărăpănată. „Căsuța în care a locuit (n.n. — el, Ștefan Grigoriu) stă liniștit și goală, cu lacăte mari la ușă, așteptând să se pensioneze peste 25 de ani fratele din Timișoara pentru a se retrage în aerul curat de la țară, frate care nu a contribuit cu nimic în această gospodărie, în vreme ce minorii dorm prin soproane, prin mașină, prin vecini, prin cort, prin șanțuri, sau pe unde îi prinde seara, pe la colegi și prieteni”. Ne sint apoi înfățișați, cu lux de amănunte, cei doi frați „hulpavi” — el, din Timișoara, ea din Tg. Jiu — în cuvinte ce ating punctul calomniei prin neomenescul situației înfățișate (n.n. — chestiuni care nu se vor adevăra în nici un fel)!

Am pornit-o spre comuna Bumbesti-Jiu, satul Curtișoara, locul acestei incredibile, dar posibile întâmplări. Mare ne-a fost surpriza cind am descoperit în „căsuța goală, cu lacăte mari la ușă” pe mama celor 3 frați, Ecaterina Grigoriu, femeie în vîrstă de aproape 70 de ani, împovărată de coplesitoare griji ale vieții din ultimii ani, pe al cărei chip își pusese pecetea o boală fără leac. Plaga de pe bărbie — plagă canceroasă — a fost pentru noi un alt semnal al nevoii de intervenție: această femeie, la anii ei, cu boala ei, are nevoie de liniște, de condiții omenești de viață. Orice s-a întâmplat cu ea în ultimii trei ani, de cînd i-a murit soțul, tatăl celor trei copii, a azvîrlit-o între limitele unei vieți de nesupport. Povestea ei, cu mii de amănunte, conturează o altă fațetă a cazului.

Cealaltă față a medaliei

Aici, în Curtișoara, în această casă, devenită obiect al litigiului, al nesomnului ei, a muncit o viață, alături de omul ei, crescîndu-și cei trei copii. În '81, i s-a prăpădit soțul. Pe 31 octombrie. Necaz mare peste sufletul ei. Dar peste el s-a oblojit altul din care, pare-se, nu mai are scăpare! La două zile după îngropăciune, cînd plecaseră pe la casele lor și ceilalți copii și neamurile ei, băiatul cel mic, Ștefan i-a luat lucrurile și i le-a îngrămădit într-o singură cameră, aruncate de-a valma de o dureauă suflului, amenințînd-o, insultînd-o ne-maipriindu-i să aibă în preajmă o mamă

tuație, li s-a transmis și lor, mai ales că au fost implicați direct în vîrtejul ce a urmat!

Interminabila horă a proceselor

Ajungem la un nou capitol pe care săritorii colegi ai lui Ștefan Grigoriu sînt siguri că nu îl cunosc, cel al proceselor în care a fost tirată mama și, parțial, frații săi! Procese în care, o spunem fără rezervă, el, Ștefan, și-a pregătit martorii! Conexarea tuturor cauzelor judecate — unele dintre ele pierdute de mamă și cei doi frați incriminați, cu toate că piesele de la dosare, dacă ar fi

rude apropiate nu aveau voie să-i mai treacă pragul. Ce să mai spunem, că nu aveau voie să ia un măr din merii puși și de soțul ei? Că îndrăznind să culeagă totuși, un coșuleț de mere pentru iarnă a fost bătută de Ștefan și soția sa? Că pînă și nepoții sint puși să arunce cu pietre în ea?

Firese ni se pare, în acest caz, gestul celorlalți frați care au sărit în ajutorul mamei după cum, dreptă ni se pare hotărîrea de partaj care lasă mamei și celorlalți doi frați casa cu accesoriile imediate, iar lui Ștefan i se repartizează o bucătărie pe care urmează să o reamenajeze! Întreprinderea Sadu II impresionată de situația lui (n.n. — cea descrisă de el, firește!) i-a repartizat un apartament, Ștefan l-a refuzat! Consiliul popular comunal i-a dat autorizație pentru construirea unei case în perimetrul de curte desemnat de instanță. Ștefan, la ora vizitei noastre, ridicase deja primul etaj al unei case foarte frumoase. Și totuși continua să atace cu vehemență hotărîrea judecătorească privitoare la atribuirea casei părintești mamei și celorlalți doi frați. La ce i-ar mai fi trebuit în aceste condiții și bătrîna casă, decît pentru a-și alunga mama din casa de o viață-i?! Hotărîrea judecătorească a fost dreptă dar nedusă pînă la capăt! Era necesară și ridicarea unui gard între cele două gospodării! Un gard care ar repune-o în drepturi și asupra unei părți din livada de meri!

În loc de concluzii

Sigur că este impresionant să afli că o familie cu trei copii este lăsată sub cerul liber! Dar, la fel de sigur este faptul că lucrurile nu pot fi privite dintr-un singur unghi! Pentru a obliga pe cei în drept să nu pună în aplicare hotărîrea judecătorească — cu toate că fusese păsuit de atitea ori — Ștefan Grigoriu și-a luat cei trei copii minori și i-a abandonat pe scările sediului Consiliului popular județean Gorj. Și-a uitat în această forțare a notei pînă și obligațiile de părinte — pe cele față de mama sa uitîndu-le de multă vreme, lucru pe care nu l-au știut, poate, nici semnatarii scrisorii.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Pentru liniștea unei bătrîne mame

bătrînă, bolnavă, uitînd că-i crescuse băiatul cel mare, uitînd că-i gătise și lui și nevastei lui, pe vremea cîi erau la liceu la seral, uitînd că este mama lui. Atunci, a încercat să se pună sub scutul legii, scriînd pe o foaie de caiet o plingere către procuror cu ceea ce i se întimplase — plingere datată 3 XI '81. Numai că ajunsă cu ea la fiica ei din Tg. Jiu, aceasta se opune unei astfel de proceduri între mamă și fiu pe considerentul pămîntului de a nu se face de risul lumii. Scrisoarea se află în posesia noastră! O expertiză a ei, bănuim, ar scoate adevărul la lumină! Pentru că el, Ștefan, prin numeroase sesizări făcute, reclamă cazul invers: că ea, mama, împreună cu ceilalți doi frați l-ar fi dat pe el afară din casă! Cum să interpretăm atunci faptul că acțiunea de partaj a fost descrisă nu de mamă, nu de cei doi frați, ci de Ștefan?! Cum să interpretăm altfel intervenția în acest proces al celor doi frați decît ca să-și salveze mama de a fi alungată din casa în care a muncit o viață, solicitîndu-și drepturile cuvenite prin lege doar în funcție de interesul mamei?! Disperarea mamei, ajunsă într-o asemenea și-

fost urmărite cu simț de răspundere, susțin un cu totul alt final (furtul porcilor, omorirea nutriilor lui Ștefan de către mamă) cel al calomniei — unde pe baza unor declarații date cam de aceeași martori (fie el, soțul sau soția dintr-o aceeași familie!) — ar reuși să adune lucrurile în matca lor firească! Nefiresc ni se pare că atunci cînd mama a reclamat furtul buteliei de către Ștefan, al unor macate și al altor lucruri care-i aparțineau, problema a rămas fără soluție! Ii trimisese butelia, la preț oficial, sora din Timișoara, în urmă cu peste 10 ani, tocmai pentru că îi apăruse cea boală și nu avea voie să stea în fum și la foc! Butelia aceasta era viața ei! Dar dacă martorii aduși de Ștefan au spus că au văzut că fusese luată de fata de la Tg. Jiu, în ziua înmormîntării tatălui, ea, mama și ceilalți frați ce să mai spună? O luase, într-adevăr, dar ca să o încerce, cite nu trebuiau pregătite la o înmormîntare?! Tot ei, după acest final, i-au procurat un reșou. Dar Ștefan i-a tăiat și lumina! Nici măcar un ceai nu putea să-și mai pregătească bătrîna! Iar dincolo de toate acestea, ceilalți copii și

Sfaturi pentru

„neastîmpăratul Puiu”

Tînărul din fata noastră pare un băiat timid, ba chiar timorat de faptul că a fost invitat să vină la redacție și încă prin intermediul conducerii instituției spitalicești unde lucrează în Capitală. Discuțiile au debutat calm, aș spune chiar pe un ton prietenesc. Dialogul și-a urmat astfel cursul normal, ce mai la deal, la vale. Era de față și un confrate și știam toți trei că de sfaturi sînt pline și podurile, dar iată-ne la un moment dat sfătuindu-ne, povătuindu-ne. Treptat-treptat ajungem însă la miezul problemei. De altminteri, într-un tîrziu ne-a mărturisit deschis că știa prea bine de ce anume a fost convocat la redacție.

Băiatul acela timid, aproape timorat, aproape jenat, s-a schimbat brusc. Respinge toate invenițiile care i se aduc, ca fiind nefondate. Refuză argumente logice, ca fiind lipsite de logică. Refuză însăși evidența. Nu recunoaște absolut nimic din faptele reprobabile. Pe nepusă masă a devenit arogant, sfidător, sfichiuind veredicta din virful limbii. În momentul în care și-a invocat numele de familie, suferind peste măsură ricanat, trece și la duioase amenințări. În numele tîneretii și al destinului său tînar, în numele bunului simț îl rugăm să reflecteze asupra comportamentului său totalmente necorespunzător față de o bătrînă de 69 de ani, cu care împarte un apartament proprietate de stat, compus din două camere și dependințe în strada Alunișului, sector 4, București. Căci despre imbrincelile și brutuțiile, despre forța pumnului înșși vecinii aflaseră și aflase și asociația de locatari ceva mai pe urmă. Ba chiar miliția și procuratura de sector au fost informate despre toată tevatura asta. Iar după cite ne-a fost dat să cercetăm și să aflăm și-n cele din urmă să ne convingem, inclusiv comisia de judecată a sectorului 4 București a avut cazul în speță pe rol. Bătrîna Sevastița Sandu, ajunsă cu puterile slăbite și tracasată la anii senectuții, a adresat plîngeri și apeluri cu nemiluita, a fost prin audiențe și a bătut la ușă de repetate ori.

Coborîm în stația de tramvai Toporași, pentru a descinde în strada Alunișului. Tînărul Nicolae N. Dobrițoiu nu era acasă. Revenim telefonic și revenim și personal o dată, de două ori. Tînărul nostru lipsea sistematic. Căutîndu-l în alte două dați la Spitalul Municipal, unde lucrează ca brancardier, nu l-am găsit. Abia în acest moment am apelat la conducerea Spitalului Municipal, pentru a-i ruga să-l poartă cu politicos la redacție. După două apeluri, iată-ne față în față. Ce s-a întâmplat, de fapt, în strada Alunișului, bloc 1, apartament 18? Trei memorii succesive ale Sevastiței Sandu expediate revistei, din care deslușim că viața și existența ei sînt primejduite, ne-au adus la

fața locului. Privim atent cîteva certificate medicale, plus cîteva bilete de ieșire din spital.

Institutul medico-legal București eliberează certificatul medico-legal cu nr. A 2/2953, din 23 martie 1981, în care se atestă că Sevastița Sandu a fost grav rănită în 22 septembrie 1981. Spicuim din certificat: „echimoze albastre-violete de diferite dimensiuni” și „părți tumefiate ale antebrațului”. În concluzie: „Sevastița Sandu a fost lovită cu un corp contondent”. Dosarul nr. 19292/1981 a făcut obiectul mai multor dezbateri în comisia de judecată a sectorului 4. Nicolae N. Dobrițoiu a scăpat ca prin urechile acului, pe temeiul unei împăcări temporare și al lipsei de martori! Certurile, scandalurile, scatoalcele, n-au conținut, ba dimpotrivă. Pe data de 19 septembrie 1983, la circa de miliție a sectorului 4 se înregistrează plîngerea Sevastiței Sandu cu nr. 636064, avînd ca punct de pornire alt scandal de proporții. Din respectiva perioadă ne-a parvenit la redacție un memoriu, din care aflăm: „Tot timpul mă scuipă, mă imbrîncește și mă face hoască bătrînă. A distrus totul în spațiul comun al dependințelor, bucătăria, baia, grupul sanitar. Două nepoate ale mele imi aduc mîncarea în borcane, deoarece nu mai îndrăznesc să ies din casă”. Alt pasaj din ultimul memoriu: „În ultimele dați a vrut să mă sufocă, să mă omoare, punîndu-mi mîna și stergător pe gură”. (?)!

Ajungem din nou în strada Alunișului. Bucătăria și grupul sanitar, erau ca vai de ele, nedescris (aflăm că între timp s-a zugrăvit). Verificăm biletele de ieșire din spital din 8 Iulie 1984 și din 22 august 1984. Convingerea la care ajungi este că un om normal nu-și poate pricinui acele răni grave, totuși, care necesită zile întregi de spitalizare. Iar bătrîna Sevastița Sandu, la cei 69 de ani ai săi, este completamente lucidă, în deplinătatea facultăților sale mintale. Cine, altcineva, putea s-o lovească pe bătrînă decît tînărul cu care împarte un apartament comun, compus din două camere și dependințe? Sau, nu cumva Nicolae N. Dobrițoiu vrea cu orice preț să o scoată pe bătrînă din apartamentul comun și proprietate de stat?!

Drept care, vîzînd Sevastița Sandu că nu se îgă măsurile necesare de către factorii la care a apelat, s-a adresat în cîteva rînduri și Consiliului popular al sectorului 4. Iată unul dintre răspunsuri (bătrîna ceruse un schimb, încît nu mai putea suporta răul tratament al lui Dobrițoiu și i se răspunde cu adresa nr. 50376/Aud. 1110, din 2 noiembrie 1981): „Crearea dvs. a fost analizată și ați fost trecută pe tabelul de locuințe la poziția 175 pentru garsonieră. Urmează ca în ordinea de prioritate stabilită și în funcție de cota de locuințe repartizată de forul tutelar în acest sens, să vi se rezolve situația locativă”. Alte audiențe. Alte cereri. Alte tabele de prioritate. Sevastița Sandu, singură și neajutorată, mai așteaptă.

Femeia această bătrînă și cumsecade nu dorește să se ajungă la evacuare forțată pe linie judecătorească. Ea cunoaște bine

familia Dobrițoiu, iar pe Puiu l-a îngrijit ea însăși în momentele în care familia trecea prin clipe mai grele, căci a trecut și prin astfel de momente dezmembrîndu-se în final. Ea l-a ocrotit și l-a îngrijit și i-a ținut și parte de mamă, cît a putut. Sînt interesante cîteva scrisori ale tatălui băiatului către această bătrînă de treabă, prin care este rugată să aibă grijă de aparatura din casă și de „neastîmpăratul Puiu”. Femeia nu vrea nici să-i stingherească, pe Puiu și prietena sa, de-ala preferă să stea în casă, zăvorîtă. Și din frică, de bună seamă. Dar viața nu mai poate continua așa, sub imperiul amenințărilor, al bătailor și insultelor, nu mai poate continua! La ultima bătaie au fost prezenți și vecinii Ioan și Ioana Cepa, precum și Jeana Vasilescu, lucrătoare la „Proiect” București. Declarațiile lor scrise și semnate au fost alăturate de Sevastița Sandu ultimului memoriu, care ne-a parvenit la redacție cu dată mai recentă.

Aflăm că la scara 8 al aceluiași imobil s-a eliberat o garsonieră. Ba chiar și pe același palier există o altă garsonieră li-

Dincolo de aparențe

Păgubași care nu reclamă

Cînd la Miliția județului Brăila s-a primit o sesizare că în cartierul Brăilița au fost vînduți cîteva purcei, de o anume rasă, care, prin partea locului, nu putea fi întîlnită decît la I.S.C.I.P., s-au pus, inevitabil, cîteva întrebări, aparent contradictorii:

— dacă purceii or proveni de la I.S.C.I.P., atunci ar fi trebuit ca înaintea sesizării să fi primit o reclamație de la păgubași...;

— iar dacă n-am primit o asemenea reclamație, cum au ajuns, totuși, purceii în Brăilița?

Curioși, prin indeletnicire, cel de la miliție au căutat explicații. Dar, din capul locului, mai întîi... o surpriză: nu era vorba doar de cîteva purcei cum se relata în sesizare. Și nu numai la Brăilița fuseseră vînduți grăsuți din aceeași rasă, ci și prin diverse alte localități și din județele vecine Buzău și Vrancea.

Enigma devenind, astfel, de proporții, un colectiv condus de ofițerul Ion Sultănescu și Grigore Constantinescu procedează sistematic și operativ, pe mai multe „fronturi”, cum se spune, adică, pe de o parte sînt identificați cei care au oferit spre vînzare asemenea purcei, iar, pe de altă parte, se încearcă a se dezlega misterul cu privire la faptul că factorii de răspundere de la I.S.C.I.P. nu scoteau încă nici un cuvînt despre dispariția purceilor, tăcere care putea să însemne mai multe răspunsuri, dar toate ipote-tice.

Verificările minuțioase și competente aveau să stabilească însă realitatea, care constă în faptul, intolerabil, pe care

beră. Nimeni nu ridică pentru ea nici măcar un deget. Nu dorește mare lucru, practic, un schimb. De la consiliul popular răspunsurile nu mai sînt încurajatoare. Numitul Nicolae N. Dobrițoiu se pare că nu dă semne să abandoneze astfel de metode. „Măică, o fi vrînd băiatu’ să se căpătuiască. Are nevoie de casa mea, de locșorul meu, de cuibul meu. Dar eu unde prăpăd să mă duc, măică? Unde să mă duc? Vai de bătrînetile mele!” Nu reproducem astfel de fraze ca să stoarcem lacrima ori să obținem îngăduința cuiva. O fi vrînd, probabil. Puiu să se căpătuiască, dar mijloacele pe care le folosește nu sînt nici cinstite și nici curate. Armele lui se pot întoarce ca un bumerang împotriva sa. Nu de sfaturi ducem lipsă, așadar, dar probabil că va fi nevoie de acțiune judecătorească pentru evacuare. Fiindcă este vorba însă de un tînar și un destin tînar, spunem că se știe în genere că viața și lumea merg înainte numai cu oamenii care merg înainte.

DORIN SĂLĂJAN

Îl supunem — și pe această cale — atenției celor interesați, chiar dacă pe plan local Miliția județului Brăila l-a adus la cunoștința organelor în drept, dar, cine știe, poate se mai trag învățămînte și prin alte părți și anume o evidență contabilă defectuoasă cu privire la efectivul de animale existent și un sistem de pază slab, inefficient, ambele împrejurări favorizînd, indirect, elementele infractoare.

Autori furturilor de purcei sînt Nicolae Dragu, tractorist la I.S.C.I.P. Brăila, omul care cunoștea, atît amplasarea crescătoriilor de purcei, cît și lipsa de răspundere a celor care „asigurau” paza unității; Ion Birsan, șofer, inițiatorul acestei afaceri, la domiciliul căruia erau organizate jocuri de noroc, prilej cu care le sugera participanților, mereu „ghinionisti”, că pot face rost de bani furînd purcei de la I.S.C.I.P., el oferindu-se chiar să-i transporte cu autoturismul personal, precum și alți 5 infractori, unii fără ocupație, dar cu antecedente penale, pentru că, cine se aseamănă, se adună...

Și iată cum, de la o simplă, dar prețioasă sesizare, care a iscat nu puține întrebări și ipoteze, s-a ajuns, pînă la urmă, la o situație cît se poate de clară, echitabilă și mai ales pilduitoare pentru toți cei tentați să se infrupte din avutul obștesc: paguba a fost în întregime recuperată, infractorii au fost condamnați la pedepse de la 2 la 7 ani închisoare, Ion Birsan alegîndu-se și cu pierderea — prin confiscare — a autoturismului personal.

Sperăm că și păgubașii, care nu reclaman, pentru că nu știau că sînt păgubiți, să fi desprins concluziile cuvenite.

MHAI GROZAVU

Vai de biruința în care se vede numai biruitorul

● „Caruselul” antrenorilor continuă ● Merita Ștefănescu eliminat ? ●

Un regulament pentru Neșu!

Arbitrajul orădeanului Neșu la meciul Steaua — Universitatea Craiova a suscit mulți discuții. Observatorul federal al partidei, una și aceeași persoană cu președintele Colegiului central al arbitrilor, Francisc Coloși, ne-a informat că „Neșu a condus bine, de nota 8 plus”. Părea noastră, și nu numai, e alta: Neșu a comis o sumedenie de greșeli, unele dintre ele inadmisibile și pentru un începător. Cea mai mare dintre ele provocând dezechilibrul numeric al întâlnirii, prin eliminarea lui Ștefănescu. Se știe că Neșu n-a văzut faza cu pricina, fiind informat asupra ei de tușierul Macavei din Deva, căruia i-a acordat credit total. De fapt, ce s-a întâmplat? După ce Lăcătuș, recunoscut pentru obraznicia sa (nu în sensul feroc al cuvântului), l-a „agățat” pe Ștefănescu acesta a ripostat, lovindu-l pe stelist cu călcăiul. Lovitură fără balon, a judecat Neșu, adică eliminare. În ceea ce ne privește, considerăm că a exagerat, incidentul nejustificând o asemenea amplexare. Neșu însă s-a lăsat impresionat de „teatrul” lui Lăcătuș și a scos cartonașul roșu, influențând astfel în mod direct soarta partidei (chit că scorul era 2-0) și, implicit, aducându-și o contribuție importantă la desemnarea campioanei de toamnă. Față de lipsa de gravitate a incidentului, Lăcătuș a zburdat după aceea bine merci, s-ar fi impus avertizarea ambilor jucători și, în nici un caz, scoaterea din teren a căpitanului formației craiovene, fotbalist recunoscut, în general, pentru fair play-ul său. Dealtfel, după meci, Ștefănescu nu s-a disculpat: „sint vinovat că nu m-am putut abține! I-am călcat pe Lăcătuș, cu călcăiul, dar abia l-am atins și am rămas eu însumi surprins de simulara acestuia, de parcă i-aș fi rupt piciorul?! În relatarea sa, tușierul a omis esențialul: că Lăcătuș a început, agățându-mă în mers”. De aceste argumente, ca și de sportivitatea și onestitatea lui Ștefănescu, la prima eliminare într-o carieră îndelungată și plină de satisfacții, a ținut cont și Comisia de dis-

ciplină a F.R.F. Renumită pentru exigența ei, comisia nu i-a dat dreptate lui Neșu (și nici lui Francisc Coloși!), acordându-i lui Ștefănescu un simplu avertisment. A fost, apreciem, o judecată exactă, care a cințarit cu măsură, având în vedere (cum n-a făcut-o Neșu!) și lipsa de antecedente a fotbalistului craiovean.

Eroarea aceea, decisivă pentru economia întâlnirii, Craiova (și așa lipsită de câțiva titulari, Negrilă, Mănăila și Cirtu) fiind silită să evolueze 60 de minute în 10 oameni, n-a fost singura. Oprind jocul pentru a asculta „raportul” tușierului, Neșu nu l-a mai reluat, cum ar fi fost normal și regulamentar, printr-o minge de arbitru, din locul unde ajunsese balonul (la 30-35 de metri de poarta lui Ducadam), ci a dictat lovitură liberă în favoarea Stelei, pedepsind așa-zisul fault al lui Ștefănescu consumat într-o fază anterioară?! La Chiajna sau la Perleș poate că ar fi mers, deși nici acolo, dar pe „Steaua”, într-un derby al diviziei A și la pretențiile unui arbitru ca Neșu, hotărârea aceea a stîrnit ilaritate. După cum ilaritate au provocat și intervențiile aceluiși arbitru care, în 4-5 rinduri, i-a oprit pe oaspeții din atac, dovedind că legea avantajului, ținînd de abecedarul meseriei, nu-i este cunoscută?! Timpul însă,

ne gândim, va reuși să umple acest gol din „registru” tehnic al arbitrilor orădeani.

Neșu însuși se pare că și-a dat seama că a exagerat eliminându-l pe Ștefănescu, drept pentru care, în partea a doua a partidului, a luat câteva decizii care au dezavantajat și pe Steaua. N-a fluierat un 11 metri la Ungureanu (henț involuntar, dar cu crearea de avantaj) și a mutat în afara careului faultul comis, în ultimul minut, asupra lui Stoica. Că mijlocul stelist (excelent pe toată durata partidului) a îndreptat greșala lui Neșu marcînd, e una, dar greșala rămîne, ea venind să incununeze o „operă” care a pus în cumpănă, prin eliminarea lui Ștefănescu și nu doar, unul dintre meciurile-cheie ale sezonului.

Modul în care Neșu a condus (ar fi trebuit să punem ghilimele!) întâlnirea de duminică, nedreptățind pe rînd ambele echipe, pe Universitatea în primul rînd, ne-a făcut să regretăm faptul că el a revenit asupra hotărîrii de a se retrage din arbitraj. Cît nu e prea tîrziu, îl sfătuim să mai chibzuiască, scutindu-ne de astfel de spectacole penibile.

OVIDIU IOANIȚOIA

Grăbiți-vă pentru a-l desemna pe CEL MAI BUN FOTBALIST ROMÂN AL ANULUI 1984

Lansată în numărul trecut al revistei, tradiționala noastră anchetă de sfîrșit de an va include, pe lîngă opiniile tehnicienilor și comentatorilor de specialitate, și opinia cititorilor. Primele scrisori au și sosit, opțiunile Ginetei Munteanu din Birlad și ale lui Gheorghe Firezar din Oradea, îndreptîndu-se spre Silviu Lung! Numai azi și mine ne mai puteți scrie, pe adresa Revistei „Flacăra”, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341, București, ultima dată (de postă) luată în considerare fiind 22 decembrie. Nu uitați să vă iscăliți și, spre a ne ușura munca, să precizați pe plic „anchetă sport”.

Vă așteptăm totodată, stimați cititori, cu propuneri și sugestii privitoare la acordarea Premiilor Fair Play „Flacăra” pe 1984, distincții menite să răsplătească atitudinile sau gesturile de aleasă sportivitate la care ați fost martori, pe stadioane, în săli etc., în decursul anului ce stă să se încheie. Vă mulțumim pentru colaborare și vă dorim o bună inspirație!

Am să intru direct în subiect afirmînd că lipsa de stabilitate a antrenorilor produce, prin ea însăși și prin consecințele ei, mari prejudicii fotbalului românesc. Povestea nu e nouă, dar ea pare să capete dimensiuni deosebite în acest an, în care numai în divizia B („rampă de lansare” a talentelor, nu-i așa?!) au fost demisi 12 antrenori pînă să se fi încheiat sezonul: Reinhardt de la Reșița, Pantea de la Arad, Cosmoc (fost la națională!) de la Succava, Hălmăgeanu de la Mizil, „Peniță” Moldoveanu de la Constanța, Raksi de la Alexandria și așa mai departe. Schimbări efectuate, ca să zic așa, din mers, analizele turului (programate în aceste zile) urmînd să sporească, e sigur, numărul „divorțurilor”, mai toate echipele din josl clasamentelor apelînd la tehnicienii noi, capabili să obțină, ba chiar să garanteze (!), mult dorita „salvare”. Lucrurile sînt cu atît mai grave cu cît nu sînt diferite nici la nivelul primei divizii, la care s-au și operat câteva schimbări, demiterea lui Victor Stănculescu fiind cea mai proaspătă, și la care se zvonește că alte (Oblesenco, Kun II ș. a.) sînt posibile. Ca să trec peste faptul, și el semnificativ, că Jiul a evoluat jumătate din tur cu un antrenor, Cavai, care nu posedă calificarea necesară.

Nu apăr, să fiu corect înțeles, un antrenor sau altul. Nici nu risc să scriu că antrenorii n-au defecte și că, uneori, înlocuirea lor nu e justificată. Apăr însă, în fața unui nou val de

O bagatelă?!

demiteri, un principiu, atrăgînd atenția că repetata lui încălcare, sub ochii neputincioși ai federației, generează numai pagube. Nu introduc în discuție fragilitatea motivelor invocate, invariabil calitățile de la venire se transformă în vicii (criteriile care duc la angajare, nici ele clare, supuse arbitrarului, ar merita o dezbateră aparte), ci sistemul schimbării tehnicienilor toată ziua, bună ziuă. În orice compartiment al vieții, continuitatea e o lege și, implicit, o premisă a izbînzi. În fotbal, nu. Aducerea unui nou antrenor afectează direct, mi se pare limpede, viața unei echipe, cel venit folosind alte metode, altă strategie. Numai că o astfel de mentalitate produce un rău și mai mare: înrobîndu-l pe antrenor rezultatului imediat, impietează asupra muncii de perspectivă, punînd în pericol creșterea jucătorilor tineri. Iau, dacă mi-e permis, exemplul lui Victor Stănculescu, care a alcătuit o formație fără nume și a înregistrat cu ea, așa afirma surprinzător, o serie de rezultate notabile. A fost însă suficient ca Rapid să rateze câteva meciuri, fără ca situația ei să devină disperată (e la -1), și antrenorul a și fost îndepărtat! Ce se va întîmpla, întrebarea e logică, cu Marinescu, cu Bacoș, cu Goanță, cu Teodorescu, cu toți ceilalți, tineri și promițători, pe care Stănculescu îi ridicase din echipe obscure, promovîndu-i cu curaj în divizia A?! Nici nu e de mirare că, într-un astfel de cadru, puțini antrenori se leagă de adevărat de destinul unuia sau altuia dintre cluburi, majoritatea circulînd dintr-o parte în alta, știînd sigur, sau măcar intuînd, că la cel dintîi eșec își vor face valiza! Unor astfel de tehnicieni, care sînt, vai, cei mai mulți, nu le va sta mîntea la creșterea sau lansarea de talente, ci la tot felul de „combinații” — menite să ducă la cucerirea punctelor fiecărei etape. Dintr-o atare atitudine, intru totul regretabilă, nu pierde atît o grupare sau alta, cît pierde, în ansamblul lui, fotbalul românesc, în aria căruia aparițiile jucătorilor-surpriza, veniți de jos în sus, sînt așa de rare că, de la Hagi și Mateuț bunăoară, pot fi numărate pe degetele unei singure mîini!

Peste tot, în fotbalul cu pretenții, între cluburi și antrenori se semnează contracte ferme, pe anumite perioade, mai mari sau mai mici, cu drepturi și obligații de ambele părți. Astfel de contracte există, nimic de zis, și la noi, dar încălcarea lor a devenit o regulă, pe care F.R.F. și C.N.E.F.S. n-o pot împiedica. Tratată nu o dată ca o bagatelă, problema stabilității antrenorilor e una fundamentală, cu implicații serioase asupra bunului mers al activității. Cît n-o va rezolva, punînd piciorul în prag, fotbalul nostru nu va depăși zona tatonărilor, iar nădejile lui vor fi, prea adesea, un castel de nisip.

I. OVIDIU

Succes olimpic

În capitala Macedoniei occidentale, în istoricul oraș Salonic, ce anul viitor celebrează 2500 de ani de existență, sub însemnele concursurilor olimpice — folosite pentru prima oară pe afișele șahiste — s-a desfășurat cea de-a 26-a Olimpiadă de șah în pavilioanele Centrului de expoziții internaționale. Un succes sincer și un start bun a fost adresat tuturor celor 88 de echipe masculine și 51 de echipe feminine cu ocazia ceremoniei de deschidere a competiției din Palatul sporturilor de către Kimon Koulourtis, ministru al sporturilor din Grecia și președintele Comitetului executiv al campionatului. Cuvîntul președintelui Federației internaționale de șah, Florencio Campomanes, a fost primit cu ovaii de către mîile de spectatori. În tribune, emblema olimpiadei, deviza F.I.D.E. „Gens una sumus” s-au conturat color prin jocul de pancarte reușit de un numeros grup de sportivi. Cînd imnul olimpic, iar apoi cel al Federației internaționale și-au încheiat ultimele acorduri, în aplauzele însuflețite ale celor prezenți spre scena Palatului sporturilor a pătruns în alergare Despina Pakou, o chipeșă atletă pînă la simbolice ramura de mîslin. Campioana mondială Maia Ciburdanidze a rostit solemn jurămîntul olimpic. Ceremonia s-a încheiat cu un mult apreciat concert susținut de Mikis Theodorakis și orchestra sa.

Înainte de debutul olimpiad și computerele electronice au stabilit clasamentele valorice — matematice — în cele două grupe (masculin și feminin) în ordinea coeficientului Elo mijlociu al fiecărei echipe; în întrecerea băieților 1. U.R.S.S. (2610, chiar fără A. Karpov și G. Kasparov, ce continuau maratonul meciului pentru titlul mondial!) 2. Ungaria (2596), 3. Iugoslavia (2561), 4. Cehoslovacia (2555), 5. Olanda (2554), 6. S.U.A. (2553), 7. Anglia (2545)... 16. România (2456)... etc., iar la feminin: 1. U.R.S.S. (2335), 2. R.F.C. (2232), 3. Polonia (2227), 4. Ungaria (2218), 5. România (2180)... etc. Clasamentele valorice Elo au reprezentat criteriul principal în tragerea la sorți zilnică a perechilor (cu număr egal de puncte realizate) ce în sistem elvețian desfășurau partidele celor 14 runde. Alături de experimentatele echipe ce luptă încă de la începutul secolului nostru pentru supremația șahistă mondială (U.R.S.S., S.U.A., Cehoslovacia, Iugoslavia), echipe total necunoscute ca forță șahistă din Malaezia, Sri Lanka, Andorra și-au făcut debutul olimpic. Recordul olimpic de participare din anul acesta se datorează în buna parte

politicii inspirate a F.I.D.E. de răspîndire a șahului pe toate meridianele, de atragere a cît mai multor națiuni în competițiile majore. În multe echipe au apărut modificări, chipuri noi de jucători, simțîndu-se suflul tineresc al noului val.

Încă din primele runde olimpiada a cunoscut un conținut neașteptat ca performanță: echipa din Sri Lanka a smuls 1,5 puncte echipei medaliate cu argint la Lucerna în 1982, Cehoslovaciei, echipa Franței reușea să lupte de la egal cu aproape orice adversar, marii maștri sovietici realizează un adevărat masacru împotriva rivalilor lor în ierarhia mondială, echipa maghiară fiind invinsă la zero. În runda a noua, singura dată, șahistii sovietici au fost în inferioritate, culegînd 1,5 puncte și recunoscîndu-se învinși de jucătorii americani. După această înfrîngere echipa sovietică a mărit randamentul, detașîndu-se singură în fața plutonului următor: Ungaria, Anglia, S.U.A., România, R.F.G., Suedia. „Giganții” sînt rînd pe rînd învinși: Beliavski de Dzinđișavili, Timman de Șuba, Hort de către maestrul internațional norvegian Agdestein, Miles propune remiză, dar după numai trei mutări cedează în fața marelui maestru M. Șubă, W. Brown pierde cu piesele negre la tînrul D. Bărbulescu, ce tocmai își făcea debutul său olimpic. Echipa masculină a României joacă tăios și se menține tot turneul în „cusca de lei”, acolo unde numai elita șahului mondial avea loc. Rînd pe rînd fiecare membru al echipei olimpice devine eroul unei runde prin victoria pe masă sau printr-o remiză extrem de prețioasă smulsă pentru victoria în meci: Mihai Ghindă are cel mai bun strat prin cele 4,5 puncte obținute din 5 posibile, Florin Gheorghiu realizează cel mai bun rezultat individual al echipei, Mihai Șubă răstoarnă variante teoretice și punctează în meciuri importante, Valentin Stoica, Theodor Ghițescu și Dan Bărbulescu contribuie prețios la rezultatul final. Cînd toate ceasurile de control au fost oprite, cînd toate partidele au fost înregistrate serginoșos pentru buletinul informativ al olimpiadei clasamentul final sublinia și cea mai bună performanță a echipei masculine a României: clasarea pe locul al V-lea în lume, performanță realizată de un colectiv bine încheiat și condus cu multă responsabilitate de antrenorul Em. Reicher. Primele patru echipe aflate înaintea reprezentativei noastre sînt binecunoscute în arena mondială a șahului: 1. U.R.S.S. 41 p., 2. Anglia 37 p., 3. S.U.A. 35 p., 4. Ungaria 34,5 p. Echipa noastră a obținut 33 p. prin reprezentanții săi: 1. M. Șubă 8 p. (din 14), 2. Fl. Gheorghiu 9 p. (14), 3. M. Ghindă 7,5 p. (12), 4. V. Stoica 3,5 p. (7), 5. Th. Ghițescu 4 (7), 6. D. Bărbulescu 1 (2). Rezultatul echipei este cu atît mai meritos cu cît prin el se obține și calificarea în campionatul mondial pe echipe, ce se va desfășura începînd cu anul viitor pentru prima oară în intervalul dintre două olimpiade.

În competiția feminină calculele de acasă au fost răsturnate, vedetele campionatului mondial individual, șahistele sovietice au fost conduse în clasamentul întrecerilor de mult ambițioasele jucătoare

bulgare. Jucătoarea nr. 1 din clasamentul Elo, Pia Cramling a ratat în prima rundă victoria în partida împotriva campioanei Scoției, dar totuși în final de olimpiadă a dovedit prin cel mai bun rezultat realizat la masa întîi (unde-a întîlnit pe cele mai bune șahiste din lume, excepțînd-o pe campioana lumii) că este o jucătoare de mare performanță. Cea mai experimentată șahistă a Egiptului, îmbrăcată într-un minunat port național, a ținut piept campioanei Iugoslaviei, care s-a salvat cu greu cu remiza. În meciul Olanda — Ungaria s-au dat două mături pe tablă! Șahistele maghiare Ivanka și Madl fiind executate tactic fără drept de apel de talentatele șahiste olandeze de Gref și Belle. Puternica echipă a U.R.S.S.-ului a întîmpinat dificultăți serioase în meciurile cu Canada și cu România, pe care totuși le-a cîștigat prin mai multă experiență și șansă. Noua stea lansată de olimpiadă, tînăra echipă a Bulgariei a condus ostilitățile mai bine de 40 de mutări în meciul cu jucătoarele sovietice: fosta campioană mondială Nona Gaprindașvili a obținut doar remiza în fața A. Savovei prin șah etern (!), șalangeră la titlul mondial I. Levitina a remizat după reluări și cu dificultate în întrecerea cu P. Anghelova, iar campioana mondială M. Ciburdanidze a punctat de-abia după intrerupere în fața M. Voiska într-un final de nebuni de culori diferite. Echipa României și-a stopat mai multe dintre rivale: echipa Poloniei (prin buna realizare a Danei Nuțu la masa a treia), Ungariei (prin victoria E. Polihroniade în mare criză de timp asupra fostei campioane a țării vecine, M. Ivanka, aflată în eclipsă de formă la olimpiadă), Bulgariei (prin dirigența cu care și-a apărut egalitatea G. Olărașu în fața P. Anghelova), Iugoslaviei (victoria D. Nuțu), R.F. Germaniei (victoria D. Nuțu) dar a pierdut în fața echipei sovietice (înfrîngerea D. Nuțu), a echipei chineze (înfrîngerea E. Polihroniade). Cele patru componente ale echipei olimpice a României au obținut următorul rezultat în ordinea meselor: 1. M. Mureșan 7,5 (din 13), 2. E. Polihroniade 9,5 (din 13, al doilea rezultat individual pe masa a doua), 3. D. Nuțu 9 (din 14), și G. Olărașu 1 (din 2). Prin cele 27 puncte cumulate după cele 14 runde echipa noastră s-a clasat pe locul trei, obținînd medalia de bronz și a fost întrecută de echipa U.R.S.S.-ului ce a realizat 32 puncte, devenind campioană olimpică pentru a zecea oară și de către echipa Bulgariei ce a obținut 27,5 puncte și primul succes pe podiumul olimpic. Este pentru a șasea oară — din cele XI editii — cînd echipa României urcă pe podiumul olimpic. Succesul revine în bună parte antrenorilor: M. Pavlov și S. Neamțu.

Locurile frunțase obținute de cele două echipe olimpice ale României la Olimpiada de la Salonic reflectă linia ascendentă a rezultatelor șahistilor noștri din ultimii ani, fiind o consecință firească a condițiilor deosebite oferite pentru pregătire și performanță de către Federația română de șah, de către C.N.E.F.S.

MARGARETA MUREȘAN

Orice pisc e sever

● Leagănul unei școli de fotbal ● Prăjitura Laura ●

La peluză

Cintă victoria și respectă înfringerea!

Duminică, după meci, am intrat în vestiarul craiovenilor. Nu-i mai văzusem marcați de efort de la meciul cu Betis Sevilla, în avionul de întoarcere. Mi-am amintit de „seara învingătorilor”, la Florența, când ei începeau marea lor carieră continentală. Față de atunci, lipseau Balaci, Donose, Crișan...

Un desert irecuperabil. Tristețea lui Beldeanu nu era numai a unui învins, ci și a unui om singur. Criza de efectiv de care se vorbește în cercurile sportive vizavi de Craiova este ea însăși reflexul unei crize mai profunde, a crizei de conducere pe care eu o semnalam încă de acum trei ani. O echipă poate atinge apogeul carierei prin forțele proprii; ca să se mențină și să apere pozițiile cucerite însă, forțele proprii, expuse influențelor din afară și mișcărilor interioare, nu mai sînt de ajuns. E nevoie de o conducere vitează și competentă care să vegheze și să prevină durerile creșterii, care fatalmente conțin în ele germele declinului.

Am plecat spre casă cu doctorul Frinulescu și antrenorul Mircea Rădulescu. Am vorbit despre Steaua ca să alungăm mișcările dintr-unii. Se așteptau la altceva din partea ei, după atâtea strălucite victorii în deplasare. Dar poate că, după ce s-a fript o dată cu Dinamo, Steaua a suflat și în iaurt, n-a mai riscat nimic, și-a strunit singură clanurile. Un jucător deosebit de inteligent în joc

este Majaru. El singur poate pune pe picior greșit o întreagă echipă. La care se adaugă viteza de reacție și o extraordinară capacitate de efort. Tot mai sigur pe el devine Bumbescu, oltean pare-se, ca stoper de marcaj vital, ca fundaș total.

Doctorul Frinulescu face pariu eu noi că Stoica va găsi iarăși motiv să nu răspundă unei eventuale chemări la lot și ar fi păcat. El traversează o tinerețe în joc cum n-a avut poate nici la 25 de ani. Domină cu o clasă toți mijlocașii de pe partea dreaptă și asta de multă vreme încoace.

Am vorbit apoi de Băloni a cărui inteligență îl face adaptabil oricărei situații de joc, oricărui mediu. Este un senior al fotbalului și chiar numai prezența lui într-o echipă e de natură să-l confere acesteia limpezimea tactică de care are nevoie. Dacă echipa va fi păstrată în componența ei actuală, și-a găsit pină și antrenorii ideali, cu posibilitățile de creștere de care dispune, la anul va fi deosebit de greu s-o mai învingi. O echipă frumoasă. Cu stil, cum a fost și trebuie să redevină Universitatea. Craiova este o echipă, dar și leagănul unei școli de fotbal.

La redacție am primit mai multe telefoane de la „peluștii” mei. N-ați mai rămas pe stadion? Nu rămăsesem, e adevărat. Dar voi ce-ați făcut acolo? Am sters lacrimile pe care le vărsasem, în același loc, după meciul cu A.S. Roma!

Ar fi trebuit să le spun dar nu le-am mai zis că mă decepționaseră. Steaua luptă pentru titlul de campioană și o echipă campioană are nevoie și merită un public campion. Ori ei tăcuseră mile cînd în difuzoare au fost rostite nume pe care altădată le aclamaseră la națională. Mai mult, tăcuseră ca peștii cînd au fost numiți pe posturi proprii lor favoriți. Cîntărea puțin și batjocorisera mult. Totul pe de-a-ndoaselea. Învingătorul este generos. Îi aplaudă pe învinși și-i aclamă pe idoli. Cîntă victoria și respectă înfringerea.

Nu le-am spus nimic din toate astea pentru că le-am respectat bucuria. Dar vom mai vorbi.

N-a fost o seară prea veselă și din pricina lui Lăcătuș. L-a obligat, el, un puști, pe Ștefănescu, într-un moment grav și delicat în existența echipei lui, să riposteze cum n-a mai făcut-o niciodată. Ștefănescu este unul dintre fruntașii fotbalului românesc; de numele lui se leagă o perioadă fericită a istoriei fotbalului căruia i-a fost deopotrivă voievod și oștean. Crescut și educat în pepiniera clubului Steaua, consacrat de aceeași echipă, el a cunoscut gloria la Craiova după 27 de ani. Gestul lui Lăcătuș frizează infantilismul și nu e tîrziu să-i reamintim acestui tînar de toate marile glorii potențiale care și-au autodivorat talentul din lipsă de educație.

De ce o bucurie nu poate fi niciodată întreagă? După mulți ani de obidă și așteptare, iată, Steaua cîștigă primul tur de o manieră fără precedent. Să-nvățăm ce-avem de învățat și să-i spunem echipei militare „La mulți ani”!

NICOLAE CRISTACHE

Tot felul

● Eliberarea unui duplicat pentru diploma de bacalaureat durează la liceul Ion Neculce din București mai bine de un an de zile. Mai dura puțin și omul în loc să aștepte avea timp să mai termine o dată liceul. ● Chiar dacă se construiește de mai mulți ani, la Reșița se vor încheia în curînd lucrările de finisare ale unui muzeu județean de istorie care va arăta ca puține muzee moderne din lume. ● Pe Calea Moșilor și pe Bulevardul Republicii, la mică distanță se află două magazine JECO, de jocuri logice. Simbata 8 decembrie amîndouă erau închise pe motiv de boală. E și asta un joc logic. ● În gara Caransebeș există un restaurant expres cu autoservire. Miroase ca o distilerie și nici un aparat pentru curățenie nu funcționează. Cele de gătit funcționează, dar prost. ● Pe strada Jiului din Capitală o groapă adîncă, lăsată de cine știe ce echipă de intervenții continuă să distrugă roți, planșetare și prejudicii legate de proverbul că orice groapă își are nasul ei. Frați are destui, nași, nu. ● Iosif Emanoil, strungar la S.U.T.A. Fetești caută de mai multă vreme Tagamet, un medicament necesare pentru vindecarea unei afecțiuni a mamei sale. ● Adriana Cazacu de la Circumscripția financiară a sectorului 2 l-a amendat cu 300 lei pe un fost proprietar de autoturism pentru că nu și-a achitat taxa de impozit. Dar omul respectiv a vîndut autoturismul cu 3 ani în urmă și a prezentat actele de rigoare. După cum se vede, una e amenda, altul e adevărul. ● Grupul de sațiere Cerna-Motru-Tismana a introdus o conductă cu apă potabilă în comuna Feștișani, județul Gorj. De doi ani de zile țărani n-au văzut nici un strop de apă la robinet, desi în urma lucrărilor efectuate de trust, majoritatea fîntinilor din sat au secat sau continuă să sece. Știți de ce nu au țărani apă? Pentru că Grupul de sațiere a uitat să construiască și lacul de acumulare a apei. ● În mai multe magazine din Capitală, o circulară inteligentă a stabilit că pantalonii de catifea nu se vînd decît cu încă o pereche de pantaloni de acum 10 ani. Istoață măsură, pentru că acum nici pantalonii de catifea nu se mai vînd. Ce greu e să gîndești comercial! ● Un calendar de perete editat de Editura politică pentru anul calendaristic de care tocmai scăpăm, glăsuiește: „Rîmele se găsesc în aproape toate solurile din regiunile tropicale și temperate, lipsind din zonele nordice, unde frigul și înghețul solului le împiedică dezvoltarea”. Textul se numește Utilitatea rimelor iar redactorul calendarului Constanta Dico. ● În Maramureș, la Băiuș și Baia Mare s-au dat în folosință două noi cantine pentru mineri. ● Doi bucureșteni aflați la vîrstă senectutii, Teodor Pană și soția, din str. Teodosie Rudeanu nr. 51 A, sector I, în loc să-și vadă de liniștea bătrîneții se țin de capul vecinilor și le caută nod în papură. Parcă e mai odihnitor să-ți vezi de necazuri decît să-ți pierzi vremea pe la uși. ● I.C.S. Motru s-a gîndit că le face concetățenilor o mare bucurie dacă supraalimentează chioșcurile și cofetăriile cu înghețată Polar. Și le-a făcut-o. ● Întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică din Cluj-Napoca a elaborat rețete alimentare în compoziția cărora vor predomină legumele, pastele făinoase, orezul, produse lactate, ouăle, peștele, carnea de iepure, și a hotărît că fiecare mare restaurant va avea zilnic în producție rețete culinare dietetice și meniuri de crutare. ● La magazinul alimentar din Complexul Crîngasi borcanele de 1 kilogram sînt vîndute cu prețul de doi lei. Cînd le restitui goale, un borcan nu mai valorează decît un leu. ● La chioșcurile de vînzare a înghețatei a apărut o prăjitură nouă care se cheamă Laura. După gust ar trebui să se numească Jeni. ● Deasupra unei scări a autobuzului de pe linia 133 cu nr. 35 B 1182 scrie: „Opinia unei scări de autobuz: Sînt de-a dreptul revoltată / Pe băieți ca și pe fete / Fiindcă sînt repartizată / Celor ce nu fau bilete”. Cu asta nu se ajunge departe. Eventual pînă la Premiul Nobel al I.T.B. ● Circulară mereu prin redacție: „Mă caut pe mine însumi și dau mereu peste altul”. ● Rețeaua telefonică a municipiului Cluj-Napoca se va extinde cu 3000 de posturi telefonice. ● S-a deschis sezonul de vînațoare la iepuri. Cei feroși vor cădea primii. De data aceasta iepurii „civilii” îi compătimeșc pe frații lor liberi. ● Maistrul și otelarul socialist Nicolae Avramescu de la Combinatul Siderurgic Hunedoara, a spus: „Vom produce otelul de care țara are nevoie”. ● În satul Mitoc, județul Botoșani ar fi nevoie de o brutărie. ● În organizarea inimosului Inginer Laurențiu Geambașu, Întreprinderea de echipamente electrice și de automatizări Automatica din Capitală a găzduit ediția 1984 a Festivalului de poezie „Daniel Turcea”. Au participat cu versuri peste 100 de poeți tineri din 40 de județe ale țării, a cîntat Mihai Constantinescu și Dan Claudiu Vorniceanu, au expus pictorii Crăciun Simion, Cristian Paraschiv, Gruia Florin, Micodim Vlad și Mihai Sărbulescu. Frumos lucru, o întreprindere care produce roboți patronază de mai mulți ani un festival de poezie!

CORNEL NISTORESCU

FAIR PLAY

Respectarea adversarului

Despre un frumos gest de respect al regulilor nescrise ne-a informat cititorul Ioan Diaconu din Tulcea, str. Metalurgistilor 2.

„O echipă de fotbal, Răsăritul Sulina, sosind la Tulcea a fost pusă în imposibilitatea de a ajunge la Cataloi, un sat care aparține comunei Frecăței din județul Tulcea. Mai erau doar două ore pînă la începerea meciului din campionatul județean și totul părea pierdut. O victorie sau o înfringere a celor din Sulina nu mai contau decît pentru stabilirea clasamentului final. Totuși, acești inimoși băieți nu vroiau să renunțe la plăcerea de a juca. După ce parcuseră 60 km nu mai puteau înainta 12! Și-au adus aminte că și alte echipe nu au putut ajunge la

el, la Sulina, din diferite motive, în special meteorologice și spectatorii au plecat dezamăgiți acasă. Cum vor pleca spectatorii din Cataloi de la stadion? Cum îi vor judeca? Aceste întrebări i-au făcut pe sulineni să-și pună bocancii pe spinare și să plece desculți (!) pe drumul desfundat pînă la locul disputei. Vă imaginați ce bucurie pe gazde dar mai ales pe cei care au evoluat pe teren „cu bățături în talpă” de atîta mers pe jos cum mărturisea însuși antrenorul dr. Eugen Oliva. Sulinenii au învins în acel meci cu 6-1 dar spectatorii din Cataloi nu i-au aplaudat numai pentru victorie ci mai ales pentru gestul lor sportiv de a nu le răpi sărbătoreala fotbalistă de duminică”.

La Brașov, într-un meci de volei a echipei Tractorul din localitate, jucătorul Cosma îl anunță pe arbitru secund că a atins fileul deși acesta nu văzuse infracțiunea. Gazdele pierd punctul, apoi setul și ulterior meciul dar cîștigă stima tuturor: adversari, arbitri, spectatori. Într-un concurs de îndeminare și trecere a obstacolelor cu bicicleta, inițiat la Arad de Consiliul județean al organizației pionierilor, elevul Cosmin Popovici l-a accidentat involuntar pe un partener de

întrecere provocîndu-i o entorsă și determinîndu-i astfel abandonul. După cum ne relatează Camelia Unterweger, elevă în clasa a V-a la școala generală Săvirșin, toți participanții la concurs au fost impresionati de grija cu care Cosmin s-a ocupat apoi de cel accidentat. (Nu ca unii fotbalisti, adăugăm noi, care după ce provoacă accidentarea unui adversar dau din umeri nepăsători și în duminicile următoare își continuă „demolările” în timp ce victimele își plimbă bandajele gipsate prin tribune. Desigur a fi fair play nu presupune în nici un fel o scădere a combativității. Departe de a impune o slăbiciune sentimentală, fair play-ul cere din contră un supliment de forță morală și adesea fizică. Dar dacă sportul devine un refugiu al interesului personal fără a te mai interesa ce se întîmplă cu celălalt, aceasta este sinonim cu o trecere de la competiția loială la violența orăbă.) După această „paranteză fotbalistică” să încheiem cu optimism: cele întîmplute la Sulina, Brașov și Arad, ne arată că totuși fair play-ul nu a alunecat definitiv pe panta care ar însemna sfîrșitul său.

CRISTIAN ȚOPESCU

Cronica șoselei

Pînă la urmă

au devenit mielușei

La ora cea tîrzie de seară geroasă, circulația se subția considerabil. Rar cite un autobuz ori vreun autoturism întîrziat, mătura cu farurile asfaltul șoselei.

Șoferul Daciei 1310, roșii, se apropie de o mașină de aceeași marcă, care rulează în fața sa. Curioasă e însă traiectoria urmată de mașina galbenă care circulă exact cum merge pe drum un om aflat în stare de ebrietate avansată. La mersul ei sinuos, care stîrnete praful cărărilor, ba pe o parte, ba pe cealaltă a șoselei, se adaugă un fel de opinteli pe care le face mașina, cînd pilotul nu reușește, probabil, să schimbe la timp maneta, în raport cu cu viteza autoturismului. Rarii pietoni se feresc în ultimă clipă să nu fie costiți de bolidul buclucos. O bătrînică se oprește, nevenindu-i să creadă că s-a ales doar cu paltorul șters de portierele Daciei. Noroiul de pe mașină a rămas pe îmbrăcămintea femeii și ea încearcă să-l curețe la lumina puțină a lanternei unui tînar care a asistat la scena respectivă. „Doamne, mulți nebuni mai întîlnești pe drumurile astea. Dacă nu mă feream, eram la spital ori... chiar mai rău”, se lamentează bătrînică, examinîndu-și cu o privire supărată pata de noroi pe care a început să o usuce vîntul înghețat.

Pilotul Daciei roșii e vădit indignat de ceea ce vede în fața sa. „Mă, Mircea, nu credeam că-mi va fi dat să asist la o asemenea scenă. Pînă acum, dacă oame-nii nu se fereau, erau la pămînt cel puțin patru-cinci. Plus vreo trei bicicliști care au intrat în șanț pentru a evita să fie doborîți ca niște popice. Asta ori e nebun, scăpat de la balamuc, ori e mort de beat. Normal nu e! Un om în toată firea nu face așa ceva. Trebuie însă oprit, pînă nu omoară pe cineva. Dar cum să-l depășesc? Risc să fiu lovit în orice moment”.

„Dacă nu-l dublăm, e în stare să ne

țină zeci de kilometri în spatele lui. Încearcă, totuși, cu maximă precauție să-l depășească. „Adică, cum să-l dublez, cînd nebunul e ba pe stînga, ba pe dreapta?” „Dacă-l observi cu atenție, sînt momente cînd zăbovește mai mult pe dreapta. Atunci să țîșnești tu, depășindu-l”. „Bine, o să încerc”.

Pilotul e întocmai ca un schior care își pregătește saltul de la trambulină. Concentrat la maximum, ușor încordat, așteaptă momentul prielnic dublării. Șoferul din față intuieste încercarea Daciei roșii. Cînd autoturismele ocupă o poziție paralelă și cel care rulează în spate mai are doar doi metri pînă a se salva de pericol, Dacia galbenă virează brusc la stînga, amenințîtor. Se observă figura pilotului agresor, o față lată cu niște ochi tulburi rinjește spre cel ce încearcă să-l depășească. Dacia roșie bate în retragere și se ferește în ultima clipă de lovitură pe care încearcă să i-o administreze mașina galbenă ce ajunge pînă pe acostamentul din stînga șoselei. „Dacă nu mă repliam, nebunul mă lovea în plin”. După mersul mașinii agresoare, se vedea că adeptul lui Bachus trece în fața de declin, cînd forța începe să scadă și apar primele semne de oboseală, iar pleoapele grele ca plumbul se lasă peste ochi ca o cortină la sfîrșit de spectacol. Sesizînd că Dacia galbenă a micșorat vizibil buclele slalomului, pilotul din spate reușește, după un demaraj puternic, să depășească. Rulează apoi încă vreo 400-500 de metri în linie dreaptă, apoi azază mașina de-a curmezișul șoselei. Pilotul și însoțitorul lui părăsesc în grabă mașina. „Cu atîta alcool în cap, asta-i în stare să intre chiar intenționat în noi”. Cei doi se îndepărtează în fugă de locul posibilului imoact. „Galbenul” frînează, totuși, puternic la mică distanță de Dacia care blochează șoseaua. Coboară de la postul de pilotaj șoferul. „Cine ti-a pus volanul în mină, mă deșteptule? Ar trebui să dai școlii de șoferi banii înapoi, iar cel ce te-a examinat să-și ceară demisia”. „Eu nu mă supăr că mă insultă. Doresc, însă, în primul rînd, să vă spun „bună seară”. V-am blocat intenționat. Observ că sînteți bine dispus, se mai întîmplă, oricine mai are o antversare, participă la cite o petrecere, îi naște nevasta, serboază un succes în muncă, dar cite nu se

întîmplă în viață! Important e să nu amesteci volanul... cu sprîțul. Nu vă supărați, dar eu mă ofer să vă duc acasă, indiferent la ce distanță locuiți”. Bețivul, conform schemei clasice de mers în asemenea situații, face amenințatori doi pași înainte spre interlocutor, clătîndu-se, apoi, parcă renunțînd, bate în retragere. Aruncă o privire plină de răutate spre pilotul Daciei roșii, se clătîne din nou, însoțitorul, ceva mai puțin beat decît pilotul, îl sprijină și bețivul are parcă un moment de luciditate. „Cu ce drept îmi dai tu mie sfaturi și insinuezi că-s beat, mă pirlitul? Poate nu știu că am 500000 km la volan și sînt maistrul la uzina de cazane? Auzi, el mă invită să cobor de la volan și să mă ducă acasă. Un asemenea afront n-am primit în viața mea. Ei las' că-ți plătesc eu pentru asemenea insultă”. Bea-beat, dar namila are peste doi metri înălțime și însoțitorul lui e aproape la fel de bine clădit. Beția, într-o anumită fază, dă puteri nebănuite. În citiva secunde, pilotul și pasagerul Daciei roșii fac cunoștință cu pămîntul. Agresorii îi lovesc cu pumnii și picioarele, îi ridică de jos și lovesc în ei ca în niște saci.

La locul incidentului sosește între timp o mașină încărcată cu muncitorii de la sonde care, la sfîrșit de săptămînă, se îndreaptă spre casă. Realizează imediat despre ce-i vorba și intră în acțiune. 20 de muncitori, între 25 și 30 de ani, cu staturile de atleti, reprezintă o forță, nu glumă. În scurt timp agresorii sînt legați cu funii și făcuți inofensivi. „Noi, cei de la schele, nu putem suferi bețivanii ca pietoni, darmita la volan”. „Barbule, eu i-am și recunoscut, el, Gogea Mitu, e responsabilul de cabană la „Cascadă”, iar dumnealui e șeful cantinei forestiere de la „Plaiul foi”. Starea lor normală e... de beție, așa că nu mă miră!” Probabil că o duc prea bine.

Peste citeva minute, echipajul miliției, alarmat de cetățeni, sosește la locul faptei. Mulțumește celor doi oameni de bine și sondașii pentru ispravă lor. Cu „brățările” strălucitoare pe miini, cei doi vîlăjani s-au transformat în niște veritabili mielușei. Intră fără a fi invitați în mașina alb-albastră.

VICTOR BEDA

Știința de a fi sănătos (3)

ADRIAN PĂUNESCU: Dialogul nostru a stîrnit — după cum știți și dumneavoastră, și după cum bănuim împreună — multă rîmă. Mulți sînt interesați de ceea ce am scris noi, unii ne contestă, alții ne înjură de-a dreptul.

VALERIU POPA: Mă așteptam la asemenea reacție. Așa cum am arătat în decursul dialogului și încă în primul interviu — „Problema bioenergiei” — din revista „Flacăra” (noiembrie 1979), majoritatea celor care gîndesc mine și vorbesc azi, fără a-și pregăti un număr de indivizi să-i înțeleagă, să-i accepte, să-i urmeze au avut de suferit. Or, și eu, care abordez o idee — bioenergiea — cu cel puțin 50 de ani înainte de-a fi înțeleasă și acceptată, eram conștient că voi trece printr-o scrie întrecută de reacții, cum se întâmplă de obicei cu ideile noi. De aceea, am căutat ca, împreună cu diferiți semeni suferinzi, să aplic ceea ce știam și simțeam, din acumulări cantitative și calitative, citite și experimentate, pe propria-mi persoană, pentru prevenirea sau redresarea unor dezechilibre în corpul uman. Prin dialogul purtat nu vrem să schimbăm mentalități, ci vrem să arătăm posibilitatea prin care să prevenim și să remediem unele dezechilibre apărute în domeniul sănătății pe linie bioenergetică.

— **Eu cred că schimbarea mentalităților n-ar fi un lucru rău. Din contră, dacă am putea contribui la crearea unei priviri mai înțelepte asupra vieții, semenii noștri n-ar avea nimic împotriva să participe direct la această nouă mentalitate, să coltizeze realmente pentru această știință de-a fi sănătos. Am primit zeci de scrisori în care oamenii abia așteaptă să-i învețe din nou cineva programul unei diete raționale și eficiente. Așa încît, deși reacțiile negative sînt firești și erau de așteptat, mult mai multe au fost reacțiile pozitive.**

Nici nu cred, dacă-mi permiteți, Valeriu Popa, că gîndirea dumneavoastră de astăzi pentru mine este nouă. Ea asimilează vechi experiențe ale umanității și formulează într-o coerență originală diverse moduri de a privi viața omului, nutriția. N-aș uita să spun celor ce ne citesc că nu Valeriu Popa a vorbit prima oară despre rolul respirației, despre importanța stării de liniște, despre nenorocirea stress-ului, despre grozava acțiune a acidității. De la vechii chinezi și indieni și pînă la cele mai noi cărți de nutriție din lume s-a constatat o tendință spre natural. Chiar în mișcarea hippy — dincolo de accentele ei excentrice — se putea găsi tocmai dorința unei generații hiperindustrializate și hiperchimizate de a regăsi natura. Și, totuși, există ceva care vă detașează de predecesori. Nici despre bioenergie nu sînteți dumneavoastră primul care vorbiți. Și totuși, ceva este unic: îmbinarea dintre calitățile native și educate de-a sesiza, deocamdată ca nimeni altul — aici depun mărturie pe deasupra tuturor secundelor, ca nimeni altul! — sîrăca organismului și principalele, dar și secundarele dezechilibre ale lui, bolile organismului, și o erudiție minimală, o capacitate de-a învăța mereu ce e bine de făcut în situațiile date. Oamenii care să propovăduiască viața vegetariană am mai văzut. Despre unii care pot sesiza bolile organismului prin semnale bioenergetice, de asemenea am mai auzit. Dar un om care să albe și vocație bioenergetică marea, și știința de-a face toate acestea fără a pretinde nici cea mai mică recompensă materială...

— Decît aceea a mulțumirii. Fraza pe care-o utilizez: sînt multumit și îmi curg lacrimile atunci cînd primesc scrisori din care rezultă că ați reușit să vă desprindeți și să vă echilibrați sau să vă autovindecați.

— ...eu n-am înțeles. Și greu cred că se poate înțeli. Deci, degeaba se revoltă niște conservatori sau niște răuvoitori, noi nu facem nici un fel de inovație, ci redescoperim și structurăm, încercăm să structurăm o carte de învățătură, în viața noastră, asupra sănătății omului.

— Acei ce nu sînt încă de acord cu cele afirmate de noi în dialogul purtat și în cartea la care lucrăm, să reflecteze cîva timp și îi rugăm sincer să se documenteze în domeniul nutriției naturale și atunci poate nu vor mai spune că nu sîntem realiști în posibilitățile aplicării alimentației pe cale naturală, întrucît ei se gîndesc la situația în care se află și nu fac aproape nimic, poate fiind și în funcții de răspundere în domenii de care depinde nutriția naturală și mai cu seamă încercînd și cunoașterea diferenței dintre o cale și alta atunci cînd se pretinde încă sănătos. Iar pentru cei deja bolnavi recomand să înlăture mai întîi frica, întrucît trebuie să înțeleagă că o nutriție naturală nu le poate înrăutăți situația, în care se află, cu nimic. Din contră, îi va ajuta. Îi rog să încerce.

— Poate că nu era de așteptat o reacție pozitivă din partea unor vechi denigratori ai mei, spre exemplu cei toleranți cu o inadmisibilă lipsă de responsabilitate față de condiția umană, de către patronii lor, la „Europa liberă”, dar puțin prudentă puteau să mimizeze. Nu există ecou al unui om einști care să nu sublinieze măcar interesul abstract, dacă nu chiar dorința concretă de-a încerca și acest mod de nutriție, de-a dori să învețe ceva din știința de-a trăi sănătos.

— Și sîntem siguri că, acol ce ne-au denigrat, oricît se consideră ei de zmei, vor căuta cu ardoare soluțiile propuse de noi în privința nutriției naturale, în lucrările care le stau la dispoziție uncori mult mai mult decît nouă. Am dori să

fie sinceri și să comunice adevărul — așa cum s-au grăbit să comenteze negativ fără să cunoască și consecințele —, s-o facă tot pentru binele sănătății și al oamenilor și cînd vor afla rezultatele pozitive. Iar cînd vor constata rezultatele pozitive experimentate de ci sau cunoscuții lor, să le comunice sincer.

— **Credeți în sinceritatea rechinilor?**
— Atunci cînd e vorba de condiția umană și de sănătate, rechinismul nu există și nu trebuie să existe. Aș da un exemplu aici. Aș întreba: se știe cînd iepurele fuge printre picioarele lupului?

— **Eu nu știu, oricum.**
— În situații dramatice, cînd pădurea (a loc), animalele nu mai sînt pe pozițiile pe care erau și ele devin prietene în fața dezastrului. De ce s-o facem atunci? Nu este mai bine s-o facem mai devreme, pentru sănătatea omului?

— **Îmi pară rău, prietene, de la care îmi face plăcere să declar că am învățat atîtea, să vă spun că nu cred că rechinii vor fi vreodată sinceri.**

— Poporul nostru are o vorbă: este mai ușor să vezi paiul din ochiul altora decît birna din ochiul tău. Această zicală are o aplicare și în acest domeniu. Eu sînt obligat de multe ori, observînd anumite greșeli la prieteni, apropiati să le relatez adevărul despre ei. Sau unii spun: nu vreau să știu adevărul despre mine, că mi-e frică. De cine îi este frică? De nimeni altul decît de el. Acestora le recomand să studieze mult medii inconjurător, natura și să observe, așa cum arătăm altă dată, că nimic nu vine din afară atunci cînd ești pregătit, ci tot raul care dezechilibrează pornește din interiorul nostru și în special de la necunoaștere.

— **Deși nu pot fi de acord cu dumneavoastră, în privința surselor raului (lucru asupra căruia voi reveni altă dată), am să vă spun o poveste. M-am întâlnit cu mulți oameni. Unul dintre ei, un om de o reală răspundere, mi-a zis: „Tovarășe Păunescu, sînt revoltat de ce ați scris.” De ce? „Pentru că este o aitareală. Nu sînteți realiști.” Adică, de ce nu sîntem realiști? „Păi, zice, cum credeți dumneavoastră că putem noi mîca toți vegetale?” Dar de ce să nu putem mîca? zic eu. „Păi, zice el, de ce nu luați măsuri la cantine, fiindcă omul n-are timp să-și procure aceste vegetale. Dumneavoastră să luați măsuri la cantine, să se dea lucruri din alea, sau la restaurante.” Bine, zic eu, dar ce legătură am eu cu cantinele? Sesizînd o problemă, nu se cheamă că trebuie s-o rezolve cîi ce o sesizează. „Auzi, domnule, zice el, eu am încercat 4-5 zile și într-o zi am fost invitat undeva și n-am putut să mă abțin. Nu sînteți realiști.” De ce nu sîntem realiști? zic eu. „Pentru că n-o să găsim atîtea cereale, atîtea vegetale, atîtea rădăcinoase cîte vreiți dumneavoastră. Și n-avem timp.” Dar să mîriți aveți timp? zic eu. Dar să murim prematur avem timp? Dar cînd sîntem bolnavi și nu mai putem nici mîca la locurile unde neveste menirea, pierderea aceea de timp eime o plătește? „Ee, lăsați, zice el, e imposibil. Dumneavoastră nu vă dați seama că este imposibil? Cum o să mîncăm toți vegetale, cînd oriunde te duci, omul — ca să-ți faci plăcere și să te primească bine — îți oferă (chiar cu mici sacrificii) carne și mîncăruri gătite.” Dar, întreb eu, dar dumneavoastră ați avea ceva împotriva în principiu? „Nu, zice el, dar nu se poate.” Bine, zic eu, dar dacă vrei să fii recordman mondial la săritura în înălțime sau, în cazul nostru, recordman la detența sănătății, nu este normal să aspiți și să încerci? „Domnule, aveți dreptate, zice el, în fond, dar este greu. Trebuie să se facă mîncarea la cantine, la restaurante, așa. În fine, eu aș cam fi de acord cu dumneavoastră, dar cred că nu sînteți realiști.” M-am despărțit de omul respectiv bucuros că-mi spusese pe față ceea ce gîndea.**

Mulți cititori m-au întrebat cum am făcut și în ce constă meniul meu, mai ales că unii m-au văzut și mi-au spus: „Domnule, ai slăbit 20 de kilograme.” 20 nu, dar 17-18 kilograme, da. Rog pe Valeriu Popa, care m-a ajutat în clarificarea acestui meniu, să spună meniul unui om pentru o săptămînă, și, dacă vreunul dintre cititori do-reste să-l respecte, poate s-o facă. Nu este obligatoriu pentru nimeni nici acest meniu. Eu fac mereu precizarea, pentru că este posibil ca unii oameni să fie foarte bolnavi, să se fi îmbolnăvit în 20 de ani și să încerce soluția în ultima săptămînă, cînd se apucă de acest meniu, pe sfîrșite cu toate energiile vitale, și să zică, unii dintre cei ce rîmîn din familie sau dintre prieteni: „Păi, d-ai-a a murit, că a respectat ce au scris aștia”. Nu se poate să refaci în 7 zile ce ai stricat în 20 de ani.

— Sau o viață.
— Aceasta este o logică elementară. Deci, lucrurile pe care le discutăm, repet, nu-s obligatorii pentru nimeni. Nu se poate ocupa de ele decît cine crede în ele. Eu n-am personal nici un interes să crească în România consumul de morecovi, de mere, de țelină sau de sfeclă (nici măcar furajeră), cum am auzit că m-au batjocorit niște amărîte de rozătoare din poddeaua Europei). Eu am considerat că a sprijini noul în medicina românească, în lupta pentru salvagardarea sănătății este nu numai o datorie a mea, ca gazetar și ca redactor-șef al revistei „Flacăra”, dar și — cum să spun eu — o depozitie a mea în procesul împotriva cauzelor care îmbătrînesc prea repede

omul și-l omoară înainte de a-și termina rezervele condiției umane.

— Pentru a nu spune o părere de inginer, ci din acumulările de pînă acum, prin citirea unor lucrări de anvergură, meniul va putea fi găsit în paginile pe care le cităm din cartea lui Ernst Günter. „Să trăiești fără să fii bolnav”, apărută nu chiar de mult în Elveția. Nu ne vom mîrgini doar la un meniu sau la două, ci vom cita deocamdată chiar părțile introductive, ceea ce vine din partea unui medic, care și-a dat seama din experiența că toate bolile își pot găsi remediul în nutriția naturală atunci cînd situația nu este complet deteriorată. Minuni nu se pot face.

— **Adică nu putem merge la un mormînt și să-i dăm celui dinăuntru morecovi în speranța că va învia. Totuși, v-aș ruga să citați o săptămînă din nutriția aceasta a noastră.**

— În primul rînd, la trezire v-am recomandat să faceți curățirea cavității bucale cu mîlai și sare. O linguriță de mîlai, o linguriță de sare, puțină apă; se plimbă în cavitatea bucală. Este cam dizgrațios la început. După 5 minute se clătește bine gura. Prima masă: o salată formată din 60 la sută morecovi rași, țelină, sfeclă roșie crudă comestibilă, ridichi, nuc, mere rase. Masa de prînz: aceeași formă de nutriție. Masa de seară: griu încoțit, miere, semințe neprajite. A doua zi: repetarea regimului. Unii mă întrebă: se poate trăi cu așa ceva? Și eu vă răspund: imaginați-vă că ați fi undeva într-o situație forțată, pe o barcă în care ați rămas numai cu un sac de orez și ați naufragiat. Care ar fi salvarea?

— **Protestînd că nu există carne pe ocean sau apelînd la sacul de orez?**

— Și așa să faceți, cum au făcut de multe ori alții, practic, din întîmplare, și au supraviețuit.

— **Și nu numai că au supraviețuit.**

— Cu ocazia aceasta, mulți dintre ei și-au remediat o serie întregă de afecțiuni, care erau destul de înaintate. Binebine, or să spună unii, dar asta de ce s-o facem cînd nu sîntem forțați? Însă ca să nu ajungi în situația grea este bine ca fiecare să înțelegem și să acționăm atunci cînd trebuie nutriția aceasta curată.

— **De ce este bună nutriția aceasta curată, încă o dată, vă întreb eu prostu?**
— Pentru că ea păstrează elementul de bază nemodificat al vieții — enzimele care, prin pregătirea acestor sofisticate pe care le facem noi — fierbere, coacere, prăjire — sînt distruse.

— **Haideți să citim din Günter.**
— Și veți vedea în Günter cum explică pe larg această teorie.

— **Dar unele lucruri pe care le spune Günter, dumneavoastră le-ați spus și fără a cunoaște lucrările lui.**

— Da, pentru că eu le-am acumulat din diferite lucrări. Însă acest cercetător a reușit să le sintetizeze foarte bine. Citindu-l, mi-a plăcut și de aceea îl recomand cu toată încrederea.

— **Curioasă situație aceea în care un inginer recomandă ca un medic să fie urmat de pacienți pentru cauza sănătății. Dar ea să poată fi citită, cartea ac-trebu să fie tipărită.**

— Din nou fac apel să fie citită de către organele în drept, analizată, eventual confirmată și împreună cu altele care se găsesec eficiente, să fie de urgență tipărite.

— **Să încercăm noi, în revista „Flacăra”, să facem loc acestei importante cărți a doctorului Günter, în foileton. Am ruga pe posesorii originalului să ni-l impromite pentru un timp.**

— Traducerea nu este poate chiar în cea mai perfectă formă literară. De aceea, rugăm pe cititori să nu urmărească forma, ci fondul problemei.

Mai întii, o prefață

Lucrarea de față este rezultatul unui studiu și al unei cercetări în domeniul științei vindecării. Cum se explică faptul că atîția oameni sînt bolnavi și suferinzi, în timp ce animalele în libertate sau cele din grădina zoologică, și care nu sînt hrănite cu hrana fiartă, denaturată, sînt ocolite de boli?

Autorul a trăit mai mult de un deceniu în America și a folosit în mod deosebit rezultatele cercetărilor pionierilor de acolo privind alimentația sănătoasă și, în plus, a acumulat multă experiență practică uneori chiar pe propria piele. Rezultatul a fost atît de uimitor încît nu este permis să-l păstreze numai pentru el.

Nu lipsesc bineînțeles cărți despre hrănirea sănătoasă. Cartea de față ocupă un loc special prin faptul că în punctele principale este vorba de ceva nou, de bază, deschizător de drum, de cunoștințe care multă vreme au fost tînuite populației.

Pentru mine este un lucru foarte important ca cititorului să i se deschidă ochii asupra cauzelor adevărate ale bolilor pentru ca acest lucru să le fie multora de ajutor. În plus să ne punem în situația unui grav bolnav. Ce n-ar da el în starea în care se află pentru a se elibera de suferință? Abia acum știe cît de inteligent ar fi fost ca în zilele lui buce să fi acordat mai mult interes acestui bun nepretuit.

Pentru că prezentările sînt scurte, la o singură citire nu se poate cuprinde totul. De aceea și cel sănătos trebuie să se aperc de suferințele de mai tirziu prin studiarea acestei cărți și a sfaturilor ei. Unele fapte importante sînt scoase în evidență prin repetări. 3367 Thöringen, Elveția, 1971.

Ernst Günter

Capitolul 1.

A fi bolnav costă mai mult

Depoziții

Mai întii, despre unele depoziții ale unor foști bolnavi care, în procesul de vindecare, au urmat indicațiile acestei cărți. Autorul nu i-a cunoscut înainte și nu i-a văzut niciodată. Originalele le poate consulta oricine dorește, adrescile pot fi date.

Doamna A. O. din K.: „Sufeream de grave boli de nervi, inimă și stomac; doctorii nu-mi mai puteau ajuta. Cînd am citit cartea dv. am început să practic cele citite, deși avam foarte puține speranțe. După exact o săptămînă am început să dorm mai bine, iar azi îmi merge bine. Sînt mamă a 4 copii pe care îi pot îngriji din nou.”

Domnul J. M. din G.: „Sufeream de o gravă artroză (anchiloză a articulațiilor). Eram în pragul unei operații la sold. Incurajat de mărturiile unui bolnav, m-am hotărît să încerc o vindecare prin regim alimentar. Din lună în lună îmi mergea mai bine, iar azi sînt sănătos. Pot din nou să escaladze muntii.”

Domnul H. S. din B.: „Mă aflam pe patul de moarte al clinicii universității. Singele îmi curgea pe gură, pe ochi, pe nas, prin urechi, amenințat de sufocare atît de gros era grupul limfatic, 500 000 leucocite. Am părăsit spitalul și prin regimul alimentar de crudități m-am vindecat în șase luni de o gravă leucemie.”

Domnul C. N. din R.: „O sciatică mi-a produs 20 de ani de dureri, azi nu mai simt nimic.”

Domnul G. din D.: „...Aveam mereu reumatisme, acum însă parcă au fost luate de vînt.”

Doamna H. K. din A.: „Am făcut experiențe bune cu acest mod de alimentare în cazul hemoragiilor uterului meu și al cancerului de piele. Azi sînt sănătoasă.”

Doamna E. F. din B.: „Suferința mea s-a ameliorat vizibil (artrită).”

Domnul W. E. din Z.: „La 50 de ani m-am îmbolnăvit de cancer intestinal. Diagnosticul: ulcerarea intestinală progresivă, operație imediată, altfel prea tirziu. În impasul în care mă aflam am început să studiez cărți legate de problema vindecării naturale și astfel m-am hotărît ca, în loc de operație, să trec la alt mod de alimentare. Pierderile de sînge s-au redus tot mai mult și după trei luni au încetat. Modul de hrănire mă ajută extraordinar așa că nu am mai renunțat. De atunci am trecut 40 de ani fără boală. Azi am 91 de ani și încă nu am apărut urme ale bolilor de bătrînețe, slăbirea vederii sau alte asemenea.”

Domnul O.D. din Z.: „Diagnostic: cancer de prostată. După trei luni de hrană crudă merge mult mai bine. Am luat în puteri, nu mai am dureri și mă simt bine.”

Doamna O. G. din F.: „Mă simt mult mai în putere decît înainte, zluu nu mai sînt oboșită și nu vreau să mă mai întorc la vechiul mod de alimentație.”

Doamna H. M. din A.: „În ce privește intestinul, el este vindecat, cel puțin nu mai simt nimic. Era o tumoră de duoden.”

Domnul M.Z. din G.: „Articulația genunchiului scrișea, deci îmi erau interzise genoflexiunile. Azi fac 7 genoflexiuni fără să mai aud scrișele. Ar fi interesant să fac din nou o radiografie la genunchi și să o compar cu cea veche.”

Doamna H. R. din Z.: „Somnul meu s-a îmbunătățit vizibil.”

Alte mărturii la sfîrșitul cărții. Vrem să oferim chiar la începutul acestei cărți cititorului posibilitatea de a aplica cura noastră de vindecare și prevenire. Motivarea ei precum și tot felul de sfaturi și peste 100 de rețete le veți găsi mai încolo. Rețetele următoare sînt constituite după metoda de vindecare a medicului antic grec Hippocrat, care continuă să fie socotit drept unul din cei mai renumiți medici ai tuturor timpurilor. El spunea:

„Alimentele voastre să fie leacuri, iar leacurile voastre alimente.”

Conform acestui judecăt, medicul recomandă atît celui sănătos cît și celui bolnav, fie pentru prevenire, fie pentru vindecare, hrănirea cu crudități care să dezintoxice corpul, să-l elibereze de acizi și să-i dea forțe vii. Secretul acestei metode consta în aceea că trebuie efectuată mai mult timp o cură de vindecare, după experiențele noastre de circa 6-8 săptămîni, în cazul cancerului și diabetului de 6-12 luni. Medicii de azi vor succese de vindecare mai rapide, totuși metoda lui Hippocrat are avantajul că are un efect sigur și că boala, imediat după începerea curei, nu se mai înrăutățește. Încercarea moarte n-are. Nu costă nimic, căci de hrănit oricum trebuie să te hrănești.

Pentru că fiecare medic acceptă metoda lui Hippocrat, aplicarea metodei, preconizată de noi nu prezintă nici un pericol și poate fi efectuată fără nici o reținere, fără ca cineva să ajungă în conflict cu indicațiile medicului. Hrana crudă alimentează și vindecă în același timp.

Dat fiind că aceste mîncăruri cu puteri tămăduitoare au și un gust excepțional, ele satisfac și gustul celor sănătoși. Cu asta se omoară două muște dintr-o lovitură; pe de-o parte, se savurează mese gustoase și aromate (o scurtă perioadă de acomodare este de la sine înțeles), pe de altă parte se apără de gripă și chiar de boli mai grele. Omul inteligent este prevăzător. Deja după 2-3 săptămîni de la începutul acestei încercări sîntem eliberați de obosală și, spre surprinderea noastră, dispare cu timpul grăsimimea. Rezistența crește, chiar și în cazul efectuării unei munci mai grele și se elimină, ca dovadă, senzația de sete. Secretul forței de vindecare se află în viața pe care o administrăm prin hrana crudă.

Capitolul 2.

Problema cancerului

Bolile civilizației apar în principal pe calea alimentației și pot fi vindecate numai pe aceeași cale, printr-o alimentație corectă.

Dr. H. P. Rusch

S-au obținut în ultimii ani mari succese în vindecarea prin alimentația cu crudități lipsită de otrăvuri: în cazul cancerului, al bolilor de inimă, al artritei, al pietrelor la fiere, al diabetului, al bolilor de stomac, intestin și piele, al tuberculozei, al prostatei, al sclerozei multiple și altor boli. În aceeași măsură, ea reprezintă un mijloc de prevenire pentru cei sănătoși și de speranță pentru cei bolnavi, unii dintre ei socotii fără șanse. În continuare un caz de cancer aparent fără speranță din America, care m-a impresionat în mod deosebit.

Depoziții

Domnul R. J. Cheatham, circa 40 de ani, suferea de cancer de piele. Partea anterioară a trupului fusese operată de repetate ori, astfel încât cicatricele ajunseseră să aibă o lungime de 50 de cm. Pentru că medicii renunțaseră să mai sperie în cazul lui, iar el își aștepta moartea, a părăsit spitalul, unde avea ca vecini de suferință alți 15 pacienți, dintre care azi nici unul nu mai este în viață. A primit o carte despre cure și vindecare prin regim alimentar, care l-a dus pe drumul salvării. După cum scrie, a citit mai multe asemenea cărți. Prin cură temporară și un regim alimentar sever, format din crudități și sucuri din legume, s-a vindecat complet. Azi conduce un mare sanatoriu cu regim alimentar și cure din sudul Floridei. Certificatul lui în engleză poate fi obținut la R. J. Cheatham Changri-La, Health Resort, Bonito Springs 33923, Florida, S.U.A.

După citirea și altor asemenea cazuri autorul continuă:

Se mai pot enumera multe cazuri de vindecări extraordinare prin regimul alimentar cu crudități, astfel încât trebuie să ne punem serios întrebarea de ce această metodă de vindecare simplă și ieftină este tănuțită multumii și de ce sunt oamenii înșelați în această problemă. Cînd, cu vreo 50 de ani în urmă, s-a descoperit importanța vitaminelor în alimentația noastră, știința a făcut mare tam-tam din asta. Astfel, imediat s-a cunoscut ce dau-ne apar prin lipsa de vitamine a hranei fierțe, rafinate (faină albă etc.). De ce această propagandă? Pentru că era posibil să se fabrice în serie aceste vitamine și să se facă o mare afacere. În anul 1940, cercetătorul american Edward Howell a făcut, în același domeniu, o descoperire și mai senzațională, și anume în cercetarea substanțelor vitale propriuzise, enzimele. El a descoperit că enzimele sint la fiecare ființă vie purtătorii vieții și cele care dau viață hranei noastre (în măsura în care nu sint omorite prin fierbere). (Journal of the American Association for Medical Physical Research din 15.4.1940)

Ciudad, știința nu a onorat corespunzător această extraordinară descoperire și nu a făcut propagandă pentru enzime, așa cum a făcut-o cîndva pentru vitamine. Oare de ce? Explicația este simplă: enzimele se găsesc ca purtători ai vieții numai în hrana crudă, vie, nefierțată. Ce sint enzimele și în ce constă funcția lor? Este vorba de fermenți speciali; ele conțin știința vieții și condiționează viața vegetativă în toate celelele plantelor și animalelor. Există nenumărate feluri de enzime; ele caracterizează nu numai fiecare specie de plante sau animale, dar dau fiecărei ființe felul propriu de a fi, individualitatea sa, construiesc organele acestuia și le mențin funcționale. Nu există vreo diviziune celulară, vreo creștere și reproducere fără enzime. Ele sint în același timp administratorii și executorii existenței în fiecare ființă vie. Ele ghidează procesele chimice în fiecare organ al omului, animalului și plantei.

Pentru a înțelege mai bine prezentarea următoare a apariției cancerului este necesar pentru cititor să cunoască mai bine extraordinar de importanta și interesanta funcție a enzimelor. Ceea ce realizează ele în interiorul organismului nostru este cea mai mare minune.

Enzimele

În corpul uman există două feluri de enzime. În prima grupă intră așa-numitele endogame pe care le numim și fermenți. Ei sint produși în glandele digestive și reglează digestia. Celelalte, enzimele propriuzise, care prezintă interes pentru observațiile noastre, sint exogame. Ele sint acelea care reglează toate celelalte probleme numite mai sus și mai ales metabolismul în celule. De aici recunoaștem imensa importanța a enzimelor pentru sănătatea noastră. Sint infinit mai importante decît vitaminele care exercită mai degrabă funcția de substanțe ajutoare ale enzimelor; spre deosebire de fermenții digestivi, aceste enzime nu pot fi create de corpul nostru. Așa cum spune silaba „ex“, trebuie introduse din exterior, și anume prin alimente la fel ca și vitaminele. Toată forța și frumusețea pe care enzimele le-au desfășurat înainte, într-o plantă tină, în zarzavaturi sau într-un fruct, sint furnizate după ce am mincat elementele componente ale regimului alimentar de crudități, corpului, spre dezvoltarea noastră sănătoasă. Această destinație înțeleaptă a enzimelor alimentare trece drept o lege a naturii.

Pătrunderea enzimelor în celulele noastre și legătura cu ele poate fi comparată cu o căsnicie (exogamie). Ele sint după aceea inima din casă și au grijă de dezvoltarea și înmulțirea celulelor. Acești apărători vii, s-ar putea spune acești spiriduși înzestrați cu gândire, controlează

toate funcțiunile în corpul nostru. În glande, de exemplu, ghidează cu îndeminare producerea hormonilor, în ficat acționează ca niște chimiști inteligenți, în rinichi și glandele epidermale se îngrijesc ca singele să fie bine curățat. Așa s-ar putea continua șirul.

Cu cit hrana noastră conține mai multe enzime proaspete (hrană crudă), cu atît mai mult viața nouă curge în corpul nostru și cu atît mai mult se pot forma noi celule. Acest lucru înseamnă energie, funcționare corectă a glandelor și de aici și o bună reglare a greutății corpului, curățirea singelui și țesutului celular de toate „deșeurile“, de aici vindecarea artritei (una din cele mai groaznice depunerii), a pietrelor la rinichi, aterosclerozei, bolilor de inimă, cancerului și a unui mare număr de alte rele. Ceea ce are capacitatea de a curăța și vindeca este cu atît mai mult în stare să prevină toate aceste boli și să ferească mai ales bătrîni împotriva bolilor de bătrînețe. Cu cit omul este mai tinăr, cu atît mai bogat este corpul lui în enzime. La bătrînețe, în schimb, scade numărul lor și din acest motiv și forța de viață. Acest lucru condiționează faptul că oamenii mai bătrîni necesită o hrană foarte bogată în enzime. În acest mod sint scutiți de oboseală și boli de bătrînețe. Drept hrană bogată în enzime trec germeții de grîu, laptele crud, gălbenușul de ou, zarzavatul tinăr, coțul semințelor și mai ales sucurile de zarzavaturi. Laptele de mamă din primele zile conține de cinci ori mai multe enzime decît cel de mai tîrziu. Ce aranjament înțelept, căci noul-născut necesită un plus de forță. Hrana vie (cruditățile) este cel mai bun cosmetic. Înnoirea celulelor este accelerată astfel încît pielea rămîne elastică și împiedică formarea ridurilor. Ea vindecă glandele și deci corpolența și subgreutatea. Cele mai fine vene epidermale sint bine curățate și bine irigate cu singe. De aici aspectul proaspăt, tineresc. În același mod, hrana crudă reglează tensiunea arterială, anghina pectorală și împiedică infarctul. Cel ce se hrănește cu crudități trăiește o întinerire treptată, chiar și în privința sexuală. În observațiile noastre, am prezentat funcțiunea enzimelor ca pe o adevărată minune, ca pe un secret în fața căruia omul trebuie să-și recunoască neputința. Am constatat că alimentarea celulelor noastre cu enzime este o lege a naturii. Îl lăsăm pe cititor să aprecieze singur dacă distrugerea acestor enzime prin fierbere, pasteurizare sau alte procese, așa cum apar ele în industria alimentară, nu reprezintă un act de rebeliune împotriva naturii și a legilor ei.

Dauna principală datorată lipsei de enzime este devalorizarea sărurilor hrănitoare cum este calciul, fosforul, sulful, fierul și multe altele, prin intermediul cărora apar bolile. Chimiștii afirmă că prin fierbere nu se distrug sărurile. Ei au dreptate, dar ceea ce lipsește după fierbere sint enzimele, care sint legate de săruri în mod organic. Fără enzimele corespunzătoare, sărurile nu pot fi transformate corect în interiorul celulelor, sint în cea mai mare parte fără valoare, devenind balast pentru organism.

Paralel cu lipsa de săruri nutritive are loc intoxicarea singelui și a organelor, ceea ce condiționează o altă serie de boli. Hrana fiartă produce mai multe toxine și acizi care trec în singe pentru ca apoi, în mod normal, să fie eliminate. Dar pentru că organele de eliminare nu fac față unei asemenea sarcini, multe se depun în corp și produc bolile. Unii acizi care se acumulează în mușchi și articulații se cristalizează și cauzează astfel reumatismul și artrita. Alte substanțe nefolositoare se depun în altă parte și formează calcifieri ale venelor, tensiune arterială, boli de inimă, pietre la rinichi, boli de piele și multe alte suferințe. Cauza propriu-zisă nu este aici curentul, nici fohnul care apasă și obosește, ci lipsa de enzime din cauza alimentării gresite... Oprim aici citatul din Günther și-l vom relua în dialogurile viitoare.

— Am primit multe scrisori, după cum spuneam. Una dintre ele am și publicat-o, a doctorei Andrei Stoica Teodora. Ea a impresionat atît de profund pe cititorii revistei „Flacăra“ încît unul dintre ceaiurile la care se referea doctoreia — tătăneasa — a dispărut în mod fulgerător de pe piață. Mulțumim cititorilor noștri pentru încrederea pe care o au în buna credință a revistei „Flacăra“. În același timp resimțim greaua responsabilitate pe care o avem dacă ațitia oameni iau ca atare fiecare cuvînt publicat de noi. Această responsabilitate în loc să ne reprime simțul noului ni-l dezvoltă și discuția pe care-am început-o mai de mult cu privire la războiul împotriva cancerului nu este decît la începutul ei. Sperăm ca anul 1985 să fie un an al unor mari clarificări în această bătălie în care sint angajați ațitia oameni remarcabili: Mihai Leonopol, Ionescu Dimbovița, Gheorghe Neagoe, Octavian Udriște, Mihai Dănilă, Iulică Voinea, Ion Mănzatu — ea să nu referim decît la nume pe care le-a susținut „Flacăra“, fără a mai nominaliza marile eforturi pe care le fac cercetătorii oncologi recunoscuți. Dar să fie permisă să facem o profeție: o fierbinte linie de unire a tuturor acestor tratamente o va constitui, poate, cartea pe care o pregătesc despre Valeriu Popa, care susține că la baza tuturor bolilor cronice stă infecția sanguină...

— Și că numai o nutriție rațională, cu crudități, pe specificul bolii, va restabili echilibrul la acele persoane care încă nu sint în fața în care s-a pierdut totul: și bioenergeticul, și fizicul.

— Va restabili sau poate restabili?

— Va restabili.

— Mă bucur de optimismul dumneavoastră, mai ales că nu vă știu un consumator de cuvinte. Nutriția singură nu poate totuși rezolva boala.

— Da. Fără încrederea desăvîrșită a

bolnavului și colaborarea strînsă a membrilor familiei și apropiaților ei, care de multe ori dezechilibrează pe cei ce încep tratamentul (bolnavii fiind foarte sugestibili) nu se poate face redresarea organismului, pentru că se cunoaște că la baza marilor redresări stă încrederea și la baza marilor realizări în materie de sănătate stă tot încrederea.

— Ceea ce este greu de invins, poate mai greu de invins decît o dietă severă, este starea de panică, starea de stress pe care și-o dă faptul că te simți bolnav. Eu am trăit-o.

— Faptul și gîndul că te simți bolnav, avînd în vedere de multe ori că unele boli la ora actuală sint incurabile încă atît pe cale medicală cit și pe cale de nutriție.

— Există asemenea boli?

— Există.

— Din nefericire, mai există. Care sint ele?

— Schizofrenia (în care individul bolnav nu poate colabora), panencefalita la copii, unele forme de dezechilibre la ochi (intrucit, de asemenea, bolnavul nu poate colabora), cit și în domeniul auditiv, în anumite forme, din același motiv: lipsa elementului de sprijin.

— Am publicat, așadar, scrisoarea doctorei Andrei Stoica Teodora. Din numeroasele scrisori pe care le-am mai primit, vom mai face loc și alteia.

„În toamna anului 1970 — aveam 31 de ani atunci — m-am îmbolnăvit de leuconevrită. Nu bănuiam cîtuiși de puțin la timpul acela cît de aspru m-a cenzurat soarta. Știam că numai cancerul este, deocamdată, boală fără leac, așa încît m-am dus la spital convins fiind că, după ce voi face acolo un tratament — un tratament ca oricare altul, cu niște pastile și injecții — imi voi recăpăta sănătatea și totul va reîntra în normal. Dar, vai, mă înșelam, pentru că la numai șase luni de la debutul bolii, cu toate că medicii care m-au îngrijit au folosit toate medicamentele ce se recomandă în această boală, nu am mai putut merge decît numai cu bastonul și pe distanțe mici, o oboseală generală mă cuprîndea din ce în ce mai mult și spectrul unei perspective sumbre se contura tot mai clar.

Cînd se părea că drumul mi s-a închis, am aflat de un tratament printr-o dietă de crudități — legume, fructe și lactate — pe care l-am aplicat imediat și, drept urmare, boala nu a mai progresat.

Mi-am procurat un automobil cu comenzi speciale, pe care l-am adaptat situației mele, grație căruia am rezolvat în mare măsură, problema deplasării.

Mă îngrozea gîndul pensionării, al ieșirii din circuitul normal al vieții la vîrsta medie a omului, așa încît am continuat să lucrez — un serviciu de birou — în aceeași întreprindere de care imi legasem viața de la absolvirea facultății.

Mă împăcasem cu toate și chiar mă consideram un mare fericit, comparîndu-mă cu nenumărații nenorociți ai lumii.

În primăvara acestui an am avut șansa să-l întîlnesc pe inginerul Valeriu Popa. Acest om minunat mi-a redat speranța însănătoșirii, speranță care, mai repede decît mi-aș fi închipuit, a început să se confirme.

«Cei 14 ani de regim alimentar lacto-vegetarian, imi spunea inginerul Valeriu Popa, și-au fost de un imens ajutor, pentru că, trăind astfel, ai oprit boala. De aici încolo, dacă vei respecta prescripțiile mele, vei merge spre vindecare».

Care sint aceste prescripții? Mai întii, tot o dietă de alimente vii, dar administrată mai nuanțat, adaptată situației mele, situație evidențiată cu rigoare de către examinarea cîmpului meu bioenergetic. Apoi, masajul punctelor reflexe, curățirea cavității bucale prin spălarea acesteia cu ulei de floarea soarelui, consumul de ceaiuri și de sucuri de legume și fructe, băi calde de plante pentru jumătatea inferioară a corpului. Nu mă voi referi la cantități, proporții și alte detalii care, dealtfel foarte importante, nu sint aceleași pentru toți bolnavii de leuconevrită, ci trebuie prescrise fiecărui bolnav în funcție de vechimea bolii și gravitatea ei.

Spuneam mai înainte că speranțele mele au început deja să se confirme. Ei bine, după 3 luni de la începerea noului tratament, picioarele mele nu mai sint umflate, temperatura și culoarea lor au redevenit aproape normale, digestia și tranzitul intestinal sint mai bune. Sint semne indubitabile care mă îndeamnă să continui lupta și imi întăresc convingerea că autovindecarea de care vorbește inginerul Valeriu Popa este o realitate.

Dintr-un scepticism propriu oamenilor (pînă nu vezi, nu crezi), am vrut să cunosc personal oameni care, sub îndrumarea inginerului Valeriu Popa, s-au vindecat de leuconevrită. Și i-am cunoscut personal. Ca să înțeleg exact ce înseamnă să te vindeci de leuconevrită, trebuie să ai o asemenea boală cu cortegiul ei de suferințe fizice și psihice și să auzi șoptindu-se (în cel mai bun caz) în jurul tău: «săracul, e incurabil, păcat de el, că e așa de tinăr!»

Și meditînd asupra acestor lucruri, este firesc să ne punem întrebarea: de ce nu i se asigură inginerului Valeriu Popa un cadru organizat, legal, pentru a-și pune în valoare calitățile sale excepționale și cunoștințele sale, ca să fie de folos la cit mai mulți bolnavi.

Gîndul (rău — iertat să ne fie) te îndeamnă să zici că poate ar fi bine să facă o astfel de boală (sau alta, tot așa de gravă, dar tratabilă și vindecabilă de către Valeriu Popa) careva din factorii de decizie în această chestiune... și atunci am avea și noi, acolo sus, la forurile medicale, pe unul de-ai noștri.

O clinică, sau un sanatoriu, unde să se practice metode de tratament ce exclud medicamentele, apelîndu-se la mijloacele de vindecare pe care ni le pune la dis-

poziție, cu generozitate, natura, nu este un lucru nou în lume. Și ca să dau un exemplu, voi numi Clinica Dr. Evers din Langscheid — R.F.G., clinică cu vechime și tradiție, unde s-au obținut și se obțin rezultate notabile în tratarea bolilor datorate tulburărilor de metabolism.

Într-o asemenea clinică și-ar afla locul specialiștii în nutriție, în preso- și acupunctură, în masaje speciale ș.a. Într-o asemenea clinică, inginerul Valeriu Popa ar putea îngheba o grupă de bioenergeticieni pe care i-ar instrui, ar avea condiții de a imagina și construi — cu ajutorul unor electroniști cu pregătire corespunzătoare — aparate pentru obiectivizarea și interpretarea cîmpurilor bioenergetice, aparate cu ajutorul cărora bolile se vor diagnostica rapid și precis și care ar folosi la determinarea, pentru fiecare bolnav, a acelor alimente care să aibă o bioenergie consonantă cu cea necesară la un moment dat pentru bolnavii în cauză.

În clinica aceasta bolnavii ar veni pentru stabilirea diagnosticului prin metoda ce nu dă greș, a analizei cîmpului bioenergetic, pentru stabilirea tratamentului adecvat și începerea acestui tratament și, apoi, pentru control și îndrumare pe perioada în care pacienții își vor continua aplicarea prescripțiilor, fiecare la domiciliul său.

Inginerul Valeriu Popa insistă — și cită multă dreptate are — asupra ravagiilor provocate de stress, de stress-ul în care intră și urmările datorate nereceptivității celor în drept la ideea clinicii la care m-am referit mai sus.

În general, cum să luptăm împotriva stress-ului, această prezență diabolică a veacului nostru, care ne otrăvește și ne macină viețile? Stress-ul — noi îl producem, este o componentă nefastă a relațiilor pe care le stabilim noi, între noi. Ca să-l eliminăm, trebuie să ne reamintim că omul, pentru a se situa cu adevărat la nivelul condiției umane, trebuie să fie bun, blind și să aibă bunul simț în inimă. Cred, cu toată tăria, că ar trebui să învățăm cu mai multă seriozitate, de cînd începem a înțelege ce e cu noi și ce e în jurul nostru, cum să ne comportăm în familie, în societate. Să realizăm cu temeinicie marile adevăruri care în orice împrejurare relațiile dintre oameni trebuie să fie dominate și guvernate de dragoste, de acea dragoste sfîntă care înseamnă să nu-i uităm niciodată pe cei mai triști ca noi, care îndelung rabdă și iartă, care e totul pentru om și fără de care omul este un imens nimic! (Ing. Alexandru Spătaru, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, Str. Libertății nr. 3, apt. 51, Cod. 5 450, jud. Bacău).

— Dealtfel, am constatat că mai multe publicații au început să se ocupe de problema aceasta. Un doctor, chiar doi ne-au atacat. Așa este democrație, să existe opinii. Totuși, un răspuns n-ar fi lipsit de interes, ce ziceți?

— În decursul vieții am întîlnit foarte mulți care știu să critice. Și noi sintem de acord să fim criticați, însă să ne dovedească onest, cu probe vii, așa cum am făcut-o noi, că pot rezolva prin nutriție sau pe calea medicală pe care o recomandăm, cazuri de natura celor rezolvate de noi și anume: scleroză în plăci, cancer dermic, boli de nervi în stadiu incurabil pe cale medicală, afecțiuni hepatodigestive, unele afecțiuni de ochi. Eu n-am nimic de solicitat nimănui. Fată de conștiința mea consider că am deschis o fereastră către viitor și rog pe toți cei de bună credință să privească prin ea și să continuăm în ajutarea semenilor noștri în menținerea echilibrului sau în redobîndirea lui. Multumesc, în numele sănătății, tuturor celor ce vor răspunde la apelul făcut.

De asemenea, aș ruga pe cei ce mă solicită, în numele omeniei, al bunului simț, al legalității și al realității — în primul rînd să înțeleagă că eu n-am condiții de-a practica medicina, în al doilea rînd, să fie înțelegători și să urmărească și să respecte, dacă doresc, ceea ce noi încercăm să facem pe calea scrisului, ceea ce noi scriem în „Flacăra“. Asta e tot ce pot face eu acum pentru dînsii.

— Repet, noi nu ne considerăm infailibili, nu credem că lucrurile pe care le susținem sint în afara discuției, ci dimpotrivă, așteptăm un dialog loial, argumentat, așteptăm opinii directe, contrarii celor susținute de noi, pe care le vom găzdui cu plăcerea realmei democratice a luptei pentru adevăr, avînd în vedere mereu rezultatele pe care le-a obținut fiecare dintre cei ce vor să intre în discuție în cazuri concrete, eu oameni concreți, verificabili și care pot ei înșiși să se ofere drept argument pentru o cale sau alta în „știința de a fi sănătos“.

Eu, în orice caz, care am depășit 70 de zile de nutriție, numai cu crudități pot fi un argument. Desigur, nu mă aștept la minuni, nu cred că anii de nesomn ai fugii mele prin viață pot fi recuperați de morcovii, dar cred că oricît de rău mi-ar fi citeodată, mi-e mai bine așa decît e selay al nutriției cu carne, prăjeli, sosuri și falsificări ale naturii.

Dacă dialogul nostru va sfîrși în continuare interes printre cititori, el va continua.

— Să-l rugăm pe cititori să ne scrie dacă sint de acord să continuăm și să ne facă sugestii...

— Dar fără să ne pună întrebări? Dar ce dialog este acela fără întrebări?

— Dialogul îl purtăm noi și este pentru toți cititorii. Cititorii să ne spună: puteți continua, sintem interesați sau nu.

— Eu tot ce vă întreb, vă întreb și din experiența personală și din ceea ce mă întrebă oamenii. Pe ei îi interesează cit adevărul este în ceea ce spunem noi și adevărul care îi interesează pe oamenii bolnavi este adevărul din acel moment al

(Continuare în pag. 31)

ADRIAN PĂUNESCU

● Un milion de dolari pentru un autograf ● Incarcerată timp de 12 ani de... propria-i familie ●

Urbanizare haotică

Intre problemele importante ale contemporaneității se numără și dezvoltarea în ritm intens a așezărilor urbane și schimbarea, în consecință, a raportului dintre populația de la sate și cea de la orașe, în favoarea acesteia din urmă. Astfel, dacă la începutul secolului nostru populația urbană reprezenta doar 2,4 la sută din totalul locuitorilor de pe Terra, în pragul anului 2000 ea va reprezenta mai bine de 50 la sută (din 6,2 miliarde de oameni, 3,5 miliarde vor locui la orașe). În același timp, se apreciază că la sfârșitul secolului nu mai puțin de 60 de orașe vor avea, fiecare, o populație de peste 5 milioane de locuitori, în frunte situându-se Ciudad de Mexico, cu 31 de milioane de locuitori, urmat de Sao Paulo, cu 26 de milioane și de Tokio, cu 24 de milioane de locuitori.

Accelerarea procesului de urbanizare este, desigur, un fenomen general, care privește toate țările de pe glob. Acest fenomen se manifestă însă cu mai mare intensitate și cu consecințe mai grele în țările în curs de dezvoltare. Chiar și situația de astăzi este semnificativă: din cele 26 de orașe care depășesc în prezent numărul de 5 milioane de locuitori, 18 se află în lumea a treia. Pe viitor, urbanizarea accelerată în țările în curs de dezvoltare va cunoaște ritmul tot mai înal-

te: populația urbană va spori aici în medie cu 4 la sută anual, față de 1,7 la sută anual în țările industrializate. Din cei 658 de milioane de locuitori — cit va număra în anul 2000 populația marilor orașe —, 482 de milioane vor trăi în țări în curs de dezvoltare. Trei sferturi din cele 60 de orașe cu peste 5 milioane de locuitori ale începutului mileniului următor vor fi situate în lumea a treia.

Comentariul săptămânii

Dacă toate acestea s-ar petrece în mod firesc, normal, ca urmare a dezvoltării economice generale a țărilor respective, orășenizarea locuitorilor din țările în curs de dezvoltare n-ar putea fi decât binevenită. În realitate însă, această orășenizare este o consecință a condițiilor grele de trai de la țară. „Oricit v-ați entuziasma de peisajul satelor — spunea un reputat profesor universitar —, sărăcia rămâne sărăcie, chiar pe fondul pitoresc al plantațiilor înverzite. Pentru a nu muri de foame, oamenii părăsesc aceste locuri”. Sătenii pleacă spre centre urbane pentru că aici veniturile sînt de 2-4 ori mai mari decît la sat, dar pentru majoritatea lor visul unui loc de muncă permanent în industrie sau în construcții nu se realizează; ei

îngroasă, de cele mai multe ori, rîndurile șomerilor.

Și atunci, dezvoltarea centrelor urbane are loc în consecință: nesistematic, haotic. În jurul cartierelor moderne ale orașelor apar sumedenie de cocioabe, locuințe improvizate ale noilor veniți. La un seminar organizat cu cîțva timp în urmă de UNICEF, s-a arătat că în Asia, Africa și America Latină, 40 la sută din populația urbană provine din mediul rural. „Cartierele moderne ale marilor orașe africane, s-a spus la seminar, sînt asemenea unor insule pierdute în oceanul de cocioabe jalnice”. S-a relevat, totodată, că două treimi din populația activă a Americii Latine locuiesc în case improvizate.

Este limpede că o astfel de urbanizare haotică creează numeroase dificultăți țărilor respective. De aceea, în mai multe ocazii s-a scos în evidență necesitatea luptei împotriva dezvoltării haotice a marilor orașe. Această luptă se cere dusă pe mai multe fronturi, în funcție de specificul regiunii. În acest cadru, a fost subliniată importanța planificării și a promovării cooperării internaționale. Dar cel mai important factor este dezvoltarea armonioasă a țărilor lumii a treia. O agricultură înzestrată cu mijloacele necesare, intensivă, eficientă, este cel mai bun mijloc de a stăvilă migrarea întempestivă a populației de la sat la oraș și, prin aceasta, și urbanizarea haotică.

ION D. GOIA ■

Onoare mortală

Pentru că a flirtat cu un cioban care n-a fost agreat de familie, o tinăra calabreză a fost sechestrată din 1972 în casa părintească. Stella Lamanna, azi în vîrstă de 32 de ani, a fost eliberată de carabinieri și spitalizată de urgență în urma unui diagnostic îngrijorător: dezzechilibr psihic, debilitate fizică, îmbătrînire prematură. Frații săi și tatăl au fost arestați imediat, o reparație justifiată tardivă, care n-are cum să-i redă acestei femei anii pierduți în reclusiune. Frații săi, tatăl său și mama sa au considerat că cele câteva schimburi de priviri timid înamorate sînt suficiente pentru a declanșa mecanismul „onoarei de familie” și au decis să o închidă într-o cămară de sub scara interioară, unde Stella a stat 12 ani fără să vadă lumina zilei. Element agravant, ca într-o poveste mafiotă — întregul sat știa dar nimeni nu s-a amestecat și toată lumea a tăcut potrivit obiceiurilor și stupidei legi a tăcerii — „omertă”. Toate bilețelele pe care nefeicită prizonieră a reușit ca prin minune să le expedieze în exterior au rămas fără răspuns, pînă cînd, accidental, carabinieri au descoperit celula clandestină a clanului fanatic. O tinăra majoră, trăind în secolul al XX-lea, a fost chinată și umilită răpindu-i-se, cu o agresivitate cînică dreptul elementar de a-și alege perechea.

Cîteva mii de kilometri mai la sud — clima o fi vinovată? —, într-un sătuc din Indonezia, o fetiță de 10 (zece) ani a fost ucisă de propriul ei tată pentru că a refuzat să se căsătorească cu alesul familiei. Ales e totuși impropriu spus, în fond era vorba de creditorul tatălui pentru „uriasă” sumă de 110 dolari, datorie ce urma să fie considerată dota mirelui în prezumtivul mariaj. Fetița a refuzat tirgul emiînd absurdă — pentru tată — pretenție de a-și termina școala primară înainte de căsătorie! Și, pe cînd încerca să fugă din casă — informează agenția de presă indoneziană Antara — tinăra a fost ucisă de tatăl ei cu o lovitură de ciomag. Aici, la atîția kilometri distanță de Calabria, sătenii au avut o reacție total diferită și, zicem noi, justificată, încercînd să-l pedepsească pe tatăl asasin care-a reușit să scape de linșaj refugiindu-se la postul de poliție.

Două cazuri cu multiple similitudini, două fete ucise, una fizic, alta psihic, două familii peste care timpul nu va putea să-și așeze blinda aripă a uitării, așa cum nici un om din cele două sate, nici un om din cei care au citit aceste răscolitoare știri răspîndite de agențiile de presă în toată lumea, nu trebuie să uite dramaticele întîmplări, să accepte ca cineva, oricine ar fi el, să poată dispune după bunul plac de viața unui om.

IOAN ROȘCA ■

De pe toate meridianele

Cultura orezului fără irigații

În mintea tuturor, plantațiile de orez înseamnă imense cîmpuri inundate. Căci de mii de ani de cînd oamenii cultivă această plantă excepțională, irigațiile au fost nelipsite. Acest lucru provoacă însă dificultăți — printre acestea, chefulurile mari și eforturile deosebite pe care le presupune și faptul că orezul nu poate fi cultivat decît în zonele cu apă abundentă. De aceea, în zilele noastre s-au căutat soluții pentru cultivarea orezului fără să mai fie nevoie de irigații. Este ceea ce și-a propus și Institutul Internațional de Cercetări Științifice în domeniul Orezului, cu sediul în Filipine. Institutul și-a concentrat atenția asupra creării de soiuri care, pe de o parte, să nu necesite irigații, iar pe de altă parte, să dea producții mari la hectar, apropiate de producțiile de orez din culturile irigate. Experimentările inițiale dovediseră că, în cultură irigată, soiurile bune de orez dau o producție de 5-6 tone la hectar, pe cînd în cultură neirigată producția este de numai 1-2 tone la hectar. Micșorarea acestei diferențe a constituit

principala sarcină a oamenilor de știință de la Institutul menționat, în care lucrează 2200 de oameni. Ei au creat deja cîteva soiuri deosebit de promițătoare. Unul dintre ele, IR-13146, s-a dovedit puternic și rezistent la boli și la dăunători și, totodată, destul de productiv. În timpul experimentării lui în diferite stațiuni din 19 regiuni geografice, inclusiv în Thailanda, Birmania, Bangladesh și India, IR-13146 a dat o producție medie de 3,9 tone la hectar. Dacă aceste experimente vor fi încununete de succes, mărirea producției de orez în regiunile unde nu există sisteme de irigații va însemna îmbunătățirea alimentației pentru mai bine de două miliarde de oameni, care trăiesc, în marea lor majoritate, în țările în curs de dezvoltare din Asia și pentru care orezul constituie hrana de bază.

Vinătoarea de autograte

Vinătoarea de autograte este o îndeletnicire (și o afacere) care, de cînd lui Cicero i-a trecut prin minte să pună în circulație o scrisoare a lui Iulius Caesar, n-a încetat să ia amploare. La recentul tirg al autografelor, care a avut loc la Londra, prețul cel mai mare — 1250 de lire sterline — s-a plătit pentru o scrisoare a amiralului Nelson. Politicienii n-au avut prea mare succes: o fotografie cu o dedicație scrisă de Winston Churchill a fost prețuită la numai 200 de lire ster-

line, iar un autograf al actualului prim-ministru al Angliei la... 20 de lire sterline. Se știe că cele mai scumpe autograte au fost și rămîn cele ale lui Shakespeare. Pînă în prezent au fost descoperite doar trei semnături ale genialului dramaturg, și fiecare din ele este evaluată, în Statele Unite, la 1 milion de dolari.

Cea mai mare hidrocentrală care utilizează energia valurilor

Forța urlașă pe care o au valurile mărilor și oceanelor este utilizată de om din cele mai vechi timpuri. În secolul al XI-lea, pe teritoriul Franței apele mării puneau în mișcare roțile a numeroase mori. Două asemenea mori funcționează și în prezent în apropiere de Cherbourg. Tradiție în această privință au și canadienii; în 1807, în provincia Noua Scoție a fost instalată o moară pe care o puneau în mișcare, ca și pe cele din Franța, valurile. Penuria de energie a făcut ca în zilele noastre oamenii de știință să-și îndrepte din ce în ce mai mult atenția spre noi forme de energie, unele fiind, în realitate, foarte vechi, și numai redescoperite cu acest prilej. Printre ele se numără și energia valurilor mărilor și oceanelor, pe baza căreia s-au construit cîteva centrale electrice. În momentul de față se află în curs de construire, într-o zonă deja „consacrată”, adică în provincia Noua Scoție din Canada, nu departe de locul în care a funcționat vochea moară, cea mai mare centrală electrică din lume pusă în mișcare de forța valurilor. Lungimea digului, aflat în prezent în construcție, este de 8 kilometri. Cu cele 106 turbine ale sale, hidrocentrala din Noua Scoție va avea o putere instalată de 4800 de megawați. Aceasta înseamnă că centrala canadiană va fi de circa 22 de ori mai puternică decît hidrocentrala construită în 1967 în Franța, în apropiere de Cherbourg. Din energia pe care o va produce gigantul din Noua Scoție, Canada va folosi doar 10 la sută. 45 la sută din energie se va îndrepta spre New York, care întîmpină demult dificultăți în aprovizionarea cu electricitate, iar restul de 45 la sută va fi utilizat de statele americane situate pe litoralul atlantic al S.U.A. Despre proporțiile hidrocentralii stă mărturie și faptul că prin cele 80 de ecluze ale ei va trece în fiecare secundă o cantitate de 30 000 de metri cubi de apă. Valoarea noii construcții va depăși 20 de miliarde de dolari. În afară de Canada, la finanțarea lucrării contribuie și firme din Statele Unite. Construirea hidrocentralii va dura cel puțin 10 ani.

ION CODRU ■

Blériot

S-au împlinit 75 de ani de cînd unul din „acei oameni minunați și mașinile lor zburătoare”, numit Louis Blériot, traversa, pentru prima oară în istoria aviației, Canalul Minecii. Patrick Lindsay, colecționar de avioane și administrator al celebrei firme de licitație din Londra „Christie's” a reeditat recent zborul celebrului aviator francez, la bordul unui monoplan identic. Dar condițiile de zbor din 1904 nu semănau deloc cu cele în care Blériot se lansa cu „fantastica” viteză de 74 km pe oră în temerara sa traversare. Niciodată în tentativele de pînă atunci nu s-a demonstrat un asemenea curaj care ducea temeritatea pînă la limite extreme. În plus, avionul „Blériot II” fusese deteriorat ca urmare a unei furtuni violente, în timp ce era transportat spre locul lansării. Deloc descurajat de proaspătul eșec al aviatorului Latham care, cu numai cîteva

zile înainte, se prăbușise în mare, Blériot credea în succesul său. În ziua decolării aviatorul francez avea mari dureri la picioare, ca urmare a unui recent accident de avion. Dar timpul era frumos și moralul la înalte cote. Blériot decolează: „Deasupra mării, în fața imensității ei, aveam impresia că nu înaintam deloc. Aceste 30 de minute deasupra apei mi-au părut lungi, foarte lungi, dar nu mi-am pierdut nici o clipă încrederea că voi reuși”. Dar aviatorul are mari dificultăți pînă să ajungă pe coasta Angliei, la Dover. Era la limita „crash”-ului cînd vede drapelul tricolor francez pe care un ziarist prieten îl agita pentru a-i indica pista de aterizare: un teren de golf. Mulțimea curioșilor se apropie în fugă. Printre ei un om în uniformă: un vameș, care nu-și da seama că va pronunța o frază istorică. Funcționarul britanic se apropie și întrebă: „Aveți ceva de declarat?” Iar Blériot, prompt, răspunde: „Oh da, am de declarat o imensă bucurie”.

Roza vinturilor

Laco Novomesky (Cehoslovacia)

Ploaia

Ziua întreagă plouă-n aplatze compacte, atracțiile ei sînt divine, foama îi aruncă la picioare frunziș de cloșli. Ritmul melodioșilor cite există o trage cu armate de degete pe acoperișul umbrelor și pe umbrelele acoperișelor. Și-n timp ce piere picătura cu picătură în sănăreuri adună ochi mirrați sub tereastră.

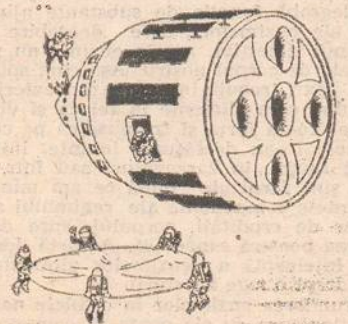
poate adună ochi de pești, poate ochi de sirene, mii și mii de ochi cu o singură privire
care se închid de teamă și abia se deschid.
Ori mă acoperă c-un stol de păsărele,
cît de blînde sînt ele, cum ciugulesc din podul palmei cînd mina mă duc să le-o întind, pentru că-n mijlocul ploii mă simt minunat.

Drumul

Mamei mele
Trenul pierde selpătul șinelor.
Raza șinelor se pierde-n soarele măcii.
Cine găsește lucrurile pierdute?
Și cine le aduce apoi îndărăt?
Trenul pierde fumul și noaptea, cerul a și-nceput să pună albastrime-n fereastră...
Trenul pierde în depărtare cîmpia, mama pierde fiul.

În românește de PETRE STOICĂ ■

Lumea se amuză

(După PANORAMA)

Urcșuri pe fibră

Și asta nu-i totul, par a spune voci la curent cu mersul lucrurilor nu numai la suprafață, ci și în subteranul lor, grăbite a contribui la suplimentarea lacrimilor provocate de trauma accesului la noutate. Fibrele optice nu se vor mulțumi doar să alunge din lăcașul lor cablul electric. Se vor grăbi să privească de sus, umilitor. Precum fețele frumoase foc din vitrină, cărora nu le ajunge să te lase mască după cum arată, se mai și apucă să calce pe troțar, amețitor. Fibrele sint insensibile la radiație și la perturbații electromagnetice. Norocul fabricanților de rachete, de instalații nucleare, unde fibra optică evită durerile de cap date de obicei de apariția parazitilor în circuitele comunicaționale. O binefacere pentru sectoarele suprainsuse, unde prezența fibrelor permite măsurători, altfel imposibile, pentru parametri esențiali: fibra transmite doar lumina nu și căldura. Dar asta pare a fi treaba altora. Ce ne încălzește pe noi, ține de altceva. În raport de transparența materialului folosit pentru inima fibrei, lumina poate parcurge o distanță mai mare sau mai mică. Rezistenței din electricitate îi corespunde, în cazul de față, atenuarea, măsurată în bel. Parcă special pentru a ne lua ochii și ciștișă în favoarea fibrelor optice, decoratorii de vitrine au procedat la risipirea firelor decorative, prinse în buchete atrăgătoare, fabricând lămpi ad-hoc, frapante și declanșatoare de întrebări. Pentru cine este dispus să și le pună. S-a reușit producerea unor asemenea fibre din material plastic de 300 de metri lungime. Ele n-au avut decât soarta treptelor de căramidă care jucăre postamentul de marmură. Motivul: rezistența deficitară la căldură și o îmbătrânire rapidă, transparență neconvenabilă. Valoarea atenuării limitează utilizarea lor doar pe distanțe scurte. Orice gând de a face mai mult în materie a însemnat, automat, priviri este gard către sticlă. Sint și aici grade și contingente. Sticla cu conținut ridicat de oxid metalic — fibra de sticlă propriu-zisă — prezintă un grad de atenuare de sub 450 decibeli pe kilometru. Sticla obținută pe bază de halogenuri prezintă calități optice excepționale și sint curcate cu osirdie pentru utilizarea în telecomunicații. Americanii și japoanezii își dispută meritul de a fi obținut materiale de acest fel, cu o valoare a atenuării de-a dreptul complexantă; sub un decibel pe kilometru Intervine, spun specialiștii, cu o influență determinantă, lungimea de undă întrebuințată. Cel mai adesea se apelează la lungimea de undă de 0,8 microni, din spectrul infraroșu. I.T.T. a anunțat ca posibilă realizarea unei atenuări de 0,44 decibeli pe kilometru. „Coring” semnaleză drept posibilă o atenuare, de 0,16 decibeli kilometru. Ce ne-am dori mai mult? Este ca și cum suta de metri s-ar acoperi în 3 secunde. Esențială rămâne promisiunea ca, apelând la lungimi de undă între 3 și 5 microni, în condițiile utilizării sticlei pe baza clorurii de zinc, transmisia de semnale luminoase de pe un continent la altul să aibă loc fără amplificare.

Nu este prea greu să înțelegem cum s-a ajuns la circumscrisura fibrei de sticlă în recuzita de maximă promisiune pentru circulația informației. Un tub de sticlă suspendat în aer preia razele de lumină în lungul axei tubului. Cu o condiție: contactul sticlă-aer să nu fie perturbat. Impuritățile de orice fel n-au ce să caute. Pentru a preveni inconvenientele s-a gândit o construcție, de altfel foarte simplă. O inimă cu diametrul de 60—100 microni este îmbrăcată într-un tub de 110—130 microni diametru. Se asigură o variație, între indicii celor două tuburi, de 0,2—0,5 la sută. O astfel de fibră permite un debit de 140 milioane unități informaționale pe secundă. Ca să înțelegem mai bine: ea înseamnă 2.000 de convorbiri telefonice. Cifra ne poate smulge aplauze. Specialiștii atrag atenția că sintem doar la baza edificului. Sistemul de gradient, cu diametrul între 50—125 microni, asigură un debit de mai multe miliarde de informații pe secundă. Deci se dovedesc de 8—30 ori mai importante. Diminuind diametrul fibrei către 6 microni, ne apropiem de lungimea undelor utilizate. Avem în față fibrele monomod. Tehnologia pretențioasă prin care se obțin nu reprezintă un obstacol și vom înțelege grija producătorilor de a-și multiplica atenția și ambițiile pe acest teren se aspiră la vehicularea a 100 miliarde unități informaționale pe secundă. Rămâne să avem grijă de cabluri, de legături, de sursele de lumină, de receptori. Intre toate, sursele luminoase par mai complicate. Două tehnici își intersectează dorințele. Diodele electro-luminiscente produc fascicule relativ largi de 50—90 microni, puțin orientate. Durata de funcționare ajunge la 100.000 ore. În opoziție, diodele laser furnizează un fascicol bine orientat. Puterea de emisie, în primul caz, atinge 1 mW. În cazul din urmă ea ajunge la 10 mW. Durata de viață trece acum de 100.000 ore. Cu precizarea că diodele ce emit între 1,3—1,5 microni nu rezistă mai mult de 10.000 ore.

NEAGU UDROIU ■

Din gândirea social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu

Necesitatea imperioasă a lichidării subdezvoltării

Existența subdezvoltării, a unor puternice decalaje, este una din cele mai grave probleme ale lumii contemporane, care afectează tot mai mult dezvoltarea normală a tuturor statelor, generează diferite crize, tensiuni și conflicte ce pun în primejdie pacea, securitatea și colaborarea mondială. În consecință, problema largă a subdezvoltării — cauzele, conținutul, sfera și formele de manifestare, consecințele și căile de lichidare — constituie obiectul unor ample controverse și confruntări ideologice. În contextul acestor confruntări, concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se distinge printr-un profund realism, prin numeroase și importante elemente de originalitate.

Este știut, de pildă, că în diferite concepții neocolonialiste se neagă însăși existența subdezvoltării; în alte concepții, decalajele sint explicate prin cauze de ordin natural-geografic sau demografic; unii economiști exprimă părerea că o cercetare a cauzelor ar fi lipsită de utilitate practică, ar genera doar „polemici sterile”; este, de asemenea, răspândită concepția „cercului vicios” care prezintă consecințele subdezvoltării (lipsa capitalurilor, a piețelor, a forței de muncă calificată, analfabetismul ș.a.) drept cauze. Toate aceste concepții tind, în fapt, să eludeze adevăratele cauze și în consecință răspunderea istorică a diferitelor state burgheze, dezvoltate, pentru existența și lichidarea subdezvoltării.

Spre deosebire de asemenea poziții, în concepția altor teoreticieni, inclusiv a unor economiști de orientare marxistă, cauza apariției, perpetuării și adâncirii decalajelor este redusă adesea doar la dominația colonială în forma sa clasică sau la diferitele forme de exploatare practicate de monopolurile din țările capitaliste dezvoltate. Desigur, pentru multe țări acestea au fost sau mai sint cauze reale, fundamentale; dar, și aceste explicații sint incomplete, deoarece scot din cimpul vizual cauzele mai vechi, anterioare statornicirii sistemului colonial și dominației monopolurilor, nu pot explica înapoierea economică a unor țări care n-au avut statut de colonie, ignorează o seamă de procese generatoare de decalaje care nu țin în mod esențial de un anumit sistem social, plasează întreaga problematică a subdezvoltării și decalajelor doar în lumea nesocialistă.

În contextul acestor opinii, originalitatea și valoarea științifică a concepției partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu decurg, pe de o parte, dintr-un grad mai înalt de generalizare teoretică și pe de altă parte, dintr-o abordare mai complexă, mai nuanțată și mai concretă a subdezvoltării, corespunzător complexității și concreteții vieții reale. Astfel, în concepția românească, în mod strălucit reafirmată și aprofundată de Congresul al XIII-lea al partidului, cea mai generală cauză a subdezvoltării și decalajelor este dezvoltarea unor țări și popoare pe seama altora; această cauză generală a imbrăcat însă și imbracă forme concrete diferite de la o epocă istorică la alta, de la o zonă geografică la alta și chiar de la o țară la alta. Ea subsumează toate formele — mai vechi și mai noi, economice și extraeconomice, colonialiste și neocolonialiste, vizibile și invizibile — ale exploatării unor țări și popoare de către altele. Potrivit acestei concepții,

se impune deci, cercetarea concretă a dezvoltării istorice a fiecărei țări, a fiecărui popor în contextul diferitelor forme de relații cu alte state și grupări de state.

De pildă, România socialistă a moștenit o economie înapoiată, deși n-a avut niciodată statutul de colonie. Aceasta se datorește, înainte de toate, faptului că timp de secole, o parte însemnată din bogățiile naturale și valorile create de munca poporului român s-au scurs gratuit spre alte țări; deseile invazii străine, necesitatea luptei necurmte pentru apărarea ființei naționale, a libertății și independenței au dezorganizat viața economică, au obligat la alocarea unor importante resurse materiale și umane pentru apărare. În timpurile moderne, în condițiile capitalismului, România a fost permanent obiectul exploatării din partea capitalului străin, al luptei pentru împărțirea și reimpărțirea sferelor de dominație și exploatare dintre diferitele puteri imperialiste: „După calcule întocmite de specialiști români pe baza documentelor existente în țară rezultă că exploatarea otomană, habsburgică și țaristă în cele trei Principate Române, precum și profiturile obținute de capitalul străin între 1916—1944 echivalează cu circa 14.000.000 kg aur. Desigur, cifra este aproximativă, și, în orice caz, departe de a reflecta toate pagubele suferite de economia românească deoarece nu toate jafurile au putut fi consemnate, iar pe de altă parte, sint încă multe documente peste hotare care nu au putut fi luate în calcul” (Tipologia economiilor naționale, E.P. 1977, p. 63). Pentru a avea o imagine mai completă asupra cauzelor mai vechi ale subdezvoltării moștenite de România socialistă — care n-au putut să nu-și pună amprenta și asupra dezvoltării țării — la toate cele de mai sus trebuie adăugate distrugerile provocate de cel de al II-lea război mondial, despăgubirile de război, alte forme de redistribuire a bogățiilor între diferite țări.

Potrivit unor calcule, numai prin mecanismele comerțului internațional țările în curs de dezvoltare pierd anual 40—50 miliarde de dolari; alte calcule indică chiar 130—150 miliarde de dolari anual.

Aceste mecanisme au favorizat toate țările bogate, indiferent dacă au avut sau nu colonii, defavorizând, în același timp, într-o măsură sau alta, toate țările sărace, inclusiv țările socialiste în curs de dezvoltare. Nu de puține ori țările socialiste în curs de dezvoltare întâmpină chiar dificultăți mai mari în obținerea unor tehnologii și credite, în păstrarea și comercializarea produselor lor pe piețele țărilor dezvoltate, în accesul la diferite materii prime sau energetice. Toate cele de mai sus duc la concluzia, dominantă în toate documentele partidului nostru, potrivit căreia subdezvoltarea și decalajele reprezintă o problemă globală, mondială, cu care se confruntă și unele țări socialiste, că este imperios necesară o strinsă solidaritate între toate țările în curs de dezvoltare, indiferent de zona geografică sau sistemul social în lupta pentru făurirea unui nou tip de relații internaționale.

Diferențele concepții cu privire la cauzele decalajelor generează concepții corespunzătoare cu privire la căile și modalitățile de lichidare a lor, a subdezvoltării. Unii autori sint de părere că lichidarea subdezvoltării este doar o problemă a țărilor ce se confruntă cu acest fenomen; alții sint de părere că țările bogate, deși

nu au nici o răspundere, din considerente „umanitare”, filantropice trebuie să acorde unele ajutoare; o anumită circulație are și opinia că este treaba țărilor care au avut colonii să rezolve problema; nu lipsesc opinii care propun ca soluție infuzia masivă de capital străin sau „integrarea” țărilor în curs de dezvoltare cu cele dezvoltate; sint, de asemenea, răspindite teoriile potrivit cărora existența decalajelor este un stimulente al dezvoltării, sau opinii potrivit cărora egalizarea se va realiza în mod automat, pe baza mecanismelor spontane ale „pieții libere”, ale concurenței. Toate aceste concepții subestimează implicațiile largi ale subdezvoltării, ignorează sau explică unilateral cauzele ei, încearcă să pledeze pentru perpetuarea actualelor relații internaționale care favorizează unilateral țăările bogate, să abată atenția de la necesitatea revoluționării relațiilor economice și politice internaționale.

În raport cu toate aceste poziții, concepția românească, se distinge prin caracterul ei profund științific, realist, original. Tezele de bază ale concepției românești în aceste privințe sint: subdezvoltarea este un fenomen global, mondial; existența ei este sursă de numeroase crize, tensiuni și conflicte, de perturbări în relațiile și circuitul economic mondial; acestea afectează negativ, într-o măsură mai mare sau mai mică, dezvoltarea normală a tuturor țărilor, inclusiv a celor dezvoltate; lichidarea subdezvoltării și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare al tuturor țărilor este un imperativ major al contemporaneității, al păcii, securității și colaborării mondiale; rezolvarea acestei probleme nu se poate realiza în mod izolat ci numai în contextul făuririi unei noi ordini economice mondiale; decisiv pentru eliminarea subdezvoltării este efortul propriu al țărilor în curs de dezvoltare, mobilizarea intensă și valorificarea superioară a resurselor și posibilităților interne; de aceasta depinde chiar folosirea eficientă a ajutoarelor internaționale; țările bogate, care au realizat propria dezvoltare și pe seama exploatării altor popoare, au obligația morală de a acorda un ajutor mai substanțial, sub diferite forme; ajutorul nu este un dar, un act de caritate, ci o restituire firească a unei părți din bogățiile sustrase din alte țări; la lupta pentru lichidarea subdezvoltării, trebuie să participe toate țările, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare sau sistem social; țările socialiste, în virtutea orindurii lor sociale și a concepției socialismului științific, a internaționalismului imanent acestei concepții, trebuie să se afle în fruntea acestei lupte; este necesară trecerea hotărâtă și rapidă de la declarația de compasiune și bune intenții la fapte, la acțiuni concrete; în ultimă instanță, la baza luptei pentru lichidarea subdezvoltării trebuie așezată răspunderea fiecărui guvern, a conducerii, fiecărui țări pentru propria dezvoltare, pentru destinele omenirii, pentru pacea, securitatea și dezvoltarea mondială.

Tocmai asemenea idei și teze originale, profund științifice și realiste, revoluționare, larg umaniste, ca și acțiunea politică pe arena internațională în lumina tezelor respective conferă concepției românești, României socialiste, **Doctrina Ceaușescu** un prestigiu fără precedent pe arena internațională.

Conf. univ. dr. VASILE IOȚA ■

Știința de a fi sănătos (3)

(Urmare din pag. 29)

bolii lor, adevărul practic: ce să fac eu?, ce mănânci dumneata?, ce mănâncă Valeriu Popa?, cum se menține? Alții întreabă ce este de făcut în situația în care începe omul să fie prea palid la față, să aibă pungi sub ochi și alte asemenea lucruri care pentru ei înseamnă punctul de maxim interes.

— Noi vom căuta să răspundem nu direct individului, ci prin dialogul pe care îl purtăm...

— Asta da, este, cum să spun, poate fi o cale, dar problema este aici să nu ne subjugăm unui singur bolnav, care poate să ne serie 200 de scrisori despre boala lui și să devenim subalternii lui sau sclavii unei ipohondrii, dar nici să nu dăm asemenea generalități care să nu mai intereseze pe nimeni. Trebuie să vedem care sint chestiunile de cel mai larg interes și în acest sens să extragem înțelesul din eventualele scrisori ale oamenilor.

— În sensul acesta gândesc.
— Spuneți ceea ce gândiți mai departe.
— Nu putem să răspundem la miile de scrisori sau la miile de întrebări. Noi așteptăm scrisori cu probleme care să ne determine răspunsuri unificatoare.

Aud de la diferiți că se vorbește despre noi că facem acest dialog cu anumite scopuri meschine. Pe demnitate și onoare declar că tot ceea ce fac o fac din dragostea pentru om, indiferent unde s-ar afla el, întrucât consider că satisfacția

cea mai mare o poți avea atunci când reușești să diminuezi sau să curmi suferința semenilor. Cei care n-au înțeles acest lucru și vor să sporească suferința, să continue și vor înțelege ce înseamnă suferința atunci când o vor trăi.

— Dealtfel, este evident că, dacă Valeriu Popa ar vrea să profite de ceea ce știe, n-ar face publice lucrurile pe care le știe. Am mai spus-o și o spun și în acest final de dialog: este totuși un caz pe care îl întâlnesc de om care nu pretinde nimic oferind public tot ceea ce poate alina suferința semenilor. Nu este aceasta o dovadă?

Se apropie finele anului 1984. Păstrez pentru cititorii cărții mele despre Valeriu Popa cel mai teribil argument cu privire la capacitatea acestui om de a înțelege ființa umană și de a ajuta la eliberarea de suferință. Când voi relata în acea carte ceea ce eu însumi am aflat cu tremur în legătură cu puterea lui Valeriu Popa de a ajuta la autovindecarea unui bolnav de cancer, mi-e teamă că stiloul pe care îl țin uneori în mână nu va mai avea puterea să meargă pină la capătul frazelor.

Dar pină atunci, aproape de finele anului 1984, neexcluzind posibilitatea de-a dialoga, chiar și în contradictoriu, cu cititorii noștri, să sperăm că ultimii 15 ani ai mileniului doi se vor lumina cu soluții radicale în păstrarea sănătății oamenilor și dinspre părțile noastre.

Manifest pentru mileniul trei

Amurg cu diavoli

O, pepenii iluminau cerul cînd se coceau.
Cu urmele dinților de iepuri în ei,
Stelele moi le mușcau, le singerau,
Cu purpurii averse de ulei.

Lăsau amurg femeile cu struguri negri pe
braț,

Cu gesturile mîinii închizînd ore și coșuri.
Apoi, se ridicau de pe pămînt,
Cu pepenii frumoși și ațîțați,
Bostănăriile ticsite de miroșuri,
Și seara se-nchidea întunecînd.

Noi ne făceam diavoli la mal de apă,
Minjindu-ne pe trupul gol,
Misterios și-n grabă,
Cu acel iad al apeii, de nămol.

Ceva care e-al tău

Ai iarăși sentimentul că a murit un om,
Care putea să-ți fie prieten, care poate
Ar fi știut mai bine ca oricare
Să te ferească de singurătate.

De te năștea în altă zodie
Poate-ai fi smuls frumosul trup al lui
Din apa morții, neiertătoare,
Și ridicată pină-n statui.

Ai iarăși spaima albă că s-a-nîmplat ceva
Departé, însă dureros și nesfîrșit,
Marginea dinspre lume a singelui tău
Simte-o cădere care te-a învinovățit.

Îndurerează

Îndurerează, mamă, din nou fiinta mea,
mai naște-mă o dată, în tainică izbîndă,
un cal deasupra-mi plînge de douăzeci de
ani
o lacrimă ce nu poate să mă pătrundă.

Iar eu am amețit de-atîta trup cît am
și nu îi simt nevoia și craniul mi-e prea
mare,
mi-ar fi de ajuns un trup de miel și-un cap
de lebedă
și două aripi de îndurerare.

Nimic nu mă mai doare din toată-această
carne

mi s-a depus țărîna pe ea și-i tăbăcită,
mai naște-mă o dată, mai picură-mi o dată
din norul tîmplei tale tot ochiul în orbită,
să vijii-n urechea înfrăgezită sunetul
ce-și are într-o frunză, și scena și ecoul,
să-mi fie ochiul încă fierbinte și să vadă
cum din vultur rămîne în piatra pură oul,
să mă apese blinda lumină a amiezii
și să mă doară pielea ca după mii de ace,
să-mi pedepsească vîntul greșelile suflînd
cu adieri ce-n rug mă vor preface.

Ce gros sint îmbrăcat, ce simțuri groase,
ce piele groasă, ce urechi rudimentare,
și ce ochi groși, ce limbă trîndăvită,
ce neîndurerare !

Tu care poți, întîia și singura, să fii
izvor al ființei mele, mai naște-mă o dată,
iubește amintirea întîilor tăi ani,
fii, de mășcarea cerurilor, tulburată ;

Și-apoi redă-mă lumii, înfrăgezit și gol
culori și zgomote și ace asupra mea să se
răstoarne,
fă-mă să pot pricepe pentru voi toți
misterul lumii,
îndurerează, mamă, din nou această carne.

Da, mai avem

Țară de veci, nepămîntesc de caldă,
copiii noștri într-un rîu se scaldă
și morții noștri în pămînt se scaldă.

Munții Carpați miros a lună plină,
a rouă și a suflet de rășină,
la care capre negre se închină.

Da, șirul Munților Carpați e-acasă,
deși chiar piatra lor fu lunecoasă.

Da, noi avem Mureș și Prut și Trotuș,
Și Olt și Jiu și alte riuri totuși.

Da, mai avem cite ceva din toate,
și riurile noastre prescurtate
nu se mai varsă în străinătate.

Da, mai avem o limbă, cît se poate,
cu subiecte și cu predicate.

Da, mai avem lumini ce luminează
dacă voim, putem rosti o frază.

La cinci fîntîni de le aflarăți rostul,
le desființară cumpăna vitează.
Dar în adînc e un izvor. Al nostru.

Minunea noastră, țara noastră caldă,
copiii noștri dacă-n rîu se scaldă
și morții noștri în pămînt se scaldă.

Tot ne-a rămas ceva după mezat,
fumul incert pe hornul unui sat,
și vreun oraș pitic dar crenelat.

Lui Brâncoveanu i-au tăiat cu graba
și capul și copiii. Dar degeaba.

Că i-a rămas sub inimă să bată
talpa în țară înrădăcinată.

Da, mai avem cite ceva prin țară,
ceva Carpați, și-o apă tutelară,
și riuri ce nu vor să curgă-afară.

În ale lumii strimbe vaviloane
mai sintem douăzeci de milioane.

Aici, întregi, cu vii, ca și cu morți,
latinizînd sub veșnicele bolți.
Contați pe noi ! Rămînem. Sintem. Toți.

Repetabila povară

Cine are părinți, pe pămînt nu în gînd,
Mai aude și-n somn ochii lumii plîngînd.
Că am fost, că n-am fost, ori că sintem cumînți,
Astăzi, îmbătrînînd, ne e dor de părinți.

Ce părinți ? Niște oameni ce nu mai au loc
De atîția copii și de-atîț nenoroc.

Niște cruci, încă vii, respirînd tot mai greu,
Sint părinții aceștia ce oftează mereu.

Ce părinți ? Niște oameni, acolo, și ei,
Care știu dureros ce e suta de lei.

De sint tineri sau nu, după actele lor,
Nu contează deloc, ei albiră de dor.

Să le fie copilul c-o treaptă mai domn,
Cîtă muncă în plus, și ce chin, cît nesomn !

Chiar acuma, cînd scriu, ca și cînd aș urla,
Eu îi știu și îi simt, pătîmînd undeva.

Ne-amîntim, și de ei, după lungi săptămîni,
Fii bătrîni ce sintem, cu părinții bătrîni.

Dacă lemne și-au luat, dacă oasele-i dor,
Dacă nu au murit, triști în casele lor...

Între ei și copii e-o prăsilă de cîini,
Și e umbra de plumb a preazilnicei pîini.

Cine are părinți, pe pămînt nu în gînd,
Mai aude și-n somn ochii lumii plîngînd.

Că din toate, ce sint, cel mai greu e să fii
Nu copil de părinți, ci părinte de fii.

Ochii lumii plîngînd, lacrimi multe s-au plîns,
Însă, pentru potop, încă nu-i de ajuns.

Mai avem noi părinți ? Mai au dinșii copii ?
Pe pămîntul de cruci, numai om să nu fii.

Umiliți de nevoi și cu capul plecat,
Într-un biet orașel, într-o zare de sat

Mai așteaptă și-acum semne de la strămoși
Sau scrisori de la fii, cum e-ar fi norocoși.

Și, ca niște stafii, ies arare la porți,
Despre noi povestînd, ca de moșii lor morți.

Cine are părinți încă nu e pierdut,
Cine are părinți are încă trecut.

Ne-au făcut, ne-au crescut, ne-au adus pină-aci,
Unde avem și noi înșine-ai noștri copii.

Enervați pot părea, cînd n-ai ce să-i mai rogi,
Și, în genere, sint și nițel pisălogi.

Ba nu vād, ba n-aud, ba fac pașii prea mici,
Ba-i nevoie prea mult să le spui și explici.

Cocoșați, cocirjați, într-un ritm infernal,
Te întrebă de știi pe vreun șef de spital.

Nu-i așa că te-apucă o milă de tot,
Mai cu seamă de faptul că ei nu mai pot ?

Ca povară îi simți și ei știu că-i așa
Și se uită la tine, ca și cînd te-ar ruga.

Mai avem, mai avem scurtă vreme de dus
Pe conștiințe povara acestui apus.

Și pe urmă vom fi foarte liberi sub cer,
Se vor impuțina cei ce n-au și ne cer.

Iar cîndva vom începe și noi a simți
Că povară sintem, pentru-ai noștri copii.

Și abia într-un trist și departe tîrziu,
Cînd vom ști desperați vești, ce azi nu se știu,

Vom pricepe de ce fiii uită curînd,
Și nu vād nici un ochi de pe lume plîngînd.

Și de ce încă nu e potop pe cuprîns,
Deși plouă mereu, deși pururi a nîns,

Deși lumea în care părinți am ajuns
De-o vecie-i mereu zguduită de plîns.

Ninge din Shakespeare

Ninge uitat. Toți fulgii astăzi dați-i
Celor săraci, copiii să și-i mintă,
Ninge fără de corp, ca din oglindă,
Cade lumina pe toți condamnații.

Pe toată omenirea suferîndă,
Pe toți dușmanii, ca și pe toți frații,
Ninge uitat de-atîtea generații,
Ninge cu fulgi din lațul de pe grindă.

Ninge din Shakespeare, cu zădărnice,
Cu amăgiri, cu desprimăvărare,
Numai groparul limita cunoaște
Cînd cu dispreț el tace-n gura mare.

Ninge cu fulgi pentru lipit sicrie
Și lumea moare, naște, moare, naște...

Eu, diversiunea

Nu-i loc de mine, mă tot află-n calea
acelora ce merg spre monumente,
mă vor călea-n picioare, mă vor tunde,
mă vor ceda-nscenării indecente.

Nu-i loc de mine, n-are loc porumbul
să crească și să vină în hambare
de-acest poet retoric și habotnic
care-a ajuns în glume populare.

Nu-i loc de mine ; dacă zic de bine
sint bănuț de fals și lingușire,
cînd zic de rău, mi-atribuie tot răul
și lipsa de statornică iubire.

Nu-i loc de mine, de-aia moare lumea,
de-aceia sint în Orient zizanii,
din pricina-ngîmfării mele slute
și-au părăsit comunele țaranii.

Nu-i loc de mine, sint motivul tainic
din care crește nevoile și prețul,
cînd tac, sint laș, cînd spun, doresc profituri
și-n general o fac pe îndrăznețul.

Nu-i loc de mine, n-am un colț aiurea
să mă retrag, să beau cu pădurarii,
să nu mă mai injure toți mai micii,
să nu mă mai birfească toți mai marii.

Nu-i loc de mine, sint diversiunea
cu cafe negurile vă reprimă,
mai bine faceți pace pretutîndeni,
scăpați-ne de fraudă și crimă.

Nu-i loc de mine, dar mă simt în stare
să nu fiu printre cei care conspiră,
ci să mă trag scîrbit la melci în coarne,
la morți în groapă, la Orfeu în liră.

ADRIAN PAUNESCU ■

Din antologia

MANIFEST PENTRU MILENIUL TREI
care va fi în librării săptămîna viitoare

Flacăra, Redacția : București, Piața Școlii 1, casa poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențe-anchete) - Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelcu, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu - 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) - Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus - 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-învățămînt) - George Arion, Victor Niță - 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgente-sport) - Ovidiu Ioanițoia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan - 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) - Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache - 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43 ; redactor-sef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24 ; redactor-sef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” - sectorul export-Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505